AYLIK
SANAT
EDEBİYAT
DERGİSİ
Ocak
Şubat '88
77-78
KDV Dahil
900 TL.

YARIN

demokratik öğrenci hareketinde

TEK MERKEZİ PLATFORM VE BİRLEŞİK ÖNDERLİK

filistin kamplarında yaşam
ihd -tayad başkanlarıyla görüşme
dünya öğrenci konferansından notlar
kadın sorunu

87 Gençlik Hareketi Değerlendirmesi

88'DE YENİ UFUKLAR

Yarın Havana'daydı...

CASTRO ANLATIYOR

GÜNCEL GÖREV: DEMOKRASİ GÜÇLERİNİN BİRLİĞİ YIĞINSAL MUHALEFETİN ETKİNLİĞİ

BU SAYIDA

BU RÜZGAR DİNMEYECEK!
Mustafa Okan 3

FİLİSTİN HALKININ HAKLI MÜCADELESİNDE YALNIZ BIRAKMAYACAĞIZ! 4

DEMOKRASİ GÜÇLERİNİN BİRLİĞİ VE ULUSAL MUHALEFETİN ETKİNLİĞİ SAĞLANMALIDIR
Yarın 5

TEK MERKEZİ PLATFORM VE BİRLEŞİK ÖRGÜTLÜLÜK YARATMAK İÇİN İLERİ
Hayri Ekinci 6

"NASIL BİR ÜNİVERSİTE İSTİYORUZ?" KURULTAYI
Alpay Tuncer 8

DERGİLER TARTIŞIYOR: YENİ ÇÖZÜM 10

ÖĞRENCİ GENÇLİK BİR MÜCADELEYLE GİRDİ 12

YÖK ÜSTÜNE YÖK KURMAK...
Fatih Güven 14

ZAMLARDAN SONRA KREDİLER
Ayça Arsoy 15

NASIL AJAN OLUNUR? BİR "AJAN"LA SÖYLEŞİ
Bülent Eryılmaz 16

YUNANİSTAN GENÇLİĞİ BARIŞ İSTİYOR! 18

LİSELİLERARASI YAZI YARIŞMASI

"TÜRKİYE VE YUNANİSTAN GENÇLİĞİNİN ORTAK İSTEMİ: BARIŞ, DOSTLUK, KARDEŞLİK"

MUSTAFA SÜPHİYİ TANIMAK
Ali Sel 19

YARIN, UÖB'ÜN 15. KONGRESİ VE DÜNYA ÖĞRENCİ KONFERANSI İÇİN HAVANA'DAYDI 20

FİDEL CASTRO DÜNYA ÖĞRENCİLERİYLE KONUŞUYOR 21

FİLİSTİN KAMPLARINDA YAŞAM
Sevgül Uludağ 24

YENİ BİR YILIN BAŞINDA GENÇLİK HAREKETİNDE YENİ UFUKLAR: DÜNYA VE TÜRKİYE GENÇLİK HAREKETİNİN 1987 PROFİLİ, 1988 PERSPEKTİFLERİ. GENÇLİĞİN BUGÜNKÜ YAPISI, SORUNLARI, EĞİLİMLERİ... YENİ EĞİTİM POLİTİKALARI VE ARDINDAKİLER... DEĞİŞEN ÖRGÜTLENME VE EYLEM ANLAYIŞLARI...
Yasemin Çongar - İsmail Gül 28

İHD - TAYAD: ÇABALAR ORTAK OLMALI
Söyleşi: Zeki Yücel - Beyhan Sunal 30

LİSELİLER: OCAĞIN SOĞUKLUĞUNA GELEN HELEZAN
Tayfun Afkan - Dilek Can 38

TÜRK-İSLAM - TEKSAS SENTEZİ VE BİKİMİZİN MANEVİ KIZI AYŞEL
Taner Güral 39

"HEP DAHA İYİYİ ARAMA UĞRAŞI İÇİNDE ÇEVRE KONUSUNUN YERİ BÜYÜKTÜR"
Roberto Lazzari 40

KADINLA ERKEK: HERYERDE BİRLİKTE HER YERDE EŞİT
Söyleşiler: Ayça Arsoy - Nihat Yıldız - Demet Çelin - Nermin Hocaoğlu 41

İRLANDA ULUSAL TİYATROSUNUN ÖNCÜ VE DEVRİMCİ YAZARLARINDAN SEAN O'CASEY VE "SİLAHŞÖRÜN GÖLGESİ"
Musa Aydoğanoğlu 42

YENİ TİYATRO VE "ADA"
Veli Öz 44

"YER DEMİR GÖK BAKIR"
Murat Büyükhalvacıoğlu 45

OKUMA NOTLARI: "ÇAĞDAŞ SENDİKAYA EVET"
İsmail Gül 45

OKURDAN - ÖDÜLLÜ BULMACA 46

ABONE KAMPANYASI 47

YUNANİSTAN GENÇLİK BARIŞ KOMİTESİNDEN TELGRAF

Aşağıdaki telgraf 6 Ocak 1988'de Atina daki Türkiye Büyükelçiliğine "Milliyet" ve "Cumhuriyet" gazetelerinin yazı işlerine yollanmıştır.

"YARIN DERGİSİ TEMSİLCİSİ ZEKERİYA AYTEMUR'UN VE İKİ TANINMIŞ LİDER H. KUTLU VE N. SARGIN'IN TUTUKLANMALARINI VE HAPSEDİLMELERİNİ KINIYORUZ. ONLARIN DERHAL SERBEST BIRAKILMALARINI İSTİYORUZ."

Yunan Gençlik Barış Komitesi geçtiğimiz kasım ayında Türk genel Zekeriya Aytemur'un Türk polisi tarafından tutuklanarak, hapsedilmesini kınar. Herici gençlik dergisi "YARIN"ın İstanbul Temsilcisi olan Aytemur üç arkadaşıyla birlikte tutuklanmış ve mahkemeye çıkarılmıştır. Tüm suçlamaları reddetmesine ve onun suçlu olduğuna dair hiçbir kanıt olmamasına rağmen, aleyhine hapsetmeye karar verildi. Gerçek nedeni, ilerici düşünceleri ve ülkesindeki cuntacı rejimine karşı mücadeleci tavrıdır.

Bu olay, insan haklarının ihlali iddialarını artıran ve cuntacı rejimi altında Türk halkının siyasi özgürlükten yoksun olduğunu bir kez daha gösteren bir dizi anti-demokratik girişimin bir parçasıdır.

Bu arada, iki sevgili lider H. Kutlu ve N. Sargin'in, sağlıklarının da ciddi biçimde bozulmasına neden olacak şekilde, hapsedilmelerine ve işkence görmelerine karşı uluslararası tepkiler de büyüyor.

Yunan Gençlik Barış Komitesi

- *Zekeriya Aytemur'un, iki lider Kutlu ve Sargin ile Türkiye'deki tüm siyasi tutukluların derhal serbest bırakılmalarını,*
- *Tüm barışçıl, demokratik ve siyasi çoğunlukla yasaklaştırılmasını ve bunlara uygulanan işkence son verilmesini ister.*

Yukarıdaki basın açıklamasının tam olarak ve yerel gazetelere dağıtılmıştır.

DÜZELTME

Dergimizin Aralık '87 (76.) sayısında yer alan "Konya'da Öğrenci Olmak" başlıklı yazımızda teknik düzenleme aşamasında yanlışlar yapılmıştır. Doğrusu aşağıdaki gibi olacaktır. Düzeltir, okurlarımızdan özür dileriz.

18. sayfada Gündüz Öden'e ait olduğu belirtilen sözlerin yalnızca 1. sütundaki 1, 2 ve 3. paragrafları Gündüz Öden'e ait, Konuşmanın diğer bölümü Konya Selçuk Üniversitesi'nden bir başka öğrenciye aittir.

19. sayfanın 1. sütununda, Müslüm Acar'a ait olduğu belirtilen konuşmanın son paragrafı da Müslüm Acar'a ait değildir. Bu bölüm de Konya Selçuk Üniversitesi'nden bir başka öğrenciye aittir.

DDGF'DEN TELGRAF

Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu'nun, TİP ve TKP Genel Sekreterlerinin gözaltına alınmalarını, tutuklanmalarını, işkence görmelerini ve bunlara yönelik baskıları kınayan telgrafını aşağıda sunuyoruz:

TKP'nin TİP Genel Sekreterleri Haydar Kutlu ve Nihat Sargın'ın tutukluluk halinin derhaldurdurulması büyük bir tepki duyacaktır. İnsan haklarının ve toplumsal hakların ihlalinin, ilk liderin uğradığı insanlık dışı işkencelerin ve gençlik dergileri, Öğrenci Postası ve Yarın çalışma ekibi gazetecilerin tutuklanması da dahil olmak üzere, başlatılan yeni tutuklamaların tam politik sorumluluğunun Türk hükümeti ve yetkililerine ait olduğunu bir kez daha vurgularız. Tüm demokratik kuruluş, parlamento ve bütün örgütlerinin protestolarına ve ilk liderin serbest bırakılması ve serbest siyasi çalışma yürütebilmeleri için yapılan tüm çağrılara karşın bu durum sürüyor. Özellikle, neo-faşist şeflerin serbestçe seslerini duyurabildikleri bir ortamda, bu durum, demokrasiye dönüşlülüğü iddialarıyla büyük bir çelişki oluşturuyor. DDGF, bir kez daha, iki liderin derhal serbest bırakılmasını, Türk Ceza Yasası'nın 141 ve 142. maddelerinin kaldırılmasını ve demokratik yaşamın ayrılmaz bir parçası olan komünist partisinin yasallaştırılmasını talep eder.

Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu

Uluslararası Öğrenciler Birliği Küba [illegible] Havana'da 15. Kongresine [illegible] sürdürdüğü [illegible] meleri de izliyordu. Uluslararası Öğrenciler Birliği, TBKP liderlerinin dönüşü üzerine Başbakan Turgut Özal'a şu telgrafı gönderdi:

UÖB'DEN TELGRAF

Bay Turgut Özal
Başbakan
Ankara - Türkiye

16-19 Kasım 1987 tarihleri arasında Havana-Küba'da, 127 ülkeden on milyonlarca öğrenciyi temsilen 183 ulusal öğrenci birliğinin katılımıyla yapılan Uluslararası Öğrenciler Birliği (UÖB) 15. Kongresi,

Öğrenci haklarının tam olarak yaşama geçirilebilmesi için toplumdaki tüm demokratik hak ve özgürlüklerin onunla biçimde uygulanmasının bir sorumluluk olduğu konusundaki kesin inancıyla, hükümetlerin demokrasiye geçiş konusunda verdiği sözlerin somut eylemlerle kanıtlanması gereğine işaret ederek, Türkiye Komünist Partisi ve Türkiye İşçi Partisi Genel Sekreterleri'nin 18 Kasım 1987 tarihinde Türkiye Birleşik Komünist Partisi'ni yasal olarak kurmak amacıyla ülkeye dönmeleri sonrasında tutuklanmalarını kınar ve Genel Sekreterlerin zaman geçirmeksizin serbest bırakılmalarını, hak ve özgürlüklerinin güvenceye alınmasını talep eder.

Uluslararası Öğrenciler Birliği
Kongre Yürütme Komitesi
Havana - KÜBA

YARIN DÜNYA GENÇLİK BASININDA

"YENİ bir gençlik hareketi uyanıyor Türkiye'de. Türk ordusu yedi yıl önce ülkede hüküm sağlamak için askeri bir darbe yapmıştı. İşçi düşmanı ekonomi politikalarının yürütülmesini isteyen zenginler için bu hüzur ortamı, Avrupa ile Asya arasında güvenilir bir köprübaşı isteyen ABD için. Kan gölüne çevrilen ülkede, gelecek geçinsen bir düşünce hareketi söz konusu bugün. ELAN'ın Türkiye'deki kardeş dergisi YARIN'ın davetli üzerine Türkiye'yi ziyaret eden muhabir Adrian Geiges tüm bunları yerinde gördü, yaşadı..."

Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu (DDGF)'nun düzenlediği ziyaret kapsamında Türkiye'ye gelen Adrian Geiges'in Sosyalist Alman İşçi Gençlik Örgütü (SDAJ)'nün yayınladığı ELAN'da yazdığı makalenin sunuşu böyle. ELAN'ın Aralık 1987 sayısında bu YARIN üzerine, diğer Türkiye'deki ilerici hareketin durumunu, özel olarak da Behice Boran'ın cenaze töreni öncesi ve sonrasında yaşanan hareketlenmeyi konu alan iki yazı yer alıyor.

ELAN'ın YARIN'a kardeş dergi seçmesi kuşkusuz ilginçe bem sevinç, hem de sorumluluk veriyor. Türkiye gençlik hareketinin sesini yurt dışında da duyurma çabasının karşılığını bulmasının sevindirici, bu çabaları yoğunlaştırma sorumluluğuyla birleşiyor.

Aşağıda DDGF'li arkadaşlarımızın ziyaretleri sırasında bünyemizde yaptığımız bir toplu söyleşide çekilen ve ELAN'da yayınlanan fotoğraflardan biri yer alıyor. Fotoğrafta Yeni Çözüm, Yeni [illegible] Gençlik [illegible] sorumlusu Ayşegül Taşkın, YARIN Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Mustafa Okan ile...

FEDERAL Almanya'da yayınlanan *Rote Blaetter* dergisi, Aralık sayısında, Gazeteci Adrian Geiges'in *YARIN*'ın konuğu olarak bulunduğu Türkiye'deki izlenimlerine yer verdi.

Yazarı Türkiye'deki öğrencilerin sorunları hakkında bilgiler vererek anlattıktan sonra, bu sorunlara karşı gelişen öğrenci hareketine yer verdiği ve Siyasi gençlik örgütlerinin yasaklanmış olduğu ve öğrencilerin siyasi partilere üye olmalarına izin verilmediği Türkiye'de, *YARIN* dergisinin gençlik ve öğrenci hareketinin örgütlenmesinde önemli bir rol oynadığı belirtiliyor.

Dersi, Nisan direnişini ve öğrenci hareketinin başarısını aktardıktan sonra, Geiges'in İstanbul'da Öğrenci Postası dergisi sahibi Serhat Şimşek'le görüşmesine, *Öğrenci Postası*'nın ülkedeki öğrenci hareketinin koordinasyonunda oynadığı role ve öğrencilerin ücerk, demokratik üniversite istemlerine değiniliyor. ■

PROTESTO AÇIKLAMASI

"Batı Berlin Demokratlar ve Sosyalistler Eylem Birliği" Yarın'ın İstanbul Temsilcisi Zekeriya Aytemur'un gözaltına alınmasını, aşağıdaki protesto açıklamasıyla kınadı

"DEMOKRATLAR ve Sosyalistler Eylem Birliği, Türk hükümetinin son zamanlarda bir kez daha sergilediği anti demokratik davranışı üzüntüyle öğrenmiştir. Birkaç öğrenciyle birlikte, YARIN dergisinden bir muhabir (Zekeriya Aytemur) polis tarafından gözaltına alındığını ve dört gün sonra Devlet Güvenlik Mahkemesi'ne çıkarıldığını öğrendik. Bunu izleyen tutuklanma ise, resmi olarak yalnızca, Aytemur'un evinde bulunan TBKP programının bir taslak kopyasıyla ilgili.

Hükümetin, yetkili makamların ve gelecekteki AT üyesi bir devletin bu davranışı, onur kırıcı ve yanlış demokrasisinin bir göstergesidir. Zekeriya Aytemur bir öğrenci ve YARIN dergisi çalışanı olarak, iki bakımdan meslektaşımızdır. Onun sorumluluk bilinci ve demokrasi anlayışı, davranışında kuşkuya yer bırakmayacak biçimde belirliyor. Kurulacak bir partinin program taslağı kopyasının bulunması bir öğrenci ve gazeteci için yasalara aykırı görülüyorsa, o zaman Türkiye de demokrasiden uzak demektir.

Türk Hükümetinin ve yetkili makamlarının bu anti demokratik davranışını protesto ediyor ve bu bağlamda şöyle seslenmekten önce ve sonra gizlilen ve çok sayıda insanı tutuklanmaları da eleştiriyoruz. Türkiye'de siyasi olarak izlenen tüm demokratların hakları geri verilmelidir." ■

TC Büyükelçisi
Kopenhag, Danimarka

İyi tanıdığımız ve saygı duyduğumuz öğrenci lideri Zekeriya Aytemur'un tutuklandığını ülkemizden basından öğrendik. Öğrenciliğimiz nedeniyle, Aytemur'a yöneltilen suçlamalar hiçbir şekilde tutuklanıp hapsedilmesine gerekçe gösterilemez.

Danimarka'daki öğrencilerin, Türkiye'deki gelişmeleri büyük bir ilgiyle izlediklerini ve bahsedilen demokrasiye dönüş sürecinden büyük beklentileri olduğu yolunda somut bir izlenimimiz var.

Meslektaşımız Zekeriya Aytemur'un tutuklanması ve Türkiye Komünist Partisi ile Türkiye İşçi Partisi liderlerinin gözaltına alınmaları gibi olaylar, bu beklenin ne ölçüde gerçeğe uygun olduğu konusunda ciddi kuşkular doğuruyor.

Bu nedenle hükümetinize, Danimarka'da çok geniş bir siyasi yelpazenin yetkililerinin, yukarıda bahsettiğimiz ilkeler doğrultusunda Avrupa tipi demokrasi olmak iddiasıyla bağdaştıramadığınızı kanaatini iletiyoruz.

Danimarka Komünist Öğrencileri adına
Lars K. Christensen - Başkan

YARIN'DAN

Bu Rüzgar Dinmeyecek!..

"YENİ yıla, aydınlık geleceğe merhaba..." Ocak sayımızın sunuşunun başlığı böyleydi. Ne yazık ki alıştırmadık sözlere. Tam 76 sayı sonra, ilk kez, Yarın okuyucularına ulaşamadı. Neden?

Geçen 76 sayımızın sunuşunda ilerici yayıncılığın sorumluluğundan, ne sorunlarından pek çok şey söz etmiştik. Maliyet artışlarını, nakınlara, yüzlerce dikeltişi... Bürolarımızın, temsilciliklerimiz, çalışanlarımızın yönelik işkenceye bedel ödeme baskılarını yazdık. Hakkımızda açılan davaları, toplatılan sayıları, fiyle vermek için defalarca uzaklıklara, emniyet şubelerine gidilmelerini anlattık. Postada çıkarılan engellemeleri, dağıtım teknik lerinin keyfiliğini yazdık... yazdık... yazdık...

76 sayıyı aşan bir rüzgârın çarptığı hayatında bunlar. Bilinir, doğanın ve bilimin yasaları kesindir; rüzgâr eser, hayaller rüzgârla kaybolmaz; ama kaybolmadıkları hep kılçıklar, küçültür... küçültür... ve bir gün yok olup gider. Ya rüzgâr!... O, eser.

DAHA bir ay öncesinde Yarın için sizden 500 lira istiyordu. Artık 900 lira Yarın. Ve bu 900 liranın yüzde 40'ı dağıtım giderine. Kalan yüzde 60'ı ise son üç aydır inanılmaz bir şekilde kaynak maliyet artışlarını karşılamıyor.

Geçen zaman içinde maliyet artışlarını sizlere ulaştırmak için elimizden geleni yapmaya çalıştık. Ve sizlerin duyarlılığı, dayanışmanızın göğüslenmeye çalıştık her şeyi. Başka türlüsü olabilir miydi?

ÇOK değil, yaklaşık 2 yıl önceydiler gösterilen şu filmler hâlâ gösterimizin önünde: Biri Nikaragua halkının Somoza yönetimine karşı sürdürdüğü kahramanlık "Ateş Altında", diğeri de hanlı Pinochet faşizmini belgeleyen "Kayıp". "Ateş Altında", ülkemiz yaşanın, alçaklıklar yaptığın, bazılarının zulümle özgürlüğün, farklı emperyalist çıkarlarla ulusal bağımsızlığın ve onurun hangisini gösterirken, "Kayıp" ise bir onunda yaşam, güzelim bir çocuk yüzü gibi gülümsüyordu. "Kayıp" ise bir yandan faşizmin, bir yandan da ABD'nin ajanı ve diplomatik faaliyetlerine ilişkin acı sorular yöneltiyordu. Bu filmleri izlerken gözlerimiz perdedeki görüntüleyle Türkiye'nin gerçeğinin defalarca üst üste geldiğini gördü. "Ateş Altında"da kanlı halkının dikildiği, yabancıların baskı geçirdiği adam, Somoza, ne kadar canlı idi. Ya "Kayıp"ta Pinochet'nin askerlerinin meydanında yahtiğı kitapların ateşi?

Evet, görüntü böyle... Kitapları yazanlar bir yanda, yahanlar bir yanda.

YARIN ne yapacak?

İLK hedefimiz, okuyucularımızın maliyet artışlarını okuyucularımızın omuzlarına yansıtmak. Bunu nasıl gerçekleştirebiliriz diye çok düşündük. Ve ilk çözümü maliyeti durdurmakta bulduk. Sayfa sayımızı azaltmakla. Çünkü gençlerin söyleyecekleri, paylaşacakları, savunacağı, mücadele edeceği, öğrenecekleri, değiştireceği çok şey var. Bunları yapmaktan vazgeçemeyiz. Geriye tek seçenek kalıyordu. YARIN'ı bendinden kapalı hale getirmek. Bu değişiklik YARIN'ın çoğunluk olumlu eleştiriler alan görsel yapısından bir şey götürecek mi? Hayır! Hatta bu sayımızdan başlayarak gerek kapak, gerekse sayfa düzenlemesinde göre görsüler değişiklikler yapacağız. Hedefimiz, daha rahat okunan, daha çağdaş görünümlü, daha genç bir YARIN yaratmak.

KUŞKUSUZ yenilikler yalnızca biçimsel olmayacak. YARIN içeriksel olarak da gelişecek. Türkiye'nin, dünyanın ve gençliğin gündeminde olan her şey, bir başka deyişle yaşamın her alanı sayfalarımızda daha çok yansıyacak. İnsan hakları, demokrasi ve gençlik dünyanlarının, YÖK'çülerin, 12 Eylülcülerin, sınıf çıkarlarının, irtica düşmanlarının, doğaya ve çevreyi yok edenlerin, halkın kaynaklarının harcayıcılarının gençliğe, genç sorunlarına duyarsızlığa, sessizliğe daha da görüştüreceğiz.

BİLİYORSUNUZ, YARIN'ın her şeyi okurlarıdır. Ve onu yaşatacak, güçlendirecek olan daha çok satılması, abone sayısının artması.

Evet değerli okuyucular, sevgili arkadaşlar, aylarına yalnızlık ve derinden tanıyoruz bir birbirimizi, aylarına artık bir umut ve bilinçle paylaşıyoruz bi yeryüzünü, yeni aylarına hazırlıyoruz şi... Tüm güçlüklerin birlikte yenileceğine, kazanılmayacak işi mücadeli umudu, mücadele azminizi kaybetmeyeceğinizi biliyorum. Bu rüzgâr dinmeyecek.

Sevgi ve dostlukla...

Mustafa Okan

Sahibi: SAMİ ALPTEKİN ● Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: MUSTAFA OKAN ● Genel Yayın Danışmanı: TANER GÜREL ● İdari Müdür: VAÇUN UYSAL ● İstanbul Araştırma sorumlusu: YASEMİN ÇONGAR ● İdare Sorumlusu: BEYHAN SUNAL ● Bürolar: İSTANBUL: GÜLŞEN BAYTIMAZ - Divanyolu İlgaz Rasimin Sok. Zafer Han 7/14, Cağaloğlu ● CEMAL YILMAZ - Mevlevihane Sok. Arif İşhanı 3/20, Kartal ● İZMİR: NEDİM GÜNDÜZ - 848. Sokak. Emrem İşhanı 96/8 1. Beyler-Konak ● Yardımcı İmç: CÜNEYT UÇMAN - Bas: 58045, 10004 Stockholm ● F. Almanya: MEHMET BİLGİN - Uhlandstr. 20, 4060 Düsseldorf 1 ● Hollanda: RAMAZAN ERİNÇ - Postbus 292, 6040 AJ Roermond ● İsviçre: SERDAR ATAMAN - Apollo Str. 8, 8032 Zürih ● Rahip: SEVGİ GÜLDAĞ - 15. Nesne Ankara Sokak. Lefkoşa ● Abone Kayıtları: Yıllık 4800 TL Altı Aylık 2500 TL ● Yurtdışı: Yıllık 45 DM Altı Aylık 25 DM Tek Sayı: 5 DM ● Teknik İşler Tel: 229 76 92 ● Dizgi: SÜKRAN DEMİŞ ● Baskı: Daily News Ofset Yayınları Yıllık 4800 TL Altı Aylık 2500 TL ● Yurtdışı: Yıllık 45 DM Altı Aylık 25 DM Tek Sayı: 5 DM ● Teknik İşler Tel: 229 76 92 ● Dizgi: SÜKRAN DEMİŞ ● Baskı: Daily News Ofset Yayınları ● Grafik Düzenleme: Yarın ● Dağıtım: Ses Dağıtım ● Yönetim Yeri: Sağlık 2. Sokak 36/7 Kızılay-Ankara ● Yazışma Adresi: P.K.278 Kızılay-Ankara ● Posta Çeki No: 164860 ● İlan Kesitleri/Arka Dış Kapak: Tam sayfa 200.000 TL, yarım sayfa 120.000 TL, çeyrek sayfa 70.000 TL, Arka İç Kapak: Tam sayfa 150.000 TL, yarım sayfa 80.000 TL, çeyrek sayfa 50.000 TL ●
Baskı Tarihi: 10.2.1988

FİLİSTİN HALKINI HAKLI SAVAŞIMINDA YALNIZ BIRAKMAYACAĞIZ!..

"kahrolsun siyonizm"

29 Ocak 1988 günü YARIN Dergisi çalışanları, İsrail Hükümetinin bağımsızlık savaşı veren Filistin halkı üzerinde son günlerde yoğunlaşan baskı ve saldırılarını protesto etmek ve bu saldırılara direnen Filistin halkı ve gençliğiyle dayanışmasını dile getirmek amacıyla Ankara'daki İsrail Büyükelçiliği'ne siyah çelenk bırakmak istediler. Elçiliğin bulunduğu sokakta ilk göze çarpan, çok sayıda sivil polis olması ve polislerdi. Ellerinde siyah çelenkle elçilik binasına yönelen arkadaşlarımızın yürümelerinin engellenmesi şeklinde başlayan müdahale, Yazı İşleri Yönetmenimiz Mustafa Okan'la tartışmaya dönüştü. Yetkili olduğunu belirten, ancak adını vermek istemeyen polis, yapılan eylemin izinsiz olduğunu, bu nedenle dağılınması gerektiğini söylüyordu. Buna karşılık Mustafa Okan, Yarın Dergisi olarak, İsrail'in Filistin halkı üzerindeki baskılarını kınamak ve siyonist saldırı politikalarını protesto etmek için çelengi büyükelçiliğin önüne bırakacaklarını belirtiyordu. Bunun için izin almak gerekmediğini söyleyerek, üzerinde "Kahrolsun Siyonizm- Yarın Gençlerin Dergisi" yazılı çelengi kapıya asmak üzere yöneldiğinde, sivil polisler topluluğu iteleyerek dağıtmaya, engellemeye çalıştılar. Bunun üzerine Yazı İşleri Yönetmenimiz, İsrail Büyükelçiliği'ne bir telgraf çekeceklerini ve Filistin halkıyla dayanışmanın ifadesi olan çiçeklerini de göndereceklerini belirterek engellemeyi protesto etti.

Mustafa Okan, basın mensuplarının sorularını üzerine benzeri girişimlerin çeşitli elçilikler önünde yapıldığını, sivil yetkilinin, önceden basına duyurulmuş olan bu girişimi gizli bir eylemmiş gibi engellemeye çalışmasının Özal Hükümetinin dış politikasının iki yüzlülüğünü açıkça ortaya koyduğunu belirtti. Grup daha sonra işgal altındaki bölgelerdeki direniş ve protesto eylemlerinde bulunan Filistin halkı ve gençliğiyle dayanışmalarını ifade etmek için Filistin Kurtuluş Örgütü Türkiye Temsilcisi Abu Firas'ı ziyaret etmek üzere olay yerinden ayrıldılar.

FKÖ Temsilciliğine sivil polislerin yakın takibinde gelindi. Binanın önünde de bekleyen sivil polisler, arkadaşlarımızın ardından Temsilcilik'e girmek istediklerinde görevlilerce engellendiler. Büyük bir kızgınlıkla "Bu gençler size karşı bir saldırıda bulunabilirler. O yüzden önlem almaya çalışıyoruz" diyen sivil polisi engelleyen Abu Firas'ın koruma görevlisi, "Onlar sizden bir yana, bizimle dayanışmalarını dile getirmek üzere buradalar. Bunu siz de bizim kadar iyi biliyorsunuz, bu yaptığınızdan utanmalısınız" diyerek kapıdan uzaklaşmalarını sağladı.

Arkadaşlarımızı her zamanki içten sıcaklığı ile karşılayan Abu Firas, basın mensuplarının da katıldığı görüşme sırasında, kendilerine yapılan dayanışma ziyaretlerinin sanıldığından çok daha fazla önem taşıdığını; kendilerine verilen en ufak bir desteğin, gelişen çiçeklerin, davalarının uğruna savaşan her Filistinlinin elinde emperyalizm ve siyonizme karşı birer taşa dönüştüğünü söyledi. Günümüzde artan saldırılar karşısında yılmadan direnen Filistin halkının her zamankinden daha [illegible] stratejiye gereksinim duyduğunu ve [illegible] ancak [illegible] nalist dayanışma ile zafere ulaşabileceğini vurgulayan Firas, bu anlamda Türk halkının ve gençliğinin Filistin davasını desteklemelerinden büyük sevinç duyduğunu belirtti. Filistin halkının YARIN Dergisi temsilcilerine yapılan baskıların benzerlerine yabancı olmadığını da vurgulayan Firas, özellikle Türkiye'de benzeri baskı ve yakın takip olaylarına sürekli maruz kaldıklarını, MİT'in kendilerini sürekli izleyerek özel yaşam hakkı tanımadığını söyledi. YARIN Dergisinin protestosunu engellemek isteyenlerin de aynı anlayışla hareket ettiklerini, böylece de doğrudan ya da dolaylı olarak İsrail gibi bir devletin çıkarlarını korumakta olduklarını belirtti. Abu Firas, çok küçük yaşlarda politik savaşıma atıldığını ve daha 15 yaşında hapishanelerle tanıştığını, bir kez ölüme mahkum edildiğini ve kaçmayı başardığını söyleyerek, dünyanın neresinde olursa olsun devrimlerin kolay kazanılmadığını, ancak hiçbir girişimin haklı davaların başarıya ulaşmasını engelleyemeyeceğini vurguladı.

Dergimiz yöneticilerinin de, Türkiye gençliğinin tarihinde kanlı olaylarla yitirilen pek çok genç arkadaşımızın olduğunu, bu nedenle baskı, zulüm ve işkencenin ne anlama geldiğini çok iyi bildiğimizi, dünya tarihindeki çeşitli örneklerle de doğrulandığı üzere halka karşı yürütülen baskı ve zulüm politikalarının er ya da geç mahkum olacağını vurguladıkları görüşmede, YARIN Dergisi olarak Filistin halkının haklı savaşımını desteklemeyi sürdüreceğimizi, dayanışma eylemlerimizin giderek artacağını ve Türkiye ile Filistin gençliğinin ortak amaçları uğruna birlikte savaşım vermekte kararlı olduğumuzu da vurgulandı.

Uluslararası Dayanışmanın Simgesi: FKÖ, DERGİMİZE ONUR PLAKETİ VERDİ

Filistin Kurtuluş Örgütü, Türkiye Temsilciliği aracılığı ile, geçtiğimiz aralık ayında, dergimize bir onur plaketi verdi. Dergimiz Yazı İşleri Yönetmeni Mustafa Okan'a, üzerinde bizzat FKÖ Lideri Yaser Arafat'ın imzasını taşıyan plaketi veren Türkiye Temsilcisi Abu Firas, bu plaketin uluslararası dayanışmanın bir simgesi olduğunu belirterek, dergimize, ulusal bağımsızlık savaşımı veren Filistin halkının mücadelesine güç veren yayın politikamız nedeniyle teşekkür etti.

FİLİSTİNLİ KADINLARLA DAYANIŞMA

3 ARALIK 1987 günü kurulan Demokratik Mücadelede Kadınlar Derneği (DEM KAD) yaptığı basın açıklamasında, Batı Şeria ve Gazze'de Filistin halkının siyonistler tarafından katledilmesini şiddetle kınadı. Dernek, siyonist yönetimin Nazi uygulamalarını aratmayan bu katliam ve terör politikası karşısında, Filistin halkının kadın, erkek, çocuk demeksizin sürdürdüğü onurlu direnişi desteklediklerini belirterek, on yıllardır Filistin halkını Filistin topraklarından sürmeye çabalayan emperyalizm ve siyonizmin bu amaçlarını hiçbir zaman gerçekleştiremeyeceklerini belirtti.

Bugün Batı Şeria ve Gazze'de olanların dünyada olduğu gibi ülkemiz kamuoyu tarafından da büyük bir tepkiyle karşılandığını kaydeden DEM KAD, Filistinli kadınların bu mücadelede ön saflarda yer aldıklarını belirterek, şunları söyledi: "Bizler, bir Türkiyeli kadınlar olarak gurur duyuyoruz. Siz Filistinli kadınların kararlı, inançlı, fedakar ve boyun eğmez mücadelenizi örnek aldığımızı onurla bildiririz.

"Batı Şeria ve Gazze'deki katliamları şiddetle kınarken, Filistin halkının ve Filistinli kadınların onurlu mücadelesinin yanında olduğumuzu iletiriz."

"Yığın örgütlerinin etkinliklerinin hızla artırılması, toplumsal alternatifler oluşturularak değişim yönünde kitlelerin desteğinin kazanılması ancak sol ve devrimci güçlerin birliğinin sağlanması ile olanaklıdır."

DEMOKRASİ GÜÇLERİNİN BİRLİĞİ VE YIĞINSAL MUHALEFETİN ETKİNLİĞİ SAĞLANMALIDIR

İnsan haklarına, örgütlenme ve düşünce özgürlüğüne 12 Eylülcüler tarafından indirilen darbeler, demokrasinin ortadan kaldırıldığı ülkemizde yeni biçimler alarak tekrarlanmaktadır. Yeni yıla girerken bir kez daha öğrenci gençliğe ve öğrenci derneklerine yönelen saldırılar bu tavrın son örnekleridir. Öğrenci derneklerinin basın toplantılarının otomatik silahlı polislerce basılmasına dek varan baskılar yalnızca biçimsel olarak bile üzerinde durulmaya değerdir. Buna bir de öğrenci derneklerine ilişkin son yasa tasarısı eklenince iktidarın tavrı daha da açığa çıkacaktır.

Ancak söz konusu gelişmeleri iktidarın varolan demokrasi mücadelesine yönelik tavrı içinde bir yere oturtmalı, bir bütünsellik içinde değerlendirmek gerekir. Böyle yapıldığında görülecektir ki, çok geti giderek belirginleşen yığınsal muhalefetin tüm unsurlarına karşı topyekün bir saldırıya geçmiştir. İktidarın bu tavrı, 29 Kasım seçimleriyle ANAP'ın ve tamamlayıcı parçası olduğu 12 Eylül rejiminin büyük bir çoğunlukla reddedilmiş olmasının ardından, gözle görülür bir ivme kazanmıştır. Başka bir deyişle, iktidarın tepkilerini yapılandıran gelişme, günümüz sınıf mücadelesinin biçimlenmesindeki belirleyici çizginin demokrasiden yana güçlerle 12 Eylül rejiminden yana güçler ayrımında netleşmesi olmuştur. Henüz muhalefet güçlerinin bloklaşması gibi bir sonuca dönüşmemiş olsa bile bu ayrım önümüzdeki süreci etkileyen temel gelişmelerden biri olacaktır.

Yığınsal muhalefetin belirginleşmesine ve her bir unsurunun tepkilerini ortaya koymasına karşı ANAP iktidarı, kafasındaki "demokrasi"ye uygun muhalefet biçimini yaratma peşindedir. 12 Eylül felsefesinin üzerine oturan bu modele bol barajlı seçim sistemi ile ulaşılmak istenmiştir. Bu seçim sistemi, egemen iktidar bloğunun, muhalefet güçlerinin parlamentoya yansımasını önlemek ve iki partiden oluşan aldatmacanın kurulması için, altmışlı yılların başından beri vasallaştırmaya çalıştığı bir sistemdir.

Seçim sistemiyle birlikte değerlendirilmesi gereken bir diğer etken de, siyasal yelpazenin bütün unsurlarıyla oluşturulmasının baskı ve yasaklarla engellenmesidir. Türk Ceza Kanunu'nun 141 ve 142. maddeleri ise engellemenin en esaslı araçları olarak kullanılmaya devam edilmektedir. Siyasal yelpazenin en geniş biçimde oluşmasına katkıda bulunmak için Türkiye'ye gelen TBKP liderleri Nihat Sargın ve Nabi Yağcı'nın işkence ile sorgulanıp, 141 ve 142'den açılan davalar kapsamında tutuklanmaları, iktidarın yaklaşımını açıkça ortaya koymaktadır.

Tüm bu etkenler birbirine bağlı şu sonuçları doğurmuştur. 1- Muhalefetin bir kısmı parlamento dışında kalmıştır. 2- Bu durum muhalefetin parlamento içindeki etkinliğini sınırlamaktadır. 3- Her iki sonuç parlamento dışı muhalefet araçlarının önemini bir kat daha artırmıştır. Bu durumda yığınsal muhalefetin etkinliğini sağlayacak tüm unsurların işlerlik kazanması gerekir. Kuruluşu ve etkinlikleri ile YÖK'ün, rejimin en açığa çıkarılmış, en savunulamaz kurumlarından biri haline getirilmesinde önemli bir payı olan öğrenci derneklerinin yeniden yoğun saldırılara uğramasının nedeni, böyle bir işlerliğe sahip olmasıdır.

Parlamento dışında kalan muhalefet araçlarının önem kazanacağının bilincinde olan iktidar, yığın örgütlerine düşmanca bakışını, "Benim derdim işçilerle değil, sendikalarla" diyerek açıklamıştır. Öğrenci derneklerini tasfiye ederek yüksekokullarda "Öğrenci Birliği" kurma planı da aynı anlayış ile tezgahlanmaktadır. Yığınların tepkisi güdümlü örgütlenmelerle kontrol edilmek istenmektedir.

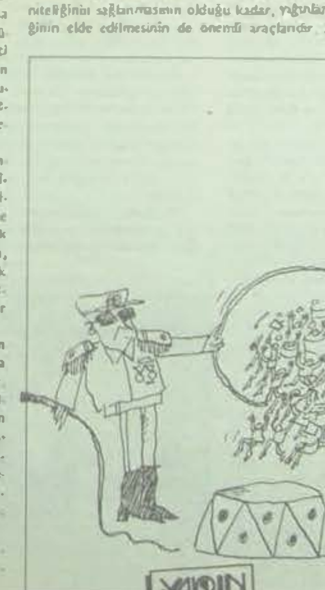
Yığın örgütleri parlamenter demokrasinin katılımcı niteliğinin sağlanmasının olduğu kadar, yığınların desteğinin elde edilmesinin de önemli araçlarıdır. Aynı zamanda parlamento dışı muhalefetin bir kurumu ve etkin parlamento içi muhalefetin dayanak noktalarından biridir. Parlamento içi muhalefetin, yığın örgütlerinin toplumsal alternatif programlarına kulaklarını tıkamaları ise ancak kendi güçlerini sınırlama sonucunu doğurur.

Yığın örgütlerinin bu öneminin de bilincinde olan iktidar, demokrasi düşmanı yüzünü açığa vurarak örgütleri yok etmeye, kitle desteğinden yoksun bırakmaya yönelik programları uygulamaya koymaktadır. Zaten 12 Eylül darbesinin etkinliklerini silip süpürdüğü yığın örgütlenmeleri, güç dengelerindeki en ufak değişmelerin yarattığı olanaklardan bile yararlanarak adım adım kurulup geliştirilmiştir. Özal iktidarı yığın örgütlenmelerine olan düşmanlığını geçen yıl öğrenci derneklerinin kökünü kibris suyu dökecek yasa tasarısını Meclis'e sunarak açıkça göstermiştir. Şimdi, seçimlerin parlamentodaki çarpık yapılanmasının sonuçlarından da yararlanarak bu tutumunu kararlı biçimde sürdürmek istemektedir.

Gelişmeler demokrasi güçlerinin birlikteliklerini koruyup güçlendirmelerini her zamandan daha çok gerekli kılmaktadır. Demokrasi güçlerinin birliğinin sağlanması ve yığınsal muhalefetin etkinliğinin arttırılmasının temel unsuru, sol, devrimci, sosyalist güçlerin birliğinin başta legal siyasal arena olmak üzere toplumsal yaşamın her alanında sonuçlanmasıdır. Yığın örgütlerinin etkinliklerinin hızla artırılması, toplumsal alternatifler oluşturularak değişim yönünde kitlelerin desteğinin kazanılması ancak sol ve devrimci güçlerin birliğinin sağlanmasıyla olanaklıdır.

Sol, devrimci güçlerin birliği demokratik öğrenci hareketinde de yaşamsal önemdedir. Öğrenci derneklerinin yasal girişimlerini polis baskısıyla engelleme gayretleri, idare-polis işbirliğine dayalı izleme ve cezalandırma yöntemleri, "ödül" ve tehditlerle dolu polisiye teklifleriyle öğrenci yığınlarının derneklerden uzak tutulmasını hedefleyen saldırıların boşa çıkartılmasının aracı, örgütlenmelere ve örgütiçi demokrasinin eksiksiz işletilmesine ortak biçimde sahip çıkılmasından geçmektedir. Her türlü ön koşuldan uzak olarak bir araya gelinmesi ve bütün örgütsel araçların sonuna kadar işletilmesi yönünde gösterilecek kararlılık yığınlar ile derneklerin bütünleşmesini sağlayabilir, saldırıları geri püskürtebilir.

Sol, devrimci güçler arasındaki ilişkilerin yeni bir anlayış ve ortak bir perspektif içinde değerlendirilmesinin önemi artmıştır. Temel güdüsü pastayı paylaşmak değil, pastayı büyütmek olan bir anlayış birliği ve birlikte davranma ruhu, iktidarın oyunlarına dur diyebilir ve yığınların ezici çoğunluğunun etkin örgütlenmesini yaratabilir. Bu büyük sorumluluk, sol, devrimci, sosyalist gençlerin omuzlarındadır.

TEK MERKEZİ PLATFORM VE BİRLEŞİK ÖNDERLİĞİ

Demokratik öğrenci hareketinin içinde yer alan farklı eğilimler arasındaki ilişkilerdeki olumsuzluğun yanında ve etkisi altında en önemli zaman öğrenci derneklerinin ülke düzeyindeki platformu oldu. Farklı eğilimler, öğrenci derneklerinde kurdukları, yığınsallığın sağlanmasına kadar uzanan çeşitli konularda bazen çalışmalar yürütmelerine karşın, aralarındaki ilişkilerin belirleyici öğesini, anlaşarak ortak iş ve örgütlenme içinde bulunmak değil, sağlaşma ve ayrışmalar oluşturdu. Bu durum da, platform çalışmalarını bir tıkanıklığa sürüklemişti.

Varlığı ve çalışmaları ile demokratik öğrenci hareketinin etkinliğinin göstergesi olan ülke düzeyindeki platformda tıkanmanın, farklı eğilimlerin üzerinde anlaşma olanağı bulamadığı, bana karşılık birlikte bulunmanın koşulu olarak ona sürülen ilkeler ve iç işleyiş biçimi alanlarına kaymasıydı, çalışmanın birliği ve sürekliliğini engelleyecek boyutlara ulaşmasıydı.

Ülke düzeyindeki platformda ortaya çıkan tıkanıklık, birim derneklerinin çalışmalarını da olumsuz yönde etkiledi. Platformun sürdürülen tıkanmalar ile öğrenci gençliğin gündeminden uzaklaşmasının bir sonucu olarak, birim çalışmalarının tıkanmasını ve değerini bir ölçüde yitirmesini sağlayacak olan merkezdir.

Yukarıda sayılan iki özelliği ile platform, akademik-demokratik örgütlenme ve savaşım düşüncesine karşılık gelmektedir, platform, federatif, yığınsal, demokratik, sendikal bir öğrenci örgütlenmesinin bir ön biçimidir. Dolayısıyla, geçici bir örgütlenme ya da eylem birliği olarak değil, öğrenci hareketinde kalıcı bir kurumlaşmanın sağlanmasının adımı olarak değerlendirilmelidir.

Farklı eğilimlerin farklı ülke ve çalışma anlayışları taşıyarak platformda yer almaları, platformun birliğinin sağlanmasının önünde bir engel değildir. Aksine, birliğin sağlanmasının bir zorunluluğu olarak görülmelidir.

Kalıcı bir kurumlaşma ile farklı eğilimlerin birliği nasıl bağdaştırılacaktır? İlk olarak üzerinde yükselenen zeminin sendikal niteliğini, farklı eğilimleri içinde bulundurma özelliğine sahip olduğunu tekrar hatırlatmak gerekir. Platform, tek bir eğilimin kurumlaşma alanı değil, ortak çıkarların birleştirdiği taban örgütlenmelerinin ve onların farklı eğilimlere sahip temsilcilerinin ortak örgütlenme biçimidir. Demokratik öğrenci hareketinin örgütlenme ve eylemlerinde belirleyici yere sahiptir. Bu örgütsel platformun birliğinin sağlanması başka farklı eğilimlerin sorumluluğundadır. Platformda ortaya çıkan ayrışmalara baktığımızda, bunların genellikle bir diğerine karşıtlık biçiminde ortaya çıktığını görüyoruz. Bununla birlikte, artık bir nedenin özelliği de gözlemlenmektedir. Platformun birliğinin ve tekliğinin sağlanmasında ise, tüm bu farklılaşmalara karşın, demokratik öğrenci hareketinin ortak olan çıkarlarının başa konması esas olmalıdır.

Platformun çalışmalarında ortaya çıkan ayrışmaların ve tıkanmaların başında bugüne kadar platformda alınan kararlar gelmektedir. Platformun çoğunluğuna dayalı olarak alınan her karar, yeni bir ayrışmanın kapısını açmıştır. Platformu sıkıştıran kararlara dayandırılarak yürütülen çalışmalar, beraberinde ortak çalışması ve mirası biçimlerini bitirmişti. Yaratılan birikime dayanarak ileriye doğru birlikte yürümesini engellemiştir.

Platformda alınan kararların doğruluğu ve ortak bir çalışmanın yürütülmemesinin nedenleri tartışma dışı bırakılmalı, tek merkezi örgütlenmenin yaratılmasını sağlamaya yönelik olarak, bugünkü pratiği etkileyecek düzeydeki (kuralsız, yazın vb.) tüm kararlar üzerinden geçerilmeli, üzerinde ortak bir anlayışa ulaşılana kadar platform kararı olarak değerlendirilmemelidir.

Platform çalışmalarında gündemin tıkanmasını bir başka ayrılık olarak ortaya çıkmaktadır. İleri sürülen tartışma konuları bir yandan, platformu öğrenci gençliğin gündemindeki sorunlardan uzaklaştırmakta diğer yandan birim derneklerinin [illegible] ilişkin görüş ve [illegible] tartışılmasını engellemektedir. Tartışmaların zaten kısıtlı olan zamanını almakta ve toplantılarını keder bir sonuca ulaşmadan bitirilmesi, platformun etkinliğini olumsuz yönde etkilemektedir. Anadolu derneklerinin kredi sorunlarını tartışıp, ortak bir tavır almak için, Anadolu derneklerini platformu konulmadan fikrine ilgi göstermeleri, sonuç bir derekte, Bu nedenle, ülke düzeyindeki platformun toplanması ve verimli bir çalışma yürütmesinin sağlanması için ciddi bir ön hazırlığa gereksinim vardır.

Demokratik öğrenci hareketi içinde yer alan eğilimlerin önemli bir kısmı çeşitli dergiler etrafında kümeleşmektedir. Gençlik dergileri ve gençliğe yönelik yayın yapan dergiler, öğrenci hareketi üzerine değerlendirmeler yapmakta, görüş ve öneriler sunmaktadır. Dergilerin oluşturacağı platform, güncel gelişmeler ve görevlerin saptanmasında, gündeme getirilen önemler üzerinde tartışıp, ortak nuddelerin belirlenmesinde önemli bir işlev üstlenecektir. Dergiler platformunda yürütülen ön hazırlıklar, çalışmaların gereksiz tartışmalardan kurtarılıp, üzerinde anlaşılan konularda ortak bir yönlendiricilik altında kısa sürede tamamlanıp karar aşamasına ulaştırılmasında etkili bir çözüm yolu olacaktır.

Platformun da hazırlık çalışmalarında dernek temsilcileri arasında sürdürülebilirliğinin önemi büyüktür. Doğrudan birim derneklerinin tıkanmalarındaki sorunların, ancak ve eğilimlerin sözcülüğünü üstlenen dernek temsilcileri arasındaki ilişkilerin sistemleştirilmesi, kurulu bulunanların sürekliliğinin sağlanması ve alınmadığı

YARATMAK İÇİN İLERİ!..

Yetkilerini dernek tabanlarından alan ve yine onlara karşı sorumlu olan dernek temsilcilerinin sürdürecekleri ön hazırlık, dernek üyelerinin ülke düzeyindeki platform çalışmalarına katılımlarının yolunu açacaktır.

Gerek büyük ilker düzeyinde, gerekse Anadolu derneklerinde sürdürülen ilişkiler, öğrenci derneklerinde ortak sorunların tespiti edilmesinde ve platformun gündeminin belirlenmesinde önemli bir adım olacaktır. Rejimin bugüne kadar yükseköğrenimde yarattığı sorunlar ve üniversitelere, öğrenci derneklerine yönelik saldırılarla yeni planların düşünüldüğünde, ilişkilerin yönelitilmesi gereken nokta da belirlenmektedir. Gündemi belirlenen gereken ortak sorunlar, eğitime karşı ortak çıkarların belirleneceği platformda neler üzerinde tartışılacaktır.

Demokratik öğrenci hareketinde, ülke düzeyinde tek bir platformun sürekliliğinin sağlanmasında iç işleyiş biçimlerine önemli bir rol oynadığı görülmüştür. Platformun ilk toplantısından başlayarak getirilen öneriler, içeriği ile değil, kimin tarafından getirildiğine bakılarak değerlendirilmiş ve sonuçta platformun ortak kararlar alması olanaklı olmamıştır. Böylesi bir süreçte, platformun çalışmalarını yürütebilmek, öğrenci hareketine yolgösterici nitelik yapabilmek ve çalışmaların uyumunu sağlayabilmek için oy çokunluğuna dayalı bir işleyiş kabul edilmiştir.

Platformda oy çokluğuna dayalı olarak alınan kararlar yaşamda karşılığını bulmasına ve hareketlilik sağlamasına karşın, platformun bir bütün olarak hareket etmesini sağlamaya yetmemiştir. Çoğunluğun oyuna dayalı olarak alınan kararların azınlıkta platformun tümü tarafından desteklenmediği, farklı eğilimlerin katılmadıkları önerileri platform kararına dönüşme de çeşitlide uygulanmayarak ilişki ayrışmaya neden olduğu, bunun bir adım ilerisinin platformun birliğini ortadan kaldırmaya uygun seminler yaratığı, yaşanan deneyle görülmüştür.

Ülke düzeyindeki platformun uzun tartışmalar sonunda oy çokluğu ile aldığı kararların demokratik öğrenci hareketi içinde yer alan farklı eğilimler tarafından uygulanmaması, kimi zaman karşı görüşlerin savunulması ve prestige geçirilmesi, hareketin tabanında platforma karşı bir güvensizliğin doğmasına da beraberinde getirmiştir.

Platformun tekliğinin ve sürekliliğinin sağlanması, farklılıklarıyla birlikte tüm eğilimleri birleştirebilecek ortak bir işleyiş kurulmasına bağlıdır. Böylesi bir işleyiş, kararlarda oybirliğinin aranması ile gerçekleştirilebilir.

Kararların oybirliğiyle alınmasının benimsenmesi, ancak platformun gündeminin belirlenmesinde verimli bir önhazırlığın gerçekleştirilmesiyle olanaklı kılınabilir. Platformun gündemi, öğrenci gençliğin ve örgütlenmesinin gündeminden uzaklaşmamalı ve platformun çalışmalarına hakim olmamalıdır. Üzerinde henüz anlaşılamamış ve yakın zamanda anlaşılabilmesi olanaklı olmayan konular, platform toplantılarının dışında ele alınmalıdır.

Uzun bir süre tartışılan ve üzerinde ortak bir anlayışa ulaşılamayan ülkeler tartışmanın da bu bakışla değerlendirilmesidir. Nitekim, bugün öğrenci derneklerinin ülkeyle ortak olan sorunları vardır. Derneklerin kuruluş çabaları ve diğer çalışmaları, ortak sorunlarla karşılaşmakla, ortak engellerle uğraşmaktadır. Toplumun genel koşullarının öğrenci gençliğe yansıması olan bâyası bir süreç yaşanırken, birlikte savaşımı yükseltmek için yasaların ortak zeminlere dayanmak yerine, kendi anlayışının tabakınlı olmaya olmaz koşul olarak ileri sürmek, tüm güçlerin birleştirilmesi görevine uygun bir yaklaşım olmayacaktır.

Kararlarda oybirliği ilkesinin uygulanması, farklı eğilimlerin platformun ulaştığından, yapılacak çalışmalara kadar uzanan bir alanda, ayrığetkilerini koruyarak bir arada bulunmalarının koşullarını yaratacaktır.

Platform toplantılarından önce yeterli bir önhazırlığın yapılması ve ortak gündemin saptanması, çalışma önerilerinde nitelikli farklılıkların olmasını engellemez. Oybirliği ilkesine dayalı karar alınmasının kabul gördüğü koşullarda, yürütülecek çalışmalara ilişkin genel farklılıklar platformun ilgili konudaki kararı almasının önünde bir engel oluşturmayacaktır. Oybirliği sağlanmadığı gerekçesiyle terkedilen bir konuda platformun karar alınmaması, birim derneklerinin bağımsız yürütecekleri çalışmalara ilişkin bir sınırlayıcılık taşımamalıdır. Oybirliği ile karar alınması ilkesinin sonuçlarından, çoğunluk eğiliminin platformun görüşlerini belirlemeyeceğinin kabul edilmesidir. Aynı zamanda çalışmanın yürütülmesinin tarafı gözüyle de, bir platform görüşü olmayacağının belirlenmesidir.

Daha açık ifade etmek gerekirse, bir etkinliğin yapılması doğrultusunda platformda çoğunluğun görüşbirliği sağlansa bile, oybirliğine ulaşılmadıkça, o etkinliğin yapılması konusunda bir platform kararının çıkarılmamalıdır. Ancak sık konuşu etkinliğin yapılmaması gibi bir sonuç da elde edilmemelidir. Etkinliği gerçekleştirmek isteyen birim dernekler, tek tek ya da bir araya gelerek çalışabilirler. Sonuçta, etkinlik bir platform kararı olarak değil, bilim derneklerinin girişimi olarak yaşama geçebilir. Bu durumda, alınmış bir kararın benimsenmediği durumda bağımsız davranabilmek söz konusudur.

Oybirliği ile karar alınması, merkezi bir örgütlenmede işleyişin zayıflaması anlamına gelmez. Platforma katılan her temsilcinin, kendi derneğinin görüşlerini, demokratik, kararlarını yansıttığı kabul edilmektedir. Tüm öğrenci derneklerinin, herhangi bir ara kademe ile sınırlanmaksızın, doğrudan platforma katılması, tabanın çalışmalara doğrudan katılımı olarak ele alınmalıdır. Bu boşluklarda, tabanın eğilim ve kararlarını uyum olarak, oybirliği ile alınan kararlar, demokratik öğrenci hareketinin bütünlüğü bağlayıcı ve uygulamada etkinliğini artırıcı bir işlev görür.

Oybirliğinin sağlanamaması durumunda, karar alınamaması, her birim derneğinin görüşlerini saklı tutma ve çalışmalarını sürdürme hakkını doğurmaktır. Ülke düzeyinde demokratik bir örgütlenmeyi hedefleşen platformun, birim derneklerinin kendi çalışmalarına da girişim alanı tanıdığının bir göstergesi olmalıdır.

Demokratik öğrenci hareketinde, etkin bir merkezi önderliğin yaratılması, örgütleme ve eylemin birliğinin sağlanmasında çözülmesi gereken bir sorundur. Platformun çalışmalarına başlamak ile çıkartılmasına karar verilen süreksiz yayının seçilmiş yazı kurulu, eşgüdüm ve dayanışmanın sağlanmasına zemin yürütülmüş işlevini üstlenmektir. Ancak, yayına karşı gösterilen olumsuz tavrın yanı sıra, yazı kurulunun platformda yer alan tüm eğilimleri temsil edememesi, etkili bir çalışmanın önünü tıkamıştır.

Bugün merkezi sendikal bir yapıya duyulan gereksinim ortadan kalkmamıştır. Birincisi, yayın, federasyonlaşma hakkının önüne politik engellerin dikildiği bo-

şullarda öğrenci derneklerinin merkezi örgütlenmesinin bir ön biçimi olarak önemlidir. İkincisi, öğrenci derneklerinin yığınsallaşmayı başarmalarında ortak bir organ biçimi olarak karşılık gelmektedir.

Öğrenci derneklerinin merkezi, sendikal yayınının içeriğinin tartışmasını bir başka yazıya bırakmakla birlikte, demokratik öğrenci hareketi içinde yer alan tüm güçlerin ortak çabaları ile çıkartılacak ve birlikte sahiplenilecek tek bir yayına duyulan gereksinimin alınıp çözmeyi gerekli görüyoruz.

Platformun oybirliği ilkesine dayalı olarak çalışmasını sürdürdüğü koşullarda, birleşik bir yazı kurulunun oluşmasının zemini yaksanmaktadır. Platformda yer alan tüm eğilimlerin ağırlıkları oranında yer alacakları, karşılıklı dengeler değil, antagonik konular üzerinde çalışma kararlarının alındığı birleşik bir yazı kurulunun oluşturulması ve tek bir platform yayınının çıkartılması demokratik öğrenci hareketinin önünü açacaktır.

Yazı kurulunda, ilkeye ve önemli birim derneklerinin temsilinin yanı sıra, var olan tüm eğilimlerin kapsanması, tüm eğilimlerin yaşadığı demokratik öğrenci hareketi içinde, ortak tavır belirlenmesinin ve öğrenci gençliğin örgütlü kesiminin bir bütün olarak davranmasının koşulunu yaratacaktır. Federatif, sendikal bir örgütlenmede, merkezi önderliğin kararlarının birim derneklerinin ortak istem ve eğilimlerini yansıttığı ölçüde geçerli ve etkili olacağı açıktır.

Öğrenci yığınlarının eğitsel derecelerinde örgütlenmesini sağlamaya yönelik bir yayın, öğrenci derneklerinin ortak eğitsel ve demokratik çıkarılmalıdır. Demokratik öğrenci hareketi içinde yer alan tüm eğilimlerin ortaya katılabilir ve öğrenci derneklerinin örgütlenmesinde bir araç olarak kullanılabilir bir yayın, ancak derneklerde ortaya çıkan ve sağlaşmaların yaratan tartışmalar nedeniyle uzak durmayı tercih eden yığınların kazanılmasını güvenini başarabilir. Farklı eğilimlerin tıkanıklıkları yayınları önemi ve değeri yadsınamaz. Ancak geniş öğrenci yığınlarının derneklerde örgütlenmesini sağlayacak olan, birleşik bir önderlik altında çıkartılacak ortak bir yayındır.

Bugün demokratik öğrenci hareketinin önünde, öğrenci gençliğe ve örgütlenmesi en yakınlık yeni saldırılara gösterilecek tepkilerin belirlenmesi ve nasıl bu saldırılara karşı durulacağının saptanması konusu durmaktadır. Ülke düzeyinde tek bir platformun toplanması ve somut adım bir tabana yürütülmesi gerekmektedir. Tek bir platformun ve birleşik merkezi önderliğin sağlanması, öğrenci gençliğin akademik-demokratik savaşımı içinde yer alan eğilimlerin ortak sorumluluğudur.

Alpay Tuncer

SOL GÜÇLERİN ORTAK ÇALIŞMA ALANI

NASIL BİR ÜNİVERSİTE İSTİYORUZ?

"Demokratik öğrenci hareketinin gündemindeki tartışma yeni bir atılımı gerçekleştirecek açılımlardır. Gençlik bu açılımı gerçekleştirecek deney birikimine ve atılımı gerçekleştirecek potansiyele sahiptir."

Öğrenci hareketi bütün engellemeler ve acılarına rağmen gelişiyor, güçleniyor. Bir süre baskı ve keyif uygulamalarının etkisiyle bir arada artık yeni bir aşamaya gelmiştir. Bu yeni aşama gençliğe mutlaka gerçekleştirmesi gereken sorumluluklar yüklemektedir. Demokratik öğrenci hareketinin gündemindeki tartışma yeni bir atılımı gerçekleştirecek açılımlardır. Gençlik bu açılımı gerçekleştirecek deney birikimine ve atılımı gerçekleştirecek potansiyele sahiptir. Ancak öncelikle demokratik öğrenci hareketinin dağınıklığının önüne geçilmeli ve örgütlü biçimde davranabilmesi sağlanmalıdır. Bunu sağlayabilmenin yolu aynılıkları değil, farklılıkları değil, ortaklıkları esas alan, farklılıkların tartışmaları (tül olarak ayrılıktan geçen, ilkeler tartışmasının sonuçlandırılmasını olmalı platformun iş yapamamasına da bir gerekçesini oluşturmamalıdır. Ancak, diğer tartışmaya demokratik öğrenci hareketine ve dolayısıyla bakış açısının farklılığının kaynaklandığı, mantıktır. Tartışmaların sonuçsuz ve ancak bakış açısını ve değerlendirmelerin tekleşmesiyle imkânlıdır. Bu koşullar altında ortaklaşa hareket etmenin yolu ise aynı yanları tartışmaları birlikte iş yapmaya önüne koyamamalıdır. Bu yaklaşım tartışmaların kesilmesini değil, bu tartışmaları ebette sürecektir, elverişsiz hem grupların birbirine daha iyi tanıyabilmesi, hem de farklı bakış açılarının ortaklaşabilmesi açısından olumlu da görüyoruz), ancak devam ettiği süreç birlikte iş yapmanın önünde engel olmasını istemiyoruz. Tartışmaları sürekten bir yandan da somut adımlar atılmalıdır. Bu noktada demokratik öğrenci hareketinin önünde somut görev olarak *"Nasıl Bir Üniversite İstiyoruz"* tartışmasının yaygınlaşmasını; mücadele programının ve taleplerin netleşmesi açısından da bir gereklilik olarak görüyoruz. Tartışmanın yaygınlaştırılabilmesi için ise önce ÖİK çalışmanın amaç, işlev ve yöntemlerini saptamalıyız.

ÇALIŞMANIN AMACI VE İŞLEVİ

Demokratik öğrenci hareketinin dersanelerin kurulmasıyla resmi kazanan ve güçlenen son üç yıllık mücadelesini değerlendirdiğimizde YÖK'e karşı yürütülen başarılı bir mücadele gösterdiğini görüyoruz. Bununla birlikte, gerçekleştirilen eylem ve kampanyaların birbirinden kopuk gerçekleştiği de görüyoruz. Bu kopukluk her eylem ya da kampanya döneminde artan kitlesel bir sonraki döneme aktarılmasını da güçleştirmiş, bazen grafiği düşmüş, zaman zaman değil, inişli çıkışlı bir grafik oluşturmuştur. Bu koşullarda hedefe ulaşmak da güçleşmektedir.

Her atılım sonrası adımın demokratik öğrenci hareketini özerk ve demokratik üniversiteye biraz daha yaklaştırması ve yine her atılan somut adımın bir sonraki atılacak adımı da belirginleştirmesi gerekmektedir. Bu ise, demokratik öğrenci hareketinin taleplerini net biçimde koyan bir mücadele programı ile mümkündür.

Bu netleşme, *"Nasıl Bir Üniversite İstiyoruz?"* sorusuna geniş öğrenci yığınlarının katıldığı bir tartışma sürecinin sonucunda sağlanabilir. Geniş katılımlı bir tartışma sürecinin sonunda ortaya çıkacak bu mücadele programı demokratik öğrenci hareketinin güncel pratikte değişen koşullara karşın temel hedeften sapmamasını sağlayacak ve her koşulda mücadelenin ne için, kime karşı, hangi yöntemlerle sürdürüleceğini ortaya koyacaktır. Çünkü tartışma sürecinin kendisi öğrenci gençliğin sorunlarına daha duyarlı yaklaşmasını ve sorunlarının çözümü için mücadeleye daha aktif katılımını sağlayacaktır.

Tartışmalara dersliğe ulaştığı noktada çalışma somut verilere dökülmelidir. Kurumların ve her türlü kurumlaşmaya öne ve amaca takmaksızın karşı çıkma, ancak "anarşistler"in bakış açısı olabilir. Öğrenci gençliğin bugün "YÖK'e hayır" belgisini yükseltmesinin ve kitleleri bu slogan altında mücadeleye kazalar etmesinin nedeni, YÖK'ün bu kurum olduğu için değil, düzene ve işlevine karşı çıktığı içindir. Ye-

"Geniş katılımlı bir tartışma sürecinin sonunda ortaya çıkacak bu mücadele programı demokratik öğrenci hareketinin güncel pratikte değişen koşullara karşın, temel hedeften sapmamasını sağlayacak ve her koşulda mücadelenin ne için, kime karşı, hangi yöntemlerle sürdürüleceğini ortaya koyacaktır."

"Demokratik öğrenci hareketinin önünde somut görev olarak "Nasıl Bir Üniversite İstiyoruz" tartışmasının yaygınlaşmasını; mücadele programının ve taleplerin netleşmesi açısından bir gereklilik olarak görüyoruz."

ni ise ifade edilecek kurumu da *"Yaşasın Özerk Demokratik Üniversite"* sloganıyla belirlemektedir. Tartışmanın somut verilerinden biri de işte bu belginin özerk-demokratik üniversitenin tanımlanması olacaktır.

Tüm bunların yanı sıra bu tartışma iş yapmaya yönelik somut bir zemin yaratacaktır. Böyle bir zeminin yakalanması demokratik öğrenci hareketini de soyut tartışmalardan kurtarıp birlikte iş yapabilmenin koşullarını sağlayacaktır. Tartışmaların aynı zeminde sürmesi ve ortak bir hedefe yönelmesi durumunda farklı düşüncelerin ortaya çıkması, somut çalışma anlamında farklı önerilerin getirilmesi, birlikteliği zedelemeyecek, aksine güçlendirecektir.

BU ÇALIŞMA, SALT ÖĞRENCİ ÇALIŞMASI DEĞİLDİR

Ülkede demokrasinin kazanılması için verilen mücadelede tüm demokrasi güçlerinin payı vardır. Özerk-demokratik üniversite mücadelesi de ülke genelinde süren bu demokrasi mücadelesinin önemli bir bileşenidir. Bu anlamda özerk-demokratik üniversite mücadelesi salt öğrenci çalışması değil, tüm demokrasi güçlerinin ortak çalışmasıdır.

Akademik-demokratik mücadele asıl olarak öğrenci gençliğin mücadelesi olmakla birlikte, anti-demokratik baskıcı rejimin bir kurumu olan anti-demokratik üniversitenin demokratikleştirilmesi de demokrasi sorunudur.

Ancak diğer toplumsal güçlerin bu mücadeleye katılmaları, öğrenci hareketine destek sağlama anlamında değil, kendi alanlarında üzerlerine düşen görevlerin yerine getirilmesiyle sağlanabilir.

Somutlarsak: eğitimin yönetiminde ve içeriğinin demokratikleştirilmesi için ancak ile 1402'liklerin ve halen üniversitede olan ilerici demokrat öğretim üyelerinin gündeminde dir.

Meslek odalarının geleceği bugün üniversitede olan öğrencilerde yatmaktadır. Odalar kendi gelecekleri bellirleme hakkına sahip olmalıdır. Bunun yolu da odaların meslek yaşamının pratiğinden çıkarılan sonuçlara dayanarak eğitim sürecinin yönlendirilmesine katkıda bulunabilmesinden geçmektedir.

Bir kurum olarak üniversitenin demokratikleştirilmesi ve eğitim sisteminin üretim sürecinin ihtiyaçlarına yanıt verici bir biçimde düzenlenmesi, demokrasi mücadelesinin en önemli bileşeni olması anlamında işçi sendikalarının da gündemini oluşturmaktadır.

Demokratik hakların kazanılması mücadelesinde kamuoyu oluşturmaya yönelik olarak bakın aydınlatılması görevi ağırlıklı olarak basın ve aydınlara düşmektedir. Özerk-demokratik üniversite mücadelesinin tanıtılması ve buna yönelik olarak kamuoyu oluşturulması da kuşkusuz bu kapsam içerisinde yer almaktadır.

"Her atılan somut adımın demokratik öğrenci hareketini Demokratik ve Özerk Üniversiteye biraz daha yaklaştırması ve yine her atılan somut adımın bir sonraki atılacak adımı da belirginleştirmesi gerekmektedir. Bu ise demokratik öğrenci hareketinin taleplerini net biçimde koyan bir mücadele programı ile mümkündür."

Tek tek üniversite verdiği demokrasi mücadelesinde enternasyonalist dayanışma gösterdi edilemeyecek öneme sahiptir. Yüksek öğrenim gençliği sürdürdüğü ekonomik-demokratik mücadeleye uluslararası öğrenci hareketinden destek alması enternasyonalist dayanışmanın bir parçası olmalıdır.

Tüm toplumsal kesimlerin üstün ve gerekçelerini karşılamak amacıyla var olduklarını iddia eden siyasi partiler ve milletvekilleri, bu toplumsal kesimlerden biri olan öğrenci gençliğin istem ve gereksinimlerini de gündemlerine almak zorundadır.

Üniversitenin demokratikleştirilmesi için farklı alanlarda verdirülerek bu mücadelelerin koordinasyonu ve organizasyonu görevi de gençliğe düşmektedir.

"Demokratik öğrenci hareketinin taleplerinin ve mücadele programının netleştirilmesi görevi, sol potansiyelin üzerinde anlaşamaması için hiçbir gerekçenin geçerli olamayacağı somut bir görevdir."

ÇALIŞMADA SOL POTANSİYELİN GÜÇ BİRLİĞİ

Demokratik öğrenci hareketi içinde sol güçlerin özerk-demokratik üniversite sorununa bakış açılarından farklılıklar içerebilir. Ancak bu farklılıkların var olması mücadele hedeflerinin netleştirilmesi görevinin önünde engel değildir. Bu çalışma ortak hedefe yönelik somut adımlar içermesi değeriyle birlikte iş birliğinin de yolunu açacaktır.

Demokratik öğrenci hareketinin taleplerinin ve mücadele programının netleştirilmesi görevi, sol potansiyelin üzerinde anlaşamaması için hiçbir gerekçenin geçerli olamayacağı somut bir görevdir. Bu çalışmayı birlikte yürütmek zorunludur.

Birlikteliğe demokratik öğrenci hareketinin ikinci bir açıdan gerçekleştirebileceği güçlenmeye açısından bir güven unsuru ve motor güç olacaktır. Pratik bi süreçlerin önünde değil olan sol içi sosyal tartışmaların demokrat ve geniş öğrenci kitlesi üzerinde yaratığı olumsuz imajın tersine çevrilmesi anlamında da bu çalışma bir dönüm noktası oluşturacaktır. Demokratik öğrenci hareketinin motor gücü olan sol güçler arasındaki dağınıklık öğrenci gençliğe güvensizlik aşılamaktadır. Bu çalışma içerisinde sol potansiyelin birlikte davranabilmesi bu güveni yeniden sağlayacağı gibi, sol güçler açısından da öğrenci gençlik alanında birlikte davranabilmenin sınavı olacaktır.

Sonuçta bu çalışma hem sol gençlik ve öğrenci hareketi, hem de öğrenci hareketi ve diğer demokratik güçler arasındaki ilişkileri, güvene dayanan bir zemine oturtacaktır. Bu güven tüm demokrasi güçleri arasında demokrasi mücadelesinde kalıcılığa sahip bir paralellik ve ilişkiler ağının netleşmesini sağlayacaktır.

ÇALIŞMANIN ÖRGÜTLENMESİ

Bu çalışmadaki temel sorunumuz *"Nasıl Bir Üniversite İstiyoruz"* sorununun tüm toplumsal kesimlerde, özellikle öğrenci gençlik içerisinde tartışılmasını sağlamaktır. Böylesine geniş bir çalışmanın da dar zamanlık bir örgütle yapılamayacağı açıktır. Çalışma, kütüphaneye dayanan akademik bir çalışma olarak değil, bir eylemdelik zemini olarak algılanmalıdır.

Böylesine geniş bir tartışma ve eylemlilik zemininin yaratılması, çalışmanın kampanya tarzında organizasyonunu ve örgütlenmesini gerektirmektedir. Bu örgütlenme birimlerde kurulacak komisyon ve komitelerle sağlanıp yönlendirilebilir. Komisyon ve komitelerin geniş yığınları tartışmaya çekebilmesinin güvencesi bu yapılanmalarda tüm sol gençliğin birlikte bulunmasıdır.

Bu kampanya zemininde tartışmaların zenginleştirilmesi ve derinleştirilmesinde politik gençlik dergilerine önemli görevler düşmektedir. Hedefe yönelik farklı yaklaşımların tartışılmasının ortak bir zeminde gerçekleştirilmesi için politik gençlik dergileri de kendi aralarında koordinasyon kurmalıdır. Bu koordinasyon aracılığıyla çalışmanın zenginleştirilmesi yanında dergilerde çıkacak yazılara bir nakilmanın, kitleyi tartışmaya çekecek diğer yöntemler de kullanılmalıdır.

ÇALIŞMA TARZI

"...çalışma tarzının eksenini, kitleyi tartışmaya çekmek oluşturmalıdır."

12 Eylül'le birlikte demokrasi güçlerinin elindeki olanakların önemli ölçüde zayıflediğini düşünürsek, kitleyi tartışmaya çekebilecek çalışma tarzının yaratıcılık ve esneklik gerektirdiğini görmeliyiz. Bugün gençliğin kendisini birey olarak ifade edebildiği, tartışma süreçleri sonundaki çalışmaların etkin olarak katıldığını bilerek buna olanak tanıyacak yöntemlere ağırlık vermek gerekmektedir. Geniş kitleyi tartışmaya çekecek her türlü yöntemin en aktif biçimiyle kullanılmalıdır.

Okul dışında yapılacak miting, yürüyüş ve benzeri her türlü eylemle kitlenin aktif katılımı sağlanmalı ve panel, toplantı, seminer, söyleşiler, sanatlar vb. yöntemler ile tartışma süreci zenginleştirilmelidir. Bütün bunlarla birlikte öğrencilerin düşünsel üretimlerin yüksekliği çalışmaları da aktif destek sağlanmalıdır.

Takvim, kalem, afiş, rozet vb. destekleyici unsurlarla da kampanya daha renkli ve ilgi çekici hale dönüştürülmelidir.

"Sonuçta bu çalışma hem sol gençlik ve öğrenci hareketi, hem de öğrenci hareketi ve diğer demokratik güçler arasındaki ilişkilen güvene dayanan bir zemine oturtacaktır."

ÜLKE DÜZEYİNDE ORTAK HAREKET

Çalışmanın ağırlığı, birimlerde kitle içinde yapılacak tartışmalara dayanmakla birlikte ülke düzeyinde ortak hareket etmenin zorunluluğu açıktır. Bu zorunluluğun nedenlerini aralarak, ülke çalışmanın bütünselliğini sağlamak ve tek tek birimlerde kullanılan yöntemleri, sonuçları tartışma tazeliğinde diğer birimlere de aktarmak, ikincisi ülke düzeyinde süren demokrasi mücadelesinde gençliğin örgütlü biçimde yer almasını sağlamak. Demokratik halk muhalefetinin diğer bileşenleri ile demokratik öğrenci hareketi arasında bütünlüğe sahip, kalıcı, sayılı ve örgütlü bir ilişki kurmak. Uçüncü olarak da uluslararası öğrenci hareketi ile ülkemizdeki öğrenci hareketi arasında bağlantı kurabilmek ve uluslararası öğrenci hareketinin desteğini alabilmek için ortak davranmak.

SOMUT GÖREVLERİMİZ

- *"Nasıl Bir Üniversite İstiyoruz?"* çalışmasının okullar, ülke düzeyinde örgütlenmesini oluşturmak,
- *"Nasıl Bir Üniversite İstiyoruz?"* çalışmasının örgütlenmesini sağlamak için (ve bu ihtiyacın da dışında) ülke düzeyinde dernekler platformunun en kısa sürede yeniden toplanmasını sağlamak,
- Ki ile içerisinde süreçte tartışmaların geliştirilmesi yönündeki bugünden başlatmak.

DERGİLER TARTIŞIYOR

YENİ ÇÖZÜM

Öğrenci gençliğin örgütlenmesi geçtiğimiz üç yıl içinde daha ileri adımların atılmasını olanaklı kılan bir birikim oluşturdu. Yaratılan birikime dayanarak demokratik öğrenci hareketinin örgütsel ve eylemsel birliğinin sağlanması da, değişik görüşlerin ortak noktalarının belirlenmesini gerekli kılıyor. YARIN Dergisi olarak bu amaca yönelik bir tartışmayı başlatmayı gerekli gördük. Bu sayımızda YENİ ÇÖZÜM Dergisi ile başlattığımız tartışmayı, gelecek sayımızda DEMOKRAT ARKADAŞ Dergisi ile sürdüreceğiz.

YARIN ■ Demokratik öğrenci hareketinin bugün geldiği noktadan daha ileriye götürülmesi, daha etkin, daha kitlesel, daha [illegible] olabilmesi bu alanda [illegible] söyleyen tüm sol, devrimci güçlerin ortak istemi olarak görülüyor. Bu istemi paylaştığınızı inandığımız Yeni Çözüm Dergisi olarak siz, demokratik öğrenci hareketinin gelişmesi için nasıl somut adımlar atılmasını öneriyorsunuz? Bizim derneklerin ve bu dernekleri bir araya getiren platformun karar alan, iş yapan, giderek etkinleşen, güçlenen bir yapıya kavuşması için somut politika, gündem ve iş önerileriniz neler?

YENİ ÇÖZÜM ■ İki senesi aşkın bir geçmişe sahip olan öğrenci derneklerinin önünde ikili bir sorun vardı. Bir, mücadele perspektifini aşabilmek, iki, bu mücadele perspektifinin ışığında kendi çalışma ve örgütlenme sorunlarını aşabilmek. Bu, bizim derneklerin kendi iç örgütlülüklerini ve mücadele zeminlerini [illegible] yanı sıra, en önemlisi, dernekler arasındaki birliği yaratılabilmekten geçiyor. Yani, örgütlülük sorunu söz konusu. Derneklerin oluşum aşamasından itibaren, güçbirlik politikalar üretmek ve gençliğin uzun erimli mücadele ve örgütlenme perspektifini taşıyan yaklaşımlar sonucunda, bu örgütlülüğün yaratılmasının önündeki engeller büyük oranda aşılmıştı. Sağlıklı bir mücadele zemini de pratikte oluşturulamadı. Bir, gerek örgütlülüğün yaratılması, gerekse mücadele zemininin açımlanması bakımından, dernekler arasında varolması gereken ilkeli birliğin savunucusu olduk. Böylesine bir birlik mücadele zemini üzerinde pratik adımlar üzerinde yükselecektir. Bu pratik adımları da dikkate alan ama daha da önemlisi, genel olarak örgütlülük sorununu ön planda tutan politikayı savunduk. Fakat ilkeli birliğin yaratılmasına yönelik tartışma zeminini sağlıklı işlemedi. Biz bugün platformda varolan tıkanıklığı böylesine bir eksikliğe bağlıyoruz. Yani kendi mücadele zeminini tanımlayamayan, bu mücadele zemini içerisinde neden bir araya gelineceği sorusunu yanıtlamak bir yana, nasıl bir araya gelineceği sorununu da aşamayan ve daha çok günübirlik yaklaşımları içeren, eğitikle da başka bazı varolan anlayışın kendi grup çıkarları çerçevesinde günübirlik politikalar, perspektifler belirlemesinden kaynaklanıyor.

İlkeli birlik'ten ne anlıyorsunuz? Bir ilkeli birlikten her grubun kendi programını dayattığı, bu program kabul edilmezse birlik de olmaz dediği bir yaklaşımı anlamıyoruz, böyle anlaşılmaması gerektiğini düşünüyoruz. Bunu da tartışmak istiyoruz.

■ Dernekler doğal olarak, demokratik kitle örgütleridir. Demokratik kitle örgütleri kendi içerisinde heterojen bir yapıya sahiptirler, çeşitli politik görüşleri olan heterojen bir kitleyi. İlkeli birlik, bu kitleler arasında en genel ortak noktaları yakalayabilecek ve noktalar çerçevesinde varolan mücadeleyi ve birliği geliştirecek unsurlardır. Demokratik kitle örgütünün demokratiklik vasfı iki nedenden kaynaklıdır. Kendi içerisindeki demokratikleşmeyle, demokrasinin varlığı ve ülkede varolan demokrasi mücadelesi içinde aldığı yer. Bu da demokratik kitle örgütü olarak öğrenci derneklerine bakışımızda, ülkedeki genel demokrasi ve bağımsızlık mücadelesinin getirdiği en temel kazanımı, mücadele ve örgütlenme anlayışının yaratılmasını getiriyor. Ancak diğer bir yaklaşımda, öğrenci derneklerini yalnızca bir kitle örgütü olarak gören, ülkedeki bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin varolan en genel çelişkilerinin bu alana yansımasından kaynaklanan boyutlarını görmeyen, bir anlamda demokratik kitle örgütlerinin bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde taşıyacağı işlevi doğru olarak kavramayan yaklaşım oldu. Bu yaklaşımın en genel doğrudan ve ülkemiz mücadele pratiğinin de ortaya çıkardığı en genel doğru perspektifi göremeyen ve buna uygun tutumlar alamaması ilkeli birliğin yaratılmasında olumsuzluklar ortaya çıkardı.

Bu merkezi yapılanma, oluşturulan platform zeminleri ilkeli bir temel üzerinde şekillendirilmeden, varolan geniş potansiyeli bünyesinde yönlendirme işleviyle ortaya çıktı. Bu ilkesiz yapısıyla öğrenci gençliğin hareketini kendi anlayışı peşinde sürüklemeye çalıştı. Dernekler platformu içerisindeki tartışmalarda, oy dengeleri üzerine oturan politikalar yaşama geçirilmeye çalışıldı. Daha önceki platform toplantılarında olsun, özellikle son platform toplantılarında olsun, bu yaklaşım kendini ağırlıkla hissettirdi. Son toplantıda, ilk gün yakalanabilecek birlik zemini ve bunun üzerine oturtulabilecek gerçek birlik -ki birlikten anladığımız derneklerin belli aralıklarla bir araya gelmeleri değil, gerçekten kendi iç örgütlenmesini yaratan ve dikey bir örgütlenmeyi de içinde barındıran bir federasyonlaşmaya doğru gidebilmek, bu anlamda bir organlaşma yaşanmamıştır- oy dengeleri üzerine, gruplararası çelişkilerin üzerine binen politikaların belirlenmesiyle ilk günün sonunda yok oldu. Bunun sorumluluğu da Dergimizin sunduğu perspektife sahip anlayışa aittir.

Söyleşiye Yeni Çözüm adına Turan Dolu katıldı.

Size göre platform nasıl işler kazanabilir? Örneğin, bundan sonraki ilk platform toplantısında gündeme getirilmesi gereken ve yol açıcı olabilecek, içinde yaşanan durumun ileriye götürülmesine hizmet edecek tartışma etkinlik konuları size göre nelerdir?

■ Bir merkezi yapının oluşturulmasında sorunu salt kendi başına dar anlamda örgüt sorunu olarak tartışma olarak görmüyoruz. Amaç olarak, öğrenci gençliğin mücadele anlayışına bakmak, sonra da o mücadele anlayışına uygun örgütlenme biçimini ortaya koymak gerekiyordu. Ancak dergimizin perspektifini taşıyan anlayışın öncelikle platformun iç işleyiş tüzüğünün belirlenmesini, yani nasıl bir araya gelinir sorununu gündeme getirmesi, aslında amaç olan şeyin ihmali oldu. Demokratik kitle örgütlerinin de içerisinde olmak üzere, yaşamın tüm alanlarında oluşturulacak örgüt biçimlerinde esas olan, söz konusu örgütü ortaya çıkaran anlayış veya anlayışların niteliğidir. Böyle zeminde bu sorun bağlayıcı olmalıdır. Nasıl bir örgüt ve nasıl bir mücadele/örgütlenme anlayışına sahip bir örgüt? Bu sorunun net yanıtlarını ortaya koyamayan şekilsiz birliklerin, mücadelenin gelişmesine, güçlenmesine hiçbir katkısı olmayacağı açıktır. Buna göre, eğer bugün öğrenci derneklerinin merkezi yapısını ikinci olarak oluşturmaya çalışıyorsak, birinci olarak örgütlenmeye yönelik bir programı ortaya koymamız gerekir. Soruna mücadele anlayışı da katmak gerekli. O olmadan, bu sorunun üzerine perde çekercesine, sadece ve sadece öncelikle "Biz federasyona yönelik, öğrenci gençliğin merkezi örgütünü oluşturalım" demek, amacın yerini aracı koymaktır.

Pratikte mücadele anlayışının belirleyeceği mücadele programı içerisinde birlikte hareket edebileceğimiz noktaları tespit etme sorunu vardır gündemde. Bugüne kadar insanlar mücadele anlayışları konusunda birbirlerini aşağı yukarı tanıyorlar. Öyleyse, mücadele programlarını net olarak çıkarmalıdırlar, yani bir akademik-demokratik takvim çıkarmalıdırlar. İkincisi örgütlenmeye yönelik bir program çıkarmalıdırlar. Ve somut olarak öğrenci gençliğin programını çıkarırken böyle iki başlık altında ele almak gerekiyor. Bu iki başlığı da zaten Türkiye platformunun tek gündemi yapmak gerek. Hem Türkiye platformunun, hem bölge platformlarının, hem de bizim derneklerimizin gündeminin tek olması gerekiyor. Bu bir yerde, sizin gündem konumundaki önerilere de yanıt verecektir. Bir bütün olarak programını çıkaran bir yapı, daha sonradan elbette gündelik işlerin istemlerinden de gelecektir. Sorunuzda belirttiğiniz yaşanılan durumun ilerletilebilmesi, ancak bu temelde sağlıklı bir gelişim sağlanabilmesiyle olanaklı olabilecektir.

Gerek platform, gerekse bizim dernekler, öğrenci kitlesi içinde sorunlarla duyarlı. Bu sorunları çözmek için örgütlenme gereğini kavrayan geniş bir kesim yaratılmakta. Bu duyarlılığın istendiği ölçüde yükseltilmekte yetersiz kalındığı. Bu durumun aşılması için somut önerileriniz neler? Örneğin akademik demokratik takvimdiyorsunuz. Bir buçuk ay evvelde özerk demokratik üniversite kurultayı toplanmasını öneriyoruz. Hem bu öneri konusundaki görüşlerinizi, hem de somut etkinlik önerilerinizi, somut ve aynı anda değilmiş gündem önerilerinizi, önceliklerinizi öğrenmek istiyoruz. Kısa dönemde üzerinde anlaşılması mümkün görünen gündem önerileriniz var mı?

■ Bir mücadele zemini gelişecekse, bu mücadele zemininin oluracağı örgütlülük muhakkak ve muhakkak gerekli. Bu örgütlülük yaratılamadığı sürece de, etkinlik her kısır ve etkili kalacaktır. Bu açıdan, yine öncelikle örgütlenme sorununu ele alacağız. Bu da öncelikle pratikte yapılacak ve ortak noktalar geliştirilecek konuların olduğunu görmekten geçiyor. Bu noktada en önemli sorun, merkeziliğin yaratılması sorunu. Merkeziliğin yaratılmasında en önemli nokta da, sözünü ettiğimiz ilkeli birliğin yakalanması. Farklı yaklaşımlara karşı, aşağıdan yukarıya gelişen mücadelenin gerçekleri kavranacağını düşünüyoruz. Pratik işleyişi pratik işleyiş sürecini de zorlamak gerekiyor. Günlenmiş ayrıştırılmadan önce bu temel konularda görüş netliği gerekebilir.

Bu süreç sizce nasıl zorlanabilir?

■ Bir platformda bir görüşme pratiği işletmenin yanı sıra, tabanda kendi gücümüz çerçevesinde ilkeli birliği yaratmayı her zaman gündemde tutacağız. Bu gerek örgütlülüğümüzle, gerek mücadeleyle gerekse yapacağımız çalışmalarla, işlerimizin teşhir mekanizmalarıyla ilkeli birliği diğer çevrelere de sorumluluk haline getirmeyi gündemimizde tutacağız. Örgütlülüğü yaratmanın yolundaki engelleri zorlayacak ortak hedeflerde birleşmek gerekiyor. Ancak ortak pratikte de dar çerçevede de olsa, birtakım ilkeler olmalıdır. Eylemin içerisinde de bu ilkeli birliği yaratmaya yönelik zorlayıcı tavırlar alacağız. Mücadeleyi geliştirmeyi samimi olarak isteyenlerin böylesi ilkeli birlikler içerisinde yer alma koşullarının varolduğunu sanıyoruz.

Zorlayıcı tavırlardan kastınız nedir?

■ Örgütlenme sorununu aşma yönünde ikili bir önceliğimiz vardı. Biri mücadele programını, akademik-demokratik programı çıkarmak, diğeri de mücadele anlayışıyla ortaya çıkmak. Ancak bunun yanı sıra süreci de kendiliğinden gelişmeye bırakmamak. Pratik süreç, insanların bir arada bir şeyler yapmasını gerektiriyordu. İşte bu sürece müdahale edebilecek, merkezi, herkesin üstünde anlaştığı bir merkezi organizasyonu gerekli kılıyordu. Bu merkezi organizasyon şu gün istenilen düzeyde olmasa da, yani ilkeli, bir mücadele programı olan merkezi bir yapı olmasa da onun görevini yerine getirebilecek bir yapı olabilir. Geçici süre içerisinde böyle olacağı görülüyor.

Akademik takvim çerçevesinde bir araya geliş derken, bir nevi dernekler platformu içerisinde farklı düşüncelerin, farklı anlayıştaki derneklerin eylem birliğinin sağlanmasını kastediyoruz. Öncelikle özerk-demokratik üniversite kavramının açımlanması ve bu doğrultuda mücadelenin geliştirilmesi bizce de önemli. Çünkü mücadele için perspektifler ortaya koymak ve öğrenci gençliği bu perspektifler içinde mücadeleye çekmek önemli bir sorun. Daha önce gelen özerk-demokratik üniversite kurultayı yaklaşımında, biz özellikle örgütlenişi üzerinde bazı noktalara dikkati çektik. Böylesine bir çalışmanın örgütlenişi dernekler platformu içerisinde yaratılmalıdır. Dernekler platformunu da dolaylı olarak ilgilendiren ayrı birimler şeklinde örgütlemek yerine, bizzat dernekler platformunda varolan derneklerin kendi merkezilikleri içerisinde örgütlenmek durumundadır. Bu noktada, gerek gündeme getiriliş şeklindeki eksiklikler, gerekse platformun örgütlenmesine yönelik tartışmaların esnasındaki tıkanıklık böylesi bir çalışmayı gündeme getirtmedi. Ama bugün böylesine örgütlenme tartışmaları da dahil olmak üzere, özerk-demokratik üniversite kurultayı çalışması dernekler platformunun gündemine gelmek durumunda. Ama dernekler platformunun kendi içinde, kendi iç mekanizmalarıyla örgütlenmesi koşuluyla. Dergiler ancak varolan dernekleri dışarıdan perspektif vermeli. Ancak kurultay çalışmasının gerçekten derneklere ve dernek kitlesine mal olması, o derneklerin kendi içerisinde kendi mekanizmalarıyla belirlenmesi koşuluna bağlı.

Gündemin gene önemli bir yanını, baskılar ve sindirme politikaları oluşturmalı. Gerek öğrenci derneklerini, gerekse tek tek demokrat insanları hedef alan baskılar, tehditler, yer yer tutuklamalara varan uygulamalar. Keyfi disiplin soruşturmaları. Varolan atılmalar sorununa karşı kampanyaların şimdikinden daha iyi biçimde, gerçekten haklar elde edebilecek şekilde örgütlenmesi de bir zorunluluk.

Tıkanıklığın aşılması bizi ikili bir yaklaşıma getiriyor. Varolan dernekler platformunda ortak noktaların yakalanıp eylem birliği çerçevesinde geliştirilmesi ve yanı sıra gerçekten Türkiye çapında benimsenecek ilkeli bir platformun yaratılması. İlkeli birlik platformu, bugüne kadar varolan tüm öğrenci derneklerini kapsayabilir veya kapsamaz, bu öğrenci derneklerinin durumuna bağlı. Faydacı yaklaşımlardan uzak durup durmamasına bağlı. Türkiye'yi ve Türkiye'nin koşullarını kavrayan, öğrenci derneklerine uygun düşen mücadele anlayışını kavrayan gruplar arasında ilkeli birliğin yaratımı ve bunu yaratan derneklerle merkezi bir yapılanmaya gidilmeli. Bunun dışında geniş, en geniş birliği yakalayabilmek çerçevesinde, bu ilkeli birlik zemini dışında kalan anlayışlara sahip derneklerle de bir güçbirliği gündeme getirilmeli.

İki başlı bir örgütlenme biçimi, demokratik öğrenci hareketine zarar vermez mi? Neden geniş bir zeminde ilkeli birlik yerine dar bir zeminde birlik?

■ Sözünü ettiğimiz ilkeli birlik platformu zaten programın her şeyinde anlaşmış derneklerden ve gruplardan oluşmuyor. En genel, farklı güçler arasında bir mücadele anlayışını oluşturacak ve bu anlayış içerisinde tüm demokrat unsurları kapsayacak, kendi güç ve işleyiş mekanizmasını en genel mücadele perspektifi içinde oturtan bir ilkeli birlik platformu. Dar ve doğrudan doğruya belli bir grubun mücadele perspektifine oturan bir birliktelik değil. Bizce bu, bütün öğrenci derneklerinin daha geniş birliğini yaratmaya yönelen bir birlik olacaktır. Bunun dışında kalabilecek arkadaşlarla da pratik birlik zeminini oluşturmayı reddetmeyecek, en geniş anlamda istenilen birliği ve amaçları belirlenen bir araya geliş koşullarını yaratmayı sonuna kadar deneyeceğiz. Yani bizim hedefimiz tek ve merkezi öğrenci birliğini yaratmak. Tek ve merkezi öğrenci birliğinin yaratılmasında bugüne kadar ortaya çıkan eksiklikleri de aşmak. Özellikle mücadele pratiğinin ortaya çıkaracağı doğrultuda, gerçekten dernekler içinde belli bir programın ve örgütlenme, mücadele anlayışının yerleşmesini sağlayacağı kanısındayız.

Sözü birinci derneklerine getirmek istiyoruz. Birinci derneklerin daha etkin çalışma yürütebilmesi, giderek daha geniş bir kitleye ulaşabilmesi için somut olarak ne tür çalışma yöntemleri, olanakları öneriyorsunuz? Yani çalışma, etkinlikler ve dernek içi işleyiş açısından varolan kitlesellikte kemo durumunu aşmak için neler yapılabilir? Dernek içi demokrasi sizce nasıl sağlanabilir?

■ Bizce derneklerin kitleselleşememe sorunu, mücadele pratiğinin gelişmesi ve 12 Eylül ile birlikte yaratılan pasifikasyon ortamının yırtılmasına bağlı. Şu anda dernekler içerisinde varolan güçler, dernekler içinde varolması gereken ilkeli demokrat kesimlerin, yani anti-faşist, anti-emperyalist bilinç sahibi kitlenin çok küçük bir bölümüdür. Bu anlamda demokrat olmanın en genel kıstaslarını taşıyan kitleye ulaşılabilmiş değil. Derneklerde demokrat anlamdaki politikleşme, kitleselleşmenin gelişmesinde önemli bir adım olacaktır. Derneklerde, genel mücadelenin yanı sıra, kültürel, sosyal çalışmaların varlığı, bu çalışmaların bir anlamda dernek potansiyeli dışında kalan kitleye de ulaşması ve onlara gerek dernekler çerçevesinde ortak mücadele bilinci, gerekse demokrat bir muhteva kazandırarak bir çekim alanı yaratmalıdır. Derneklerin tüzel kişilikler olarak kendilerini kabul ettirebilmeleri de önemlidir. Bu alandaki çalışmalar önem taşıyor. Bir yandan idareyle olan sorunlarda yükleneceği işlevler, bir yandan derneklerin kendini birer muhatap olarak kabul ettirmesi gereği bu çalışmaları gündemde tutuyor. Ancak derneklerin kitleselleşmesi esas olarak demokrasi mücadelesi içinde tutulacağı yerle, politikleşmeyi yaratması ve o ilkeli birliği yaratma hattını kurarak kitleyi mücadele içerisine çekebilmesiyle sağlanabilecektir.

Politikleşmenin, yani belli bir politik programı yaşama geçirmek için çalışmayan kesimlerin, derneklerdeki politik gruplaşmanın çekişmelerinden rahatsız oldukları, bu grupların birlikte hareket etmelerini istediklerini gözlemliyoruz. Tartışmaların olması doğal. Ancak farklı politik çevrelerin birlikte çalışma disiplini oluşturmaları, ortak yönetim kurullarında çalışabilmeleri sizce mümkün mü?

■ Farklı bakışların dernekler içerisinde tartışılması, bir anlamda bunun mücadele içinde verilmesi doğaldır. Bu mücadele, bir yandan netleşmeye yöneliktir, bir yandan da, daha da önemli olarak, kendi dışından derneklere yönelen baskıları, öğrenci gençliğin sorunlarının asıl kaynağını yaratan nedenlere yöneliktir. Her iki mücadelenin de gelişmesi doğal ve zorunlu. Ancak bu, farklı yaklaşımların tanışılması ortak işe iş üretmesini engelleyici değildir. Yetersiz yaklaşımlar mücadelenin önünde engel oluşturmasın. Dernek mücadelesi konusunda kaygı barındıran unsurların, dernekler içerisine çekilebilmesi, bu ikili mücadele süreciyle sağlanacaktır. O, genel pasifikasyon, korku ortamının aşılmasıyla olanaklı olacaktır. Ancak hiçbir zaman tüm dernek potansiyelinin ilk elden dernekler içerisinde yer alacağını beklemiyoruz. Bugün öğrenci derneklerinde bir araya gelen insanlar, 12 Eylül sonrası pasifikasyonu bir derece üzerinden atan insanlar büyük çoğunlukla. 12 Eylül'ün yarattığı ortamı ile yılgınlığa düşen birçok devrimci-demokrat unsur da, bizim öğrenci gençliğin mücadelesini kulede beklemekte. Bu insanlar, öğrenci kitlesi içinde en önde bekleyebilecek, mücadeleye girebilecek insanlar, yani ilk elden ulaşılabilecek insanlar olduğu için, bizim şu andaki mücadelede, okullarda, derneklerde tüm kitleyi kucaklama diye bir sorunumuz yok. Sorun öğrenci derneklerini akademik demokratik mücadele ve genelde demokrasi ve bağımsızlık mücadelesi içerisinde etkin birer araç haline dönüştürmek. O zaman, derneklerin vereceği mücadele, kendi dışındaki kitleyi de o demokrat bilinci kazandırarak kendi içerisine çekecektir.

Son olarak merkezi bir yayın organı konusundaki görüşlerinizi öğrenmek istiyoruz. Böyle bir yayın gerekli mi, hangi koşullarda ve nasıl bir işleyişle çıkarılmalı sizce?

■ Böylesine bir merkezi yayın organı şu an varolan koşullarda gerekli değil. Bu yayın organını çıkartacak örgütlülük kendisini oluşturmadığı, bu yapılanmanın sağlanmadığı bir aşamada, yayın organı tutanın elinde kalan bir yayına dönüşecektir. Merkezi bir yayın organının çıkarılması, yaşanacak merkezilikle doğru orantılı bir olaydır. Öncelikle örgütlülüğü ve merkeziliği yaratma ve bu merkeziliğin üzerine oturan bir yayın organını çıkartmak gereklidir. Bunun dışındaki süreçte, varolan temel sorunlara yönelik, farklı görüşlerin ortak noktalarını yakalayabilecek broşür, bildiri ve yayınlar çıkarılabilir.

Bir de demin yanıtını tam alamadığımız, bizim derneklerin yönetiminde ortak çalışma konusundaki görüşlerinizi öğrenmek istiyoruz. Genel kurullarda seçimlere birlikte girmek, ortak listeler önermek, farklı grupların ortak çalışma programları oluşturması konusunda ne düşünüyorsunuz?

■ Gerçekten program üzerine birliği sağlayan insanlar bu ortak listeleri çıkartabilir. Ancak program üzerinde ve o programa yaklaşımında yaşama geçirmede oldukça büyük farklılıklar içeren yapılar arasında bu tür ortak listelerin çıkması pek anlam ifade etmiyor bizce. Çünkü farklı politikalar, farklı yaklaşımlar, farklı programlar sahibi insanlar dernekler içerisinde sağlıklı yönetimler oluşturamayacaklardır.

Peki farklı programları olan gruplar tabanda belli bir güç oluşturuyorlarsa, tabanda varolan görüşlerin yönetime yansıması gerekmez mi?

■ Çeşitli birimlerde bir genel yaklaşım ve genel yaklaşımın birlikte yaşanmayan noktalarında ortak bir program yakalanabildiği doğrultuda, yönetimler böylesi bir birliği yansıtabilecek yapıda olabilir. Ancak bu koşullara bağlı bir olay. Yönetimi ne tanımlamadan bizim anladığımız şey, gerçekten örgütlenmeyi geliştirecek bir yönetimin homojen olmasıdır. Fakat bu homojenlik bugünün koşullarına uygun mudur, değil midir? Fakat yönetimde heterojenliği savunmak da, içerisinde gruplar arası adiliyeti barındıran bir anlayıştır, yani faydacı bir anlayıştır. Sorun, gerçek bir o örgütü yönetecek olan yapının yönetimde homojen olmasını savunmaktır. Dernekler içerisindeki netleşmeyle homojenlik doğru orantılı gelişecektir. Günün koşullarıyla bunu pek uygun değildir. 12 Eylül sonrası yaşanan birtakım gerçekler, siyasi ortamın yetersiz dokunulmamış ulusal ve benzeri nedenlerden dolayı, bu günkü koşulları homojen yapıların kalabileceği durumda değil bizim derneklerde, merkezi örgütlenmede de bu böyle. Ama hedeflenmesi gereken ise budur.

öğrenci gençlik 88'e mücadeleyle girdi...

Öğrenci dernekleri ve derneklere üye öğrenciler üzerinde uygulanan polisiye baskılar gün geçtikçe yoğunlaşarak ve yeni biçimler alarak sürüyor. Polis-idare işbirliğinin bir sonucu olarak öğrenciler sınav salonlarından ve yurtlarından alınıp sorguya çekiliyor; okullarda ve evlerinde izleniyor, derneklerin kitleselleşememeleri için her türlü engellemeye başvuruluyor, dernekler kamuoyuna yasadışı örgütler olarak gösteriliyor.

Tüm bunlar yetmezmiş gibi İstanbul polisi son dönem derneklere ve demokratik öğrenci hareketine yönelik yeni bir uygulama içine girdi. Dernekleri, soruşturma yapmak, bu yolda kamuoyunu yanıltmak amacı ile yaptıkları basın açıklamalarını fiili olarak engelleme, açıklama yapanları gözaltına alma biçiminde gelişen yeni uygulamasıyla dernekler, kamuoyunu yanıltamaz, sorunlarını ve taleplerini duyuramaz hale getirilmeye çalışılıyor.

Bu uygulamanın çeşitli örnekleri geçtiğimiz ay içinde yaşandı.

7 OCAK 1988
İTÜ'de Derneklerin Kültür-Sanat Çalışmaları Engelleniyor

İTÜ Yönetim Kurulu 22 Kasım 1987 tarihinde bir karar alıyor ve "Kültür ve Sanat Birliği Birimi Yönetmeliği" (KSBBY) çıkarıyordu. Yönetmeliğe göre rektörlük, mali fonu da kendisi karşılayarak okul içinde kültür ve sanat etkinlikleri başlatacaktı. Bunun dışındaki tüm etkinlikler ise yasaklanıyordu. Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden hemen sonra İşletme Fakültesi Öğrenci Derneği'ne ait kültür ve sanat odası kapatıldı, öğrencilerin ellerinden pankartları alındı ve halk oyunları çalışmaları için yer verilmeyeceği duyuruldu.

İTÜ İşletme Fakültesi Öğrenci Derneği (İŞFÖD) nin ilk tepkisi bir imza kampanyası başlatmak oluyordu. Kampanyaya iki buçuk saat gibi kısa bir sürede okuldaki öğrencilerin üçte birinin katılımı sağlanıyordu. Yönetmeliğe İTÜ dernekleri de toplu olarak tepki gösterdiler. Gemi İnşaat Fakültesi'nde dört gün süreyle bir gösteri düzenleniyor. İŞFÖD'ün geleneksel hale getirmeyi düşündüğü kültür ve sanat şenliği yıl sonunda yapılması gerekirken, yıl ortasına alınıp 7 Ocak'ta yapılıyordu.

7 Ocak tarihinde ayrıca, Taşkışla binasında bir basın açıklaması yapan İTÜ öğrencileri "YÖK Kaldırılsın" kampanyası nedeniyle yoğunlaştırılan disiplin soruşturmalarını ve KSBBY'yi protesto ederken polis saldırısına uğruyorlardı. Polis altı öğrenciyi döverek, yerde sürükleyerek ekip otosuna bindiriyor ve Emniyet Müdürlüğü'ne götürülüyordu. Bu olaydan sonra başlayan İŞFÖD Şenliği'nde bir basın açıklaması yapan öğrenciler diğer iki olayla birlikte bu olayı da kınayarak özgürce yarattıkları çalışmaları sergiliyorlardı.

7 OCAK 1988
Beyazıt'ta Miting

12 Ocak günü akşam 17.00 sıralarında Beyazıt'ta bir miting gerçekleştiriyordu. Beyazıt Tiyatro Caddesi'nde minibüs kuyruğundan çıkan yaklaşık yüz kişi trafiği durdurarak "Zam Zulüm İşkence", "Tek Yol Devrim", "Kahrolsun Faşizm", "İnsanlık Onuru İşkenceyi Yenecek" sloganlarını atıyorlar. Amerikan bayrağı ve Turgut Özal'ın portresinin yer aldığı büyük bir posteri yakıyorlardı.

8 OCAK 1988
İTÜ'de Yemek Boykotu

Arkadaşlarının gözaltına alınmasına sessiz kalmayan İTÜ'lü öğrenciler ertesi gün Maçka ve Ayazağa kampüsünde yemek boykotları gerçekleştirerek bir yandan arkadaşlarına sahip çıkıyor, diğer yandan gözaltına alınmaların kendilerini yıldırmayacağını gösteriyorlardı.

12 OCAK 1988
Milliyet Gazetesi Önünde Basın Toplantısı

12 Ocak tarihinde Cağaloğlu'nda Milliyet Gazetesi önünde toplanan yaklaşık yüz öğrenci polis baskılarını, polis-idare işbirliğini ve çeşitli yayın organlarında son günlerde çıkan yalan haber ve yorumları protesto ettiler.

Son günlerde öğrenciler üzerinde polis-idare işbirliği ile baskılar artıyor. Polis hiçbir gerekçe göstermeden öğrencileri gözaltına alırken; idare de açtığı disiplin soruşturmalarıyla öğrenciler üzerindeki baskıyı yoğunlaştırıyordu. Özellikle Tercüman ve Milliyet gazeteleri de yaptıkları gerçekdışı yorumlarla öğrenci derneklerinde yasadışı örgütlerin etkin olduğunu iddia ediyor ve polis baskılarına zemin hazırlıyorlardı.

12 Ocak 1988 günü, öğrenciler tüm bunları protesto etmek ve kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla bir basın açıklaması yapmak için Milliyet Gazetesi önünde toplanıyorlardı. İÜ Edebiyat Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanı Gökhan Tırtıl, hazırlanan basın açıklamasını okumaya başladığında olay yerine gelen Çevik Kuvvet ekipleri öğrencilere saldırıyor ve Gökhan Tırtıl'ı sürükleyerek polis otobüsüne doğru götürmeye başlıyorlardı. Orada bulunan öğrenciler, polise müdahale ederek, olayın yasal olduğunu, polisin yasa dışı bir tutum içinde olduğunu ve arkadaşlarının bırakılması gerektiğini belirtiyorlar ve polisle tartışarak, arkadaşları bırakılmadan oradan ayrılmayacaklarını söylüyorlardı. Polisin tepkisi ise yine öğrencilerin üzerine saldırmak oluyordu. Altı öğrenci daha gözaltına alınıyor. Saldırıya uğrayan öğrenciler "İnsanlık Onuru Zorbalığı Yenecek", "Polis Baskısına Son" sloganlarını atarak Çevik Kuvvet otobüsüne bindiriliyorlardı.

Yaklaşık yarım saat olay yerinde bekleyen öğrenciler çevre gazeteleri ziyaret etmeye karar veriyorlardı. İlk olarak en yakında bulunan Hürriyet Gazetesi ziyaret ediliyor, daha sonra Cumhuriyet Gazetesine gitmeye karar veriliyordu. Öğrencileri izleyen polis bu duruma da müdahale ediyor ve öğrencilere "dağılmalarını, yoksa dağıtılacağını" belirtiyordu. Toplu olarak yürümeye devam eden öğrenciler polisin kendilerini izlemeyi sürdürdüğünü görünce "İnsanlık Onuru Zorbaları Yenecek" sloganını atarak koşmaya başlıyorlar ve Çemberlitaş'a geldiklerinde dağılıyorlardı. Ancak kovalama sürerken polis iki kız öğrenciyi daha gözaltına alıyordu.

Aynı gün İÜ Edebiyat Fakültesi Öğrenci Derneği bir basın açıklaması yaparak olayı kınıyordu.

Gözaltına alınan öğrenciler ertesi gün DGM'ye çıkarılarak serbest bırakılıyorlardı.

13 OCAK 1988
Basın Toplantısı

12 Ocak 1988 tarihinde yapılmak istenen basın toplantısını polisin zor kullanarak dağıtması ve dokuz öğrenciyi gözaltına alması, İstanbul Edebiyat, Veterinerlik ve Basın-Yayın Fakülteleri Öğrenci Derneklerince ortaklaşa düzenlenen bir basın toplantısında kınandı.

İstanbul Hekim Sitesi'nde yapılan basın toplantısına çok sayıda öğretim üyesinin yanı sıra Aziz Nesin, Gencay Gürsoy, Sungur Savran ve İHD İstanbul Şube Başkanı Emil Galip Sandalcı da katıldılar. Hazırlanan bildiride, öğrenci derneklerinin pek çok yerde gizli örgüt gibi gösterildiği, özellikle Türkiye ve Tercüman gibi gazetelerin bunu sık sık yineleyip, öğrenci derneklerini kamuoyunun gözünde terör yuvaları gibi göstermeye çalıştıkları belirtiliyordu. Bu çabanın kasıtlı bir biçimde sürdürüldüğü vurgulanırken, öğrenci derneklerinin hiçbir eyleminde güvenlik güçlerini hedeflemediği, ancak buna karşın polisin öğrenci derneklerinin her etkinliğine jopla yanıt verdiği dile getiriliyordu.

Açıklama şöyle son buluyordu: "Öğrenci derneklerinin amacı bilimsel, özerk, demokratik üniversiteye ulaşmaktır. Bu amaçla fırsat eşitliğini ortadan kaldıran harçlara ve üniversite seçme sınavına karşıyız. Bunlar kaldırılmalıdır!"

Basın bildirisi okunduktan sonra Marmara Fen-Edebiyat Fakültesi öğrencisi ve eylem sırasında gözaltına alınan Halil Ozan kendisine atılan dayak izlerini gösteriyor ve bunların polisin "uygar davranışı" olduğunu söylüyordu. Ozan ayrıca polisin kendisini geçen yıl yapılan siyah çelenk anma olayından dolayı da kaçak olarak aradığını, ancak kendisinin her zaman bulunabilir bir biçimde düzenli okula gittiğini ve bir yıldır aynı adreste kaldığını da sözlerine ekliyordu. Daha sonra söz alan Karadeniz Teknik Üniversitesi'nden bir öğrenci ise rektörlüğün kendi okullarında nasıl bir tam dernek kurduğunu anlatıyordu.

13 OCAK 1988
Yemek Boykotu

İstanbul Üniversitesi'nde 400'e yakın öğrenci, polis-idare işbirliğini, gözaltıları, soruşturmaları, keyfi baskıları protesto amacıyla yemek boykotu gerçekleştirdiyordu. 11.30'da yemekhaneye gelen öğrenciler yemeklerini yemeyerek birbirine kenetleniyorlardı. Kısa bir sessizlikten sonra alkışlarla birlikte beş türkülük küçük bir gösteri yapıyorlar ve "Keyfi Baskılara Son", "Öğrenci Kıyımına Son", "Polis-İdare İşbirliğine Son", "Gözaltılara Karşı Omuz Omuza" sloganları ile yemekhaneyi terk ediyorlardı.

15 OCAK 1988
"Çan Eğrisi" Uygulamalarını Protesto

14 Aralık 1987 tarihinde, İstanbul Üniversitesi Yönetim Kurulu'nun atılan öğrenciler hakkındaki bir kararı yürürlüğe giriyor ve 1985-86 ile 1986-87 öğretim yıllarında kaydı silinen öğrenciler için "Çan Eğrisi" uygulaması ile yeniden okullarına dönmeleri öngörülüyordu. Karar üzerine dilekçelerini veren öğrenciler bir gün sonra durumlarını öğrenmek için Öğrenci İşleri'ne başvurduklarında kararın yalnızca 1986-87 öğretim yılında kaydı silinenleri kapsadığını, diğerlerinin kapsam dışı kaldığını öğreniyorlardı. Bu yeni ve haksız uygulama için hiçbir gerekçe gösterilmiyor ya da daktilo hatası olabileceği ileri sürülüyordu.

15 Ocak 1988 Cuma günü İÜ rektörlük binası önünde toplanan öğrenciler, bu uygulamanın nedenini öğrenmek için rektör vekili Sevim Büyükdevrim ile görüşmek istiyorlar, ancak rektörlük binasında tek bir yetkili bile bulamıyorlardı. Saat 15.00'te toplanmaya karar veren öğrenciler toplantı saatinde yine hiçbir yetkili ile görüşemiyorlardı. Rektörlük binasının önündeki Atatürk heykelinin çevresinde toplanan öğrenciler ne yapacaklarına karar vermeye çalışıyorlardı. Bu arada bir öğrenci arkadaşlarıyla birlikte Atatürk'e yazılan dilekçeyi heykele hitaben okuyordu.

Bu dilekçe okunurken heykelin önünde açılan dövizlerde "YÖK Kaldırılmalı", "Atılmalara Son Verilmeli", "Gençliğe Söz Hakkı Verilmelidir", "Öğrenciye Haksa Bize Niye Yok" türünden sözler yer alıyordu.

Daha sonra bir öğrenci, hazırlanan basın açıklamasını okudu. Açıklamada, öğrenci hareketinin dernekleşme sürecinde yaşadığı keyfi yasadışı baskılara yer veriliyor ve keyfiliğin son örneğinin İÜ rektörlüğünün kaydı silinen öğrencilerle ilgili uygulaması olduğu vurgulanıyordu. Yetkililere, uygulamanın nedenine ilişkin sorular yöneltiliyor ve "Öğrencilere yönelik saldırılara, keyfi ve yasadışı uygulamalara son verilmelidir" deniyordu.

Öğrencilerin alkışlarıyla biten açıklamadan sonra 85-86 yılında kaydı silinen bir öğrenci tüm atılanların haklarına sahip çıkma gerekliliğini vurgularken, ülkenin aydınlarını, yazarlarını, demokratik derneklerini ve ailelerini dayanışmaya çağırıyordu.

Son olarak öğrenciler varolan keyfi, yasadışı uygulamalardan, baskı ve işkencelerden yılmayacaklarını dile getirerek, yakında idare mahkemesine de dava açacaklarını ve mücadelelerini bu yolla da sürdüreceklerini açıklıyorlardı.

12 Ocak 1988'de yapılan basın toplantısı sırasında gözaltına alınan öğrenci Erol Ekici ile yapılan söyleşiden kısa bir bölüm.

YARIN □ İTÜ Senatosunun kararıyla kurulmak istenen Kültür-Sanat Birliği Birim Yönetmeliği'nden biraz söz eder misiniz?

EROL EKİCİ ■ Bu birim, rektörün seçtiği üç öğretim görevlisi ile iki öğrenciden kurulacaktır. Amaçlanan, rektörlüğün geniş mali olanaklarını da kullanarak, okuldaki tüm kültür-sanat çalışmalarını rektörlük güdümüne almak, bu yolla derneklerin sosyal çalışmalar yoluyla kitleselleşmelerinin önüne geçmek.

Bu yönüyle karar derneklere doğrudan yapılan bir politik saldırıdır. Ayrıca rektörlüğün kendi güdümünde yapacağı kültür-sanat çalışmaları, dayatılan "Türk-İslam Sentezi" ideolojisinin yayılmaya çalışılacağı, özel itibarıyla gerici bir yapı olacaktır.

Buna karşılık, fakültelerde kültür-sanat çalışmaları öğrenci derneklerinin sosyal etkinliklerinin başta gelenidir. Rektörlüğün de bu konuda çalışmak gibi bir hedefi varsa, derneklerin çalışmaları ile koordinasyona geçmeli, derneklere bu çalışmaları daha yaygın yürütebilecek maddi koşulları -çalışma ve sergileme alanları vb.- verilmelidir.

□ Basın toplantısından sonra Şube'de yaşadıklarınızdan söz eder misiniz?

■ İfade alınırken kendi istekleri doğrultusunda ifade vermeye zorladılar, sürekli hakaret ettiler. Ertesi gün de serbest bırakıldık zaten.

Bence olay polisin derneklere bakış açısının somut bir örneğidir. Bunun yanı sıra son zamanlarda basında çıkan -özellikle Tercüman gazetesinde- derneklerde yasadışı örgüt arayışı haberlerinin altını doldurmak için girişilen bir saldırıdır.

Dicle Üniversitesi'nde polis dayağı

"Diyarbakır'da Öğrenci Olmak" yazısı, üniversite yönetimini rahatsız edince, YARIN hakkında fiili bir soruşturma başlatıldı...

Öğrenciler, aylık fiş uygulamasını günlerdir süren yemek boykotuyla protesto ettiler...

Olağanüstü Hal Bölge Valiliği'nin Diyarbakır'daki binasının bir bahçesi var. Hani bereli komandolar, her gün bu bahçede yüksek sesle askeri marşlar söyleyerek talim yapıyorlar. Binadan elli metre uzaklıktaki Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencileri ise "Valilik, daha bizim güvenliğimizi bile sağlayamıyor. Devletin polisi, can güvenliğimizi tehdit ediyor, hem de valiliğin yanıbaşında" diyorlar.

Olay, geçtiğimiz ay gerçekleşti. Dicle Üniversitesi'ne bağlı tüm fakülte ve yüksekokullarda aylık yemek fişi uygulamasına karşı yürütülen aktif ve sürekli yemek boykotu uygulaması çok yaygın bir katılıma ulaşmıştı. Hemen her gün yemekhane önünde toplanan öğrenciler, uygulamayı protesto ediyor ve yemek yemeden ayrılıyorlardı. 7600 öğrencinin yemek yediği yemekhanede, artık en fazla 500 kişi yemek yer olmuştu.

Öğrenci Derneği kurucuları meşruluğunda yürütülmeye başlanan kültürel etkinlikleri kırabilmek ve gelişen demokratik duyarlılığı budayabilmek için, üniversite yönetimi-polis işbirliğinin yeni örnekleri veriliyor. Hemen her gün öğle saatlerinde, okula gelen sivil polisler yemeğe giriyor, masalarda boykota ve boykotçu öğrencilere karşı propaganda yapıyorlar. "Bunlar siyasi örgüt üyesi. İllegal etkinlikleri var" diyerek, öğrencilerin "ucuza yemek yeme" isteğiyle giriştikleri eylemi "yasadışı", "provokasyonel" gibi sözcüklerle karalamaya çalışıyorlar. Özellikle birinci ve ikinci sınıf öğrencilerini, kendi arkadaşlarına karşı tavır almaya zorlayan sivil polislerin etkinliği bu sivil propaganda ile de sınırlı değil. Öğrenciler içinde liderlik vasfıyla öne çıkanları saf dışı etmek için daha doğrudan bir takım baskı yöntemleri uygulanıyor.

Örneğin, Olağanüstü Hal Valiliği'nin bunca yakınında, bir sivil minibüs gelip, yemek boykotuna katıldığı düşünülen bir öğrenciyi okul çıkışında alabiliyor. 21 DC 571 plakalı minibüse bindirilen öğrenci, şehir dışına götürülüp çok sert biçimde dövüldükten sonra bırakılıyor.

Olayı "şiddetle kınayan" öğrenci derneği kurucuları ile Bölge Valiliği'ne dilekçe vermeyi planlayan öğrenciler, estirilen terör havasını protesto ediyorlar.

YARIN'a demeç verenler sorgulanıyor

Dergimizin 74. sayısında yayımlanan "Diyarbakır'da Öğrenci Olmak" yazısı, Dicle Üniversitesi yönetimini rahatsız etmiş olmalı ki, YARIN ve YARIN'a demeç veren öğrenciler hakkında fiili bir soruşturma başlatıldı. Yazıyı kimin yazdığı, hangi öğrencilerle konuştuğu, hangi öğrencilerin YARIN dergisini okuduğu, hangilerinin YARIN'ı savunduğu türünden sorular, pek çok öğrenciye soruldu. Polis ve kimi yöneticiler, öğrencileri tehdit ettiler ve dolaylı yoldan, dergimize de tehdit mesajları gönderdiler.

Ayrıca geçtiğimiz ay içinde yapılan Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yönetim Kurulu toplantısına Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü Siyasi Şube'sinden bir polis görevlisinin de katıldığı öğrenildi. Bu toplantıda, öğretim üyelerinden biri dört öğrencisinin yasadışı örgüt üyesi olduğunu ve adlarının Siyasi Şube'ye bildirilmesi gerektiğini savundu. Fakülte dekanının karşı çıkması üzerine ise sert bir tartışma yaşandı.

Bu tartışmanın sonucuna ilişkin kesin bir bilgi yok. Kesin olan bir şey varsa, Dicle Üniversitesi'nde anti-demokratik, yasadışı uygulamaların ve baskının azalmaksızın sürdüğü. Öğrenciler ise, tüm bunlara karşın, derneklerini kurma, etkinliklerini geliştirme konusunda kararlı. "Baskıya karşı sesimiz daha da yükselecek" diyorlar.

Fatih Güven

YÖK ÜSTÜNE YÖK KURMAK...

Bir süreden beri hazırlıklarının sürdüğü bilinen Yüksek Öğretim Mevzuatı'ndaki yeni düzenlemelere ilişkin taslak, 3 Şubat 1988 tarihli Milliyet Gazetesi'nde, 1. sayfada "ANAP Taslağı Hazır: YÖK Sil Baştan" manşeti ile duyuruldu. Aynı gazetenin 10. sayfasında "Kahveci'nin YÖK Taslağı" başlığı ile 5 sütunda verilen haberden öğrendiğimiz kadarıyla -aynı gazetenin köşe yazarımız Abdülmelek Kesbiçer olarak adlandırılan- eski başbakanımız, yeni devlet bakanı, ANAP'ın altın çocuğu, Özal'ın gözde parlak Kahveci'nin YÖK değişikliklerini tartışmaya çalışacağız.

Öncelikle şevkun Milliyet Gazetesi'nce de benimsenen iddiasını reddederek başlayalım. YÖK, sil baştan olmuyor. İlgili yeni yasa ile bir değişiklik yapılmıyor. Bu, bir sürecin sadece bir basamağı. Bir bütünün sürecini yaşıyoruz. Altı yıl aşkın uygulamalarıyla YÖK gerici mantığını, anti-demokratik ilişkilerini, faşist kadrolarını üniversiteye yerleştiriyor. Artık bu bütünün -üniversiteyi yıkım diyalektiğinin- sürecinin tamamlanmış olduğuna inanmıyor. Bir yeniden düzenleme, restorasyon başlatılıyor. YÖK'ün birikimi üzerine yeniden düzenlemeye gidiliyor.

Kahveci, YÖK üyelerini iki kategoride tanımlıyor: Full-time görev yapacaklar ve diğerleri. Cumhurbaşkanı, Bakanlar Kurulu ve rektörler üçer tane seçiyorlar; 9 akademisyen, YÖK'ün asıl üyelerini oluşturuyor. Ne ki, "Belli zamanlarda kurulun yetki alanındaki konularda karar almak üzere yapılacak toplantılara, DPT Müsteşarı, Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşarı, Maliye Bakanlığı Müsteşarı, TUBİTAK Genel Sekreteri, Devlet Personel Dairesi Başkanı, Bakanlar Kurulu tarafından seçilen ve iş hayatında ve toplumda başarılan ile temsil etmiş üç kişi ve bir Genelkurmay Başkanlığı temsilcisi kurul üyesi olarak oy hakkına sahip olmadığı" deniliyor. Gerçi, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nde Milli Eğitim Bakanlığı yok, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı bulunuyor; fakat bu konuda gazeteci Samil Sey'in ekşisi aktarıyor, yoksa prens mi nedir davranıyor bilemiyoruz.

Tüm bunlar bir yana, düzenlemenin anlamı çok açık. Resmi olarak Bakanlar Kurulu'nun, fiilen çağdan çağa atlayan tonton Başbakanımızın doğrudan belirleyeceği 8 oy ve 1 de paşa "belirli" olarak düşünülen, açıklanmayan fakat tahmin edilmesi pek de güç olmayan zamanlarda kurula katılıp oy kullanabiliyorlar. 8 kişilik akademisyen heyeti gösteriliyor. Akademisyen üyelerden 3'ünün de Bakanlar Kurulu tarafından seçildiği düşünülürse, hükmetin yeni YÖK'te nasıl bir etkinlik, belirleyicilik aradığı ortaya çıkar.

YÖK başkanı, akademisyen üyeler arasından üçlü kararname ile atanıyor. Bu, YÖK başkanlığı konusunda hükümetle cumhurbaşkanlığı arasında bir yetki paylaşımıdır. Hükümetin YÖK üzerinde artan hâkimiyetini gösteriyor. Ancak, tasarı "Bunların (akademisyen üyelerin -ÖK) görev süreleri 8 yıl olmalı ve 2 yılda bir kura çekmek suretiyle üçte bir oranında yenilenme imkânı olmalı" diyor. 8 yıl için seçilen üyr 2 yıl sonra neden kuruldan çıkarılıyor ve neden kura ile? Üniversite düzeninin en üst basamağında yer alan profesörlerin görevde kalıp kalmayacağı için 2 yılda bir tornadan tas çekilerek belirleniyor!

Taslakta YÖK'ün görevleri sayılıyor. "Üniversite Yönetim Konseyi'nce belirlenerek iki adaydan birini dekan olarak tayin etmek"; bütçeler, ücretler, ödemeler hakkında Bakanlar Kurulu'na tavsiyelerde bulunmak, yeni üniversite, fakülte kurulması konusunda Bakanlar Kurulu'na gerekçeli raporlar dayak tanıyelerde bulunmak, yüksek okul ve bölüm seviyesinin, de yeni birimlerin kurulması yolundaki tekliferi karşın bağlamak. Yetkileri oldukça sınırlı. Dolan seçimde iki adaydan birini seçmek yetkisi var. Fakat yeni durumda dekanların çok bir yetkisi olmadığı da ortaya çıkıyor.

Peki, yeni YÖK üniversite düzeninde en yetkili kurulun Bakanlar Kurulu olmasını tasarlıyor. YÖK'ün aklı yok. Onun altında yetkili olarak Üniversite Yönetim Konseyi (ÜYK) belliyor. Üniversite yönetim kurulu, fakülte kurulu, fakülte yönetim kurulu, fakülte akademik kurulu, enstitü kurulu, enstitü yönetim kurulu, bölüm kurulu, bölüm akademik kurulu kaldırılıyor, 6 yardımcısı ile rektör üniversitenin en yetkili yöneticisi oluyor. "Bem ifşarı hem akademik lider olarak beninemiyor." Ne yazık ki elimizdeki kaynak bu güçlü rektörün birileri tarafından ve nasıl seçileceği konusunda yeterli bilgi vermiyor. ÜYK iki şey gösteriyor ama, kim seçiyor belli değil. Şunu çok açık ki yeni düzende rektörler ve onların altında bölüm başkanları çok güçlü, yetkileri geniş. Düzenlemenin dışında Bakanlar Kurulu üniversiteye ağkım ve her üniversitede Üniversite Yönetim Konseyi en yetkili, güçlü organ.

Artık biraz da ÜYK'dan söz edebiliriz. Her üniversitede katma bütçe saymadığı öğrenci harçları fonu, araştırma fonu, döner sermaye ibaa kurulayor. Bu fonun, yani üniversitenin tüm mali kaynaklarının yönetimi ÜYK'ya veriliyor. ÜYK'de 9 üye yer alıyor. Anakent Belediye Başkanı, ya da temsilcisi, Milli Eğitim Bakanlığı'nın(!?) tavsiyesi ve Bakanlar Kurulu kararı'yla, üç bayanda ve toplumda temsiyiz niteliği (sivilmiş, seçkinleşmiş) tevrahası o üniversitede bulunduğu bölgede ikamet edire 5 kişi ile Sanayi ve Ticaret Odası Başkanı ya da temsilcisi, o üniversitenin bakım başkanlarının hatka üniversitede görevli profesörler arasından seçeceği 2 kişi. Sunlardan belediye başkanı dışındakilerin görev süresi 8 yıl ve her üç yılda kura ile üyelerin dörtte biri yenileniyor.

Asistanların iki yıllık zorunlu hizmetle çalışmasını ve doktoralarını tamamlayan asistanların yardımcı doçent olmaları ya da üniversite ile ilişkilerinin kesilmesi öngörülüyor. Yardımcı doçentler de 2 yıllık mukavele ile çalıştırılar veüç yılçalışmalarında doçentlik için başvurma hakları doğuyor. 8 yılda doçent unvanını alamayan yardımcı doçentle üniversite ile ilişkisinin kesilmesi, doçentlerin de profesörlük için aynı ilkeye tabi tutulması düşünülüyor. Mantık şak açık, terfi süresi içinde bir üst rütbeye terfi edemeyenler emekliye sevk edilecek. Bu bilimsel çalışmanın, akademik ortamın kutsallığı değil, aklın safdışı edildiği askeri işleyişin hiyerarşik kurallarıdır.

Öğrenciler ne olacak? Önümüzdeki günlerde şiddetli tepkiler göreceğine inandığımız bu düzenleme üzerinde bu yazı içinde çok fazla bir şey söylemeye gerek yok. Bütünleme sınavını kaldıran, not vermede bağıl ölçme ve değerlendirme sistemi getiren, harçları artıran, dernekleri kapatıp "öğrenci birliği" öngören bir düzenleme öğrenci gençlikten nasıl bir tepki alabilir? Görülecek.

Prens Kahveci'nin Kösteni dediği değişiklik önünde 1981'de başlayan, üniversitenin yok edilmesi sürecinin toparlayıcı ve tamamlayıcı bir aşamasıdır. Tasarı yasalaşırsa üniversite askeri mantıkla düzenlenmiş bir sermaye örgütüne dönüştürülecek ve ayrıtlmış bozuvalara armağan edilecektir.

YÖK'ÇÜLERİN YENİ OYUNU

"paran kadar oku" "paran kadar kal"

44 madde öğrenci yararına değiştirilmelidir. Vizeler kaldırılmalıdır.

Atılımlar son bulmalıdır..." Seçimlerden sonra sınav haklarına ilişkin yeni bir düzenleme ile 44. madde bir kez daha gündeme geldi. Yukarıda sıralandığımız istemler doğrultusunda bir değişiklik yapılmadığı sürece de tartışmaya devam edilecek. 44. madde ilk kez 1985 yılı sonlarında gündeme geldi. Dergi sayfalarımızda öğrencilerle parlamenterlerle ve hukukçularla yapılmış söyleşilerde ortaya getirilen hepsyrıydı: "44. madde öğrenci yararına değiştirilmelidir." Aradan üç yıl geçtikten sonra, daha çok bir seçim yatırımı olarak oluşturulan 44. madde. Son olarak 1986 yılı kasım ayında öğrenci derneklerinin gerçekleştirdiği "44. madde değiştirilmelidir" kampanyası sonucu toplanan 13 bin imza ile bir kez daha gündeme geldi. İktidarın "af" döneminin kapatılmasıyla da 44. maddeyi değiştirmek için ciddi niyet ve girişimleri söz konusu olmamıştı. Çünkü YÖK'ün temel dayanağı aynı 44. madde, doldur-boşalt politikasını hareketa geçiren mekanizmaydı. Bulunan formül "telafi" oldu.

"Telafi" başarısız olan öğrencilere üçüncü bir vize hakkı tanıyordu. Ayrıca ikinci yıl vize aldığı halde final ve bütünleme sınavında başarısız olan öğrenciler için üçüncü yıl bir fark daha tanınıyordu. Ancak 8 yıl sınırı korunduğu sürece bu üçüncü hak pek de kullanılmıyordu. Kayıt silinmelerin listelerinin başında gerekçe olarak sınıfta yer kalmıyordu: "6 yılda öğrenimini tamamlayamayacağı anlaşıldığından..."

Şimdi yeni bir düzenleme yapılıyor. Üniversitelerarası Kurul bu konudaki gelişmeyi Hürriyet Celal Güzel'e iletti. Bu son dayanaklara göre değişikliğin yasalaşması kesin, ancak anamalı önce değil.

Yeni düzenleme ile birinci sınıf yrıldeo bana oluyor. Böylece üniversiteye yedi değil ve ortama alışma kaygısı içinde başarısız olan öğrenciler bu dönemi kısa sürede atlatmalarının okudan alınacaklar. Birinci sınıfın barajı olmasına gerekçesi olarak "Bir öğrencinin başarılı olup olamayacağı daha ilk yıldan anlaşılır. Birinci sınıf için geçen öğrencinin daha sonra başarılı olması zordur" deniliyor.

Oysa yeni düzenleme ile üst sınıflarda başarısız olan öğrenciler için sonsuz sayıda hak tanınıyor (burada da eşitsiz bir durum yaşatılmış ve en fazla üç dersten başarısız olanlara bu hak tanınmış). İlk iki yıl derslere nasıl girilmiş, sadan sonra istediğiniz kadar kalabilirsiniz. Bu rahatlığın gerekçesini anlamak dazor değil.

"Öğrenci harcını ödediği sürece istediği kadar okula girebilir." Bu durumda, örneğin yıllık harcı 40 bin lira olan bir fakültede, derslere devam etmeyip yalnızca sınava girdiğinizde ödediğiniz harç 60 bin lira olacak (yüzde 50 zamlı). 2 vize, 1 final ve 1 bütünleme sınavı için toplam 60 bin lira ödeyeceksiniz. Sınav başına 15 bin lira. (En ucuz tarife bu)

Şu anda yürürlükte olan yönetmeliklere göre en fazla üç dersten başarısız olan öğrenci bir üst sınıfa devam edebilir. Örneğin 2. sınıfın derslerinden başarısız olduğunuz üçüncü sınıfa devam edebilirsiniz ve vize aldığınız halde 2. sınıf derslerini veremezsiniz, 4. sınıfta da bu derslerin sınavına girebilirsiniz. Ancak yeni düzenleme ile bu böyle olmayacak. İkinci hakkınızda vereceksiniz, derslerisiz sözcene kadar bir üst sınıfta devam etmeniz söz konusu değil. Bu da demektir ki zorlu harç ödeyeceğiniz yılların sayısı kabarmacak.

Özetleri "Paran kadar oku" sözü geçerliydi, artık "Paran kadar kal" sözü geçmeye başlayacak. Atılımlardan sonra barçlar yaptırım olacak. Öğrenciler üzerindeki baskılar azalmak yerine, biçim değiştirerek oğunlaşacak, iktidar sorunu "çözdüğünü" öne sürecek. Öğrenci dalgalkleri için de bir formül bulunacak, üniversiteler dikeniz gül bahçesi olacak.

Görülüyor odur ki "yeni" iktidarın "yeni" formülü de sorunları çözmeyecek. Üniversitelerarası bu iktidarın bir formülü bulunduğunda dikeniz gül bahçesi olacak.

Beyhan Sunal

ZAMLARDAN SONRA KREDİLER

Günde 1 simit, 1 çay, 1 tuvalet parası...

ANAP'ın seçim sistemi sağlığın- daki mevcut önemli bir çoğunluk sağlayarak iktidarını tazeleyebilmesi sonucunda yapılan zamlar, toplumumuzun çok büyük bir kesiminin zaten güç olan yaşam koşullarını daha da güçleştirdi; çoğunluğun en temel gereksinmelerini bile karşılayamayacak bir yaşam düzeyine mahkum etti. Üniversite öğrencilerinin, genelde iyi giyinmeyi, yoksulluk cinsiyet, sinema, tiyatro-konsere gitmeyi (unutmayın bilet fiyatları ile bize gelen sosyal kesimlerin de artık en doğru biçimde "yoksulluk" olarak tanımlanabilecek. Özellikle, bu zamlardan sonra düzenli beslenmek bile tümüyle olanaksızlaşacak.

Son günlerde artan intiharların hemen hemen hepsinde tek sebep olarak gösterilen geçim sıkıntısından en çok etkilenenler işsizler, ücretli-maaşlı çalışanlar olduysa, üniversite öğrencileri de özel konumları gereği yoğun bir ekonomik, sosyal ve psikolojik baskıyla karşılaşıyor. Neden öncelikle üniversite öğrencisinin konumu? Çünkü üniversite öğrencisi bir işte çalışamaz. İş arasa bulamaz. İş bulsa, sendikalı olamaz, güvencesi olmaz, asgari ücretin altında bir paraya her an ucuz emek korkusuyla, istediği gibi çalışamaz. Çalışsa, derslere devam zorunluluğu nedeniyle, okuldan atılır, okuyamaz. Üniversite öğrencisi, artık vitrinli yaşlara gelmiş, ailesine bağımlı olmaktan hem ailesinin yükünü hafifletmek, hem kendi yaşamını kurabilmek için kurtulma istediğinde, halta zorunluluğunda bir gençtir. Ailesinin, çevresinin, kendisinin beklentileri vardır. Üniversite okmak kapasedir, ama "Ya sonra ne olacak?" sorusunun yanıtı bir yana, "Üniversite yıllarında nasıl barın doyacak?" sorusu da güncelder. Üstelik, üniversite öğrencisi kendini geliştirmesi açısından en elverişli yılları yaşamaktadır; okumak, öğrenmek, sezmek, yaşamın, kültürün tüm öğelerini yalnızca üniversitede değil, kitaplarda, sinema salonlarında, sergilerde, yolculuklarda arayıp bulmak ister.

Tüm bunları yapabilmesinin koşulu nedir acaba? Bir de, unutulmamalı ki, "bir ayrıcalık değil, hak" olması gereken eğitim, her çeşit ve nitelikte okullarda (burada da eşitsiz bir durum yaratılmış) öğrenim ücretlerinin dolgu alebilerini sıfırlamış, üstüne astronomik fiyatlı semboller atmalarını, mimarlıkta çizim takımlarını edinmeyi dek zorunlu olduğu da "eder" bir ayrıcalığa dönüşmüştür. Fırsat eşitliğinden ve karşısındaki üniversiteye girişi sistemden söz etmeye bile gerek yok!

Evet, tüm bunları yapabilmenin koşulu... Aile parası, arada derede çalışıp kazanılabilecek üç-beş kuruş, veeee krediler! Aile parası almak nasıl yük olmazsa, çalışmak nasıl olanaksızsa yakında, devlete borçlanılan krediler de öyle çözüm olmaktan uzak!

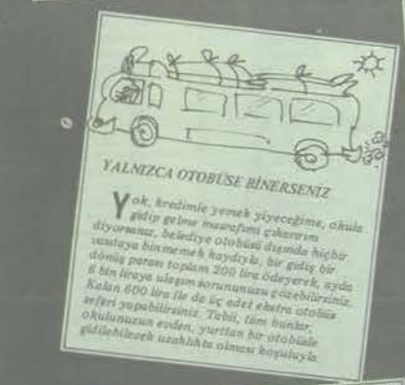
Ocak ayı, kredi ayı. Banka yollarına düştük, üç aylık 19.800 liramızı alacağız. Yani aylık 6.600, günlük 220 liramız. Ondan sonra üç ay bize karada öğün yok. Günde iki kez umumi tuvalete mi gitsek, çay mı içsek, otobüse mi binsek? Aş seçenek olunca, olanağı da olmuyor. Yaşasın krediler... Yaşasın kredilerle yapılabilecekler... Tüm öğrenci arkadaşlarımıza seçeneklerini biraz olsun zenginleştirip hayatı güçleştirmek için üç aylık krediyle neler yapılabileceğinin bir derlemesini yapalım dedik. Yapılamayanların listesi çıktı ortaya, o da başka!

Ayçe Arsoy

YALNIZCA YERSENİZ

Bir devlet yurdunda kalan, sabah ahalluanı bir sandviç yu da ekmek arası ucuz bir katlıkla geçiştiren, öğle yemeğini fakülte yemekhanesinde, akşam yemeğini yurtta yiyen bir öğrencinin günlük yemek masrafı en az, şimdilik, bin lira, aylık 30 bin lira. Yani kredinin beş katından (33 bin lira) hallice! Eh, o zaman, sıcak yemekten vazgeçin! Günde üç öğün, her öğünde birer simit, birer çay. Kredinin üstüne 3 bin lira eklersenız, 9 bin liraya belki ülünmez ama, yetersiz beslenmeden kaynaklanan her türlü hastalığa yakalanılması yahındır.

YALNIZCA OTOBÜSE BİNERSENİZ

Yok, kredimle yemek yiyeceğime, okula diyorsanız, belediye otobüsü dışında hiçbir vasıtaya binmemek kaydıyla, bir gidiş bir dönüş paran toplam 200 lira ödeyerek, ayda 8 bin liraya ulaşım sorununuzu çözebilirsiniz. Kalan 500 lira ile de üç ay adet ekstra otobüs seferi yapabilirsiniz. Tabii, tüm bunlar, okulunuzun evden, yurttan bir otobüsle gidilebilecek uzaklıkta olması koşuluyla.

YALNIZCA HARÇ ÖDERSENİZ

Harç tutarları 20 bin ile 100 bin lira arasında değişiyor. Eğer yurtsunu devlete borçlanmak üzere gerekli başvuruları yapmışsanız, ortalama 35 bin lira yıllık harç ödemek zorundasınızdır. Bu bir öğretim yılında, ayda ortalama 7 bin lira ödemenizi gerektirir. İşte, krediniz 400 lira açık vermektedir.

YALNIZCA "POLİTİKA, KÜLTÜR, SANAT BENİM YAŞAMIMIN DA BİR PARÇASI" DİYE TUTTURURSANIZ...

Beslenmeyi, ulaşımı, barınmayı, harçları krediyle karşılamak hiç de gerçekçi değil. Hiç olmazsa sinema, tiyatro parasını, dergi, gazete masraflarını karşılamak için krediyi bulmanız. Hele "politika, kültür, sanat, benim yaşamımın da bir parçası" diye tuttumlandıysanız, bu yolk gidecek mesafe! Günde bir gazete, haftada ve ayda bir dergi, ayda tek bir kitap satın almak (10 bin 500) ayda bir kez sinemaya (500), bir kez tiyatro veya konsere (1500), bir kez maça (1500) gitmek gibi lüks alışkanlıklarla aydın bir yaşamın gerekllerini en az bir düzeyde yerine getirmeye çalışıyorsanız, en az 14 bin lira gidermiz olacaktır. Bu da krediniz in iki katından 800 liracık daha fazla!

HAYIR, BİRİKTİRECEĞİM DİYORSANIZ

Kredinizi hiçbir şeye harcamadan biriktirmek kararındayanız, teh kurtuluna dokunmadığınız krediniz biraz da zorlayarak ayda iki çift çorap alabilirsiniz. Yok, üç ay dişimi sıkacağım derseniz, bu süre sonunda, aldığınız yeni krediden de 3-6 bin liranızı kaybedersiniz. Sabırla beklenmiş bir kazanı olduğu için de, yıllar boyu değerini biteren giyemiz artık... Uzun yıllar boyu.

nasıl ajan olunur?

Bülent Eryılmaz

İnsan sahte doğmadığı gibi, ajan olarak da doğmaz. Ajan (ya da *malum çevrelerin* ifadesiyle "*yardımcı personel*") olmanın kendine özgü yolları vardır. Ajan olabilmek için bu yollarda ilişkiler işlenmeli, aranan kıstaslar ve istenen koşullara eksiksiz yerine getirilmesi gerekmektedir.

Her ne kadar bugüne değin bir kimseden ajan olabilmesi için cephesine çekilmiş 6 cm'lik fotoğraf, ikametgâh kâğıdı, aşı kartı gibi her yerde ve her konuda "talep edilen" belgeler istenmemiş, ajan seçimi için şehir stadlarında onbinlerce kişinin katıldığı *Ajan Seçme Sınavları* (ASS) yapılmamış olsa da; bu, ajanlığın "ha deyince" girilecek rahat bir devlet memuriyeti olduğu anlamına gelmez. Ajanlığa girebilmenin belli bir adabı, usulü ve mekanizması bulunmaktadır. Kolay değildir. Zira devlete ve düzene emanet edilecek, onun gözü, kulağı olarak elemanlar seçilmektedir. Azami biçimde titizlik özeni gösterilmek zorunluktadır.

Aday *adaylığı* sırasında başa gelen kötü, gençlere "onları kuşkulandırmadan" doğal ortamları içinde yakın olabilecek durumda bulunmaktır. Bu nedenle de okul kapısındaki simitçi, kantin ya da yurttaki çaycı *part time* çalıştırılmak üzere seçilmektedir. Ancak bu kesimler, dernek çeşitli örgüt toplantılarını, dans notalarıyla "Komünistik kitaplarını" kaset teybi gibi affedilmez hatalar işlediklerinden, zorunlu kalmadıkça seçilmezler. Bu alanda daha çok "yetişmiş olmalı"lar görevlendirilir.

Elbette ki gençlere "kuşkulandırmadan" en yakın olabilecek kesim, yine gençlerdir. Bu yüzden malum çevrelerin çalışma alanları "kabaca" belirlenmiş olur. Fakat evden okula, okuldan kahveye giden, kız ve takım muhabbetini aşmayan biri ajan yapılamaz. Bu en basit ifadeyle *milli servetlerini* etmek olur ki, çevrelerde uygun değildir. Zaten böyle bir ajandan da kimin kimin için çıktığı, ya da kimin okeyde partiyi kaldırdığı dışında bir bilgi alınmaz.

O halde çalışma alanı alabildiğine daraltılmış, ajan "illegal örgütlerin içi sıtığı" öğrenci derneklerinin kapılarına dayanmış olur. Dernek çevresinden öğrenciler istedikleri kadar "Biz bu dernekli akademik, demokratik haklar gerçevesinde mücadele için kurduk, öyle olduk" diş'e'nsiyat sözler de fayda vermez. Malum çevrelerin gözünde "dernek=illegal örgüt başı" bir *fikri ve bir halini almıştır* ve onlar "aday-ajan zetlerini" bu çevreden seçeceklerdir.

Artık çalışma alanı tam anlamıyla belirlenmiş olur. Yani, dernekte kimin *elebaşı*, kimin *sempatizan*, kimin *militan* olduğunu bilen *aktif* dernek üyeleri!

Doğal olarak bu alana giren adaylarla "*ilişkilenme*" bahşedilecek özellikler (!)sizlikle göz önüne alınır. Örneğin, kolay *ikna edilebilir*, "yumuşak" bir yapıya sahip olmak, ekonomik geçişkenlik içinde olup iş aramak, sıkıntı konusunda ya da normal öğretim süresini doldurmuş durumda bulunmak bu özelliklerin başta gelenleridir. Derin araştırmalar sonucunda *gerek* adaylar seçilir. Sıra, bu *gerekli*lerle *ilişkiler kurmaya* gelmiştir.

Başta da belirttiğimiz gibi, insan ajanlığı seçmez, ajanlığa seçilir. Eğer *rize-sinav trafiğinde* atılmamayı başarabilmişseniz, sizinle depolitizasyon sürecini kurmak dernekte üye olmuşsanız, bu da yetmezmiş gibi dernek çalışmalarına sürekli katılıyor, etkinliklerde görev alıyorsanız, haza olun. Şanslılardan biri olmanın usulü ve mekanizmalı yolunu öğrenmiş demektir; kapınız her an çalınabilir, sabırla bekleyin. "Yeni bir medeniyet" ve "yeni ekonomik olanaklar, hatta daha da ötesi" size yolu önünüzde açılabilir.

İletişim kurma, polis-idare işbirliğinin seçkin bir örneğini oluşturacak biçimde, okul ya da yurtlardaki idarecilerin makam odalarında yapılır. Aday *arkadaş* gibi girer -ve mutlaka onun iyiliğini isteyen- sırtını bir "görevli", adayın ne zamandır beklediği "devlete hizmet sınavı gerefine erişme sınavı" sonunda yükseldiğini gururla açıklar. Başına konan bu "devlet kuşu"na karşı her sözünde duyarsız davranan adayın bu soğuk tavrına aldırmaz görünen "görevli", bir süre ikrara çabuk'tan sonra candanlık vererek ayrılır.

Aşırı'dan sonra yaşanılan ikinci görüşmede "birbirinden cazip öneriler" ve güvencelerle karşılaşır. Bu öneriler, boş kâğıt vererek sınavlardan geçme garantisinden, dernekteki "aktif üyeliği" ile bölünü kazınıp olanağına adayın ilgi duyduğu alanda kariyer edinme sağlandan adayın çevresine "içerde" *iyi muamele* görmesine kadar, hatta adayı eli yüzü düzgün zengin bir aile kızı ile baş göz etme sözüne kadar uzanan bir çeşitlilik taşır. Tamamıyla adayın ilgi alanlarıyla, güvenilirlik boyut güvenine bağlıdır.

Artık adayın önünde yepyeni bir ufuk açılmıştır. Sanki gökten güzel bir el omuzuna dokunmuş ve onu kutsamıştır. O, artık *seçilmiş* önemli bir'dir dernek içinde ve dışındaki her türlü "illegal faaliyet"i bir güğü sessizliğiyle izleyecektir, raporlar verecektir.

Aday, bu ruh hali içinde en yakın telefon kulübesine gider ve demokratik basın organlarını arar. bu sayındırıcı gelişmeden haberdar olmuştur. Konuşmasını bitirse *cebi* aday kendinden hoşnut bir sigara yakar, öyle ya, bu teklif onun demek çalışma tarzının mükâfatıdır, *ses* getirtilliğinin, kısacası hakkılığının somut bir göstergesi değil midir?

Bu arada malum çevrelere düşende, arşiv kayıtlarında derin araştırmalara dalarak yeni "canalar" saptamaktır. Basın organlarında "ajanlık teklifi" haberleri çıktığına, okul, kantin ve yurtlarda "garip çocuklar" görülmeye devam ettiğine göre de, aradığı cinsinden hâlâ bulamamışlar.

BİR "AJAN"LA SÖYLEŞİ...

YAREN: Seniz, yaklaşık bir yıl kadar önce, yabancı bir ajanlık teklifi ettiğini söylemiş, bu olay gazetelerde de haber olmuştu. Konuyu biraz daha değinmek istiyoruz. Bize önce kendinden kısaca bahsedermisin?

ŞENİZ CİVİL = Marmara Üniversitesi, İktisadi Fakültesi 3. sınıf öğrencisiyim. Fakültemizin Öğrenci Derneği kurucu üyesiyim. Üniversitemizle oluşturulan Fakülte Yönetim Kurulu içinde yer alan üç öğrenciden biriyim.

Peki sizinle nasıl ilişki kuruldu, polis okul'un'un'un'a nasıl yerleşti?

■ 2 Aralık günü, 2 Aralık, iyi hatırlıyorum, çünkü o gün sınavım vardı, sınav sırasında Öğrenci Bürosu Şefi Mahide Saraçoğlu bizzat gelerek Kültür Sanat Komisyonundan sorumlu öğretim görevlisi Berat Hanım'ın sakin sekreterliğinde beni beklediğini söyledi. Ben, Kültür Sanat Komisyonu'nda çalışıyorum. Aklıma farklı bir şey gelmediğ'inden artık öğrencilere daha çok değer verildiği şeklinde yorumladım. Sekreterliğe çıkınca Odada her zamanki görevlilerin yanı sıra bir bayan ve bir erkek oturmuyordu. Berat Hanım sıkıntı dönük olmuyordu, yanına yaklaşınca konuştuk. Öyle önemli bir şey yoktu. Çıkınca Yurttan "Seniz" diye seslenildiğini duydum. Döndüm. Sekreterlikte gördüğüm bayanla erkek'ten'dan'dı. 25-26 yaşlarındaydı bir kısı'da ve gözlüklüydü'ler. Erkek uzaktan "Bizi tanıdın mı?" diye sordu. "Kim bunlar" diyerek yaklaşım. Tanımıyordum. Tanımadığımı söyledim. Erkek kimliğini çıkardı. Büyük harflerle "emniyet müfettişi" yazıyordu, ya da ona benzer bir şey. Başka küçük yazılar da vardı, okuyamadım. Benimle konuşacaklarını söylediler, daha doğrusu erkek olanı söyledi. Zaten tanıdığımız'ın'ın'la geçti. Beni, öğrenci derneği yönetiliyor.

Tekrar geriye dönersek, sekreterlikten çıkarıldığı bedariyle, polisleri ilk sekreterlikte görüyorsun, sekreterliğe seni öğrenci bürosu sorumluyu çağırıyor, seninle konuşacağı söylenen Kültür Sanat Komisyonundan sorumlu öğretim görevlisi pek cidi bir şey söylemiyor. Bütün bunlardan, okul yönetiminin polislerle işbirliği içerisinde çalıştığı sonucu çıkartılabilir mi?

■ Şunları söyleyebilirim. Mahide Hanım eski öğrenci bürosu şefine oranla çok daha fazla yakınlık'en olan bizlere benziyor. Örneğin, kimi kırtarın dekandan sonra Mahide Hanım'a onaylatmak gerek. Sunra, bizzat kendisinin gelip onaydayken beni sekreterliğe yönlendirmesi dışındığı'n'da Normalde bu görevi mütahdemler yapar.

Kaldığımız yere tekrar dönelim. Arabada sana ne söylediler? Aranızda nasıl bir konuşma geçti?

■ Okulla ilgili bir iki gereksiz soru sorduktan sonra hemen öğrenci derneğine geçtiler. Neden dernekte çalıştığımı sordular. Yanıtladım. Bana öğrenci derneğinde kimi art niyetli insanlara olduğumu bunların gerçeğini polisiye çektiğini. Yanın ve Çözüm dergisinin bu amaçla çalıştığım söylediler. Bu dergileri okuyup okumadığımı sordular. Bir kere Öğrenci Festivali'ne gittiğimi söyledim. Bana "Sen okulu bir kurum, dernekte ne olup bittiğini bize anlatırsan okul problemin çözümleriz. İyi bir iş, iyi bir gelecek yaparsın. Biz iyi insanlarız, seni sıkmayız, psikolojiden de anlarız" dediler. Konuşmayı sürdüren erkek polis "Önce benimle çalışırsın, sonra bu bayanla çabşmaya devam edersin" diyerek yanında oturan bayanı gösterdi. "Yapamam" dedim. "Seni üç gün alırım, derslerine girmiyorsun çalıştırsın" dedi "Arkadaşlarımı hemen anlar" dedim. Bunun üzerine. "Sana yayın yerevinin ismlerini söyle, onlar hakkı da hemen işlem yapmayız" dedi. Ellerinden kurtulmak için "düşüneyim" diye yanıtladım. "Bizim dediklerimizi yapmaz'sak'sın, ne uğruna bu çevreleri teşkiyorsun, öğrenci derneği sadece benimi mi?" dedi. Beni yeniden tehdit ederek, ertesi gün için bir görüşme verdi. Bu konuşmadan kimseye bahsetmemeni söyledi. Sonra beni serbest bıraktılar.

□ *Bu'n'a'n bu görüşme ne kadar sürdü?*

■ Toplam bir saat kadar.

□ *Sonra okula mı döndün?*

■ Evet, zaten çantam ve montum okuldaydı. Doğru dormuz arkadaşlarımı bulduğ'um, onlar da beni bekliyordu. Gelmediğimi görünce Mahide Hanım'a sormuşlar. O da, "Bunlardadır, selamlamıyor" diye yanıtlamış. Başımdan geçenleri arkadaşlara anlattım. Sonra Müyorumuz, bunu açıklamam yasal.

□ *Daha sonra seni rahatsız ettiler mi?*

■ Hayır.

□ *Okulumuzda başka bir öğrenciye de benzer bir teklif yapıldığını biliyor musun?*

■ Evet, bir arkadaş daha kendilerine böyle bir teklif yapıldığından bahsetti. Acaba korkusundan, aradan üç hafta geçtikten sonra bahsetti. Ona da aynı gün teklif etmişler.

□ *Peki bu olaydan sonra çevrendeki insanlarla ilişkilerin nasıl gelişti?*

■ Öncelikle ailem olaydan korktu. Haberi gazetelerden okumuşlar. Memleketten kalkıp gelmişler. Birlikte dersene çıktık. Bana önce "Ben bu işlerden anlamam, bunlar devlet işleri, senin temiz bir geçmişin var, seni uygun görmüşler, hata etmiş olabilirler" diyen ikna, daha sonra ailemle beraber hikayeyi'nin yolunu gittik. Balıkla'n'ın yanına gittiğ'i. Onlara, "Kızınız faaliyetleri çıkmış biri" dediğ. Fakülte sekreterliğine bir'kaç kez gidip çıkabilmesinin mümkün olup olmadığını sorduklarında "Herkes gidip çıkabilir, ben bunları denetleyemem" diyor. Bu arada belirteyim, daha sonra görüştüğüm okul yönetim kurulu üyesi Melih Bey'in bana söylediğini de ilginç: "Ne korkuyorsun, devlet aygına geliniş."

Arkadaşlarımın hiçbiri bu olaydan sonra benden uzaklaşmadı. Hatta birçoğu, olayı açıkladığım için beni kutladı. Okulun panosuna bu olayı anlatan gazete haberleri'nl asıldı. Ajanlık teklif edilen diğer arkadaş bana "Senin yaptığın doğruydu, benim açıklamam daha doğru bir davranış" dedi.

□ *Teşekkür ederiz.*

İÜ HUKUK FAKÜLTESİ ÖĞRENCİ DERNEĞİ KURULUYOR

1985 yılında yapılıkları başvurunun idare ve polisin engellemeleri ve daha sonra da mahkemeler düzeyinde oynanan oyunlar nedeniyle bir türlü sonuç verememesi üzerine, hukuk öğrencileri, sürmekte olan davalarını geri alarak yeni bir dernek başvurusu yapmaya karar verdiler. Öybilgi ile alınan bu karar doğrultusunda hiçbir hareketa geçen öğrenciler, ilk olarak, 14 kişilik kurucular kurulu ile 7 kişilik yönetim kurulunu seçimle oluşturdular. Öğrenciler, en kısa zamanda yapacakları başvuru ile İÜHOGD'yi kurmayı ve ölmesiz başınla yapılacak genel ve sınıf toplantıları ile öğrencilerle buluşarak yönetimleşme yönündeki çalışmalarını yoğunlaştırmayı hedefliyorlar.

KTÜ-ÖD BASIN AÇIKLAMASI

21.10.1987 tarih 87/12215 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile yükseköğrenim harçlarının üniversitelere borçlanılan kısmının öğrenciye ödetilmesi ile yüce belirginleşen öğrenim harçları sorununa karşı yığın tepkiler oluşmaya başlamıştır.

21.12.1987 tarihinde Karadeniz Teknik Üniversitesi Öğrenci Derneği tarafından KTÜ öğrenci yemekhanesinde yapılan yemek boykotu ile öğrencilerin duyarlılığı ve sahiplenme gösterilmiştir. Bu boykotları dolayı da KTÜ öğrenci, KTÜ ÖD üyesi Kayhan Duğun, 1 dönem okuldan uzaklaştırılmıştır.

Öğrencilerin öz örgütleri olan öğrenci derneklerinin gençliğin sorunlarını dile getirmelerinden sıkıntı duyan resmi ideoloji ve üniversite yönetimlerinin polisle işbirliği halindeki bu tutumu depolitizasyon sürecinin kırmaya başlayan gençliğin sorunlarını sahiplenişi ve dile getirmesinin önünde engel oluşturmaya yönelik hareketlerdir. Özgür demokratik üniversite ve harçlar konusunda tavrını açıkça ortaya koyan KTÜ-ÖD üyesi Kayhan arkadaşın

yasalarda yeri olmayan fiillerden dolayı disiplin cezasına uğratılması, gençliğin dinamizmini köreltmeye, sorunlarını sahiplenmeye koku salmaya yönelik temelsiz ve boş eylemlerdir.

Harcını ödeyerek üyesi için cezalandırılan bu arkadaşa destek olmak, KTÜ'lülerin hakkı istemlerinin sonuçlanmasına kadar harçlarını ödememeden hareketle harçlarını tümüyle kabul etmemesini bekliyor, bu tür yaptırımları protesto ediyoruz.

KTÜ-ÖD Adına
Ufuk KELEŞ

LİSELİLERARASI YAZI YARIŞMASI

türkiye ve yunanistan gençliğinin ortak istemi

barış dostluk kardeşlik

YARIN Dergisi'nin sürekli sayfalarında yer verdiği liseli gençliğe yeni bir etkinlik sunuyor: "Liselilerarası Yazı Yarışması..." Barışı bir ana tema olarak dünya kamuoyunun gündeminde olduğu ve onun kazanımı için anlamında gençliğe büyük görevler düştüğü çağımızda, yarışmamızın konusunu sürekli barışa uzanan yolda ilk adım olarak gördüğümüz "TÜRKİYE VE YUNANİSTAN GENÇLİĞİNİN ORTAK İSTEMİ: BARIŞ, DOSTLUK, KARDEŞLİK..." olarak belirledik. Yarışmamıza dileyen her lise öğrencisi katılma formu ve yazısını göndererek katılabilir. Liseliler konuya ilişkin olarak düşüncelerini şiir ve öykü, yazı biçimi edebiyatın her türünde yer verebilirler.

Dergimiz Yazı Kurulunca yapılacak ön elemeden sonra dereceye giren öğrencileri seçecek olan jüri: İnsan Hakları Derneği Ankara Şubesi Başkanı yayıncı yazar M. İlhan Kırdemir, Türk-Yunan Dostluk Derneği [illegible] Yazar Demirtaş Ceyhun, gazeteci yazar Mustafa Ekmekçi, ABC Dergisi [illegible] öğretmen yazar Akman ve YARIN Dergisi Yazı İşleri Müdürü Mustafa Okan'dan oluşmaktadır.

Seçici kurulun saptayacağı iki öğrenci, YARIN Dergisi SEVGİ ELÇİSİ olarak yaz aylarında bir hafta süreyle Yunan gençliğinin konuğu olarak Yunanistan'a gönderilecektir. Yarışmada ayrıca konusunu çeşitli biçimlerde işleyen öğrencilere İnsan Hakları Derneği, Bilar A.Ş., Türk Tabipler Birliği [illegible], Nükleer Savaşa Karşı [illegible] Derneği ve Çağdaş Gazeteciler Derneği ile çeşitli kuruluşlar ÖZEL ÖDÜLLER verecektir. Dergimiz ayrıca, ön elemeyi aşan tüm gençleri çeşitli armağanlarla ödüllendirecektir. Yarışma ödülleri [illegible] ayında bilgiyi [illegible] ve yükümlü [illegible] veriyoruz. Ödülü alan öğrencilere ödülleri Haziran ayında Ankara'da düzenlenecek olan bir gecede törenle verilecektir.

YARIŞMAYA KATILMA KOŞULLARI

- [illegible] yazıların uzunluğu [illegible] daktilo ile yazılmış 2-4 daktilo sayfasından çok olmamalı.
- Yazılar istenirse daktilo edilmiş olarak, ya da okunaklı bir el yazısı ile yazılmalı.
- Yarışmaya katılacak öğrenciler yazılarını, katılma formu ile birlikte YARIN DERGİSİ YAZI YARIŞMASI, SAĞLIK SOKAK 36/7, YENİŞEHİR, ANKARA adresine elden, ya da posta ile gönderebilirler.
- Yazılar en geç 31 NİSAN 1988 tarihinde elimizde olacak şekilde gönderilmelidir.
- Her öğrenci yarışmaya bir yazıyla katılmalıdır.
- Kazananlar YARIN Dergisi Şubat, Mart, Nisan 1988 sayılarında verilecektir.
- Yarışma sonuçları YARIN Dergisi Haziran sayısında ve basında duyurulacaktır.
- Yarışma ile ilgili bilgiler dergimiz merkez ve bürolarından sağlanabilir.

YARIN

LİSELİLERARASI YAZI YARIŞMASI
KATILMA FORMU

Tarih: ...../...../1988

Adı, Soyadı: ....

Doğum yeri ve tarihi: ....

Okumakta olduğu okul ve sınıf: ....

Sürekli adresi: ....

YUNANİSTAN GENÇLİĞİ BARIŞ İSTİYOR!

Yunanistan Gençlik Barış Komitesi'nin Etkinlikleri

Ensesinden aşağıya iner, traş olurken kestiği yere değinceye kadar yanmış bir setti Nikos. Hemen her zaman kıpkırmızı olan ve hemen her zaman gülen yüzünde boncuk boncuk ter birikmişti. Mavi üniformasının sırtı terli ıslaklıktı. Atina'nın 42 kilometre ötesindeki köy ük, yeşil bir koyu olan Maraton'da başlamıştı yürümeye. Yalnız değildi. En az 1500 genç, atletizmin en uzun koşusuna adını veren bu kentten çıkmış, tarih boyunca alınan atletin ayağının altından kayıtlı yollarda ilerliyordu.

Güneşten pazardı. Mayıs'ın 31'i. 31 Mayıs 1987. Ellerinde pankartlar, dudaklarında türküler yürüyordu gencecik insanlar. Ve Nikos terliyordu. Sıkıntıdan, korkudan değil. Sıcaktan... Üniforması kalın geliyordu.

Yunanistan Gençlik Barış Komitesi'nin öncülüğünde gerçekleştirilen *"Üslere Hayır!"* yürüyüşünün ilk durağı Maraton'a 10 kilometre uzaklıktaki Nea Makri Amerikan Üssü'ydü. Üssün çevresindeki yeşil alanda genç bir müzik grubunun verdiği konser, barış şarkılarıyla doluydu. Yürüyüşçüler coşkuyla kendilerine ait cüretle. Ter leri kurudu.

32 kilometre sonra resmi dairelerin toplandığı Sindagma Meydanı'nda yürüyüşçüleri bitirdiler. Kalabalık dağılırken Nikos, arkadaşlarıyla kucaklaştı, son bir kez daha *"Üsleri istemiyoruz!"* diye bağırdı. Polislerin arasından ayrıldı. Üstünde üniforması, omzunda da yeşil pankartıyla yürüdü gitti.

Ekim ayı sonunda, Atina'daki merkez bürolarında ziyaretlerine gittiğimizde, bu yürüyüşü gülerek pankartlarla anlatmıştı Yunanistan Gençlik Barış Komitesi'nden arkadaşlarımız. Komitenin Atina İl Başkanı Maria adında gencecik bir bayandı. "Üslere Hayır!" yalnızca bu yürüyüşün doğum olmaktan kalmadı" diyordu. "Bunu sürekli yaptığı kamuoyu yoklamaları bile Yunanistan gençliğinin yüzde 90'ının Amerikan üslerini istemediğini gösteriyor. Üslere karşı mücadeleye ise gençliğin yüzde 80'i katılıyor. Yani biz bu konuda duyarlı olanların ötesine ulaşacağız. Çok farklı ilgi alanlarından, yaş gruplarından gençlere ulaşabilmek için yeni yöntemler bulmak, eylem biçimlerini zenginleştirmek zorundayız."

1986 sonunda başlayan ve 87 yılı boyunca süren "Üslere Karşı İmza Kampanyası" altı ay içinde 150 bin imzaya ulaşmıştı. Yunanistan Gençlik Barış Komitesi, son ayın yapıldığında 300 binden fazla imza toplandığının görüleceğini düşünüyordu. 1987 Kasım ayında başlayan ve 1988 Ekim'inde tamamlanması öngörülen ABD-Yunanistan üs müzakerelerinin Yunanistan genç barış hareketinin gündemini bir süre boyunca meşgul edeceği kesindi. "Eylem biçimleri ne olacak?" diyorduk.

Askerliğini bitirip dönmüş olan Nikos Sougelas, "estetik" olmasından, "yenilikçi" olunmasından yana olduğunu söylerdi. Çok gençle bir kesimin kurabilmesi bilinmesi gerekiyordu. Askerliğini yaparken bile barış yürüyüşüne katılmıştı. Bu yasaklı olurdu. Ama kimse bir şey yapamamıştı. Bunu da eylemin kitleselliğine, barış etkinliklerinin çeşitliliğine borçluydular. Ortaokullardan fabrikalara, ordudan devlet dairelerine kadar her yerdeki gençler bu etkinliklerde kendilerini çeken bir şey bulmalıydılar. Böyle diyordu Nikos, her zamanki gibi kırmızı yüzünde bir heyecan, bir coşku. Yunanistan Gençlik Barış Komitesi Ulusal Prezidyumu üyesi olan, aynı zamanda üniversitede ekonomi okuyan Nikos'un anlattıklarını olduğu gibi aktarmak istiyoruz:

"Önce mücadelenin hedeflerini somutlamak, genç insanların algılanmasını, üslerin niçin tehlikeli olduğunu anlatmak gerek. Bu yapılırken de, ama olarak algılanmasının onların pratik yaşamından, haklarından, olanaklarından geleceklerinden neler koparıp götürdüğünü göstermek gerek. Biz bunun için bir anket düzenledik. Liselerdeki, fabrikalardaki gençlere üsler ve barış konusundaki görüşlerini sorduk. Bilimsel bir değerlendirmeden çok onları bu konuda düşünmeye, bir şeyler söylemeye yöneltmek ve onlarla tartışabilmek için. Türkiye ile ilişkiler, 2000 yılına kadar silahsız bir dünya hedefi, SDI ve paktların dağıtılması konusunda da sorular sorduk. Büyük ilgi gördü. Sonra Atina'daki ABD Büyükelçiliğinin yakınında bir konser düzenledik. Konserler, barış konserleri her zaman büyük katılım görür. 1967-1974 yılları arasında cuntanın işkence merkezi olarak kullandığı bir yerde de Barış Konseri yaptık. Herhangi bir gösteri yerine bir konser. Ama öyle insanlara yerinde oturdukça, sakin bir konser de değil. Hep bir ağızdan marş söylenen, coşkulu bir ortam. Gündüzleri çalışan, akşamları okula giden öğrencilerin 5000 üyeli örgütü SİMME ile işbirliği yaparak, ortaokul çağındaki gençler arasında barış konulu bir resim yarışması düzenledik. Bu yarışma, SİMME eylemcilerin nasıl yoğun bir kültürel eğilimleri olduğunu ortaya koydu. Sonra barış kampları düzenliyoruz. Teknik okullarda okuyan gençler, geçen yaz büyük bir barış kampı yaptılar. Nea Makri Askeri Üssü'nün yakınında kamp kurup, şarkılar söyleyip, tartışmalar yapıp eğlendiler. 15 yaşından küçükler için bir mektup kampanyası düzenledik. 'Sevgili Milletvekili' başlığıyla parlamentoya mektup gönderip, üslerin kaldırılmasını istiyorlar."

Nikos'un bir solukta anlattığı bu etkinlikler, aslında Yunanistan Gençlik Barış Komitesi'nin, hemen tüm politik gençlik örgütlerinin de katılım ve katkılarıyla yaptığı etkinliklerin çok küçük bir bölümünü oluşturuyor. Gerek gerçekleştirdikleri bu eylemlerde, gerekse gündeme aldıkları etkinliklerde ortak olan yönleri anlatıyor Maria: "Genç insanlar, aslında uzatmaya, araştırmaya, yazmaya, çizmeye, ne bileyim şarkı söylemeye sandığınızdan çok daha yakın. Biz de genciz. Ama işte, biz bir grup politik genciz. Onun için biz etkinlik yaparız, her şeyi planlarız. Onu da gelir kitleler izler... Bu yanlış bir düşünce. Bir öğrenciden barış resmi yapmasını, barış konusundaki soruları yanıtlamasını istemek, onu hareketin içine çekmenin somut bir yolu. Tüm etkinliklerde katılımı artırıcı mekanizmalar, yöntemler olmalı. Biz bunu gözetiyoruz."

Yunanistan'da 61 Amerikan-NATO üssü bulunuyor. Bu üslerin kaderi, ABD ile sürdürülen müzakerelerin sonucuna bağlı. Ayrıca, Amerika'nın Sesi Radyosunun bir istasyonu ile Amerikan 6. Filosuna ait gemilerin diledikleri gibi kullanabildikleri limanlarıyla Yunanistan, Washington gibi Ortadoğu'daki politikalarının etkinliği açısından kritik öneme sahip. İşte bu kritiklik: rolün nasıl süreceği, üslerin kaldırılıp kaldırılmayacağı konularının görüşüleceği müzakereler Papandreu Hükümetinin yeni üs anlaşmasını kabul etmesi olasılığı yüksek görünüyor. Böyle bir ortamda Yunanistan Gençlik Barış Komitesi'nin üsler konusunu gündemin birinci maddesi yapması son derece doğal. Peki politik gençlik örgütleri bu konuda ne düşünüyorlar?

KNE, PASOK ve EAR. Üç ayrı Örgütle Görüşmeler

Yunanistan Komünist Gençliği (KNE), Gençlik Barış Komitesi içinde en etkin çalışan örgüt. KNE Genel Sekreteri Yorgos Grapsas ile, genç barış hareketinin gündemini konuşuyoruz. Grapsas da üsler konusunun birincil önemde olduğuna değiniyor ve temel taleplerini şöyle sıralıyor: "1- 2000 yılına kadar silahsız bir dünya, 2- Nükleer denemelerin ABD ve SSCB tarafından karşılıklı dondurulması, 3- SDI (stratejik savunma girişimi)nin iptali, 4- Akdeniz'in bir barış ve işbirliği bölgesine dönüştürülmesi, 5- Balkanlar'ın nükleer ve kimyasal silahlardan arındırılması, 6- Kıbrıs'ta birleşik, bağımsız ve dimilitarize bir yönetim, Kıbrıs topraklarındaki askeri üslerin ve birliklerin kaldırılması, 7- Larissa'da kurulmak istenen NATO karargahına hayır, 8- Aktio'da üslenmiş bulunan AWACS casus uçaklarının kaldırılması, 9- 1986'da 350 milyar drahmiye, yani Yunanistan bütçesinin yüzde 16,7'sine ulaşan askeri harcamaların kısılması." Grapsas, burada bir parantez açıyor, askeri harcamalar bu haliyle eğitim, sağlık, spor ve kültür alanında yapılan harcamaların toplamına eşit olduğunu söylüyor. "10- Türkiye ile ortak tarih, kültür ve anti-emperyalist mücadele geleneğimize dayalı, diyalog ve işbirliği temelinde barışçı bir politika, 11- NATO'nun ve ABD'nin saldırgan planlarında kullanılmaya son, ABD üsleri kalksın, NATO'nun askeri kanadından çekilelim..."

PASOK (Pan Helenik Sosyalist Parti) Gençliği, hükümetin daha solunda politikalar izlediğini açıkça ifade eden bir örgüt. Dışilişkiler sorumlusu Vasilis Thomopoulos'a PASOK Hükümetinin üsler anlaşmasının yenilenmesi konusundaki görüşünü anımsatıyor ve soruyoruz: "Sonunda referanduma da gidilse, bunun üslerin mevcudiyetini sürdürmesi yolunda bir hükümet taktiği olacağı söyleniyor. Ne diyorsunuz? ABD'nin bölgedeki rolü konusunda ne düşünüyorsunuz?" Thomopoulos'un yanıtı ilginç: "Biz ideolojik olarak Amerikan üslerine karşıyız. Ancak bunlar bir süper gücün üsleri. Onun için ne olacağını bilemiyoruz. Müzakerelere alırdan başlanması ve daha sonra bir referandum düzenlenmesi görüşünü destekliyoruz. Ancak bir uzun dönemde NATO'dan çıkılması taraftarıyız. NATO bölgede Türk'iye-Yunanistan ilişkilerini etkiliyor. İlişkilerdeki huzursuzluğun sorumluluğu, NATO'nun Türk hükümetinin saldırgan politikalarına verdiği destekte görüyoruz."

Yunanistan gençliği içinde yeni yeni etkinlik kuran bir başka örgüt ise EAR, uzun adıyla Yunan Sol Gençliği. Nisan 1987'de dördüncü kongresini yapan Yunanistan Komünist Partisi (İç)inin ekibi kararla kurulan Sol Parti'nin çizgisini izleyen EAR kendisini "yaratıcı, yenilikçi, modern, radikal sol" olarak tanımlıyor. EAR, Türkiye'deki cuntanın askeri karakterinin Ege'de barışın önündeki engellerden biri olduğunu savunuyor. EAR Ulusal Sekreterya üyesi Theodore Tekas, Türkiye ve Yunanistan gençliğinin ortak bir barış hareketi oluşturmaların gerekliliğini savunuyor ve ekliyor: "Bu hareket içinde sosyal demokrat, sosyalist, komünist, radikal, pasifist... çok geniş bir çevre yer alabilmeli, eylemde çeşitliliği sağlayabilmenin yollarından biri bu olmalı."

Davos Görüşmesi ve Türkiye-Yunanistan İlişkileri

YARIN, ekim ayında Atina'daki görüşmelerini sürdürürken, Davos zirvesinin gerçekleşeceği yolunda herhangi bir kesinlik yoktu. Özal ve Papandreu'nun birbirleriyle ikinci kez karşılaşacakları tahmin ediliyordu, ancak PASOK Hükümetinin Türkiye ile diyaloğa yanaşacağı düşünülmüyordu. Yunanistan Komünist Partisi (KKE), sağ eğilimli ana muhalefetteki Yeni Demokrasi Partisi (NDP) ve diğer küçük partiler, Türkiye ile Yunanistan arasındaki sorunların çözümünde hükümetlerarası diyalogun bir ilk adım oluşturacağını savunurken, PASOK bu konudaki uzlaşmaz tutumu nedeniyle eleştiriliyordu. Bu eleştirileri getirenlerin başında Yunanistan Gençlik Barış Komitesi yer alıyor. Ulusal Prezidyum üyesi Sougelas, Komite'nin genel yaklaşımını şöyle özetliyor: "Biz, Türkiye ile Yunanistan arasındaki sorunu, ABD'nin bu ayrılıkları ve bölgedeki gerilimi kendi çıkarları için kışkırttığı düşüncesiyle yaklaşıyoruz. FIR hattı sorunu NATO'nun bölgedeki varlığından kaynaklanıyor. Sınır sorununun çözümü, uluslararası anlaşmalarla çözümlendi. Ancak dengelere dayanan iç politika kaygıları ve ABD'nin, ek silahlanma önerilerine malzeme sağlamak açısından yapay bunalımlar yaratılıyor. Öte yandan, Türkiye'deki rejimi de ABD'nin Yunanistan'la olan sorunları kışkırtmasından yararlanıyor. Kıbrıs ise bağımsız bir ülke olarak düşünülmelidir. Sorunun uluslararası anlaşmayla çözümünü savunuyoruz. Tüm yabancı ordular adadan çekilmeli ve sorun, Birleşmiş Milletler'in de katılımıyla yapılacak bir uluslararası konferansta ele alınmalıdır."

Bu düşüncelerle, Yunanistan Gençlik Barış Komitesi, Türkiye gençliğiyle dayanışma etkinlikleri düzenliyor. Türkiye ve Yunanistan gençliğinin dostluk ve dayanışmasını artırmaya yönelik tüm girişimleri destekliyor. Bunun bir örneği, YARIN'ın başlattığı Liselilerarası Yazı Yarışmasına verilen katkı. Bir diğer örneği, 1987'nin Mart ayında Ege'deki gerginliğin bunalım ortamında, Atina'da ilerici gençlik tarafından düzenlenen "Barış Gecesi". Bu gecede, katılanların haykırdığı bir "Türkiye-Yunanistan gençliği dost olmalıdır" pankartı yapılmış. İki ülkenin müziği ve halk oyunları sergilenmiş. Oyunları oynayan arkadaşlar ter içinde kalmış. Yorgunluktan değil, coşkudan...

mektup arkadaşı kampanyamız büyük ilgi gördü
EGE'YE BİR BARIŞ SELAMI DA BİZDEN

Yunanistan Gençlik Barış Komitesi'nin Türkiye gençliğine mesajı: "Bildiğimiz kadarıyla, Türkiye gençliğiyle aynı umutları paylaşıyoruz. Barışçı bir dünyada yaşamayı, tüm halkların dost olmasını istiyoruz. Amerikan üsleri, nükleer silahlar, işsizlik gibi ortak sorunlarımız var. Türkiye gençliğine dostluk duygularıyla yaklaşıyoruz. Ve bu duygularla ülkemizde barış için çalışıyoruz. Biz bu mücadeleyi dünya barışına katkıda bulunmak üzere sürdüreceğiz. Yarın aracılığıyla Türkiye gençliğine, tüm Yunan halkının dayanışma duygularını iletiyoruz. 27 Ekim 1987."

Yarın bu mesajı okuyucularına iletmekle bir dostluk borcunu yerine getiriyor. Arkadaşlarımızın Atina'da görüştüğü, Yunanistan Gençlik Barış Komitesi yetkilisi kardeşlerimize bir barış selamı da biz iletiyoruz. Çağlar boyu mitleriyle, dilindeki komunaliteyle, dalgasındaki köpüğe akıp giden yaşamının ortağı halklarıyla, balıklarıyla, kıyılarını yıkadığı toprakların cömertliğiyle, o insanların uzun uzun kendisini sunmaya, kendisine dalıp dalıp gitmeye doymayan gözleriyle, içkisiyle, müziğiyle, tarihiyle güzel bir deniz olan Ege'nin öbür ucuna bir selam da bizden.

Yunanistan ve Türkiye halklarının yüreklerindeki dostluk ve barışın yaşamda karşılığını bulduğu her olay, Ege'nin güzelliğine güzellik katacak. Aralık sayımızda başlattığımız mektup arkadaşlığı kampanyası bu düşüncelerle atılmış bir adımdı. Gördüğü büyük ilgi. Türkiye'nin dört yanından, liselerden, üniversitelerden, cezaevindeki dostlarımızdan gelen mektuplar barış isteminin, halkların kardeşliğine olan inancın, bilincin dalgasıydı. Bu güzel mektupları yazanlara teşekkür ediyoruz. Adreslerimizi ve kendimiz hakkında yazdıklarımızı Yunanistan'da yayınlamak üzere çevirerek ODIGITIS'e ilettik. Kampanyamız sürecek. Bu arada, Yunanistan'dan mektup almayı bekleyen okurlarımız isterlerse dergimizdeki adreslere doğrudan da yazabilirler. Bundan böyle, Yarın gene okuyucularının istemleri çerçevesinde Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu ve Uluslararası Öğrenci Birliği yayınlarından derlediği mektup arkadaşlığı köşelerine de daha düzenli yer verecek.

"Ege'de Barış"ın bir başka adımı ise, bu sayımızda duyurduğumuz Liselilerarası Yazı Yarışması. Liseliler tüm dünyada genç barış hareketinin en etkin bir kesimini oluşturuyor. Türkiye'de de büyük çoğunluğu 12 Eylül'ü çocukken yaşayan liseli gençliğin, vurulan darbenin tüm ağırlığına karşı kırılmayan bir mücadele onurunu, taptaze bir barış ve demokrasi bilinciyle geç kendilerinin taşıdığını biliyoruz. Tüm liseli okuyucularımızı yarışmamıza katılmaya, bu yarışmayı duyurmak, yaygınlaştırmak için çaba harcamaya çağırıyoruz. Barış için yazılan her sözcük, geleceğe katılacak bir yapıyı oluşturacak. Atılan her adım, küçük de olsa, güçlü bir barış hareketi içine katacak bizi. Geleceği ellerimize almamızı kolaylaştıracak!

MARIE KALLIGA. Papanastasiou 145, GR 12241 Egaleo, Athens, GREECE. 20 yaşında bayan öğrenci. Müzik, dans, yolculuk, yüzme ve karate sporlarıyla ilgileniyor. İngilizce yazışmak istiyor.

IRENE KALLIGA. Papanastasiou 145, GR 12241 Egaleo, Athens, GREECE. 21 yaşında bayan. Politika, edebiyat ve müzikle ilgileniyor. Müzik aleti çalıyor. Koleksiyonları meraklı. İngilizce, İtalyanca veya Yunanca yazışmak istiyor.

NIKOS SARANDAKOS. 101 Ios St., 17561 Palio Phaliro, Athens, GREECE. 28 yaşında. Edebiyat, müzik ve sinemayla yakından ilgili. İngilizce, Fransızca, Almanca veya Yunanca yazışmak istiyor.

TATYANA ARGONOVA. ul. Yaroslavskovo 55-4, 677017 Yakutsk, SOVYETLER BİRLİĞİ. 24 yaşında bayan. Yabancı diller, tarih ve sanatla ilgileniyor. İngilizce ve Rusça yazışmak istiyor.

FURLAN NORIS. Via Garibaldi 17, I-22070 Valmorea CO, İTALYA. 19 yaşında bayan. Psikolojiyle ilgileniyor. Dünyanın her yanından gençlerle, Almanca yazışmak istiyor.

JIGESH PATEL. Chittal Road, opp. Datta Mandir, Amreli 364601, Gujarat State, HİNDİSTAN. 22 yaşında. Okumayı, yazı yazmayı, edebiyatı seviyor. Mühendislik ve teknolojiyle ilgileniyor. Uluslararası politika ve gençlik eylemleri ağırlıklı olmak üzere İngilizce yazışmak istiyor.

Mustafa Suphi'yi tanımak...

Dünyamız, bu yüzyılın başında büyük ölüşler yaşadı. 1917 Ekim Devrimi yalnızca Rusya'da tarihi değişmelere yol açmakla kalmadı, aynı zamanda dünyada yeni bir çağ da açtı. Emperyalizme ve kapitalizme karşı mücadele veren güçler için Rusya'daki devrimin gelişmeler için başlangıç oldu.

Aynı yıllar ülkemizde de çetin hareketlenmeler yaşanıyordu. Emperyalist devletler Osmanlı hanedanının ihbirikçi takımlarıyla birlikte Ulusal Kurtuluş Savaşımını ezmeye çalışırken, Anadolu topraklarında örgütlü bir anti-emperyalist direnişe sahne oluyordu. İşte adı resmi tarih kitaplarında hiçbirinde anılmayan Mustafa Suphi böylesi bir dönemin yetiştirdiği, unutulmaması gereken bir dünya devrimcisiyle yanyana tutuluşan savaşçılardandı.

Mustafa Suphi, 1883 yılında Gürcistan'da doğdu. Ortaöğrenimini Soğuk'ta, yükseköğrenimini İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde yaptı. Sosyal mücadelelerle ilk kez üniversitede tanıştı. Okulu bitirdikten sonra Paris'teki Sorbon Üniversitesi'nin sosyoloji bölümüne girdi. M. Suphi, yaklaşık Paris'te kaldı. II. Enternasyonalin Uluslararası Sosyalist Bürosu yetkilisi, bu sıralarda Fransız sosyalisti Jean Jaures'le ilişkiler kurdu. Jaures, M.Suphi'nin Rusya'ya dönüşünden kısa bir süre sonra öldürüldü. Fransa'da olduğu yıllarda Tanin gazetesine muhabirlik yaptı. Ağustos ayında hiçbir resmi olmayan bir sıfatla Rusya'ya gitmek üzere Paris'ten ayrıldı.

Rusya'da Çarlık rejiminin yıkılışı ve Geçici Hükümet'in kurulmasından sonra Petrograd'a gitti. Petrograd'da Ekonomi Politik Enstitüsü'nde ekonomi-politik üzerine ders vermeye başladı. 1912 yılında İrfan gazetesinde yazmasında önemli rol oynadı. Bu gazete sayfalarında Balkan Savaşı'nı, bu bölgede savaşı emperyalist gözüyle anlatmaya çalıştı. Tiflis'te yayınlanan Kafkasya gazetesinde de yazıları çıktı. 1913'te 15 yıllık bir ceza verdirtmek Sibop'a sürgüne gönderildi. 1914'te Sibop'tan küçük bir sandalla Karadeniz'e açılmayı başardı. Karadeniz'in ıssız yakasından Rusya. Suphi Rus topraklarına çıktı. Düşman bir ülkeden gelmiş gerekçesiyle orada da tutuklandı. Diğer sanık tutuklularıyla birlikte, ilkin Kahkasya, sonra Ural'a gönderildi. Ural'da fabrikalarda çalıştırıldı. Bu günlerde devrimci işçilerle, Bolşeviklerle tanıştı. Onların etkinlikte ve mücadelelerine onuru vermekte geç kalmadı. 1915'te Lenin'in partisine, Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin Bolşevik saflarına girdi. 1917 Şubat devrimi, diğer sanık tutuklularıyla birlikte onu da özgürlüğüne geri verdi.

Mustafa Suphi o yıllarda Ekim Devrimi'nin kısa sonrasında ilkleri yer aldı. 1918 yılında Türkçe olarak basılan Yeni Dünya gazetesinin yayınlanmasında önemli bir işlev üstlendi. Aynı yılın haziran ayında Türk Savaş Tutsakları Sosyalist Örgütleri Temsilcileri Kurultayı'nın toplanmasına öncülük etti. Yine 1918 Temmuz'unda Moskova'da toplanan Türk Sol Sosyalistleri İlk Kurultayı'nın örgütçülüğü ve yönetiçiliği. Bu kurultayda değişik sol sosyalist gruplar birleşme kararı aldı. Bir de bu değişik bileşenlerden M.Suphi seçildi.

Bütün bu gelişmeler içerisinde Mustafa Suphi, aynı zamanda Astrahan, Saratov, Kazan, Samara, Riyazan'da Türk savaş tutsaklarının oluşturulan ve karşı devrimle savaşan birliklerin de yöneticisiydi. Bu yönde onun bir tek Rusya'daki karşı-devrimci güçler diş bileyiyor, Osmanlı Hükümeti de vardığından olmalıydı düşünüyor, bunu çevresine anlatıyla açıkça belli ediyordu. Osmanlı Hükümeti M.Suphi ve arkadaşlarını Sovyet Rusya'dan geri istiyor. du.

M.Suphi bu dönemde oluşturulan Doğu Halkları Komünist Örgütleri Merkez Bürosu'nda görevaldı. Bunun yoğun çalışmanın yanı sıra yazmaktan da geri kalmadı. Sayısız bildiri, dergi ve gazete makaleleri yanda bir çok Marksist (temel) yapıtın Türkçe'ye çevrilmesini sağladı.

M.Suphi'yi 1919'da Komünt'ern'in I. Kurultayı'nda gururla. Burada yaptığı konuşmada: *"Eğer Fransız İngiliz kapitalizminin boğa Avrupa'dayız, ülkemizdeki Asya'nın derebeylik temelinde Oldugunu herkes bilir. Bizim Türk sosyalistlerinin başlıca ve ilk görevleri, Doğu'da bu çağdaş kölelerin silkinmelerini örgütlemektir"* diyordu. 1919 yılı yazında Komünt'ern'in görevlisi olarak Odesa ve Kırım'da çalıştı. Anadolu'dan ve İstanbul'dan gelen Türklerin örgütlenmesi için uğraştı. Yalnızca Türklerin değil, Rodos, Yunan ve Bulgarların da katılığı Doğu Enternasyonal Birliği'ni de örgütledi. Bu birlik karşı-devrimci general Slaşçev'in güçleri karşısında bir set oluşturdu. 1919 Ağustos'unda M.Suphi, elindeki güçleriyle ellerden 12. Ordu'ya katıldı. İngiliz istihbarat servislerinin "M.Suphi öldü" yalanını yaymaları bu döneme rastlar.

Ülkemiz topraklarında da emperyalist işgale karşı halk güçlerin elde silah savaşına atılmıştır. Türk sosyalistleri, işçiler de bu savaşın içinde, en önünde yer aldılar. Sosyalist gruplar yurdun dört bir yanında örgütlenmelerini güçlendirdiler. Onların güçlenmesi 1920'de kurulan "Komünist Fırkası"nın gerçek yüzünün açığa çıkmasında rol oynadı.

Mustafa Suphi ve arkadaşları artık Türkiye'ye gelmek, mücadelelerini orada sürdürmek hazırlıklarını yapıyorlardı. Bu amaçla Türkistan'a geçtiler. Burada bulunduğu dönemde M. Suphi, Türkistan Cephesi Politbürosunda çalıştı. Bu arada Baku'de meydana gelen ayaklanmayla orada da Sovyet Hükümeti kuruldu. M.Suphi Baku'ye geçti. Yeni Dünya gazetesi Baku'de yayınlanmaya başladı.

Suphi'nin Baku'de bulunduğu dönemlerde, Türkiye'deki sosyalist gruplarda ilişkiler ilk hızla alındı. Birleşik bir komünist partinin kurulması M.Suphi'nin en büyük arzusuydu. Program ve tüzük çalışmalarına başladı.

1920'nin 10 Eylül'ünde İstanbul ve Anadolu'dan gelen 51 ve Baku'de bulunan 23 delegeye Türkiye Komünist Partisi Kurultayı toplandı. Program ve tüzük onaylandı. Bu kongrede Mustafa Suphi TKP Başkanlığına, Ethem Nejat Genel Sekreterliğe getirildi.

1921'e gelindiğinde Türkiye topraklarında verilen Ulusal Kurtuluş Savaşı yeni boyutlar kazanmıştı. Suphi'nin partisi ulusal kurtuluşun yanı sıra demokratik bir cumhuriyet talebini de dile getiriyordu.

Atatürk Suphi, emperyalist işgallere karşı savaşmak isteyen bir gönüllüler alayıyla Baku'den hareket etti. Azerbaycan'da yollanın katıp devrimcilerce hesilmesi nedeniyle bu alay ülke topraklarına ulaşamadı. M.Suphi, en yakın silahdaşlarından oluşan 14 kişiyle Erzurum'a oleşti.

Erzurum'da durdurulduklar, silahlarından ahandı. Trabzon'a götürüldüler. Burada, kişisel bir halk savaşçısı sürdü. Bir motora bindirilip Karadeniz'e burakıldılar. Arkadan gelen başka bir motora bindirilmiş kırabk katiller, ilk motora yetişiller... 1921 Ocak'ının (Kanunisani) 28'ini 29'una bağlayan gecedi. Kızılık katiller, ellerindeki kamalarla bu silahsız 15 insana saldırdılar ve katlettiler.

Mustafa Suphi'nin sözleriyle: *"Ne ise, ne olursa, ne ben, ne ateş hattı durdurmuş. Ulusal kurtuluş ve demokrasi hareketini durdurmuş."*

ATİLLA AĞABEYİ UN UTMAYACAĞIZ

Atilla Ağabeyimizi yitireli bir yıl oluyor...

10 Ocak 1987 günü, ardından ocaşanan bir insan yüreği ve kararlı bir savaşımın ateşiyle beslenmiş bir yaşam bırakarak aramızdan ayrılmıştı Atilla Arsoy.

Bilimsel sosyalist ilkelere sarsılmaz bir inanç ve kopmaz bağlılık adanmış yaşamının her evresinde, ya gençlik örgütlenmesinin başını çeker, ya anti emperyalist gösterilerde en ön safları oluşturur, ya polis copuna, demir parmaklıklara dirençle karşı durur, ya da dostların arasında özgürlük türkülerini söylerken anımsıyoruz onu.

Atilla Ağabeyimizi yitireli bir yıl oluyor...

Bugün kendisini hiç tanımamış, onun sohbetlerine yetişememiş, yaşları, savaşımı onunla birlikte onurlarımıza yetmemiş bunca genç insan, onun anısı önünde saygıya duruyor, yıldönümlerinde bir araya geliyor, onun benimsediği ilkeleri yaşama geçirmeye çalışıyor, onun örgütü hayatının bugünlerden yarınlara taşınmayı görev bilüyorsa, 46 yıllık bu yaşam boşa gitmemiş demektir.

Atilla Ağabeyimizi yitireli bir yıl oluyor...

Bu süre içinde savaşımımız kayıplar vermeye devam etti. Nice militanlarımız yitirdi demokrasi mücadelesi. Ancak her kayıp bizim kararlılığımızı bir kez daha pekiştiriyor ve gençlik yüreğini her dönemin ardından anılarını yaşatarak, ilkelerini ve bayraklarını daha da yükseterek yürüyor.

kuruluşunun 21. yılında DİSK YENİDEN AÇILMALIDIR!..

"Kendi tarihimizin deneyimlerinden ve dünya işçilerinin mücadele deneyimlerinden yararlanarak, sosyal adalet içinde hızla kalkınmayı, geniş emekçi halk kitlelerinin devlet yönetiminin her kademesinde söz ve karar sahibi olmasını böylece demokrasinin gerçekten uygulanmasını ilke olarak benimsiyoruz."

13 Şubat 1967 günü, kuruluşunu duyurdukları basın toplantısında, mücadele hedefleri yukarıdaki sözlerle açıklanan *Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK)*, 13 yıllık faal yaşamı süresince Türkiye işçi sınıfı tarihine damgasını vuran örnekler bütünü yaratmış durumda. Bu süre içerisinde ülkemizdeki demokrasi mücadelesinin işçi sınıfından bağımsız yürümeyeceğini en açıkça biçimde kanıtlayan DİSK'in faaliyeti, 12 Eylül 1980'de alınan politik bir karar sonucunda durdurulmuştur. Başbuğ, demokrasi, kitle ve sınıf sendikacılığını kendileri için bir rehber olarak gören emniyet çevreleri ve onların ideolojik müttefiklerinin bir süre yeni düzenden memnun olmayan bu girişimlere, demokrasi mücadelesinin bulanığı günümüzde, GÜN Dergisi tarafından tekbir edilmiş ve DİSK'in açılması konusunda bir tartışma başlatılmıştır. Hukukun en temel kuralarına ve 1982 Anayasasına dahi aykırı olan ve hiçbir hukuki dayanağı olmayan bu kapatılışın ardından 8 ay önce başlatılmış olan bu kampanyaya ülkemizdeki tüm demokrasi güçlerinin sahip çıkması ve DİSK'in yeniden açılması istemini yükseltmesi dönemi bir dönüm noktası olacaktır. 21. kuruluş yıldönümünde DİSK'le ilgili yazımızı yakından izleyin!...

YARIN, UÖB'ÜN 15. KONGRESİ VE DÜNYA ÖĞRENCİ KONFERANSI İÇİN HAVANA'DAYDI

Uçağımız Çekoslovakya-Irlanda-Kanada-Küba dörtgeninin üçüncü uçuşunu tamamlayıp Havana'ya indiğinde, yorgunluğun yerini heyecan ve merak almıştı. Gerçekten, Uçağın kapıları açıldı. İnce inmez yüzümüze çarpan çok sıcak ve çok nemli hava, mimosa mı, deniz mi, alıntım mı ayırdetmesi güç bir koku, kıpır kıpır bir müzik, bir dans, bir gençlik aldı bizi. Havana'nın merkezine doğru çekmeye başladı.

Havaalanına çıkışından yüzlerce Küba-lı genç,.. dünyanın dört yanından gelen yüzlerceyle... Öyle bir kucaklaştık ki, gönlecek geydi. Kübalıların durmak bilmeyen ayaklarına, bellerine, bir yandan slogan, bir yandan şarkı, bir yandan dostluk olan yumruklarına, bizlere sarılıp sarılıp yakalarımıza takılışları renk renk rozetlere... şaşkık, sevincik, coşmamak elde değildi, coşkuk. Rozetlerde Jose Martí vardı. Che Guevara vardı. Fidel Castro...? O ülkede, göslerde ve duvarlarda sözlerdeydi. Mimoza ağaçlarına, Karayip denizine, Amerika kıtasının bu ilk sosyalist ülkesine, Amerika kıtasının bu ilk sosyalist ülkesinin rezkleri diyabilen çikolatalı'a, çikolatadan bulğdeya, buğdaydan şöt beyaza değişen, değiştikçe aydınlığın ve güzelliğin tanımlarını zenginleştiren ışıklarına, palmiyelere, gururu, coşkuya, saygıya ve dinmek bilmez bir hareketa coştuk. Coşmamak elde değildi.

Küba'yı anlatacağız. Küba'yı anlatmamak elde değil. YARIN, Uluslararası Öğrenciler Birliği (UÖB/IUS)'nin çağrısını olarak katıldığı 15. Kongre'de, Türkiye'yi temsil ettiği Dünya Öğrenci Konferansı'na da edindiği izlenimleri yansıtacak sayfalarında. Aynı mutlaka Küba'yı da anlatacak. Karayipler'in bu mutlu ülkesini tanıtacak.

Bu sayımızda, Kongre'den ve Dünya Öğrenci Konferansı'ndan notlar aktarmakla yetinecoğiz. Küba'da dünyanın 127 ülkesinden gelen öğrencileri sıcacık bir yakınlıkla ağırlayan dost öğrenci örgütü FEU'ya, gençlik örgütü UJC'ye ve tüm Kübalı dostlara teşekkür ediyoruz, Küba Devrimi'nin bu onurlu yıldönümünde, Küba Emçiliğinin sarup sarıp gideş mücadelesine tanık olmanın onurunu taşıyoruz.

• Uluslararası Öğrenci Birliği (UÖB/IUS)'nin 18. Kongresi 15-19 Kasım tarihleri arasında yapıldı. Bu tesadüfün anlamı bile, tek başına kongremiz coşkusuna coşku katmaya yeterdi. Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu (DDGF/WFDY)'nun kumluş günü olan 10 Kasım'da başlayan *Dünya Gençlik ve Öğrenci Haftası* sürüyordu. 1973'te Yunanistan öğrencilerinin gerçekleştirdikleri onurlu eylem, Politeknik Direnişi'nin yıldönümü *Uluslararası Öğrenci Günü* olarak kutlanacaktı. İlk kez UÖB Kongresi'ne ev sahipliği yapan Küba Öğrenci Örgütü (FEU) bu tarihlerde konserler, şenlikler, özel toplantılar, pasayırlar, dayanışma etkinlikleri düzenledi. 17 Kasım sabahı, aynı aynı dillerde söylenen marşlar hepsini seyir anlatıyordu. Dünya öğrenci hareketi, ik-mokrasi, barış ve gelişme yolundaki mücadelenin şanlı tarihine ortaktı.

• Kongre deyince akla, sakın son çalışma döneminin şöyle bir değerlendirilip, seçimlerin yapıldığı, uzun süreçlerin dinlendiği bir toplantılar dizisi gelmesin. 15. Kongre bundan başka her şeydi. Dünya öğrencileri, komisyon toplantıları, konferanslar, paneller, tartışmalar biçimindeki bir dizi etkinlikte, günümüzün en önemli sorunlarını tartıştılar. Yeni mücadele hedefleri belirlendi, daha güçlü bir hareket, daha geniş bir birlik ve kalıcı barış için atılması gereken adımlar konusunda zengin bir görüş alışverişi yapıldı. Bu etkinliklere konu olan başlıca sorun ve ilgi alanlarını sıralayalım:

— Global sorunların çözümüne öğrenci eylemleri,
— Öğrenci hakları,
— Barış ve silahsızlanma için öğrenci eylemleri,
— Genç kadınlar ve kız öğrencilerin sorunları,
— Kalkınma için ve dünya ekonomik krizine karşı öğrenci eylemleri,
— Ulusal gençliğin sorunları ve mücadelesi,
— Dünya gençlik ve öğrenci festivalleriyle ilişkiler,
— Öğrenci basını,
— Öğrenci turizmi ve değişim programları,
— Üniversite eğitiminin ilgilendiren sorunlar,
— Öğrenciler için spor ve beden eğitimi,
— Uluslararası Öğrenci Araştırma Merkezi (ISRC) etkinlikleri...

Ayrıca dünyanın çeşitli bölgelerindeki öğrenci örgütleri bir araya gelerek, kendi bölgelerinde özgürlüklerinin özel sorunlarını tartıştılar. Afrika bölge toplantısı, Orta doğu bölge toplantısı gibi bir çok toplantı yapıldı, YARIN, bunlardan Avrupa, Kuzey Amerika ve Sanayileşmiş Ülkeler Bölge Toplantısı'na katılarak Türkiye demokratik öğrenci hareketinin kazanımlarını, sorunlarını ve hedeflerini dile getirdi. Yukarıda sıraladığımız toplantıların ise büyük bölümünde temsil edildi. Bu toplantılardan çıkan sonuçları, konuları özgü ayrı ayrı yazılarda okuyucularımıza aktaracağız.

• 15. Kongre'nin dikkat çekici yönlerinden biri de ağırlanan geniş katılımdı.

15. KONGRE: DÜNYA ÖĞRENCİLERİNİN YENİ BAKIŞLARI DAHA GÜÇLÜ BİR HAREKET, BİRLİK VE BARIŞ İÇİN

UÖB, üyesi olsun olmasın, belirli bir etkinliğe ulaşmış tüm demokratik üniversite ve lise öğrenci örgütlerini, politik çizgileri farklılaşan uluslararası öğrenci kuruluşlarını, yapısıyla öğrenci hareketine katkıda bulunan gençlik basını temsilcilerini konuğumuz olmaya davet etmişti. Norveç Muhafazakar Liseliler Birliği de orada)ydı, Onanmazka Komünist Öğrencileri Örgütü de. Temsil edilen ülkeler arasında Benin de vardı, San Marino da. Bu geçici ilk, tartışmaları sürdü elbette. UÖB'nin *"Tartışmalar, farklı düşünceler, hava kadar, su kadar gereksinimimiz olan çoğunluk, kongreye onların bakacak"* saptaması gerçekleşti. Kongrede demokratik öğrenci hareketinin gerçekleştirdikleriyle en çok ilgi toplayan ülkeler ise Fransa, Yunanistan, Şili, Pakistan, Afrika Ulusal Kongresi (Güney Afrika Cumhuriyeti), Filipinler, Güney Kore, İran, Irak, Filistin Kurtuluş Örgütü (Filistin) ve Türkiye oldu.

• Uluslararası Öğrenci Birliği, dünya sorunlarının değişen eğilimlerini nasıl değerlendiriyor, yeni eğilimlere ayak uydurabiliyor mu? Tek tek ülkelerin öğrenci örgütleri, yeni dönemde çalışma, eylem, örgütlenme perspektiflerini çizerken nelere özellikle dikkat çekiyorlar? Kongre, pek çok özelliğinin yanı sıra tüm bu sorulara yanıt vermesi açısından ilginçti. UÖB yönetimi ve başka Avrupa öğrenci birlikleri olmak üzere bir çok öğrenci örgütü, 1980'li yıllarda gelişen kitle hareketlerinin, SSCB'nin adımları sayesinde silahsızlanma sürecinin başlatılmasının ve 1986-1987 dönemlerinde Fransa, Japonya, Yunanistan başta olmak üzere bir çok ülkede yaşanan öğrenci eylemlerinin "gelecek için değiller" le dolu" olduğu görüşünde. Barış hareketinin ulaştığı özdeşlik ve politik çeşitlilik; kadın, çevre ve aydın hareketlerinin gelişimi; öğrencilerin 68'lerden çok farklı bir anlayışla yeniden başlayan eylemliliği, özellikle artan etkinliği... yeni yaklaşımların cesaretini oluşturuyor. Öğrenci örgütleri ve çevrede UÖB, ilgi ve etkinlik alanlarını çeşitlendirme, ortak çıkarları, sonuç hâlemleri ve güncel yaşamın gereksinimlerini gözden kaçırmama, öğrenci olmanın kendine özgü tüm acı ve eksilerini bilerek, alternatifler üretem, yapıcılığı ağır basan bir hareket yaratmanın gereğine inanıyor. "Yaşamın herhangi bir alanını mutlaka emek sarayı politika yapmaktır. Amaç, en geniş öğrenci kitlelerini politikalaştırmak kaçırmak olmak. Ancak, öğrenci örgütü herhangi bir politik çevrelik örgütü, herhangi bir parti ya da kulüp değildir. Her şeyden önce öğrenci sorunlarına temel yaklaşımlar, dünya sorunlarına öğrenci çıkarları açısından bakış geliştirilmelidir. Dünya öğrenci hareketinin çizgisi, demokratik bir çizgidir, barışçı bir çizgidir. Bunun güçleştirilmesi için daha çok öğrenciye, daha çok düşünceye, daha çok özneye gereksinmemiz var..." UÖB Genel Sekreteri Kübralı Yorgos Mavrikios'un Kongre'deki bu sözleri yeni yaklaşımları da özetliyor.

DÜNYA ÖĞRENCİ KONFERANSI:

Birlikte Çalışmayı Öğrenmemiz Gerek

Uluslararası Öğrenciler Birliği'nin Kongresi 20 Kasım sabahı saat 8'de sona erdi. Tüm gece süresince toplantının yorumlarıyla konferans odasındaydık.

Bir gün sonra, 21 Kasım akşamı uyumadan önce düşüncelerimizde ortak konu "Daha iyi bir gelecek için birlikte çalışmayı öğrenmek" olarak belirlenen Dünya Öğrenci Konferansı başlamak üzereydi. 137 ülkeden 544 delegenin katıldığı konferansta YARIN da delege sıfatıyla temsil edildi. 22 Kasım çarşamba, Fidel Castro'nun öğrencilerde yaptığı söyleşiyle sona eren konferans, bir panelle başladı, altı ayrı komisyon toplantısıyla sürdü.

Komisyon toplantıları aynı gün ayrı saatlerde yapıldı. Bu toplantıların konuları şöyle sıralanıyordu:

1- "The Day After... Felaket Ötesi Bir Gün Üzerine Düşünmektedir. Genel Güvenliği Bozulmuş Bir Dünyada Barışı İnşa Etmemiz Gerek..."

2- "İnsanlığın En Uygun Yolculuğu Adalet, Özgürlük ve Demokrasiye Doğru."

3- "Yoksulluk Denizi'nde Zenginlik Adaları: Ahlaksal Açıdan Kabul Edilemez, Politik Açıdan Tehlikeli..."

4- "İnsanlar ve Doğa: Bir Uyum Çatışması..."

5- "İnsan Kişiliğinin Biçimlenmesi: Diyalog ve Değerler: Hoşgörü, Ortak Görev ve Kişiliğin Gelişmesi İçin..."

6- "Teknolojik Hızlı Gelişmeler: Eğitim Bu İlerlemeye Yetişebilecek mi?..."

Konferansın kapanış oturumuna Fidel Castro'nun yanı sıra, Dünya Barış Hareketi temsilcisi, Küba Komünist Partisi üst düzey yöneticileri, arasında Gabriel Garcia Marquez'in de bulunduğu ünlü yazarlar, sanatçılar katıldı. Konferansın bitiminde yayınlanan ortak bildiri "Barışçı Bir Geleceğe ve İnsanlığın Geleceğinde Yeni Aşamalara Doğru" başlığını taşıyordu. Bildirinin bir bölümü şöyleydi:

"Üçüncü binin eşiğinde, her şey bunca hızlı değişirken, Hamlet'in sorusu bireyi aşıp insanlığa ulaşıyor: 'Olmak'tan yana tavır almak, insan soyunun evrimini yeni ve daha yüksek bir aşamasına yönelttiğini gösterecek. Doğanın çok önceleri yaratıp, ve giderek yazılışıyan kendini koruma içgüdüsü, yerini yeni bir entelektüel olgunluğa bırakacak. Bu yeni olgunluğa, ancak bizi şimdiye kadar yönlendiren standartların ve kalıpların dikkatlice yeniden ele alınması yolunda kararlı bir çabayla erişebiliriz.

"Daha önce, insanlığın yeniden doğuşu düşüncesi birçok kez ortaya atıldı ama hepsi de sonuçta bir Sisiphe Efsanesi'ne dönüştü. Oysa bugün eğer yaşamayı sürdürmek istiyorsak bunu başarmak zorundayız.

"Kayalara çarpmak üzere olduğumuzu görüyorsak kollarımızı kavuşturup oturamayız. Einstein'in çağrısına yanıt vermek zorundayız, bu tarihin çağrısıdır: Yeni bir biçimde düşünmek ve hareket etmek, yeni bakışlar, yeni yaklaşımlar bulmak gerekiyor."

YARIN, **tanımları çakışan** bu dönemdeki ilgi konusuyla toplandıklarına inandığı "İnsan Kişiliğinin Biçimlenmesi: Diyalog ve Değerler: Hoşgörü, Ortak Görev ve Kişiliğin Gelişimi İçin..." konulu 3. Komisyonda ise divanı yönetme görevi bize verildi. Daha sonra, kapanış oturumunda konuşma yapmak için seçilen 6 öğrenciden biri olarak, bu komisyon toplantısına ilişkin raporumuzu sunduk. Kapanış oturumunda Castro'nun bu raporu konuşma yapan öğrencilere, tamamı ülkeleri ilk defa Konferans'ın kabulleyebileceğini de yansıtıyordu.

ABD, Brezilya, Pakistan, Afrika Ulusal Kongresi (Güney Afrika Cumhuriyeti), Zambia ve Türkiye... Sunduğumuz rapora ilişkin tepkiyi yansıtıyordu.

Gerek 19. Kongre, gerekse Dünya Öğrenci Konferansı gerçek bakış açılarıyla uzlaşılamayacak olsalar, sanırım ülkemizde ve yeni öğrenciler birlikte YARIN. bu toplantıların katılıp Türkiye demokratik öğrenci hareketinin mücadelesini ülke gerçeklerini gerekleriyle görmesini sağlayacaktır. Önümüzdeki tüm konuşma ve görüşmelerimizde vurguladığımız gibi, demokratik öğrenci hareketine katılım olan tüm çevrelerin dayanışma, bu tür uluslararası platformlarda seslerini duyurabilmeleri gerçekten inanıyoruz. YARIN daha önce de, 1985'te Moskova'da yapılan Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali'ni Türkiye'den izleyen tek gençlik örgütü olmuştu. Şimdi önümüzde 13. Festival var... 1989'da Pyongyang'da... Bu festivalle çoktan başlamış coşkuyla katılmak sürecine odaklanıyoruz. Tüm ilerici, demokrat gençlik örgütlerini, öğrenci derneklerimizi bu süreçte ve festivalde yer alabilmelerine çağırıyoruz.

Çok boyutlu bir insan olmak

Arkadaşımız Yasemin Çongar, Dünya Öğrenci Konferansı'nın, Fidel Castro'nun da katıldığı kapanış oturumunda konuşma yapan 6 öğrenciden biriydi.

Yoksa Fidel, Değerli Konuklar, Sevgili Arkadaşlar,

Dünya Öğrenci Konferansı'nın bugün öğleden sonraki komisyon toplantılarımızda birinde de konu, *"İnsan kişiliğinin biçimlenmesi, diyalog ve değerler: Hoşgörü, ortak sorumluluk ve kişilik gelişimi"* başlığını taşıyordu. 26 ülke ve Batı Berlin'den 51 delegenin katıldığı tartışmada, değerler sistemi, kültür ırkçılık, çok boyutlu bir insan olmak, eğitim, dil ve kişiliğin dışavurumu arasındaki ilişki, bireyleşme, toplumsallaşma, yeni siyasal düşünce ve eylem biçimlerini gerekli ve bireysel etkileri gibi konuşuldu, karşılıklı bir konuşma biçiminde ele alındı. Beş saate yakın süren tartışmada üzerinde önemle durulan konulardan başlıcalarını içeren bir rapor sunacağım.

Eğitim ve barışçı bireyler yetiştirmek

Tartışmamıza konuk konuşmacı olarak katılan Kanada-Montreal Üniversitesi Felsefe Profesörü Vernant Cauchy, yaptığı açılış konuşmasında, eğitimde insan kişiliğinin gelişimi üzerinde kilit önemden söz etti ve öne çıkan şunları söyledi:

"Eğitim, öğretimden de, rehberlikten de farklı bir şeydir. Eğitim dayince, insan yaşamında ancak ölümle sona eren bir süreci anlatmak gerekir ki, bu süreç insanın yaşamı anlamına, yorumlanma, değişmesi, yeteneklerini her yaşın, her çevrenin gerekleriyle göre en gelişkin biçimde kullanabilmesine yardımcı olur. Okuldaki eğitim, yani belli bir eğitim sistemine bağlı konum, zorunlu eğitim, kişiyi kökünden, doğduğu çevreden alıp ulusallaştırmalı, evrensel bir parçası haline getirmelidir. Öğretmek ve eğitmek bilinç ve özgürlüğünü geliştirdiği bir aşamadır. Eğitim, kendimiz olmayı, kendiniz gibi davranmayı öğrenme süreçlerimizdir..."

Profesör Cauchy'nin bireyleşme - toplumsallaşma evrensel leşme süreci olarak özetlediği gelişimde, neyin ölçüt alınması gerektiği, çağdaş eğitim anlayışının farklı sosyal, ekonomik, tarihsel süreçler yaşayan toplumlarda nasıl bir ortak paydaya edinmesi gerektiği şeklindeki soruya verilen yanıt iki unsuru içeriyor: Barış ve demokrasi. Gelişmiş ve gelişmekte olan kapitalist ülkelerdeki eğitimi, milliyetçi duyguların, hakların kardeşliği ilkesine aykırı tarihsel yorumların ve dünya hakkında özne-i ve emirli bir bilgilenmenin oluşmasının önüne geçmek ve demokrasi bilincinde yaratılmasının, bu anlayışlarla olanaklı olduğu açık. Kapitalist ülkelerden gelen delegeler, bu toplantımıza yaparken, sosyalist ülke temsilcileri de, eğitimde barış ve demokrasinin yaygın biçimde işlenebilmesi için, ancak artık bu alanlarda dayalı sistemin yeterli ve işlevli olmadığını savunuldular. Barış eğitimi kavramı artık daha somutlaşmalı, daha geniş bir açıdan, barışı çağımızda bir yaşama, sistemler bir dünyaya bireyin uyarlanması olarak ele alınmalı. Barış koşullarında işbirliği ve kardeşçe yarışmanın önemi, bireylerin bu yarışa, barışı koruma bilinciyle katılması ve yalnızca tek tek kendi ülkelerinin değil, dünyanın gelişimi, insanlığın evrensel kültürünün zenginleşmesi için çatışmasının önemi vurgulanmalı. Eğitim, bu bilinci kazandırmalı, kişiyi daha ileriye, evrensel ölçütlerde en ileriyi yapmaya yöneltmeli. Eğitimin içeriğinin demokratikleşmesi ise, eğitimin biçimlendirilmesine doğrudan öğrencinin de katılmasıyla desteklenmeli. Bireyin toplumsallaşmaya en önemli edimi olan okul yaşamı, onu demokratik kılmalı, özgürleşmeye, toplu davranış ve bireysel girişimciliğe konusunda eğitmeli, cesaretlendirmeli.

Karşılıklı güvenlik: Global yaklaşımlardan günlük dersler çıkarmak

"Güvenlik, SSCB ile ABD arasındaki ilişkilerden çok ediyorsak, yalnız karşılıklı olabilir; eğer uluslararası ilişkiler gündinde konuşuyorsak, yalnız evrensel olabilir. Sırf kendi kendisini, hem de başka ulusların zararına, yalnız kendi ekonomisini düşünmek bilgece bir davranış değildir. Herkesin kendini aynı derecede güvenlikte hissetmesi gerekiyor, sıra nükleer çağın korku ve endişeleri politikada ve somut eylemlerde öngörülmüyor."

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri Mihail Gorbaçov'un bu sözleri, konferans tartışmasında da vurgulandı. Uluslararası güvenlik yaklaşımının günlük yaşamımızda karşılığını bulması gerektiğinden yola çıkılarak yapılan konuşmalar, kapitalizmin yarattığı "değişe dengesizlik"nin yalnızca ulaşılamaya dayanmadığını gösterdi bize. Gelişmiş ve gelişmekte olan kapitalist ülkelerde yaşayan öğrenci gençler olarak hepimiz, bir parçası olmayı kendimiz değil, bir dünyanın bizi sosyalist yaklaşımla ele aldık.

Gorbaçov'un Leninci Komomol'un Yürütme Kongresi'nde, 17 Nisan 1987 tarihinde yaptığı konuşmadan aktardığımız bölümler bu boyuttaki değiştirmeye yetecekti:

"Sosyalist yaşam biçimi tek bir üstünlük tanır. Bu üstünlüğü yaratan yetenekler, bilgi, deneyim, azim ve yüksek toplumsal idealleri gerçekleştirme hızı konusundaki bireysel farklardır. Bizim ölçütlerimiz bunlardır. Geçit vermeyen, genç insanlar arasında geniş kapsamlı ve açık bir yarışma başlatmak gerektiğini düşünüyorum. Komomol'un tüm bu olanaklarda bir yarışma ruhu oluşturması gerekiyor. Eğitim, çalışma, kültürel etkinlikler, araştırma çalışmaları ve yaratıcılık konularında. Ancak, yoldaşlar, bu yeni tür bir yarışma olacaktır; yetenekleri ortaya çıkaracak, genç insanların becerileri ve olanaklarının en iyi biçimde değerlendirilmesinin koşullarını yaratacaktır. Dahası, yönetici görevlere gelme hakkı için yapılmış bir yarışma olacaktır bu."

Gorbaçov'un Sovyet toplumu için öngördüğü, yaratıcılığı ve bireysel yetenekleri geliştirme uğraşını, bir bütün toplumlarımızda, bu olanakları yalnızca bir azınlığa sağlayan bir sistemde nasıl gerçekleştirebilirsiniz? Değişik biçimlerde formülle edilse de, aşılık sorulan soru buydu. Öğrenci derneklerinin, ulusal öğrenci federasyonlarının ve uluslararası öğrenci birliğinin başa koyması gereken görevlerinden biri de, öğrenci gençlikte, çıkarların ortak olduğu ve daha iyi yaşam koşulları için birlikte mücadele verilmesi gerektiği bilincini yaratırken, bu mücadelenin bireysel çabalarla beslenebileceğini, bireysel gelişmenin, mücadele içinde sosyalleştirken mücadelenin gücüne de güç katacağını göstermektir. Evrensel ölçütlerde daha iyiyi, daha yaratıcıyı, kitlelerin kalabalıklardaki soru işaretlerine en gerçekçi yanıtları verebilecek olgunluğa geliştirmek için birer birey olarak çalışmak, diğer bireylerle onlara karşı değil; onlarla birlikte, beşinciyi üçüncü yere götüren bir süreç olarak yarışmak... Ürünlerimiz, bireyi yok etmemeli, bireyciliği, dar bireysel kaygıları yok etmeli, toplumcu mücadelede bireyden en üst düzeyde yararlanmayı ve bireyi en üst düzeyde geliştirmeyi sağlamalıdır.

Çok boyutlu bir insan olmak

Komisyon tartışmamızın son bölümü, bireysel gelişmenin, sorunun çok boyutlu bir insan olmak üzerinde yoğunlaştı.

Viyana Barış Kulübü temsilcisi Peter Stanik, tartışmaya bir soru sorarak başladı: "Çok boyutlu bir insan olmak nedir? Klasik hümanist eğitim almış ve bunun gereklerini yerine getiren bir insan mıdır, bir Rönesans adamı mıdır, Küba Devrimi'nde ve dünya devrimci sürecine kahramanca katılarda bulunan Che Guevara mıdır; yoksa yeni siyasi düşünce biçimini, yeni siyasi eylem biçimi yle bütünleştirebilen bir barışçı mıdır?"

Bu soruya verilen yanıtlar çeşitliydi. Somut cevaplar, denildi. Hepsidir, denildi. Çok boyutlu bir insan olmanın kişinin yaşadığı dar çevreyle değil ama, çağla ve çağın ulusal, sosyal, politik çevreleri giderek birbirine yaklaştırdığı, birbiriyle daha çok etkiler hale getirdiği düşünülecek, evrenselliklo belirlenebileceği ortak görüşüne varıldı. Soru, 2000 yılında insanı hangi boyutlarda olmalıdır? diye sorulmuştu.

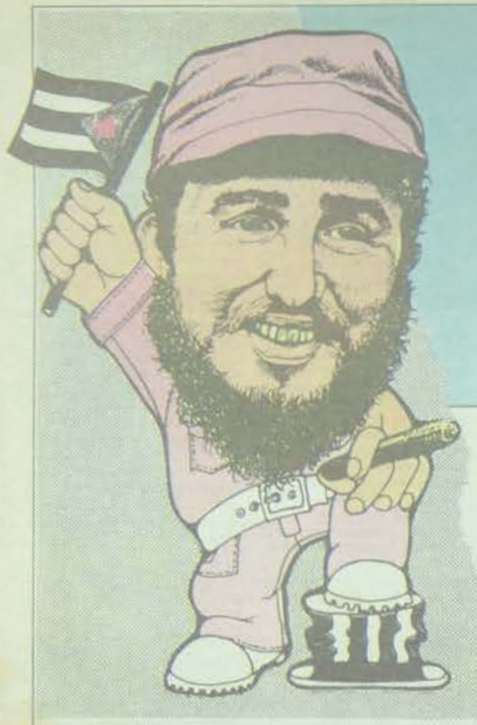
Yeni bir yüzyılda çalışacak, aile kuracak, yönetici olacak kişiler, yani bugünün öğrencileri, bilimsel teknolojik devrimde en ileri aşamalarında, en yeni araçlarla, en yeni politik yaklaşımlarla yönlendirilecek bir dünyaya hazırlanmak zorundayız. Eğitim sistemi, ekonomik sistem, bizi yeni gelişmelerden, teknolojiden, sanattan uzak tutarken, bizi kendi tekelerinde, kendi politikalarıyla ikinci yararına çalıştırmayı planladığı seçkin azınlıktan ayırıp bilgisizliğe, kültürsüzlüğe, işsizliğe mahkum ederken yapmak zorunda olduğumuz bunu. İşte örgütlerimize de bu anda görev düşüyor. Zamanın sorgulayıcılık, uygulamanın yaygınlaştırılması, örgütlenmenin genişletilmesi, yeniden sorgulayıcılık.

Politik çalışmada dogmatizmden ve aşırılıktan uzak durmalıyız. Karşısında mücadele verdiğimiz tekelerin ürünleri politikalar, birlikte mücadele verdiğimiz her çevrenin ayrı ayrı yaklaşımları, dünyanın farklı ülkelerinde uygulanmaya çalışılan politikalar... Her zamankinden öğrenecek şeyler olmalı.

Dersimiz sosyal örgütlenmemiz, ilişkilerimizin bir parçası yapmalıyız. Gelişmenin, zenginleşmenin, kendi kendimizi sürekli aşarak yeniliğin en küçüklerinden biri olarak demokrasiyi zenginleştirmeyi anlamayla kavramalıyız. Karşılıklı güvenlik ilkesine saygılı, hasma saygılı, yaşama ve barışa saygılı bireyler olmalıyız. Eğitelim, bilinim, kozmetiğiz, trafiğin, tatracın, tatile çıkmanın, yemek pişirmekle, aile yaşamının... diye akılsız gelebilecek her türlü sürecin dünyanın, deneyimin etkileşleri, olumsuzlukları vardır, olacaktır. Önemli olan bu olumsuzlukları aşmak edinmektedir. Olumlu olan, üretken, barışçı, insanlıkları yana olan her damla ise denizimize katılmalıdır. Yeni siyasi düşünce biçimi, yeni eylem ve anlayış biçimleriyle birlikte kavranmalı, sürekli geliştirilmelidir. Genç bireyler olarak biçimi bir şeyi bize atmadığı şekliyle kabul edemeyiz. Her şeyi anlayınak yargılayabilmek için öğrenmek, daha çok öğrenmek zorundayız ve öğrenci gençliğin devrimci görevi de en başta ve sabırsızlıkla öğrenmektir.

Bu saptama üzerine görüştüğümüz vaktimizde daha nice tartışmaya konu olacak soru işaretleri de bıraktık, yeni açılımlara yalnızca 8 kadınımızı bize göstererek cesaretlendirdiğimiz için teşekkür ederim.

Fidel Castro

Fidel Castro, Dünya Öğrenci Konferansı'nın kapanış oturumunda... 17 Kasım 1987

Fotoğraflar: YARIN

"Çıplak ayakla tarlada çalışan işçinin evinden silahlarımız yaşam pahasına, üzerine silah yetmek zorunda..."

dünya öğrencileriyle konuşuyor

Küba'da Yeni Bir Politika "Ratifikasyon"

Ratifikasyonu anlatmaya istiyorsunuz. Bu bizim, yanlışlarımızı, olmazsa eğilmelerimizi düzeltmek, eksikliklerimizi kapatmak amacıyla orbaya atılışımız yeni ekonomik, sosyal, kültürel politikaları onaylayan bir süreçtir. "Doğrular mak, onaylamak" anlamına geliyor. Doğruları onaylayıp, yanlışları doğrulara dönüştürmek. Bunun için ocak geçmiş hatalar, bugünkü hatalardan ayırarak işe başladık. Devrimin kendisi bir ratifikasyondu. Bunu sürekli kılabilmek, sosyalizmin kurulması süreci ilerletebilmek gerek. Değişik politikaları benimseyip uygulamaya dökebilmemiz ilk adım da, insanlarımızın örgütleri arasındaki eğitilmesinden geçiyor. En küçük yerleşim birimlerinden, en yüksek seviyeye kadar hem politik örgütlerde, hem de kitle örgütlerindeki çalışmamız büyük önem taşıyor. Mahalle örgütlenmeleri, çiftçi örgütleri, sendikalar, gençlik örgütleri ve partimiz, sosyalist bir inşanın oluşturulmasında önemli işlevi vardır. Che Guevara'nın sözleri kulağımızda: "Sosyalizm, yalnızca üretim ilişkilerinin değil, yeni bir dünya bilincinin de geliştirilmesi kavramıdır, öğretilmesiyle kurulur."

Biz Küba'da sosyalist dağıtım, bölüşüm ilkesinin çok tehlikeli bir aşamadan geçtiğinin bilincindeyiz. Mekanizmaların rahata çok güvenip, her şeyi parayla çözme yolu tutturuşluk ki, hatamızı anladık. Kalkınmanın devrimci dayanışmaya, gönüllü çalışma disiplinine de önemli. Politik eğitim, halkın devrimi savunmak, geliştirmek bilinciyle hareket etmesi, zafiklarını açık seçik anlatmasından geçiyor. Zorluklarımızı bilimsel çözümler için cesaretli çalışma yapıyoruz. Ratifikasyon bunu ifade ediyor.

Kendimize sormalıyız. Bugünkü dünyada yerimiz nedir? Nasıl gidiyoruz? Gelişme kat'ı olan ülkelere -ki ben onlara gelişmekte olan ülkeler diyorum- bakıyoruz. 20 yıl önce, gelişmiş ülke ile bizim aramızdaki fark 1/10 idi. Bugün bu oran, 1/40-45 düzeyinde. Eğitsiz gelişme akıl almaz bir boyutta. Bunu görüp, global çözümler aramak gerek.

Küba'ya gelince... Devrimi yaptığımızda, her yıl 60 milyon ton şeker kamışını ellerimizle kesip, ellerimizle gemilere yükleyip satıyorduk. Yatırımlar başlıktık, makineleşmeye gittik. Pirinç ekimini ele yapıyorduk. Artık makineler yapıyor bir ülkeyiz. Bilimsel gelişmeye önem verdik. Araştırma merkezi kurduk. Tıp alanına eğildik. Artık ilaç sıraşlarını kendimiz üretiyoruz. Biyoteknoloji ve gen mühendisliği gibi alanlarda söz sahibiyiz. Elektronik üretimi yapıyoruz. Ratifikasyon, özellikle bilimsel teknolojik devrime ayak uydurmayı amaçlıyor. Bir grup yoldaşımız robotik üzerinde çalışma yapıyor. 20 yıl önce, bunu söyleseydim, "çılgın" lakabı takılırdı. Oysa bugün Küba'da robot üretiyoruz.

Bizim en önemli avantajımızdan biri, sosyalist ülkelerle ilişkilerimiz. Dünyadaki yerimizi, ABD'nin tüm cabalarına karşın, bulabilmiş olmamız. Ancak, hâlâ önemli ve uzaya, azgelişmiş ülkelerin, dünya çoğunluğunun yaralanmasına açık olacağı günlere ulaşabilmiş değiliz. Bu yolda, evrensel bir çalışma yapmak gerek.

> *"Hep aynı şeyleri okursak, dogmatizme düşme tehlikesi doğar. Che, bir sembol, bir imaj değildir, derin bir devrimci düşünce bırakmıştır bize. Bunu dünya gençliği, yalan yanlış, kulaktan dolma, romantik bir algılamayla değil; okuyarak öğrenmelidir..."*
>
> Comandante Che'nin gerçek mirası

Che'yi sorayor sıklıkla bana. Hemen söyleyeyim, Che bize devrimci ruhun, enternasyonalist bilincin çok güzel bir örneğini bıraktı. Onun gibi, bütün ülkelerin devrimcilerini birleştiren bir dayanışma kolay kolay yaratılamaz. Che, Küba'nın devrimci mücadelesinin katılığı andan itibaren, yılmadan çalışmıştır. O, her şeyden önce bir doktordu. Ve asker olduktan sonra da doktor olmayı, hem de iyi bir doktor olmayı sürdürdü. Bu pek bilinmiyor. devrimciliğinin gölgesinde bırakılıyor doktorluğu. Aslında çok yanlış. Cesaretiyle, atılganlığıyla, her yerde öne olmasıyla dikkat çekti ilk başlarda. Ama yaralanmaya bakmıyordu bile. Onu emsal etmedi. Öyle günler geçiriyorduk ki, hiçbir yerde fazla duramıyorduk. Gene de sağlık kontrolünüzü oldu tırakmıyordu. Bir de, Che'nin sek kavramayan politik, ekonomik görüşleri vardı. Ona bakın, romantik bir kahraman görenler var. Oysa o, çok düşünen, iyi düşünen, düşündüklerini yazan bir insandı. Teorik düzeyi yüksekti. Gerilla günlükleri yayınlandı, ama politik, ekonomik notları nedense başka dillerde pek yayınlanmadı. Şimdi biz, ratifikasyon sürecinde, onun politik ekonomik görüşlerinin çabuklaşmasını özendiriyoruz. Hiçbir zaman olmuş bitap yazacak zamanı olmayan Che'nin notlarını derleyip yayınlamaya yapıyoruz. Onun düşüncelerinin gerçek derinliği, çeşitli dillere çevrildiğinde anlaşılacaktır.

Burada öğrenci arkadaşlarla yaptığı konuşmalardan İngiltere'nin bir tür eyaletsel statü dahine geldiğini söylüyorsun. Sakın yanlış anlamayın. Asla eleştirmiyorum. Kolonyalistlerin bize bıraktığı iyi bir şey varsa, o da birbirimizi anlayabileceğimiz ortak bir dilimiz. Tabii, bu benim için pek geçerli değil. Benim İngilizcem çok kötüdür. Bölük pörçük konuşuyorum. Ama Kızıl Meydan'da, Kosigin ile yanyana geldiğimiz törenlerde, İngilizce konuşmakta hiç güçlük çekmez, çok kolay anlaşırız. Çünkü o da, en az benim kadar kötü konuşuyor. Ah, pardon, Kosigin mi demin, hep karıştırıyorum. Aslında Gromiko demek istemiştim. Evet, şaşırdınız değil mi? Gromiko'nun İngilizcesi benimkin, dengi değil. Nasıl oyle uluslararası görüşmeler yapabiliyor, anlamıyorum. Ama bu çok büyük bir ayrıntıdır.

> *"Bani SSCB'nin avukatı sanmayın. Her lider, görüşü, politikası ne olursa olsun, nesnel olmak, gerçekleri görmek zorunda. Gorbaçov yoldaşın hayranlık verici çabalarını görmezlikten gelemeyiz. İlk kez nükleer silahsızlanma yoluna giriliyor..."*

Neyse. Che'ye dönelim. Sunu bilmeliyiz ki, sosyalist gelişim için tek bir teori, tek bir anlayıştan başka yaklaşım ve yöntemler vardır. Che'nin ekonomik görüşlerinin öğretilmesi, hepimizin yaklaşımına bir zenginlik katacaktır. Yoksa hep aynı şeyleri okursak, dogmatizme düşme tehlikesi doğar. Che, bir sembol, bir imaj değildir, derin bir devrimci düşünce bırakmıştır bize. Bunu dünya gençliği, yalan yanlış, kulaktan dolma, romantik bir algılamayla değil, okuyarak öğrenmelidir. Biz bunun için onun görüşlerini İngilizce'de yayınlayacağız. Gromiko ile benim dilimizi de öğrenmeliyiz.

> *"Yalnızca kendi davamıza inanmıyoruz. Başkalarının davasına da inanıyoruz. Barış ortak davamızdır. Farklı ideolojiler, farklı sınıflar, farklı hareketler barış için farklı düzeylerde etkinlik gösteriyorlarsa, biz bu etkinliklerin tümünü benimseriz, destekleriz..."*
>
> Dünya gençliği, barış ve Yıldız Savaşları

Demin konuşan Brezilyalı arkadaşımız, mücadele etmemiz, halkın geçiyle mücadele etmenin gerekliliğini söyledi. Ben, öğrencilerin en gençliğin, aslında konusunda çabalarını, mücadelesini yoğunlaştırması gerektiğini düşünüyorum. Bence, bu konferans da, bu bilinci oluşturulmasında önemli bir adım. Uluslararası Öğrenciler Birliği (UOB) başkanı'nın dediği gibi, dinsel-politik görüşlerin farklı öğrencilerin birarayı getirilmesiyle oluşturulan platform buna daha da elverişli. Genç insanlar barış için, en geniş birlik içinde eylem yapmalı. Biz öğrencilerden, ödünsüz barışçının ötesinde görevler vardı. Biz biç pes etmedik. Hiçbir zaman pes etmemek gerek. Bizim ABD'nin 90 mil ötesinde sosyalizmi kuracağımıza kim inanırdı yoksa? Bu doğru yolda olduğumuzu biliyoruz, eminiz kendimizden. Ama aynı zamanda extansyonalist bir bilinç sahibiyiz. Yalnızca kendi davamıza inanmıyoruz. Başkalarının davasına da inanıyoruz. Barış ortak davamızdır. Farklı ideolojiler, farklı sınıflar, farklı hareketler barış için farklı düzeylerde etkinlik gösteriyorlarsa, biz bu etkinliklerin tümünü benimseriz, destekleriz. Her gence, barış mücadelesi konusunda söyleyebileceğim en temel şeydir bu.

ABD'den gelen konuk bayan arkadaşımız, bana Yıldız Savaşları konusunda soru soruyor. Ed, sevgili arkadaşım, bu Yıldız Savaşları'na karşı cekişim yapan bir enstitüde görevlisin. Kalkmış o ne yapılması gerektiğini hâlâ bana soruyorsun! Ama, bu çok önemli bir konu. Günümüzün en önemli sorunu. SDI projesine karşı meşruiyetli bir mücadele yolu seçilmek zorunda. Açıkçası, bu mücadelenin başarılı olmasının ön koşullarından

Bunu anlayabilmek için tarihten ders almak gerekli. Potsdam görüşmesini anımsayın. Atom bombası konusunda, Truman Stalin'e hiçbir şey söyleme gereğini duymamıştı. Savaşta 20 milyon can veren bir ülkenin liderine hiçbir şey söylemediler. Hiroşima'ya söz konusu atom bombası atıldı. Bu bir katliamdır. Askeri bedef lere değil, bir kentin ortasına atılmıştır bomba. Ama ABD bombayı insanlar üzerinde denemek istedi. Japonya'nın yenilmesi hedefine başka türlü de ulaşabilirdi, ama amaç bombayı denemekti. 3 yıl sonra SSCB'de de nükleer denemeler başladı. Silah yarışının sorumlusu ABD ve fiili dünyasıdır. ABD gibi İkinci Dünya Savaşı'nda yıpranmayan bir ülkenin tehdit edici gücü, karşısında, SSCB'nin onca yıkıma karşın askeri güç bakımından da bayrahk uyandırıcı bir dengeye ulaşmış olması önemlidir bu bakıma. Ama sonuçta, depolanan nükleer silahların gücü, 16 milyar ton patlayıcıya eşittir. TNT miktarını tam olarak bilmiyoruz. Ve radyasyondan

KÜBA DEVRİMİNİN 29. YILDÖNÜMÜNDE FİDEL'İ DİNLEMEK

22 Kasım Pazar... Dünya Öğrenci Konferansı'nın son saatleriydi artık. Fidel Castro, konuşmaları dinlemiş, alkışlamış, notlar almıştı. Salonu dolduran yüzlerce öğrenci, bir ağızdan hâlinde "Acaba konuşacak mı?" diye onlarca dilde birbirimize soruyor, "Bakalım, galiba, uzaman"dan öte yanıtlar veremiyorduk.

Merakla bekleyiş, Uluslararası Öğrenciler Birliği Başkanı Josef Skala'nın uğultuyu bir anda sessizliğe dönüştüren konuşmasıyla kesildi. Saat gecenin 11'ine geliyordu ve söz sırası Fidel Castro'nundu artık. Acaba konuşmayacaktı. "Çünkü" dedi, "eğer konuşacak olursam, çok uzun konuşurum. Elimde değil. Bir başladım mı, sonunu yoksun. Öyle uzun konuşuyorum ki, artık sonlara doğru uyuklamalar, esnemeler başlayabiliyor. Hem bizim uzun söylevler dinlemenin ötesinde yapacak işlerimiz var. Sizlerin Uluslararası Öğrenciler Birliği Kongresi'nde iki gece sabahladığınızı duydum. Çok çalıştınız. Artık, hiç olmazsa bu gece eğlenmek istiyorsunuz, bâtıyorum. Bunu da hakettiniz. Hem artık, öyle sabahlamak toplantılarını da devri geçmeli. Az söz, çok iş... Gene uzatıyorum, bakın. En iyisi, ben konuşacağıma birlikte konuşalım. Sizler soru sorun. Bilmek istediğiniz her konuda, açık biçimde sorabilirsiniz. Ben yanıtlamaya çalışırım."

Bunun üzerine bir sorular silsilesi başladı. Dünyanın öte yanından öğrenciler, pek çok konuda sorular yönelttiler Fidel'e. Hepsini, sıralı ve ayrıntılı biçimde yanıtladı. "Sorularınız çok ilginç. Böyle sorular sormanız, dünyadaki gelişmeleri ne kadar iyi izlediğinizi gösteriyor. Çok sevindim. Ama eğer daha konuşursak, ilginin azalması riski var. Anlamsız şeyleri tartışmadık burada. Dünyayı ilgilendiren konuları konuştuk. Artık burada bırakalım. Sizler de gidin, son gecenizi eğlenerek geçirin" diyerek toplantıyı bitirdiğinde ise saat 2'yi geçiyordu. Ertesi sabah, uçağa binip Havana'dan ayrılacaktık. Fidel'e teşekkür edip, Küba Ulusal Öğrenci Federasyonu (FEU)'nun bizim için düzenlediği partiye katılmak üzere Konferans Merkezi'nden ayrıldık. Salsalı dek süren, Kübalı dansçıların ve müzikçilerin coşkusuyla renkli bir Karayip gecesi yaşadık.

Bu coşkunun, Kübalı arkadaşlardan adres alıp verme telaşının en yoğun olduğu bir anda Fidel geldi. Evet; kalkmış, sabahın dördüne doğru, otele, partimize gelmişti. Bir anda çevresi onlarca kişiyle sarıldı. Her tarafı sıkıştırmış, dalga sesleri, müzik ve gülmelerin, konuşmaların birbirine karıştığı bahçede Fidel'in ilerlemesine olanak yoktu. Çevresini saran öğrencilerle konuştu. Yeniden gelmemizi söyledi bize.

Böylece, Küba ile vedalaşmamın bırakılığı da; Küba Devrimi'nin lideriyle konuşmanın heyecanına dönüştü. Fidel'in birlerle yaptığı sorulu yanıtlı söyleşi ise, bir dizi parantez açtı kafalarımızda. Sakalına ak düşmüş, ama hareketleriyle, sakalarıyla, dünyaya bakışıyla hâlâ gençeyiz olan bu devrim liderinin anlattıklarını okurlarımızla paylaşmak istiyoruz. Küba Devrimi'nin 29. yıldönümünü kutlamanın bir yolu da, devrimin çalışkan işçisini, güçlü önderini dinlemek olsa gerek...

"Eğer bir dolar bir yerlere gitmek isterse, bütün yolu yüzmek zorunda kalır..."

"Sovyetler Birliği'nin aksine, sonuç çabalarımın mutlaka desteklenmesi gerek..."

"Latin Amerika'nın maden(i), emeğini yıllarca sömürenlere bir de para mı verilecektir?"

"Farklı görüşlere saygı duymak çok önemlidir, kalpleri kırmak da öyle..."

kurtulabilecekler yalnızca hamamböcekleridir.

Peki, bu durumu nasıl açıklıyorsunuz? Sovyetler Birliği'nin sözleri, somut çabalarının mutlaka desteklenmesi gerek. Beni SSCB'nin emeğini sanmıyor. Her üder, güdüsü, politikası ne olursa olsun nesnel olmak, gerçekleri görmek esasında. Gorbaçov yoluna başlamak bence büyük cesaret gösterilmiştir. Bu konuda ilk kez böyle olumlu bir tutumun özelliğini yapıldı SSCB. Avrupa'dan yüzlerce savaş başlığı kaldırılacak. Amerikalılar rahat uyuyan insanlar haline gelecek. 7 Aralık ahvalinin sonuna geçilmiş. Zirve sonrasında da, SSCB'nin diğerlerinin çabaları yeni adımlarla sürecektir. Stratejik silahların yüzde 50 gibi bir oranda azaltılması konusunda umutluyum. Elbette, tüm bu sayabileceğimiz, ABD'nin SDI konusundaki tavrına bağlı. Uzayın silahlandırılması kabul edilecek olursa, Gorbaçov'un yeni kitabını, yazılarını, konuşmalarını bir kez daha okuma olanağı buldum bu münasebetle, dikkatimi açıklayan çok önemli sözcükler var. Kişisel tesirli yanlar var. Gorbaçov diyor ki, emperyalizmin saldırgan yönü bulanacak. Militarist politikaları tümden ortadan kaldırmalıyız. Silah tekelleriyle egemenliğine son vermeliyiz. Sonra kendi kendine soruyor: "Kapitalizm militarizmsiz olabilir mi? Kapitalizm sömürgeciliğe ihtiyaç duyar mı? Eşitsiz ticareti olmadan kapitalizm sürebilir mi?" Ve Gorbaçov umudu, barış içinde bir arada yaşama üzerine bağlıyor. "Bizi tehdit eden silahlı saldırganlık? Ülkeler tecavüzü durdurmak için ne kadar erken harekete geçebilirler mi? Peşinen tehlikeye karşı, SSCB-ABD dostluğu inşaa edilebilmiştir. Ama şimdi dünyanın ortadan kalkması söz konusu iken birleşemezler mi?"

Ulusal Dünya Barışı sonrasında dünyada önemli değişimler oldu. Sosyalist sistemin kurulması ve ekonomik dış ilişkilerine bağlı olarak bir ölçüde sınırlı yaşanda. Federal Almanya, İtalya ve Japonya gibi ülkeler, bir ölçüde silahlarına harcamalarını azalttıkları için büyük ekonomik atılımlar yaptılar. Bu dikkat çekicidir. Şimdi, Sovyetler Birliği silahsızlanma ile kalkınma çıkmaz arasındaki ilişkiyi gösteriyor. Bağlantısızlar Hareketi'yle de çerçevede anlaşıyor. Barış için silahsızlanma hedefinin yanına, kalkınma için silahsızlanma hedefi koyuyor. Yani iş nükleer silahlarla da sınırlı kalmamalı. Gorbaçov bunu da görüyor. Anlaşma gerçekleştikten sonra, stratejik silahların yüzde 50 indirilmesinin önemi bu nedenle büyük. Tabii, daha sonra da diğer yarışın orta dan kaldırmak gerek. Çünkü o da topumuzu oldürmeye yarar. Şimdi bu barış çabaları, ama somut cabaları bekliyorum, bir ekstra'ya gibi bakmıyorum.

Gorbaçov pek çok karmaşık konuyu basit ve somut düzeyde ele alabiliyor. Umarım, hiçbirinizin onun önemli çalışmasını okumasını engelleyecek politik önyargılarınız yoktur.

Ne zaman bir kamyon Mark'la ayakkabı alırsa, yani Bolivya parasının bugünkü haline düşerse Mark; ve ne zaman, bir paket sigara almak için bir kamyon Amerikan doları gerekirse, ancak o zaman Latin Amerika ülkeleri borçlarını ödeyebilecektir..."

Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen

Dünya Bankası, IMF, Paris Kulübü... Sizlerin de dile getirdiğiniz gibi, hunlar üzerindeki ahtapotlardır. Bağımsızlığını yeni kazanan ülkelerde ekonomik durum çok kötü. Eskiden bolluğa dayalı sınırlı bir ithalat politikası izliyorlardı. Şimdi neo-kolonyalizm çok daha boyutlu, çok daha iyi sömürü yöntemlerine başvuruyor. Bu sistemde, IMF ve Dünya Bankası hem ekonomik, hem siyasi olarak kullanılıyor. En önemli baskı araçlarından biri de dış borç.

Şimdi bu dış borç sorununa karşı tüm Üçüncü Dünya Ülkeleri birleşmek zorundadır. 1 milyar dolardaki dış borç ödenmez. Biliyorum, az da konferanste, dünya ekonomik bunalımı ve dış borç sorununu tartışıyoruz. Açık ve tereddütsüz söylüyorum, bu borç ödenmeyecektir. Ödenemez. Latin Amerika'nın maddesini, emeğini yıllarca sömürenlere bir de para mı verilecektir?

Bu konuda, ahlak bizim yanımızdadır. Ahlakça ve hukuken halk olan bizin. ABD'nin verişler sayesinde yaptığı darbeler dir ahlaka, hukuka aykırı olan. Ama ABD'nin hakkı gösterdiği bir sisteme aykırı düşünce, biz suçlu oluyoruz. Birleşmiş Milletler'de bile bizim bu konudaki ekonomik yanlarımız ve raporlarımız, kapitalist ülkeler tarafından neredeyse tümüyle yokanıyor. Sovyetler'in yeni yaklaşımının bu, dünya ekonomik bunalımına çözümlenmesi konusunda, de gişik görüşlerin dile getirildiği toplantıların yapılmasına, zengin bir tartışma ortamına olanak tanıyor. Farklı görüşlere saygı duymak çok önemlidir. Kalpleri kırmak da öyle.

Bu koşullarda borçlar ödenemez. Ben size, Latin Amerika'nın borçlarını bilgisayarlarınızın gerçekçi koşullarını söyleyelim. Ne zaman ABD dolarının değeri Alman markının altına inerse, ne zaman bir kamyon markla ayakkabı alınırsa, yani Boliv ya parasının bugünkü haline düşerse mark ve ne zaman, bir paket sigara almak için bir kamyon Amerikan doları gerekirse. Latin Amerika ülkeleri borçlarını ödeyebilecektir. Bu da dolar bereketi olanları için. Sizin gibi, ABD ile ekonomik ilişkileri kesik, borçları yok, faiz vs. lerden alınmış bir ülkenin ödemesi olanlığı daha da zordur. Amerikan embargosu sayesinde, dış borç ödeme olanağınız da yok!

Ekonomik bunalımdan söz edersek, mutlaka üzerinde durulması gereken konu ticaret eşitsizliğidir. Gelin çok yoldaşın bu konudaki görüşleri de ilgi çekicidir. Şimdi biz, yıllar öncesinden daha çok şeker tarımı satıp daha az yem, daha az mark alıyoruz. Dış ticarette bu eşitsiz lik oldukça, borçlar ödenemez. Faizler de ödenemez, toplanamaz. Faiz ödemeye gidemek bile, Latin Amerika yönetimlerinin politik intiharıdır. Biz borçlara karşı tüm Orta ve Latin Amerika ülkelerinin birliğini savunduk. Yeni uluslararası ekonomik düzen isteğimizi ancak böyle gerçekleştirebiliriz. Onlar da bunu biliyor. Fark ettiğini geliyor, her gün bizimle, bizi ayrıştırmaya çalışıyor. Bu durum bize üç şey öğretmeli: 1. Birlik olup, ortak hareket çerçevesinde, ortak isteklerle mücadele etmek gerek; 2. Küba ve Nikaragua dışında hiçbir ülkeye ambargo uygulamayı siyasi olarak göze almazlar. Bu iki sosyalist ülkenin, diğer Latin Amerika ülkeleriyle birlikte hareket olmaşı gerekir. 3. Latin Amerika ve Karayipler için kalkınmanın tek yolu, Avrupa ve Asya ülkeleriyle ticaretlerini geliştirmektir. Bütünleşme, ama dürümün demokratikleştirilmesi için mücadelenin, birleşik mücadelenin hiç durdurulmayacağı bir entegrasyon. Kurtuluş yoludur bu. Ama Latin Amerika birleşmeyi henüz becerememiştir.

Eşitsiz ticaret, eşit ticaret... Bu iki kavramın yeterince anlaşıldığını sanmıyorum. 25-30 yıl önce iki top kahve ile 8 tane kamyon alabiliriniz. Şimdi 7. Bu on kahve satmanız gerekiyor, aynı sayıda kamyon alabilmek için. Ne istemanız sa tun, 25 yıl öncesinin en az 2-3 misli satmanız, o zamanki alım gücünüzü erişti rmeniz. Yeni sömürgecilik esas budur işte. Daha çok satıp daha az almaya alıştırmak bilfiyortur bizi. Reagan faiz oranlarını artırdığı gibi yükseltip ülkelerine yatırılan bütün paraları aktiyor. Askeri harcamaları yüzde 12' yi buluyor.

Şimdi, eğer Latin Amerika'da borç sorunu çözülecekse sosyal patlamalar olacaktır. Bu iyi bir şey değil. Yanlış anlamayın. Biz devrim istiyoruz, ama şiddet istemiyoruz. Daha önce de bu konuda bir konuşma yapmıştım, Gorbaçov da raporunda belirtiyor. "Sosyal bir patlamanın eşiğindeyiz..." Biz kapitalist ülkeleri bu konuda uyarıyoruz. Biz 1959'da devrim yaptık, o zaman 1 penny bile borcumuz yoktu. Sosyal reform programı başlattık. Devrimi engellemek için neler yaptıklarını biliyorsunuz. Guatemala 1953'te toprak reformu yaptı ve bu yüzden işgal edildi. Domuzlar Körfezi çıkarmasının, embargonun nedenleri belirtildi.

Şimdi, bakın, 1982-86 yılları arasında faiz ödemeleri sonucu, 132 milyar dolar Latin Amerika dışına çıkmıştır. Bu net bir rakamdır. Her geçi apaçık ortaya koyuyor. Biz yardan gerçek geldi, net olmayan olmasi gelir azabıyor. Bolivya'da son bir yılda düşüş yüzde 27, Venezuella -ki petrol ülkesidir- yüzde 22, Arjantin'de yüzde 16, Uruguay'da yüzde 16... Bunun adı felaketdir. Yanlışların besleyip büyüttüğü bir felaket. Genç kuşaklar bunu görmek, kaçınılan birlik ihtiyacını da görmek ve ona göre davranmayı öğrenmek zorundalar.

Sosyal patlamalar olabilir. Liderlerin bulamadığı yolu, halklar bulur. Ama biz şiddet istemiyoruz; çalışma, kan istemiyoruz. Herkesi birlik olmaya çağırıyoruz. Sovyetler Birliği'nin belki de ilk kez böylesine açık ve net biçimde, Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen'i barışa, barışı kalkınmaya bağlı olarak açıklamasını destekliyoruz.

Yanlış anlaşılmasın. Biz kapitalist ülkelerdeki sınıflerin ilhasını istemiyoruz. Borç ödemedik diye şirketler, kuruluşlar iflas eder, ülkeler zor duruma düşerse çok üzülürüz. Ama bir yol görüyoruz. Borçları verenler, silahlanma harcamalarını durdurmalıdır ve oradan gelecek parayı aktarımlar alanlarının yerine. Silahlara verilen paradan vazgeçsinler, ne faiz arzulamaya, ne de ilhasa meydan kalır. Silahlanmaya gi den para halk için yatırımlara harcanırsa, milyonlarca işsiz kişi iş bulur. Yeniden üretim başlar. Kapitalist ülkelerin batmasını niye isteyelim? SSCB de istemiyor bunu. Barış içinde bir arada yaşama ilkesi bir taktik, bir manevra değil, bizim gerçek dünya görüşümüzdür. Halkların mutluluğudur esas olan. Bunun için rediecek barışçı mücadeledir.

"Şili'de diktatör son yenilgisine kadar tümüyle yalnız bırakılmalıdır. Birlik sağlanırsa, Pinochet gidecektir. Hangi yolden mi? Silahlı yoldan da olur, ama bakarsınız referandum yoluyla bile olur. Seçimler de çok önemli bir yoldur, ortak, diktatörlük karşıtı güçler herkes tarafından desteklenmelidir..."

Şili'de demokrasi mücadelesi niçin zafere ulaşamıyor?

Soruyu sorun Şili yoldaş, bu konuda size kitaplar dolusu hakkında öğrenci hareketini anlatmam için ver. Son 14 yılda sık sık durmayı öğrenmiş, yılmamayı öğrenmiş kahraman Şili emekçiliğine selamı

"Che bize devrimci ruhun, enternasyonalist bilincin çok güzel bir örneğini bırakmış..."

"Neden Latin Amerikalı bir sanayii işçisinin 40 saatlik emeği Londralı bir işçinin bir saatlik emeğine eşittir? Bu düzeni değiştirmek zorundayız."

Gene Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen: "Çünkü her çevrin temeli ekonomi"

Bana daha çok ekonomik konularda soruyorsunuz. Bu iyi. Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen'i kurabilmek için önce nasıl bir düzenin gerçekçi olduğunu tartışıp bulmak, somut durumu iyi bilmek zorundayız. Her şeyin temelinin ekonomi olduğunu görmek gerek. Gorbaçov, bu konuda, yeni sömürgeciliğin ideolleceği konusunda umutluydu. Biz de, bizler de, umutlu olmak zorundayız. Gorbaçov, teorik açıklamalar yapmak çabasında, çabalıyor. Doğru politikalar bulmak zorundayız. Ancak politikalarımızın doğru olması da yeterli değildir. Gerçekçi olmak gerek: kapitalizm, neo-kolonyalizm olmaden yapabilir mi? Silahlanma durursa kapitalist sistem çökar mı? Marx'tan ve Lenin'den sonra, dünyanın genel durumu, onların görüşlerinin zenginliğine dayanan yeni, güncel ekonomik teorilere gereksinme doğurmuştur. Yeni, yepyeni şeyler yaşanıyor çünkü. İlk kez, büyük bir askeri güç silahlanmaktan vazgeçmekten söz ediliyor. Barış ve ekonomi kolkole. ABD, bu gerçeği dirbaz etmek sevdasında. Soru sorun arkadaş, neden "emperyalizm" sözcüğünü ne kullandığını merak etmiş. Ben sözcükleri oyuncak değil, somut verileri önemsiyorum. Emperyalizm, genel kavramının içindeki sömürü yöntemlerinin tezgahtığını göstermeye çalışıyorum. Somut olayları anlatıyorum. Örneğin çocuk ölümleri ilgilendiriyor beni. Bir sözcük söylemek için kullandığımız zaman dilimine, 34 çocuk tedavisi mümkün hastalıklardan ölüyor. Sırf nedan, azgelişmiş ülkelerde, her yıl 3 milyon yaşam yitiriliyor. Halbuki, İslam Küba'da sahip olduğumuz olmayla cevap alınmıştır ki ülkede kurabilmek için, 12 saat içinde yapılan toplam askeri harcamaların vazgeçmek yeterli olacaktır. Bu sistem, bu çocukların yüzde 95'ini kurtaracaktır. Her üç çimde, 220 bin çocuk salgın hastalıklardan ölüyor. Yani, her üç günde bir, bir atom bombası patlıyor ezgelişmiş ülkelerde ve bunu kimse farkında bile olur. Her şey güçler dengesine, birleşik örgütlü bir güç olabilmeye bağlı. Diktatör son yenilgisine kadar tümüyle yalnız bırakılmalıdır. Seçimler de çok önemli bir yoldur. Bu yol mutlaka kullanılmalı, seçimler ciddiye alınmalı; ortak, diktatörlük karşıtı güçler herkes tarafından desteklenmelidir. Pinochet'nin sattırları sayılıdır. Birleşmeşağlasaydı, bu sayı çoktan tükenmiş olurdu. Bolki, Üniversite Öğrenci Birliği'nin bir dahaki kongresinde sizler, Pinochet'den söz etmeyecek, Şili yönetiminin gösterdiği bağımsızlık mesajını dinleyeceksiniz.

Dünyanın genel durumu; onların görüşlerinin zenginliğine dayanan, yeni, güncel ekonomik teorilere gereksinme doğurmuştur. Yepyeni şeyler yaşanıyor çünkü. İlk kez büyük bir askeri güç silahlanmaktan vazgeçmekten söz ediliyor. Barış ve ekonomi kolkole."

Düşünün, eşitsiz ticaret konusuna. Bu fenomeni açıklayacı tam bir teorinin olmaması büyük eksiklik. Lütfen, bana sorumuzu sormaktan ahalı yapığınız Fransız ekonomistlerinin adlarını yazın, kitaplarını bulup okucak üzerim. Ben, eşitsiz ticarette açıklamasını, kendi çapımda bulmaşel değil belki ama, mantıklı olarak yapabiliyorum. Ve bu konuda okuyup daha çok şey öğrenmeyi, her görüşü, sosyalist, sosyal demokrat, liberal, yeni-sol her ekonomik yaklaşımı bilmek istiyorum. Ve bunları kitaplere anlatabilmek için günlük yaşama lemek gerektiğinde israr ediyorum. Sahn, Latin Amerika'nın kırsal bir bölgesinde bir tarım işçisi halıye topları, tenekeler, su yok, elektrik yok. Hiçbir şey yok. Bu işçinin toplayıp temizlediği kahve, New York'ta, California'da, Londra'da ülkelerinden Uruguay'ına son ülkesine gidene kadar, kahvenin tonu günde 30, 40-50 dolar paralanır. Temek işçisi bu bundan nasibini alamaz. Sormak gerek. Nedeo Latin Amerikalı bir sanayi işçisinin 40 saatlik emeği, Londralı bir işçinin bir saatlik emeğine eşittir? Bu düzeni değiştirmek zorundayız. Üretimin verimliliği sorunu vardır, mekanizasyon sorunu vardır. Ünsüzlüğü çıplak ayaklı tarlada çalışan işçinin çekinden, traktörle arazibiliyle, ilişkilerine yansıma para yatırımcısı düşünce son vermek zorundayız.

Bilimsel araştırıcı çok önemlidir. Bu ticaret eşitsizliği konusunda çalışma yapmalıdır. Tüm ekonomistlere çağrıda bulunuyorum. Kullanımı kavuşturup ortaya koymalıyız. Bu hepimizi ilgilendiren bir sorundur. Şekerin alım gücü bugün 60'lardakinin yarısı kadardır. Petrol ile 1887-1987 yılları arasında alım gücünü 1/2 oranındayitirmiştir.

Tabii, ben sorunun yanıtını bir bölümüne, dış faktöre, dış ekonomik ilişkilere bölümüne değiniyorum. Siyasal faktörler, iç faktörler de gözardı edilemez. Ancak bunda da vem geliştirilen yabancılaşmak gerekiyor, Dikkat edin, Latin Amerika'da askeri yönetimler bile ekonomik sorunlu içinde. Öyle milyonlarca dolar kredi aldıkları günler geçti. İthalat birbirini kesiyor. Neredeyse hükümetten vazgeçecektir bu yüzden...

Ben bu bölgede, yeni askeri darbeler pek olası görmüyorum. Ancak sosyal patlamalar ve bunları bastırma girişimleri olacaktır. Sermaye hareketleri. Geçiyorsa, değerini düşecek diye korkmaktadır. Borsa krizini iyi değerlendirmek gerek.

Biz, işte tüm bu dış ekonomik baskıya karşı birleşme çağrısı yapıyoruz. Ayaklanma çağrısı yapmıyoruz. Biz gelişmeye, sosyalizme çağırıyoruz. Şunu biliyoruz, hiçbir şeyin yoksa, sosyalizmi de kaybetmemen Ne ile kurtulacak?

Küba Devrimi için en kritik yıllardan biri olmuştur 1987. Açıkça söylemek gerek ihtiyaçlarımız yüzde 50 kesik. Gönüllü çabamaya yeniden kime kazandırdık. Sosyalist ülkelerden alamadıklarımız hanımdeğerli, kapitalist ülkelerden almak zorundayız ve bu da eşitsiz ticarette yükleniyor bindiniyor omuzumuza. Doların düşmesi bize yaramıyor. ABD ile ticaret yanlış. Başka paralarla alışveriş yapıyoruz. Ekonomik zorluklarımız vardır, söylemekteyo çekinmiyoruz.

Ancak, biz yine de eğitim bütçemi bir kurşu bile düşürmedik. Önemli ölçüde artırma yoluna gittik. Ülkemizde tek bir işsiz yoktur. Sağlık harcamaları artırılmıştır. Her yıl 18 bin öğrenme, 3 bin doktor mezun ediyoruz. Aile doktorluğu kurumunu, öğretmenlerin öğretmenleri eğitmesi sistemini kurduk. Çocuk ölümleri oranı, gelişmiş kapitalist ülkelerdeki kadardır. Ortalama yaşam süresi daha uzundur. Kültürel, sportif alanlarda sürekli ilerleme göstermiyoruz. Neden? Çünkü iyi bir bölümü rasyonelleştirdik. Ülkemizde tek bir dolarsa, tek bir sentin çıkmasına izin vermiyoruz. Eğer bir dolar, biz yerlere gitmek istersa, bütün yolu sürmeli zorunda kalır.

Biz, kendimizi hiçbir ülkenin içişlerine karışacak konumda görmüyoruz. Latin Amerika'ya devrim ihraç edemeyiz. Birlik ihraç etmek isterik. Birbirlik kendi yazgısını kendisi belirlemelidir. Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen'in kurulması ile, tek tek ülkelerdeki sosyal değişimler, sosyalist devrimler kadar önemlidir. Eğer dağınık, bölüştürecek şey yoksa, sorun değişim bir ise yarasmaz. Latin Amerika ekonomisinin yıllık, zaten halkların kendi oluşturmaktadır. ABD hava kuvvetlerinin bir yıllık bütçesi, tüm Latin Amerika'daki eğitim bütçelerinden fazladır. En çok eziken kesimler işçi sınıfları, gençlerdir, çocuklardır.

Siz 137 ülkeden 544 delegenin bir parçasınız, bu alanda çalışma olanağı olan herkese, uluslararası ekonomik ilişkiler konusunda çalışmasını, yeni teorileri oluşturmasını, ürettiklerini katkıda bulunmasını öneriyorum.

1 Ocak 1988. Filistin halkının temsilcisi Filistin Kurtuluş Örgütü'nün (FKÖ) kuruluşunun 23. yıldönümü. Tüm bu yıllar boyunca FKÖ, Filistin halkının kendine ait topraklar üzerinde özgürce yaşama hakkını yılmadan ve kararlılıkla savundu.

ABD destekli İsrail'in soykırım ve sivil Filistin halkına uyguladığı yoğun devlet terörüne karşın, İsrail'e karşı direniş devam ediyor. İsrail'in 1967 yılından beri işgal altında tuttuğu Filistin toprakları, Gazze şeridi ve Batı Şeria'da da arabkayı içinde başlayan direniş, artarak ve yayılarak sürüyor.

İsrail askerlerinin bu bölgelerde sivil halk üzerindeki baskılarına halkın tepki göstermesiyle başlayan direnişte, kadın-erkek, genç-yaşlı tüm sivil halk yer alıyor. Olayların başlamasından beri İsrail askerlerinin, yalnızca taş ve sopalarla karşı koyan göstericilere ateş açmaları sonucu onlarca Filistinli hayatını kaybetti.

Sivil halka karşı uygulanan yoğun devlet terörü tüm dünyada tepkiyle karşılanıyor. ABD'nin de dahil olduğu birçok ülke ve Birleşmiş Milletler Örgütü olaylar nedeniyle İsrail'i kınadılar. Tepkiler İsrail'de de büyüyor. İsrail Parlamentosu'nun Arap üyelerinin yaptığı genel grev çağrısı yaygın biçimde uygulandı. Tel Aviv'de bir gösteri yürüyüşü yapan binlerce İsrailli, işgal altında tutulan bölgelerde halka karşı devlet terörü uygulanmasına karşı seslerini yükselttiler.

İsrail terörü, özellikle, işgal altında bulunan bölgelerdeki Filistin mülteci kamplarının sakinlerine yöneliyor. İnsanlıkdışı koşullarda bu kamplarda yaşamaya zorlanan insanların tepkileri, silah zoruyla bastırılmak istenıyor.

Bu kamplardaki yaşamı konu alan ve arkadaşımız Sevgül Uludağ'ın hazırladığı bir yazıyı sunuyoruz.

Sevgül Uludağ

İşgal altında yaşam...

Ah, evet! Keşke yaşayabilseler ve bir gün bunların masal olduğunu anlatabilseydiler... Keşke Macid Halil Abu Thraa, Ramadan Abu Zeytoun, Muhannad Abdel Rahman Abu Isa, Sidney Abdel Fattah Ghaban, Ayman Sakher Fredh Jindiyyeh, Amjad Farez Yala ve daha yüzlerce Filistinli çocuk, öldürülmese, işkence görmeseydi... İşgal altında yaşam? İşgal altında yaşamı. Filistinli çocukların aklından kanlarından başka ne tanımlayabilir? Belki işgal altındaki toprakları ziyaret eden bir gazetecinin kalemi?...

İngiliz gazeteci, Filistinlilerle Dayanışma Komitesi, Irkçılık Karşıtı Komite ve İngiltere Ulusal Kadınlar Assambleyi'nin önde gelen yetkililerinden olan Linda Clair'le geçtiğimiz günlerde bizlere ulaştırdığı notlar, geçen yıl Dünya Demokratik Kadınlar Federasyonu'nun verdiği görevle gittiği işgal altındaki topraklardaki yaşamı aktarıyor... Linda Clair'in işgal altında tuttuğu notların bir bölümü şöyle:

"... Batı Şeria ile Gazze Şeridi'nde Filistin halkı ile İsrail işgalcileri arasında en önemli tartışma konularından biri de toprak sahipliği ve toprağın ekilmesidir... Gazze Şeridi'nde artık Filistinlilere toprağı ekme izni verilmiyor; un, sebze ve meyve gibi ihtiyaçlarını İsraillilerden alınması gerekiyor. Buysa, işgal altındaki topraklardaki çok yüksek işsizlik oranı nedeniyle hemen hemen imkansız. Batı Şeria ve Gazze'de yaşayan 800 bin Filistinli arasındaki erkeklerin ezici çoğunluğu işsizdir. Filistinli erkekler ya işsizdir, ya binlerce sürgünde ya da hapistedir; o nedenle kadınların yüzde 30'u, ucuz işgücü olarak çalışmaktadır. Bu durum İsrail'de yüzde 400'ün üzerindeki enflasyon ve Filistinlilere sanlan malar için konan ek vergi sayesinde daha da kötüleşmektedir. 1967 Göçmeni de Gazze Şeridi serbest bölge idi, ancak işgalden bu yana Filistinlilerin rekabetiyle ihracatı yaklaşmıştır. Oysa bu, Filistinlilerin ana üretim kaynağı idi ve anılanmalar, ekonomiye ciddi bir darbe indirmiştir. Kişisel cihetim amacıyla ekim de, Filistin kampları ve köylerinden sayın İsrail yerleşim merkezi ile Negev çölüne aktarılması nedeniyle engellenmektedir. Su, İsrail tarımı için ekzemdir; ancak su, aynı zamanda özerk Filistin çiftçiliğinin yıkımı için bir silah olarak kullanılmaktadır. Batı Şeria'da Filistinlilersuyun ancak yüzde 23'ünü kullanmakta, geriye kalan su İsrail yerleşim merkezlerine ve İsrail içine akıtılmaktadır... İsrailliler tarafından açılan kuyular, çoğu kez 500 metre derinliktedir; oysa Filistinlilerin 100 metreden daha derin kuyu kazmasına izin yoktur. Bu da, toprağın çölleşmesine neden oluyor. Gerek toprağı, gerekse suyu denetim altında tutmasını daha pek çok yöntemi vardır. Örneğin, İsrail ürünleriyle rekabet edebilecek çeşitli ürünlere izinlerin manipülasyonu yapılıyor, örneğin Gazze çilliklerinin. Böylesi yöntemlerle geçitlerden izinler sonucu, ürünler mahsolunuyor... Filistinlilerin ürün toplama dönemleri de işgal makamlarınca belirlenmekte ve genelde, meyveler olgunluk dönemini eşiklan sonra izin verilmekte; böylece bu ürünler çok düşük fiyatlara satılmak zorunda kalmaktadır. İzinsiz ağaç ekmenin cezası ikiyıl hapistir.

Filistin sorununun adil çözümünün sonuçları, dünyanın geriye kalan bölümünde de önemli sonuçlar doğuracak; mülteci cephesine ulaşılmış bulunduğu bir bölümünden birinde bu bölgelerden birinde bu bölgelerden kaldırılacaktır.

"Filistin ekonomisinin yıkımına yol açan ana faktörlerden bir diğeri de Batı Şeria ve Gazze'deki işçilerin İsrail kesiminde çalışmalarıdır. 1979'da, Batı Şeria ile Gazze Şeridi'nin toplam işgücünün üçte biri İsrail'de çalışmaya gitmekteydi; ancak bu grupta, resmi kayıtlara geçirilmeyen pek çok işçi de vardır. Örneğin bu grupta asında okulda olması gereken, ancak aile ekonomisine zorunlu olarak katkıda bulunmak için çalışan çocuklar vardır. Bellet köyünde bilyeli bir çocukla röportaj yaptım. 13 yaşındaki Halid bana sabah saat 4'te kalkarak 4 saatlik bir otobüs yolculuğunun ardından İsrail'e vardığını ve parça başı hamallık yaptığını anlattı. Halid, genellikle eve gece saat 8'de dönüyor. Çocuğun annesi kocasının hasanede ameliyat olmayı beklediğini ve oğlunun tek desteği olduğunu söyledi. Halid ise benim neden bu duruma şaşırdığımı bir türlü anlayamadığını söyledi; çünkü Halid'in durumunda aynı şekilde çalışan pek çok çocuk vardı.

"Göçmen işçiler, İsrail ekonomisi için ucuz emek kaynağı oluşturuyor. Ancak aldıkları son derece düşük ücretlerin yanında emeklilik, tatsahk izni ve, gibi haklardan da hiç yararlanamıyorlar ve usterlik ücretleri de verilmiyor tabidir. Nablus'ta Filistinli bir sendikacı bana, bakın işçilerin ücretlerinden yapılan bu kesintilerin hangi bakanlığa gideceği konusunda İsrail Sağlık Bakanlığı ile İsrail Savunma Bakanlığı arasında tartışmaların sürdüğünü aktardı. İsrail Sağlık Bakanlığı, ödenek almadan bizzat revirayecağını savunurken, Savunma Bakanlığı da, göçmen işçilerin geldiği Batı Şeria ile Gazze'nin ayrılmış devamı için teslimlerin ordu'ya gitmesi gerektiğinde ısrar ediyor. Böylece, Filistinli işçilerin gecelerini İsrail'de kalmalarına izin verilmiyor ve hergünkü işgal altında tutulan topraklara geri dönmeye zorlanıyorlar. Filistinlilerin oy bakkın da yoktur ve çoğunlukla seçilmiş toplum önderi görevden alınmakta, evlerinde gözhapsinde ya da ikinci hapsinde tutulmakta ve bazı durumlarda da komşu Arap ülkelerine sürgüne gönderilmektedir. Nablus'un eski belediye başkanı Bassam Şakkar, 1982'de seçimle gelişli belediye başkanlığından alınmış ve sınırdışı edilene değin belediye başkanlığına hakkında kalmıştı. Sınırdışı edilme kararına direniş kampanyası başarılı olmuş, ancak Nablus'ta kalmasının izin verilmesinden üç gün sonra arabası havaya uçurulmuştu. Bassam da arabanın içindeydi ve bacaklarını yitirdi.

"Filistin bayrağının renklerini olan kırmızı, siyah, yeşil ve beyaz renklerin bir arada herhangi bir biçimde sergilenmesi yasaktır, bu yasak resim ve tabloların, giysilerin, her geyi kapsamaktadır. Tüm bu yasaklar, Güney Afrika'daki apartheid için de geçerlidir; dolayısıyla İsrail'in ırkçılık uygulamakta olduğunu söylemek mümkündür.

"Toprakların yanısıra Filistinlilerin ellerindeki ekonomik ve sömürgeleştirmeye geçirilmiştir. İsrail'de toprağın yüzde 92'si sadece Yahudilere ayrılmıştır ve Filistinlilerin baskı altında tutmanın pek çok yöntemi vardır; belki bunlar doğrudan baskılar değildir, ancak sonuçta aynı kötü etki yaşatmaktadır. Gazze'deki Jabalya göçmen kampındayken pek çok çocuğun elilerinin durumunun çok kötü olduğunu gördüm -bu eksama ya da sedef hastalığı olabilirdi- pek çok çocuk bu hastalıkları geçiriyor. Ancak konuyu tıbbi yardım komitesindeki doktorlarla konuştuğumda, bu kamplardaki çocukların uyuz ve ishal gibi hastalıklarına yakalandıkları söylendi bana. Bu çocukların içinde yaşadığı koşullar, bu hastalıklardan kaçınmayı imkânsızlaştırıyor.

"Göçmen kamplarında genellikle kanalizasyon çukurları tamamen açıktır. Örneğin Jabalya kampındaki küçük bir gölü andırır ve kokusu, kampın her yerini kaplamıştır. Ailelere haftada bir varil su verilir, su sınırlıdır ve buna üstelik, taze sebze ve meyve satın almak için paranın bulunmayışı, tüm çocukların hemoglobin düzeyinin çok düşük olmasına yol açmaktadır. Bilinen yemek ekmek ve pirinçtir, belli yılda iki kez de, bayramlarda et yenir. Çocukların çoğunda da bağırsak solucanları vardır ve bu büyük bir salgına dönüşüyor...

"Sabra ve Şatilla'daki 1982'deki katliamın ardından, dünya Siyonist rejimin sözünün ve insanlık dışı doğasını tanımak zorunda kalmıştır. Filistin halkının bizzat yürütmekte olduğu kurtuluş savaşımıyla birlikte, bölge dışında yürütülen dayanışma eylemleri, dünyanın geriye kalan bölümündeki desteği de artırmaktadır. Bizler, Ortadoğu'daki durumu tartışmak ve Batı Şeria ile Gazze Şeridi'nde bağımsız bir Filistin devletinin kurulmasını sağlamak için uluslararası bir konferans çağrılmasını talep etmeliyiz. Bu konferansa tüm ilgili taraflar katılmalıdır, yani Filistin Kurtuluş Örgütü ve Sovyetler Birliği gibi taraflar, İsrail'in öne sürdüğü gibi sadece komşuları, Amerika ve Ürdün'de katılmalı değil... Filistin sorununun adil çözümünün sonuçları, dünyanın geriye kalan bölümünde de önemli sonuçlar doğuracak, mülteci cephesine ulaşılmış bulunduğu bu bölgelerden birinde bu bölgelerden kaldırılacaktır. Dayanışma, Filistin halkının kurtuluş mücadelelerinde her türlü desteği yapmak herkesin yükümüdür."

YENİ BİR YILIN BAŞINDA GENÇLİK HAREKETİNDE YENİ UFUKLAR

Yüzbinlerce öğrenci Paris sokaklarında...". "Yeni bir 1968 mi?". "Madrid'de Franco'dan bu yana en büyük gösteriler...". "Aralık ayında Alaya gönçişi". "İstanbul Paris olacakmış!". "Politika'da soğuk duş: Öğrenci hareketi ve grevler. Fransız sağını hayal kırıklığına, solunu ise şaşkınlığa sürükledi". "Gonzales ateş altında". "Öğrenciler Atina'da da yürüdü" ve "Fransız YÖK'ü geri çekildi..."

1968 yılı Aralık ayında, dünya gazetelerinin manşetlerine çıkan öğrenci eylemleri, Türki ye'de de bu tür başlıklarla duyurulmuştu. Türkiye demokrasi'k öğrenci hareketinin 1980 sonrası ilk kitlesel eylemi gerçekleşti rilmiş, polis baskısı ve gözaltılara karşı açlık grevleri başlatılmıştı. Avrupa'da ise, başta Fransa olmak üzere, yeni bir toplumsal hareketlenme vardı. Yıllardır "suskun" olduğu söylenilen bir kuşak, somut istemlere yönelmiş eylemliliğiyle günün konusu olmuştu. 1987'de de farklı biçimler nlarak, Fransa'nın dışında, Yunanistan, Isp nya, Belçika ve Federal Almanya'da da süren bu yeni hareket, Avrupa gençliğinde değişen sosyo-ekonomik yapısı ve sorunları, eğilimleri, yeni sağ ve yeni radyo gençlik politikaları ile bu politikalara karşı yeni eylem anlayış ve biçimleri gibi bir dizi konuda önemli ipuçları veriyordu.

İşte nükleer silahsızlanma konusunda yıllardır sancılar çeken dünyamızın ilk doğumunu yapığı, toplumsal yaşamın her alanında, hem sağ, hem sol politik kesimlerde "yeni"lerden söz edildiği bir dönemde, gençlik ve öğrenci hareketini 1986-87 eylemlerinden dersler çıkarak değerlendirmek büyük önem taşıyor. 1988 hem ülkemiz, hem Avrupa, hem de tüm dünya için yalnızca takvimlerin değişmiği bir yıl değil. Siyasal gelişmeler, yeni açılımları içinde barındırıyor, dayatıyor. Geçtiğimiz yılın dünya ve Türkiye öğrenci-gençlik hareketinin değerlendirilmesi bu alandaki açılımlar için, 1988'in gerektirdiği perspektifleri yakalayabilmek için yadsınamaz önemde. Bu nedenle, mümkün olduğunca somut verilerden, eylemlerin içinde yer alınış kişilerle yapığımız söyleşilerden ve farklı yayınlardan yararlanarak hazırladığımız derlemeyi ve değerlendirmemizi sunuyoruz.

Gerek dünyada olup bitenlere ilişkin haber alma eksikliği, gerekse Türkiye gençliğini ilgilendiren konularda istatistik, anket vb. çalışmalarının son yıllarda iyice güdüklemesi sonucunda doğan bir verisizlik ve bilgilenme darlığını aşmaya yardımcı olmasının ötesinde, okurlarımızın, değişik politik yorumlar getiren çevrelerin de konu üzerindeki değerlendirme ve tartışma yazılarını bizimle paylaşmalarına olanak vereceğini umuyoruz.

DÜNYA VE TÜRKİYE GENÇLİK HAREKETİNİN 1987 PROFİLİ, 1988 PERSPEKTİFLERİ... GENÇLİĞİN BUGÜNKÜ YAPISI, SORUNLARI, EĞİLİMLERİ... YENİ EĞİTİM POLİTİKALARI VE ARDINDAKİLER... DEĞİŞEN ÖRGÜTLENME VE EYLEM ANLAYIŞLARI...

Yasemin Çongar

EĞİTİM VE ÇALIŞMA YAŞAMI

Yeni politikalar ve gençliğe etkisi

Fransa'da bir milyona yakın genç sokağa dökülen ve üniversitelerdeki sorumlu Eğitim-Araştırma eski Bakanı Devaquet'nin adıyla anılan yasa tasarısı, üniversite sisteminde üzerinde değişiklikler öngörüyordu. 1986 Haziran'ında hazırlanıp, yaz tatili sırasında (rastlantı olsa gerek!) hükümetçe kabul edilen tasarı, artık sırada Fransa Parlamentosu'nda tartışılacaktı. Bir bütün olarak yükseköğrenimin seçkinci niteliğini arttırmaya yönelik tasarıdaki maddelerden bazılarını sıralayalım:

— Üniversite giriş sınavlarının sıralayıcılarak seçmeci özelliğinin arttırılması,
— Harçların yükseltilmesi,
— Sınıf sisteminin daha sonraları olacak biçimde yeniden düzenlenmesi,
— Yükseköğretim kurumları arasında ABD'dekinin benzeri bir sınıflandırmaya gidilmesi,
— Üniversitelere ayrılan devlet bütçesinin azaltılması,
— Üniversitelerin özel sektöre açılma ve uzmanlaşmaya ağırlık verilmesi.

"Aslında bu tasarı yepyeni bir şey değildi. Bir süredir uygulanmaya başlanan politikalar bütünleştirilmek, yasallaştırılmak istendi. Amaçlarımızda eğitim temayle çarpıcıdır. Ama bizden hare alınıyor. Örneğin bu harçlar, 1982-85 döneminde yüzde 400 artırıldı. 1986'da üniversite öğrencilerine verilen kredi de ilmiyle kesildi..."

Fransa Öğrenci Birliği (UNEF) Ulusal Bürosu yöneticilerinden Obey Ament'in YABİN'e sorularını yanıtlarkenbiyle. Diğer gibi, yukarıdaki maddelerde özetlenen politika yeni değil, üstelik ilkmiyle Fransa'ya özgü de değil. 1970'li yıllardan itibaren üniversiteyle ilgilenmeye başlayan ve 1980'lerde artık bu ilgisini müdahaleye dönüştüren büyük sermaye, Avrupa Topluluğu (AT) ülkelerinin hemen hemen tümünde benzeri eğitim yasalarının hazırlanması için çalışıyor. Sütunlarımızda konuyu sıkı takibe çalışacağımız COMETT'e ve ERASMUS adı verilen iki proje çerçevesinde Avrupa'daki üniversite gençliğinin mücadele etmesi gereken sorunlar da giderek daha çok benzeşecek. Bu sorunların ortak adı elitizm (seçkincilik).

Bir yanda uzmanlaşma, yeni teknolojileri kullanarak, özel sektörün hizmetinde çalışacak bir seçkin kadro, üniversite gençliği arasından süzülüp 2000 yılına hazırlanırken, öte yanda çok geniş bir alandan üniversite mezunları kitlesi yaratılıyor ki, bu kitleyi de işsizlik, düşük ücret ve yoksulluk bekliyor. Bu yazımız, Fransa'daki bölgesel diploma uygulaması sorunu üzerine değil. Bu üniversitelerde alınan diplomalar, yalnızca o üniversitenin bulunduğu bölgede geçerli sayılıyor. Bu da tabii, ekonominin gelişkin olduğu bölgelerdeki üniversitelerle öğrenci arasındaki uçurumu artırarak üretimin bölgesel leştirilmesi yoluyla iş olanaklarının, çalışma alanının kısıtlanmasını da beraberinde getiriyor.

Üniversitelerin özelleştirilmesi ise, özel sektörden gelecek para karşılığı eğitimin bu sektörün emrine verilmesini ve en üst düzeyli bir uzmanlaşmayı beraberinde getirecek. Belçika Flaman Ulusal Öğrenci Birliği (VVS)'nden Uluslararası Öğrenci Araştırma Merkezi (ISRC) çalışanı *Geert Mareels* bunu şöyle özetliyor: *"Bilinçsizler üzerine her şeyi bilen birkaç patateske hakkında çok daha az şey bile-*

Liberation gazetesi, Fransa'daki eylemleri yorumlarken yazarında liselerin olgunlaşmaya başlayacağını: "86'ya çok yaşlı. 86 daha iyi..."

cek ve bilgili de insanlar hakkında hiçbir şey bilmeyecek..."

Artan uzmanlaşma, yüksek harçlar ödeyerek, seçme sınavlarını aşarak iyi üniversitelerde okumayı başaran ve öğrenim yıllarında özel sektörle ICO/SECTT gibi programlar çerçevesinde kuvvetli ilişkiyle iş garantisi alanları belki pek cahasız etmeyecektir. *"Ancak"* diyor UNEF'den *Obey, "Fransa gibi zaten gençliğin ancak %13'ünün üniversiteye gidebildiği bir ülkede, uzmanlaşma ile bilime ulaşılanların iyice kısıtlanması, daha uzun dönemde ise işgücü dağılımının değişimi gibi sonuçlar doğuracaktır. Kolektif bilincin yok edilmesini hedefleyen global bir projenin parçasıdır bu."*

Devaquet tasarısında özellikle ve ERASMUS projesiyle birlikte ele alındığında, bölgeleriyle sınırlı kalmayıp tüm AT ülkeleri için geçerli olacak sınıflandırma ile, tam bir Amerikan modelini oluşturmaya çalışılıyor. ABD'de dört yaprak yonca olarak anılan "MIT, Princeton, Yale ve Harvard" üniversiteleri, ülkedeki diğer yüzlerce üniversiteyle kıyaslanamayacak kadar yüksek parasalı öğrenim görülebilen, ama mezunları da, tekellerin sunduğu en iyi iş olanakları için kapışan, okumuşluk ve siyasal yaşamda yükselme yanı en çok olan, yükseköğrenim kurumlarıdır. Daha sonra ikinci sınıf üniversiteler gelir, daha sonra üç, dört, beşinci sınıflar. Aynı sistem, bizde de Bilkent tepe noktalı bir piramit yaratılıp tabanda yalnızca taşra değil, büyük kent üniversitelerinin de büyük bölümünün yer almasıyla oluşturulmaya başlandı. Yeni özel üniversitelerin, vakıf üniversitelerinin kurulmasının aynmaları ne ölçüde artıracağını, uygulamada göreceğiz. Bu üniversitelerden alınan diplomaların yalnızca üretimin öznel tercihiyle değil, yasalarda da yerini bularak sınıflandırılması ikinci adım. Üçüncü bir adım da tüm AT ülkeleri düzeyinde sınıflandırma olacak ki, o zaman örneğin Yunanistan, Portekiz, İspanya gibi ülkelerin üniversiteleri doğrudan "üçüncü, dördüncü sınıf"ın uzmanı olacak.

Öte yandan, üniversite eğitimi halen iş bulma umuduyu canlı tutmanın tek koşulu gibi görülüyor. Sonuçta, öğrenim süreleri giderek uzuyor, olgunlaşma süreleri de öyle. Federal Almanya Sosyalist Alman İşçi Gençlik Örgütü (SDAJ) üyesi ve bu örgütün yayınlarından "Jugend Politische Blatter"in yazışleri müdürü *Rainer Butt*'un deyimiyle *"Çocuklar daha çocuk genç oluyorlar, gençler daha geç yetişkin oluyor. Öğrenim süresiyle birlikte gençlik süresi de uzuyor. Gençlik 18-25 yaş sınırından 15-30, hatta 35 sınırına kayıyor."* Rainer'in YARIN'a anlattıklarına göre, diğer Avrupa ülkelerinde bir çoğunda olmayan çıraklık eğitim sisteminden 1,8 milyon genç yararlanıyor. Ancak bunların büyük bölümü, ekseriyle 15-16 yaşında iş yaşamına atılıyor, bugün eğitimini tamamlayıp sürekli işçi konumuna gelenlerin yüzde 40'ı 18 yaşının üstünde. 18 yaşın altındaki gençliğin yüzde 87'si okula gidiyor. Öğrenim süresinin uzatılması işsizlik sorununu daha iyimser görünmesi sonucunu doğuruyor.

Ve bu iyimserlik görünümü kalıcı olmaya mahkum. Bugün işsizlik oranı Yunanistan'da yüzde 10, Belçika'da yüzde 12, İspanya'da yüzde 20 civarında kapitalist ülkeler içinde en yüksek genç işsizlik oranına sahip iki ülke Fransa ve İtalya'da 25 yaşın altındaki gençliğin üçte biri civarında. Üniversite diplomalılar arasında ise bu oran yüzde 14'e düşüyor. Eğer kokü unsurlar alınmazsa, 2000 yılında Federal Almanya'da işsizlerin sayısı 3,6 milyona ulaşacak ve bunun yaklaşık 2 milyonunu gençler oluşturacak. Çalışan gençlerin hayat biçiminin ise işten geçici, İspanya'da gençlerle yapılan görüşmelerin yüzde 90'ı en uzun altı aylık bir güvence sağlıyor. Fransa'da toplam 8 bin genç, kaç olmasına karşın devletten herhangi bir sosyal yardım alamadan, ailelerinden de destek göremeden yaşarken, son derece kısıtlı yardımla yaşayan işsiz gençlerin sayısı 850 bin, Belçika'da ise 500 bin iken 200 binini gençler oluşturuyor. İşsizliklerinin ilk 6 ayında yardım alamayan gençler, 6 ay sonra 13 bin frank işsizlik maaşı alıyorlar. Ancak bunu kaçedebilmek için ilk altı ay boyunca ve sonrasında her gün işsiz olduklarını kanıtlamak zorundalar. Belçika Komünist Gençliği'nden *Klaus Formeyn* bu "ilginç" uygulamayı şöyle anlatıyor: *"Kentlerde bazı merkezler vardır. Her gün o merkezlere gidip imza atmak zorundasın. Dahiliği, hergün o merkezlere gitmenin gerekliğini onaylar gibi önceki gün o gremlerinin. Yani bilirsin bir sosyolojisi vardır. Bir gün önce, senin dahil olduğun grubun ertesi hangi caddeye gideceği saptanır, radyo ve TV aracılığıyla. Öğle olabilir, akşam olabilir. Ona göre gider imzayı atar, bazısı da yapmaz."*

İşsizliğin, giderek güvenli bir takvimin duygusunun yaratılığı ruhsal sorunlar bir yana, doğurduğu somut sonuçlar - dan birisi de, gençlerin giderek artan oranlarla ailelerine bağımlı olmaları. Fransa'da işsizlik ve emniyet sebebiyle 25 yaşının altındaki gençlerin yüzde 80'i ailesiyle yaşıyor ki, bu oran, 1990'lı yılların sonundaki'ye kıyaslandığında çok büyük bir artışa karşılık geliyor.

Eğitim ve çalışma yaşamına ilişkin politikalar ile bunların sonuçlarının, liseli gençliği etkilememesi düşünülemez. Batı Avrupa'da liseliler gelecekleriyle ilişkin sorunların her geçen gün daha da yakıcılaşmaz olduğunu görüyorlar. Ancak liseli gençlik örgütlenmeleri, birkaç Avrupa ülkesi dışında henüz yaygınlaşmış, ulusal bütünler düzeyine erişmiş değil. Gene de, geçen yıl, özellikle Fransa ve Federal Almanya'daki eylemler gösterdi ki, lisede gençlik üniversite gençliğiyle giderek artan oranda bir sorunlar ortaklığı yaşıyor ve bu sorunları hareketle eylem yapmaktan çekinmiyor. Yunanistan'da 28 Ocak 1987 günü düzenlenen ve ülkede şimdiye dek yapılan en büyük lise eylemi olarak nitelendirilen gösteriye katılan 20 bin öğrencinin doğrularını sıralamak bile, bu kesimin temel istemleri hakkında kavramımıza yeterlidir: "Gili tedrisat uygulamasına son!", "Mezunları iki sınıfa ayırmamalısın!", "Meslek dersleri istiyoruz", "Liseden sonra iş!", "Üniversiteye girme hakkı sınırlandırılamaz!", "Eğitim ayrıcalık değil, hakkı!", "Okulda demokrasi, liselilerin sendikal örgüt kurma hakkı engellenemez!".

GENÇLİĞİN DEĞİŞEN EĞİLİMLERİ VE EYLEMLER

Fransa Örneği

Fransa gençliğinin Devaquet yasa tasarısına karşı sonbahar direnişi ve sonrasında süren hareketlilik, çeşitli çevrelerde benzer 1968-1987 karşılaştırmaları yapılmasına neden oldu. Oysa bu kez eylem yapanlar, 1968'de eylem yapan bir kuşağın çocuklarıydı. Üstelik bu gençler için CGT Genel Sekreteri Henri Krasucki'nin de işaret ettiği gibi, "Boş kupak boyun, başımızı için önlerine çıkarak her seyi zamana bırakıyordu. Oysa üniversite öğrencileri, onlara katılan işçiler ve genç işçiler, yarın tasasını geri çekilmeyip ve ilan düşünceden kendilerinden söz ettirmeye yeteceğ etkinlikte bir uyum gerçekleştirdiler. Eylemin başarısı neye dayanıyordu?

Bu soruyu yönetince hiç düşünmeden Obey yazıyor Obey "Birleşikçe hazırdır." Komünist Öğrenciler Birliği (UEC) Ulusal Sekreteryası üyesi Jean-Claude Odin ile Federal Almanya'da yayınlanan Marksist öğrenci dergisi "Rote Blatter"e verdiği demeçte şöyle diyor: "Eylemlere bunca çok öğrencinin katılmasının temel nedeni sonuç, aslında çoğu gerçekçi bir amaca yönelmesidir. Eylemlere CGT Sendikası ile öğrenci örgütleri de katıldı. Böylesine çok insanı, daha genel, soyut hedefli bir eylem çerçevesinde toplaşa dolmek mümkün olmazdı."

Hiç kuşkusuz, Chirac hükümetini oluşturan ve öğrencileri hedefine alan eylemin kitleselliği olmuştu. Bir milyona yakın genç yürüdüğü, oylu "sokağa bir sokak olayı" olarak geçiştirilemezdi. Bu kitleselliğe ulaşmada iki birliğin, yani öğrenci gençlik içindeki hemen tüm politik ve politika dışı grupların katılımının sağlanmasının rolü büyüktü. Seçilen hedefin somutluğu, gerçekçiliği ve en çeşitli bir kitle için yakıcı olan sorunun çözümüne yönelik olması bu katılımı sağlayan temel unsurdu. Peki ya kamuoyu desteği, ya eylemin örneğin bir UNEF Ulusal Sekreterya yöneticisinde değil de, tüm üniversiteyi komiteleri eliyle yürütülmesi?... Krasucki, "Muazzam bir okey" olarak nitelendirdiği eylemin temel özelliklerini sıralarken bu üç unsura da dikkat çekiyor: "Bu unsurlar tekiler ve izoliler ne istiyorlardı? Çok belirli, çok somut seyler". Gerekli boyutta, ekentifli, kalıcı yapıları olmadığı için, kendi sovoşun yapılarını demokratik temeller üzerinde kendileri yaratıtlar. Genel kanıt ve her düzeyde egemdim komiteleri... Genç bir halk desteği, genel bir sempati bomadırlar. Herkes bunu söylüyordu: "Bu gençler haklı." Ve bu insanlar ana-baba olarak çocuklarının geleceğini düşünüyordu." (Bkz: 4)

Fransa Komünist Gençliği (MJCF) Ulusal Bürosu üyesi ve Sorumlusu Jocelyn Fontot da YARIN'ın konu üzerine sorulu-

"Komünist Öğrenciler Birliği Ulusal Sekreterya üyesi Jean-Claude Odin eylemleri değerlendirirken röyle diyor: "Eylemlere bunca çok öğrencinin katılmasının temel nedeni sonuç, aslında ve gerçekçi bir amaca yönelmesidir."

mu yanıtlarken aynı üç unsura değinmiş, sonra da "Aslında tüm bunlar birbirine bağlı: kitlesellik birliği getiriyor, ortak hedefler kitleyi sağlıyor, politik örgütlerin temsiline karşı genel bir tepki, eylemin tabandan örgütlenmesini getiriyor, bu kombine ediyor, kamuoyu desteği sağlanıyor, nasıl uzaktan, genç kitlesellik sonucu doğuyor..." diye ulaşmıştı. Gerçekten de eylemi kitlesel kılabilen, birbiriyle karşılıklı bir neden-sonuç ilişkisi içindeki temel dayanakların röyle özetlemek mümkün: 1- Ocak, güncel, somut sorunlardan yola çıkılarak gerçekçi hedefler belirlenmesi. 2- Eylemin politik örgütlerin takibinde ve yukarıdan verilen emirlerle değil, kitlenin kendi inisiyatifi ile, tabanda oluşturulmuş en geniş katılıma açık mekanizmalar aracılığıyla yönlendirilmesi. 3- Eyleme sağlanan kamuoyu desteği ve toplumsal meşruiyet. 4- Rak oranına dinamizm, başarma olasılığı ve inancının artması.

Bu faktörlerin sonuca nasıl etkilediğini ve sergilediği kaynaklandığını göstermenin yolu, Fransa gençliğinin genel toplumsal-ekonomik yapısının yanı sıra, 1960'ların sonundan bu yana değişen eğilimlerini saptayabilmekten geçiyor. Eylemlere ilişkin yorumlardan önce, bu eğilimleri açığa vuran bazı araştırma ve istatistiklere göz atalım:

1982 yılında Fransız Toplumsal Araştırma Kurumu (SOFRES) tarafından yapılan ve sonuçları "Le Nouvel Observateur" de yayınlanan bir kamuoyu araştırmasına göre, 18-24 yaş grubundakilerin yüzde 58'i politik idealere karşı bir güvensizlik içindeydi. Gençliğin güven ve güvensizlik duyduğu toplumsal kurumları belirlemeye yönelik araştırma sonucunda, güvensizlik yaklaşık kurumlar şöyle sıralanıyordu: Ordu (yüzde 54), kilise (yüzde 46), mahkemeler (yüzde 55), politikalar (yüzde 58). Güven duyulan kurumlara ise, 1968 hareketinin adeta inkârıydı. 80' kişi Fransa gençliği, evlilik kurumuna tanıyor (yüzde 71), aile kurumuna güveniyor (yüzde 88) ve okul-üniversite eğitiminin önemine inanıyordu (yüzde 71). Genç SOFRES tarafından 1983'te yapılan bir başka araştırmada gençlik "mutluluğun koşullarını" şöyle sıralamıştı: Eşitsizliğin ortadan kalkması (yüzde 45), daha çok özgürlük (yüzde 30), güçlü sosyal değerlere saygı (yüzde 18), fikri olmayan (yüzde 2). Mutluluğun önündeki engeller sorusuna verilen yanıtlar da üçüncü: Gençlerin yüzde 57'si savaş tehlikesini mutluluğun önündeki en büyük engel olarak görürken, işsizlik (yüzde 47), maddi sorunlar ve işsizlik korkusu (yüzde 41), gerçek değerlerin, arkadaşlığın ve yalnızlığın yitirilmesi (yüzde 33), yabancılık (yüzde 25) sıralanan diğer cevaplardı.

Gençlerin politikaya giderek ilgisiz kaldığı yolundaki verilerle yakından ilgilenen Fransız Komünist Partisi (FKP) yayın organı *L'Humanite* 9 Mart 1984'te yayınlanan sonuçlarıyla sorunun boyutlarını ortaya koydu: Anketle, 15-24 yaş arası gençlere "Siyasal partilere yaklaşımınız nasıl?" sorusu yöneltildiğinde alınan yanıtların yüzde 9'u "İyi ya da çok iyi", yüzde 69'u ise "kötü ya da çok kötü" biçiminde idi. Aynı soru sendikalar özelinde sorulduğunda "İyi ya da çok iyi" yanıtların yüzde 25'ini, "kötü ya da çok kötü" yüzde 50'sini oluşturuyordu.

Daha fazla rakama boğulmadan çıkarılabilecek sonuç şudur ki, Fransız gençliği, "işsizlik, eşitsizlik, savaş" gibi ekonomik-politik sorunlar karşısında duyarlılığını sürdürmekte, bunların çözümünde politik örgütlenmelere güvenini yitirmiş durumda. İşte bu saptama, "Devaquet"ye karşı eylemin sonunda, "Kimse temsilen adına konuşmasın" sloganıyla politik örgütlerin doğrudan yönlendirilmesine izin vermeyi reddeden önemli bir çoğunluğun tutumunu açıklayabilmek için gerekli bir başlangıç noktası oluşturuyor.

Daha sonra ele alacağımız gibi, eylemlerde yeralan politik örgütlerin stratejisine de temel oluşturmuş. MJCF'den Jocelyne ve UNEF'ten Obey, bizi politik gençlik, diğeri ise sendikal öğrenci geleçik örgütü yöneticisi olarak, YARIN'ın bu konudaki sorularını yanıtlıdılar.

□ *Sizce, politik örgütlere karşı bu soğukluğun kaynağı ne?*

Jocelyne ● Burjuvazinin radyo, TV başta olmak üzere seyirci araçlar sağlamaya çalıştığı de politizasyonun etkisi var tabii. Ancak, 1968'de yükselişi en "uzun" devrimci ama gerçekte verimsiz ve şaşkın uygulamacı olmasıyla düşüncelerin bir balon gibi şişirilmesi de önemli bir faktör. Utopya erildi. Uluslararası durumdaki gerginlik, nükleer savaş tehdidi, gençlik psikolojisini de etkiledi. Evet, önemli bir grup barış hareketine katıldı, ama geleceği olmadığına inanan ve "yarınsa bugün için yaşa yar" bir kesim de çıktı ortaya.

Obey ● Gençlik, özellikle bir öğrenciler, günlük yaşamlarıyla ilişkin sorunların çözüldüğünü görmek istiyorlar. Uzak hedefler koyan politik partiler, çok sağlam bir ideolojik formasyonu olmadıkça kimseyi artık pek etkilemiyor. Siz harçları kaldırmak için somut ne önerıyorsunuz? Öğrenciler, öğretileri bu hatalarla değerlendiriyorlar.

Jocelyne ● Evet, biz komünistler de bu saptamadan hareketle, daha gerçekçi, daha somut çalışmalar yapıyoruz. Genel laflar, lüzyoran verici sloganlar ve radikalizm Fransız gençliğini etkilemiyor. Geçişin eylemsel düzeyi de, zor yaşam koşulları da radikalizmi alaya almalarına varan dönemiş biçimleri doğuruyor.

□ *Eylemlerde, koordinasyon komitelerinin etkinliği bir dayanışmaya yol açmadı mı? Siz politik örgütler ve öğrenci hareketi içinde bu politik grupları olarak etkinizi güçlendirmek için ne yapıyor?*

Obey ● Boydan kitlesel bir hareket, tek bir politik örgütün sözcülüğü ya da önderliği, dayanışmaya ve uyumsuzluğa yol açardı. Bir sekreteryanın bünyesinde kararlar alıp, tüm birleşe dayatmaları olmazdı. Komiteler dağınıklık yaratmadı, çünkü herkes kalıcı, politik grupları önerilerini eriedilen. Barışa vurma gibi bir kaygı olmayınca bu önerilerden en gerçekçi olanları, nabzı en iyi yakalayanlar kabul edildi.

Jocelyne ● 1986 sonu ve 87 başında eylemlerde, komitelerin etkisi çok büyüktü. Ama bazı, panikartlarımızı, bayraklarımızı, mazlarımızı göremeyince, biz de işin içinde yokmuşuz gibi yazdılar. Oysa, açıkça söyleyebilirim ki, eylemlerde benimsenen tüm slogan, hede f ve biçimler bizim önerdiğimiz, desteklediğimiz çizgideydi. Sonuç, gerçekçi, kitle güvenliğini ve kitleselliğini gözeten bir çizgi. Önemli olan bizim gösterdiğimiz doğru bulunmuştu, bizim adımızın geçmesi değil. Trotskistler ve sosyalistler de etkindiler. Ancak ilk bir kaç gün sonra, onlar da doğru bir karara, damga vurma sevdasından vazgeçtiler.

○ *Peki, sonuç olarak eylemler sol ebedemkilerde moralinin nitelikleydi, diyebilir miyiz? Size kitlenin "apolitik" olduğunu söylemekte mi? Bu kitleyi örgütlemek, politik olarak bilinmek mümkün mü?*

Obey ● Hayır. Bu eylemler Chirac hükümetini sarstı, Devaquet'nin görevinden alınmasına neden oldu. Akademik-demokratik haklarımızı için mücadele ederken, kendi çıkarlarımızın Chirac hükümetinin yeni sağ politikalarının çıkarlarına üstün gelebilmesi için politik bir değişim gerektiği gözüktü. Koordinasyon komitelerinin işçi sendikalarını dayanışmaya çağırması, Malik Oussekine'in öldürülmesinden sonra polis baskısı ve bildirmele karşı "bir daha olmasın" sloganıyla yapılan eylem... Tüm bunlar kamuoyu desteği ve kitlesel katılımın azalttığı riskle girişilen politik eylemlerdi. Riskle politik şövenizmi var, ama öğrenciler kendi kendilerine güven duymaya başlayınca politik eylem yapmaya da yatkın. Biz, UNEF olarak son kongremizde bunu değerlendirdik. Örgütün sendikal niteliğinin önemi daha da vurgulandı son kongrede. İkincisi kitleye gidip, "haydi örgütlerin" diyorduk. Bu aşamada ikinci adımı olmalıydı. Şimdi, "Haydi üniversiteyi değiştirelim" diyoruz. Çoğuncu bir tartışma ortamı yaratıyoruz. Sendikal, ama apolitik olmayan bir oluşum.

Jocelyne ● Öğrenciler işçi sendikalarıyla, komünist sendika CGT ile onuz sonuna eylem yaptılar. İşçi sınıfının öğrenci hareketi için önemi ortaya çıktı. Eylemlerden sonra, 1987 yılı boyunca CGT ve MJCF'nin güçlenmesinin temel nedenlerinden biri bu. Kitleyi örgütlemenin içinde, hareketi sürekli olarak kazanmak için, onların sorunlarına kılık vermek gerek. Farklı ilgi alanlarını, kadın hareketini, çevre hareketini, uluslararası dayanışma hareketini, eğitim) sömürüye karşı çıkışları ve tabii barış eylemlerini önemsiyoruz. Bunların içinde politik olarak angaje olmamış kitleyebilecek yerleşiyoruz. O zaman, insanlar bize politik örgüt yöneticilerini eylemin içinde güncel sorunlara dayanarak, ilk kaşı iki gödü olan insanlar olarak görünce, gizli sempatilerini sezdiyor. Hiçe önemli olan en geniş kitlesellik ve birlik hatırının yaratılmasıdır. Örgütsel çıkarlarımız sonra geliyor. Çünkü örgütsel çıkarlarımız doğrudan hareketin geliştirme hakkı. Hareketi sınırlayacaksa, damgamızı vurmayız. Ama İcmdoyer aber, politikalarımızı tartışmaya açarız. Sonunda gerçekçi yeo, güçlenen bir öğrenci Anaç, amaçlardır. Araçlara sıranç olmaz.

1- Green Marcel, The EC Policy on Higher Education in EC'min Yüksek Öğrenim Politikası, Eğitim, 1987, ISRC yayını.
2- Social Sciences, 11/1987, SSCB Bilimler Akademisi yayını.
3- Rote Blatter, 1/1987, Federal Almanya SB Sporaksa (Marksist Öğrenciler Birliği) yayını.
4- Henri Krasucki, Çağdaş Sendikacılık Evet, İthaki 1986, Ankara yayınevi.
5- Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yönetim Cumhuriyet gazetesinin 1986 Aralık ayı sayılarındaki haber-yorumları.
6- Ankara Garde, 9/87, AİİCF yayını.
7- Söyleşiler: Yer verdiğimiz görüşlerden bazıları Ekim 1987'de Ankara'daki Avrupa Gençlik Toplantısı ve Kasım 1987'de Havana'daki Dünya Öğrenci Konferansı sırasında yaptığımız görüşmelerden alınmıştır.

Avrupa Topluluğu'nun Gündemindeki Eğitim Projeleri

ERASMUS: Bu ad, adında 16. yüzyılın ünlü hümanisti düşünürü, Fransa, İngiltere, İtalya, İsviçre ve Belçika'da yaşayıp çalışmış Desiderius Erasmus'a bir atıf içeriyor. Ancak amacının resmi açılımı "Üniversite Öğrencilerinin Dolaşımı İçin Avrupa Topluluğu Eylem Programı". Avrupa Topluluğu (AT) tarafından Mayıs 87' de kabul edilen, ilk beş bu öğrenim yılında uygulamaya başlanacak projenin temel amacı, AT ülkesi öğrenciler arasında, bir süreliğe öğrenci değişimi yapmak. Bu gerçekleştikten sonra, her yıl 150 bin öğrencinin bir başka AT ülkesinin üniversitelerinden birinde eğitim görmesi hedeflenmiştir. Yabancı dil öğrenimi, kültürel zenginleşme ve yaşam deneyimi açısından kuşkusuz öğrencilere önemli yararlar sağlayabilecek bu program üzerindeki görüşleri, üç yıl sürecek bu sürenin sonuç yaratıcı bulunmasının koşullarını inceliyoruz. (Programdan kimlerin yararlanacağı neye göre belirleneceği? 2- Her ülke diğerinin üniversitelerinde verilen sertifikayı kabul edecek mi? Projenin en iyi tasarısı yılında ise hiç kuşkusuz Batı Avrupa gençliğinin entegrasyonu hedeflenecek, farklı ülkelerdeki üniversitelerin birinci ikinci üçüncü sınıf diye kategorize edilmesi sözkonusu edilecek mi? Örneğin bir genç, fabrikada yarın gün çalışmaya başlayacak, onun diğer yarımda da ardışık-sede bir fabrika yöneticisinin gelip anlattığı ders dinleyecek. Bu grafede de bırakılan önemli sorunlar olduğunu göz ardı etmemek gerek. Sonayide çoğunluk, hem öğrenim süresini uzatacak, hem de bu süre içinde fabrikalar mesleki düzeyine gelmiş bir nüfusa bir öğrencilerin sıradan bir işçilerden farkını istihdam edecek. Diğer bir soru, Arabo doğrudan özel sektör hedeflenecek hazırlanan bu proje çerçevesinde, enflasyonda dere altından işleyecekler, müdürler, şirket yöneticileri, sendikalı gençleri seçim ile personel olarak mı görecekler? Özel sektörün amaçlarıyla bilimin çizgisi nerede, ne kadar çakışacak?

Özel sektörün amaçlarıyla bilimin çizgisi nerede, ne kadar çakışacak?

1988 Eylem Programında Neler Var?

Gençliğin sosyal statüsü, yeni eğitim politikaları ve silahlanma başlıca eylem konuları - FRANSA - YUNANİSTAN - FEDERAL ALMANYA - BELÇİKA

Jocelyne Fontot (MJCF): "Fransız, bu politik örgüt yöneticilerinin eylemin kitle güçlenmalarak, gençlik, yönlendirilmesi etkili olan rampalardır. gençlik, yönlendirilmesi etkili olan rampalardır."

Obey Amcel (UNEF): Eskiden kiliçe gelip "haydi örgütlenin" diyordu. Bu adımdan ikinci adım atılmalıydı. Şimdi, "haydi üniversiteyi değiştirelim" diyoruz. Çoğuncu bir tartışma ortamı yaratıyoruz. Sendikal, ama apolitik olmayan bir oluşum.

FRANSA: "Gençliğin yok sunluğu hakkı medyası, "daha iyi bir yaşam düzeyine layık olduğunu bilmeyoruz." Fransız Komünist Gençlik Federasyonu (MCJF) bu bilinçle çok yaygın bir "Adaletsizlikle Son" kampanyası başlattı. Eylem programı, günlük yaşamda bir gencin "Ama bu haksızlık!" diyebileceği her olayı, her uygulamayı gündeme getirmeyi, adaletsizliğin her türüne karşı çıkmayı hedefliyor. Eğitime değil, silahlanmaya para ayrılması, işsizlik sorununun çözülmemesi, pahalılığın durdurulamaması, polis baskısının artması gibi konular, gençlerin kendi yaşamlarındaki adaletsizlik örneklerini yazmaları, bunlara karşı neler yapılabileceğini örgütlemeleri için başlıklar açılmış. Bu yolla, çok geniş bir kitlenin katılımı sağlanıyor. 1968'in ilk aylarında bu kitleyi yoğun bir mücadeler yürüyüşler, boykotlar izlemiş gerçekleştirilecek. Tabii, 1988 Mayısında yapılacak cumhurbaşkanlığı seçimleri de bu eylemlerin temel odağı olacak. Komünistler, adaylarını onaylayarak Lafontaine'i "Dağınıklığın, adaletsizlik, barışçıların ve gençliğin adayı" olarak tanıtıyorlar.

FEDERAL ALMANYA: "SSCB-ABD arasındaki anlaşma, bize yeni bir dönüm noktası gibi görünüyor. Barış kazanılmıştır, ama bu yeterli değildir. Silahlanmanın yoğunlaştırılması, eğitim, seçmecilik ve yabancılaşma" olarak nitelendiriliyor. KNE, üniversitelerin özelleştirilmesi girişimlerine karşı eylemler planlarken, sloganını da belirlemiş. "Coca Cola Üniversiteleri ne hayır!" Öğrenci hareketinin nabzını ne kadar iyi tuttuğunu ise, Nisan'da EFEE'nin kongresi ver. Son seçimler Yeni Demokrasi çizgisindeki sağ eğilimlerin yüzde 42, KNE'ye komünist öğrenciye yüzde 31,5 ve PASOK temsilcileri ise yüzde 17,5 oranında EFEE Ulusal Yönetim Kurulu temsilcisi muhterem, Konya'ya giderken, KNE'nin temel amacı, siyasiye dek bir merkezi yapıdan yoksun olan EFEE'nin zaman geçirmeksizin sendikal bir dergi çıkarmak.

BELÇİKA: Belçika Flaman Komünist Gençlik Örgütü, 1988 eylem programını işsizlik ve eşitsizlik üzerine de yoğunlaştıracak. Mayıs 88'e dek sürecek bir kampanya, gençliğin ailesinden aynı yaşama hakkını olduğunu vurgulayacak ve silahlanma yerine ucuz konut kredisi verilmesi istenecek. Kampanyanın adı "Geç kendilerinden Önceler". Bu yılk kentlerde gençlerin yaşadığı yoksul gecekondu benzeri evlerin ödalan halka uçurulacak, ödalarda resim, afiş, çizi ve benzeri sanat yapıtları sergilenecek. İşsizliğe, silahlanmaya ve yoksulluğa karşı düzenlenecek eylemlerin olacaklar. AET'nin eğitim ve faiz politikaları, "sömürünün yoğunlaştırılması, eğitim, seçmecilik ve yabancılaşma" olarak nitelendiriliyor. KNE, üniversitelerin özelleştirilmesi girişimlerine karşı eylemler planlarken, sloganını da belirlemiş. "Coca Cola Üniversiteleri ne hayır!" Öğrenci hareketinin nabzını ne kadar iyi tuttuğunu ise, Nisan'da EFEE'nin kongresi ver. Son seçimler Yeni Demokrasi çizgisindeki sağ eğilimlerin yüzde 42, KNE'ye komünist öğrenciye yüzde 31,5 ve PASOK temsilcileri ise yüzde 17,5 oranında EFEE Ulusal Yönetim Kurulu temsilcisi muhterem, Konya'ya giderken, KNE'nin temel amacı, siyasiye dek bir merkezi yapıdan yoksun olan EFEE'nin zaman geçirmeksizin sendikal bir dergi çıkarmak.

BİR MESLEK KAZANDIRMAYAN, FIRSAT EŞİTLİĞİ OLMAYAN, KALİTESİZ, SEÇKİNCİ, GERİCİ EĞİTİM DÜZENİ

Ortaöğretim

Eğitimi kurumsal olarak gerçekleştirecek ve içeriği emekçi sınıflar lehine dönüştürecek okul sayısı yetersiz. 1987'de bu eğilimin artarak sürdüğünü belirtmeliyiz.

Ortaöğretimin en çok dikkat çeken özelliği fırsat eşitliğinin olmamasıdır. Aslında bu özellik, bütün eğitim sistemimizin belirleyici özelliğidir. Okullaşma oranlarına baktığımız zaman bunu açıkça görmek olanaklı:

Lise çağındaki genç nüfusun ancak yüzde 32,4'ü okuyabilmektedir. Yüzde 70'in yakın bölümü lise eğitimine ulaşma olanağını bulamamaktadır.

Lise ve Orsçı Öğrencide Okullaşma Oranları

Yıllar	Yaşlar	Genel Lise	Meslekli Lise
1973-74	20,5	37	45
1985-86	52,4	30	42

(Kaynak: DPT)

Bu verilere bakılarak fırsat eşitliğinin iyileştiği söylenebilirse de, yüz kişiden ancak 30'unun okuma hakkına kavuşabilmesi olumlu bir durum sayılamaz. Bu verilere göre okullaşma oranı, yılda yaklaşık yüzde 1 artmış, oysa aynı dönem içinde dünyada artış oranı yaklaşık yüzde 3,2 iken, gelişmekte olan ülkelerde bu oran yüzde 5'tir. Görülmekte olan iyileşme, dünya ölçülerine göre çok geride kalmıştır.

Kaldı ki, bu iyileşmenin ne şekilde gerçekleştirdiğini de ortaya koymak gerekiyor. Bu iyileşme, kalabalık sınıflar, kötüleşen kalite pahasına gerçekleştirilmiştir. Tıpkı YÖK uygulamalarındaki gibi, yetersiz bina, araç-gereç, öğretmende gerçekleştirilmiştir.

Ortaöğretim, geçtiğimiz bir meslek sahibi olma hakkını da daraltan bir gelişme içindedir. Lise dengi meslekî teknik okullarda okuyan öğrencilerin toplam içindeki payı bir düşüş eğilimi göstermektedir. İmam-Hatip okulları çıkarıldığında bu oran daha da düşecektir. Düz liseler gençliğe mezuniyet sonrasında iş bulma olanağı sağlayabilecek bir meslek kazandırmamaktadır. İLBK (İş ve İşçi Bulma Kurumu) verilerine göre, toplam işsizler içinde lise mezunlarının payı yüzde 25'tir. Her dört gençten biri lise mezunudur.

Ortaöğretimde fırsat eşitliği yok, bir meslek kazandırmıyor, gelecek korkusu büyük. Bu çizgilerden oluşan resme, başka bir kalın ve kara çizgiyi daha eklemek gerekiyor. *Seçkincilik.* Ortaöğretim aynı zamanda seçkincidir. Artık 1987 Türkiye'sinde özel liselerde okuyan öğrenci sayısı toplam lise öğrencilerinin yüzde 3,2'sidir. Bu oran, seçkinci-eşitsiz eğitimin ulaştığı boyutu ortaya koyduğu kadar, ortaöğretimde özelleştirmenin ulaştığı boyutu da göstermiyor. Seçkinciliği göstermek için başka verilere de bakabiliriz. Fen ve Anadolu Liseleri'nde öğretim gören öğrencilerin bu lise içindeki payları yüzde 2'dir. Kısacası, ortaöğretimde öğrencilerin yüzde 95'i kötü ve yetersiz eğitim görürken, yüzde 5'i de çok daha iyi koşullarda okuma şansına sahiptir. Seçkin azınlığın başarı oranları yüzde 90 lara yakın iken, çoğunluğun okuduğu okullarda başarı oranı yüzde 50'lerdedir.

Fırsat eşitsizliği ve seçkincilik, başarı oranlarından da görülebileceği gibi, kalitesiz eğitim, başka türlüsü sorunu. OSS barajını aşmak isteyen işsiz gençlik, kendisini özel dersanelerin kapısında buluyor. Özel dersanelerin sayısı 475'e, öğrenci sayısı da 265.257'ye ulaşmıştır. Bu rakamlara, izin almaksızın kurulan dersaneler ve bunlarda fırsat eşitsizliğini kovmaya çalışan öğrenciler dahil değildir. Bu rakam, endüstri meslek liselerinden daha çok dershanenin olduğunu, bütün teknik lise öğrencilerinden daha çok öğrencinin dershanelerde öğretim gördüğünü söylüyor.

Bütün bunlar, ortaöğretimin hem kurumsal olarak, hem de içerik olarak gerçekleştirildiği söylenmedik çoğulcu kalır. Dersi kitapları, savaş çığırtkanlığı, demokrasi düşmanlığı yapıyor. İrtica'cı bir içerik taşıyor. Özgür bilimsel düşünce yöntemine, bu kitaplarda yer yok. İmam-Hatip liseleri 1974'te 71 iken, bugün bu sayı 376'ya çıkartılmıştır. Aynı dönem içerisinde öğrenci sayısı 10 kat artırılmıştır. Bugün ülkede yıllığın ilgisini yetiştiren endüstri meslek liselerinden daha çok İmam-Hatip liselerinde okul başına öğrenci sayısının yarısı kadardır. İmam-Hatip liselerinde öğretmen başına 8 öğrenci düşerken, tüm teknik liselerde bu oran 16, yani iki katıdır.

Sözü uzatmayalım, eğitimi kurumsal olarak gerçekleştirmekte ve içeriği anti-demokratikleştirmede gericilik yeni yol almıştır. 1989'da bu eğilimin artarak süreceğini belirtmeliyiz.

Lise Öğrencilerini İşverenin İnsafına Terkeden Proje: OSANOR

Bu öğrenciler bir iş kazasına uğrasa bir bacağını, bir elini ve, kaybetse ne olacaktır? Bu belirsizdir.

OSANOR açık okuma Okul Sanayi İşbirliği Projesi, Avrupa Topluluğu ülkelerinde uygulanmaya konulan COMETT projesinin orta öğretime uygulanmış biçimidir. Endüstri meslek lisesi öğrencilerinin, öğretimleri sırasında sanayide çalışarak eğitimlerini geliştirme amacı doğrultusunda uygulamaya konulmuştur. Böylece öğrenci, okulunda öğrendiklerini, doğrudan fabrika ortamında ve iş disiplininde uygulayabilecektir. Ancak bunların dışında bir de kazanımı, ortaya düşük ücretli, ucuz işgücü, her türlü güvenceden ve örgütlenmeden yoksun işçi kuşumu çıkıyor.

Endüstri meslek liseleri öğrencileri, belirli güvencelerden uzak, sınıf içinden ailelerine tanım ediliyor. Bunlar öğretmensiz. Bunlar sendikasız. Bunlar iş yaşamının tanıdığı hakları bulunmazlar. Kısacası OSANOR, endüstri meslek liseleri öğrencilerini, birçok fabrikalarda işgücünün ucuzlatılmış çıraklarının konumuna düşürmektedir. Hem de yasal olarak.

Bu öğrenciler bir iş kazasına uğrasa bir bacağını, bir elini ve, kaybetse ne olacaktır? Bu belirsizdir. İşyerinde bir grev olduğunda, çalıştırmaya dair talimatlerini dışında öğrenciler, grev kırıcı konuma itilecektir.

İsmail Gül

1988'DE GENÇLİĞİ ARTAN İŞSİZLİK BEKLİYOR

İşsizliğin acısını gençler çekiyor

Yarın korkunu yaşam korkusuna dönüşüyor, düzen onu gündelik yaşamda esir almaya çalışıyor.

Bugün her 47 işsizden biri yükseköğretim mezunu...

Diplomalı işsizlik: çaresiz dert...

Gençlik iş istiyor. Çalışmak istiyor, çalışarak kendini gerçekleştirmek ve yaşamını başkasına dayanmadan sürdürmek istiyor. Bu isteği bir kenara bırakın, bir duvarla karşılaşıyor. Çaldığı bütün kapılar yüzüne kapanıyor. Arkasından, bütünün sahipleri ve acıları yaşıyor. Geleceğe ilişkin umudunu kaybetmiş durumda. Yarın korkusu yaşam korkusuna dönüşüyor. Sendikasızlaşma taktikini kullanmayı bir yana bırakın, örgütlü olma hakkından, iş Kanunu'ndan yararlanma haklarından bile yoksunlar. İlk işten çıkartılacak olan, onlardır. En son işe alınacaklar, yine onlardır. Güvencesiz, geleceksiz bir yaşam onların kaderi yapılmak istenmektedir. Çaresizlik ve umutsuzluk içinde, kendilerini ve çevrelerini yıkıcı bir şiddete yöneltmeleri, bu koşullarda kaçınılmaz olacaktır.

İŞSİZLİK VE GENÇLİK

Yıllar	24 Yaş ve Daha Küçük İşsiz sayısı	Yüzde	Yükseköğretimli İşsiz sayısı	Yüzde	Toplam İşsiz Sayısı
1984	375.188	43,0	17.162	1,9	869.539
1985	550.485	54,9	20.575	2,1	968 193
1986	595.649	55,0	22.713	2,1	1.081.106

Gençlik iş istiyor. Çalışmak istiyor, çalışarak kendini gerçekleştirmek ve yaşamını başkasına dayanmadan sürdürmek istiyor. Bu isteği bir kenara bırakın, bir duvarla karşılaşıyor. Çaldığı bütün kapılar yüzüne kapanıyor. Arkasından, bütünün sahipleri ve acıları yaşıyor. Geleceğe ilişkin umudunu kaybetmiş durumda. Yarın korkusu yaşam korkusuna dönüşüyor, düzen onu gündelik yaşamda esir almaya çalışıyor.

Bugün İş ve İşçi Bulma Kurumu'na başvuran her iki işsizden birisi 24 yaşın altında bir genç.o Gençlik işsizlikten, acılarından en çok payı alan kesim.

Verilere göre, işsizlik yıldan yıla artarken, artan işsizlik içinde gençlerin payı da yükseliyor. Üç yılında gençlerin toplam işsizlik içinde payı yüzde on iken, yüzde on yedi olmuştur. Her 100 işsizden 55'ini gençler oluşturur duruma gelmiştir. "Bu eğilim artarak devam edecek" demek, kötümser, karanlık tablolar çizmekten hoşlanmak olmayacaktır. Gelişmeler bunu söylemeyi gerektiriyor. 1988 yılında gençlik işsizliğin acılarından daha çok pay alacaktır. Gençlerin büyük bir kısmı, güvencesiz, yoksun olarak çalışmaktadırlar. Sendikasızlaşma taktikini kullanmayı bir yana bırakın, örgütlü olma hakkından, iş Kanunu'ndan yararlanma haklarından bile yoksunlardır. İlk işten çıkartılacak olan, onlardır. En son işe alınacaklar, yine onlardır. Güvencesiz, geleceksiz bir yaşam onların kaderi yapılmak istenmektedir. Çaresizlik ve umutsuzluk içinde, kendilerini ve çevrelerini yıkıcı bir şiddete yöneltmeleri, bu koşullarda kaçınılmaz olacaktır. İşsiz olabilmek mesleklere göre dağılımına baktığımızda, beden işçilerinden sonra ikinci sırayı büro elemanları ve muhasebecilerin almış olması bunun olanaksızlığını anlatmaktadır.

Ortaöğretim gündelik bu manzarayı daha kötüleşeceğini söylerken, sadece geçmişte oluşan eğilime bakarak söylemiyoruz. Bir başka ve giderek belirleyici olan eğilime bakarak söylüyoruz. Eğitimin ertan bir biçimde seçkinciliğe dayanmalarından, bir yanda bilkent, diğer yanda açık öğretimden oluşan makas giderek açılacaktır, sonuçta değerli ve geçerli diploma/ayrıcalık içinde diplomalarını sayılarının artmasına yol açacağını tahmin etmek zor olmasa gerek.

Eğitim sistemimiz, ilkokulda başlayıp üniversitede sona eren bir tüpe benziyor. Bu tüpün ara çıkışları yoktur. Meslek sahibi olmak istiyorsan, bu tüpten geçmek zorundasın. Çünkü ücretli sistemi ve özendiricilerin yanı sıra, eğitim sisteminin yapısı bunu zorunlu kılıyor. Meslekî teknik eğitim bekleyiniz ki bir önem kazanmadığı, lise mezunu olarak meslek kazanma olanağı olmadığı sürece bu tüp, ara çıkışlarına kavuşamayacak.

Diyelim, tüpü başarıyla geçtiniz. Üniversite önündeki ÖSS barajını aştınız, YÖK'ün doldur boşalt sistemi'nden zarar görmeden, sulmadan harçların nimetine kalmanız bu tüpü geçtiniz. İş bulmasına, hele hele meslek'inize uygun bir iş bulmanız olanaklı mı? İç rahatlığı ile evet diyebilir misiniz?

Üniversiteyi bitirmek, giderek, özellikle YÖK'le birlikte bir meslek sahibi olmanın garantisi olmaktan çıkmıştır. Yükseköğretim mezunu işsizlerin sayıları her geçen gün artıyor. Üniversite gençliği "Yarınım ne olacak, iş bulabilecek miyim?" sorununu sürekli soruyor. Gelecek, en ufak aydınlığı olmayan bir karanlığa dönüşüyor. Geleceğe olan inanç kaybolmuş durumda.

Bugün her 47 işsizden birisi yükseköğretim mezunu. Çok değil, bundan üç yıl önce, her yüz işsizden birisi yükseköğretim mezunuydu. Demek iki durum kötüleşiyor. Daha da kötüleşecektir. Çünkü yükseköğretim, ülke gerçekleri ve geleceği ile uyumlu bir planlamadan yoksundur. *Bugün her 4 yükseköğretim öğrencisinden biri, açıköğretim öğrencisidir.* Toplam öğrenciler içinde, sosyal bilimler öğrencilerinin payı *1984-85 öğretim yılında yüzde 62 iken, 1986-87 öğretim yılında bu oran yüzde 71'e çıkmıştır.* Bu sayılara açık öğretim dahil değildir. Açık öğretim dahil edildiğinde, bu oran daha da yükseklik. Bu rakamlardan çıkarılan sonuç bilimler alanında ihtiyacının yüksekliği zorunlu çıkartmak olmamaktır. İşsiz olabilen meslekliere göre dağılımına baktığımızda, beden işçilerinden sonra ikinci sırayı büro elemanları ve muhasebecilerin almış olması bunun olanaksızlığını anlatmaktadır.

Ortaöğretim gündelik bu manzarayı daha kötüleşeceğini söylerken, sadece geçmişte oluşan eğilime bakarak söylemiyoruz. Bir başka ve giderek belirleyici olan eğilime bakarak söylüyoruz. Eğitimin ertan bir biçimde seçkinciliğe dayanmalarından, bir yanda Bilkent, diğer yanda açık öğretimden oluşan makas giderek açılacaktır, sonuçta değerli ve geçerli diploma/ayrıcalık içinde diplomalarını sayılarının artmasına yol açacağını tahmin etmek zor olmasa gerek.

YÖK SULTASINDA, SEÇKİNCİ, ANTİDEMOKRATİK ADALETSİZ, KALİTESİZ,

Yükseköğretim

Bu iktidarın gençliğe vereceği hiçbir şey yoktur!...

Yükseköğretim, Türkiye tarihi için bir hak olmaktan çıkmış, bir ayrıcalık olmuştur. 1987 yılında yükseköğretim çağındaki gençliğin ancak yüzde 10,51'i bu hakka kavuşabilmektedir. Her yıl, 300 bini aşkın genç üniversiteye girmek istemekte karşın açığa kabaklaşmaktadır. Hâlâ düşmanı iktidarlar, bu kötü durumu iyileştirmek için hiçbir şey yapmamakta, ya da yapamamaktadırlar. Üniversite kapısının önündeki bu yığılmayı eritmek için başvurulan bütün aldatmacalar çare olmamıştır. Eğitim enstitüleri, mektupla öğretim, son olarak yetiştirilen açık öğretim derde çare olamamıştır.

Avrupa'da yükseköğrenim çağındaki gençliğin okullaşma oranının artışı yıllık, 1970-80 yılları arasında yüzde 3,4, 1980-85 yılları arasında yüzde 1,4 iken, Türkiye'de yüzde 0,8'dir. Bu rakamlar, iktidarın öğretim hakkına ulaşmayı bir ayrıcalık olmaktan çıkartılması için bir çaba içinde olmadığını göstermektedir. Daha açık deyimle, öğretim hakkına ulaşmayı bir ayrıcalık olarak korumak istemektedir. 1983-84 yılında bir önceki yıla göre yüzde 20,7 artan öğrenci sayısı, 1986-87 öğretim yılında bir önceki yılı göre, sadece 1,9 artmıştır. Bu düşüş, tespitimizi doğrulamaktadır. İktidarın gençliğe vereceği bir şey yoktur.

Yükseköğretim ayrıcalığına ulaşmış olmakla da, bütün sorunlar çözülmüş olmuyor. Bu ayrıcalığa kavuşmuş öğrenci gençliği koca bir sorun yığını bekliyor. YÖK'le karşılaşıyorlar, harcıla karşılaşıyorlar, barınacak yer bulamamakla karşılaşıyorlar, beslenmemekle karşılaşıyorlar. Kredi ve burs alamamakla karşılaşıyorlar. Kötü ve emekle kazandırmayan bir eğitimle karşılaşıyorlar. Atılmakla karşılaşıyorlar. Meslek olup iş bulamamakla karşılaşıyorlar. Kısacası, karanlık bir gelecek bekliyor onları.

Bütün bu sorunlardan belki de en önemlisi, öğrenci olma hakkını ortadan kaldıran sınavlardır. Atılmaların en belirgin nedenini oluşturan sınav sistemi geçtiğimiz yıl, öğrencilerin çok duyarlı davranışlarından ellerin ve çeşitlilikle dolu bir mücadele geliştirdikleri bir alan olmuştur. Birçok fakülteck., atılan öğrencilerin toplam öğrencilere oranı yüzde 10'ları aşmıştır. Bu konuda nedense resmî rakamlar ortaya çıkarılmamaktadır. Yaptığımız kaba hesaplamaya göre çeşitli nedenlerle kayda silinenler şöyledir:

KAYDI SİLİNENLER

Yıllar	Öğrenci Sayısı	Yüzde
1983	28.207	6,7
1984	16.758	4,2
1985	32.898	7,3
1986	42.212	8,7

Rakamlar, atılmaların gün geçtikçe artığını göstermiyor. Atılmaların sayısı nerdeyse onsuz olanların sayısının ulaşmış. 1986 yılında 42 bini aşmıştır. Bu sorunun kökü bir çözümden yana bir gelişme yerine, sorunun üstüne üstlendirmeye yönelik oynayan, sürüp çözümler getirilmiştir, YÖK yasası değişmediği sürece, birinci alınta getirilen barajlar ve tek ders ilişkin kaldırılmadığı sürece, bu sorunlar daha da artmaya devam edecektir.

Türkiye üniversitelerindeki eğitimin kötü kalitesi, artık kimsenin gizleyemeyeceği biçimde gözler önündedir. Birkaç rakam vererek bu gerçeğin altını bir kere daha çizmek istiyoruz. Üniversite eğitiminden çok bir aldatmaca olan, tavşanın soyunu sopu örneği bir eğitim veren Açık Öğretim Fakültesi öğrenci sayısı (bir tek fakültede öğretim göreo öğrencilerin sayısı), toplam üniversite öğrencilerinin yüzde 26'sıdır. Yani Türkiye'de her dört üniversite öğrencisinden biri açık öğretim öğrencisidir. Bu gelişme bile, tek başına üniversite eğitimindeki kalite durumunu açıklamaya yeter. Başka göstergeleri de gözden kaçırmak, örneğin fakülte başına öğrenci sayısına baktığımızda, durum şöyle: Çok değil üç yıl önce, fakülte başına öğrenci sayısı 971 iken, bugün 1109'a ulaşmıştır. Bu rakamlara açık öğretim fakültesi öğrencileri dahil edilmemiştir. Bir başka göstergeye daha eğitimin kalitesinin günden güne düştüğünü göstermiyor. 1969 yılında öğretim üyesi başına öğrenci sayısı 14 iken bugün bu 40'a yükselmiştir. Bugünkü durum, 1969 yılından yaklaşık dört kat daha kötüdür.

YÖK'le beraber, Anayasa'da kimse eğitim ve öğretim hakkından yoksun bırakılamaz denilmesine karşın, bütün engelleri aşarak üniversite öğrencisi olmuş kimseye, "Öğrenci başına yapılan harcamanın yüzde 7'sini harç olarak ödeyeceksin. ödemezsen seni öğretim hakkından yoksun bırakırız" denilmektedir. Alınan bu harçların, beslenme, sağlık, kültürel ve sosyal amaçlı yatırımlara yönelmesi sorunlu ikeo, her ne bikmetse, 1987 programında da itiraf edildiği gibi, bu niyet gerçekleştirilmemiş, cevye harcandığına ilişkin bir açıklama da yapılmamıştır. Harçlar politikası, aslında sınıfsal ayrıcalıkların üniversiteye yansıtılmasıdır, daha doğru deyimle, yansıtılmasını artırılmasının bir biçimidir. Üniversiteler, artık büsbütün halk çocuklarının girmeyeceği alanlar haline getirilmeye çalışılıyor.

Fırsat eşitsizliğinin bir kardeşi seçkincilikti. YÖK'le beraber özel üniversiteler kurulmaya başlanmış, özellikle de Doğramacı yapmış, BİLKENT üniversitesi kurulmuştur. Bu seçkinci eğilim ilderek, tıpkı ortaöğretimde olduğu gibi ertan bölümde gelişmeye devam edecektir.

Bir yandan seçkincileşirken, fırsat eşitsizliğinin ikizi olarak geşirdirken, üniversitenin, burjuvazinin daha sıkı bağlanmasını sağlayacak yeni projeler geliştirilmiştir. 1987 programında "Üniversitelerin iş çevresi ile işbirliğini sağlamak amacıyla, YÖK'le sanayi temsilcileri arasında bir protokol yapılarak ilişkiler başlatılmıştır" denilmektedir. Protokol, tıpkı AT ülkelerindeki COMETT projesine benzemektedir. Bu yönde, 1987 Programı'odabiz başka ayrıntılı karar da hazırlanmıştır. "Meslek yüksek okullarına devam edenlerle, teknik dalların öğretimi sürdüren öğrencilerin mezuniyetten önce istihdama hazır duruma gelmelerinin sağlanması, bir sisteme bağlanacak ve staj imkânı sağlayan işletmelerin tespiti yönünde gerekli önemlerin tedbirler alınacaktır" denilmektedir. Bu üniversite öğrencileri, demokratik hakları durdurmanın kuşağında, burjuvazinin teslim almasıdır. İdealleri yok edilmiş "boşa gönüş" bir gürüh haline getirme çabaları, ün bir başka yönüdür.

Üniversitedeki yaşam koşulları ayrı bir büyük dertler. Yurt, kredi, beslenme, gündelik yaşamın biçimlenişinin anti-demokratikliği, temelini gerçekleştirme araçlarının (sporun, kültürel etkinliklerin) yetersizliği, her biri ayrı ayrı ele alınması gereken konulardır. Ama bunlara şöyle topluca bir bakış bile, durumun bu alanda da gidenek kötüleştiğini anlatmaktadır.

Bu bölümde öğrenci derneklerinin, daha gerçekçi olmak istersek, başka örgütlenme araçlarının da kapsayacak biçimde öğrenci gençliğin, örgütlenmesinin, sorunlarının ve beklentilerinin değişebilmesini yapmak istemiyoruz. Yapmak istediğimiz, 1986 yılında öğrenci derneklerinin kurulmasıyla ileriye doğru yapılmış bir nitelik sıçramasının gerisinde yatan bu boyutun bir tespitini, bir envanterini çıkarmaktır. "Ne var ne yok, neler yapıldı, sıraçlar neterdir?" sorularını karşılayacak bütüncül bir dökümün, yeni perspektiflerin oluşturulması sürecine katkıda bulunacağı açıktır. Bir yandan da bu envanteri öğrenci gençlik içinde daha iyeri hedeflere ulaşma doğrultusunda yürütülen tartışmaların, nesnel gerçeklere ve bilimsel ruh halini kavramaya otonomi çabalarına bir katkı olarak ele almak gerekiyor. Bu envanterin, dökümün hepsini kapsadığını da düşünmemek gerekiyor. Elimizde yeterli veri yoktur. Elimizde, Türkiye'de kurulmuş ya da girişimde bulunmuş öğrenci derneklerinin listesi olmakla birlikte, bu derneklere ilişkin ayrıntılı bir döküm yoktur.

Üye sayıları, birim çalışmaları ve yayın etkinlikleri, basın bildirileri pratik çalışma alanlarındaki gelişmelere ilişkin ayrıntılı döküm yoktur. Genel anlamda öğrencilerin bir araya geldikleri diğer alanların folklor kulübü, spor ya da satranç kulüpleri ile dernek ilişkilerinin tek tek derneklere ilişkin kaba gözlemlerden öte bir döküm yapılmamıştır. 12 Eylül 1980 sonrasında öğrenci eylemlerinin yığınsal göstergelerinin bir dökümü de ya pılmış değildir, Sözün bu eksikliklerin tamamlanması önemizde bir görev olarak durmaktadır.

Öğrenci Postası'nın son sayısında yayınlanan listeye dayanarak öğrenci gençliğin örgütlenme düzeyine ilişkin ya da aradan geçen iki yıl içinde alınan yolun belirlenmesini yapmak olanaklıdır.

Öğrenci Postası'nın 8. sayısında yayınlanan liste toplam 79 öğrenci derneği çağrışmasının olduğunu göstermiyor. Bu derneklerin bazı kıstaslara göre dökümü şöyle:

Geçici kurul yapısı aldılar	25 / toplam içinde yüzde 31,6
Çeşitli biçimde engellenenler (fesih davası, rektörün ve valinin değişikliği, keyfi gözlemeler)	17 / toplam içinde yüzde 21,5
Henüz resmî başvuru yapmamış çalışmalar	24 / toplam içinde yüzde 24,0
Fesh edilenler	5 / toplam içinde yüzde 6,3
Üniversite dernekleri	15 / toplam içinde yüzde 19,0
Üniversitede de kurulan dernek sayısı	12 / toplam içinde yüzde 15,2

Türkiye'de dernek kurulabilecek yükseköğretim birimi, yani fakülteler ile yüksekokulların sayısı 322'dir. Kurulan ya da çalışmaları sürdürülen dernekler ise, üniversite dereceleminin kapsadığı fakülteler de dahil edilirse 233 fakülteyi kapsadıklarını, özet olarak da toplam fakülte ve yüksekokulların yüzde 72,4'ünü örgütlemeyi hedeflediklerini söyleyebiliriz. Eğer, salt dernek sayısını ele alırsak bu oran, yüzde 24,6'lık. Doğru oran, yüzde 72,4'tür. Çünkü üniversite derneklerini üniversitenin bütün fakültelerinde örgütlenmeyi hedeflemektedirler. Bu oran da derneklerin ve dernek çalışmalarının örgütlenmeyi hedef edinilen alanın genişliğini göstermektedir. Bunlardan, 79 dernekten 66 tanesi üç büyük kent olan Ankara, İzmir, İstanbul'da

GEÇMİŞ YILLARIN KAZANIMLARINA DAYANARAK YENİ YILDA İLERİ PERSPEKTİFLERE, YENİ KAZANIMLARA

Yükseköğretimde örgütlenme ve eylem

Öğrenci dernekleri

dir. Üç büyük kentin dışında kalan ve tüm derneklerin yüzde 16,5'ini oluşturan 16 derneğin hemen hepsi bütün üniversiteyi kapsayacak biçimde üniversite dernekleri olarak kurulmuştur. Bu eğilim, üç büyük kent dışında örgütlenmenin ağırlıklı olarak üniversite dernekleri biçiminde oluştuğunu göstermektedir.

Hiç dernek kurulmamış üniversitelerin sayısı 6'dır ve bunların kapsadığı öğrenci sayısı da 31 bin 858'dir. Ayrıca bunlara ek olarak üniversite derneği kurulmuş olsa bile üniversitenin bulunduğu ilin dışında bulunan yükseköğretim biriminin sayısı 58'dir.

Bütün bu rakamları tek bir tümce ile özetlemek istersek şunları söyleyebiliriz. İki yıldır süren dernek çalışmaları, genel anlamda kuruluş aşamasını geride bırakmış, önemli bir kazanım elde edilmiş, ileri adımları olanaklı kılan bir birikime kavuşulmuş olduğunu gösteriyor. Aynı zamanda ulaşılan düzey, ulaşılması gereken genel hedefleri de ortaya koymaktadır. Dernek çalışmalarının üç büyük ilin dışında yaygınlaştırılması gerekiyor.

Türkiye genelinde dernek çalışmalarının ulaşmış olduğu bu boyutun önemli sıçramalar yapmaya elverişli bir temel oluşturduğu saptamasını yaptık. Bütün derneklerin sözünü ettiğimiz hedef kitlesinin ne kadarına ulaşabildiklerine ilişkin bir döküm elimizde bulunmuyor. Derneklerden bazılarına ilişkin elimizdeki verilerden hedef kitlesinin ancak yüzde 7'sine ulaşabildiğini, örgütlenme birimlerindeki öğrencilerin ancak yüzde 7'sinin dernek üyesi olduklarını gösteriyor.

Öğrenci derneklerinin örgütlemeyi hedefledikleri kitlenin ancak yüzde 7'sini örgütlemiş olmaları üzerine nasıl düşünüp nedenlerini saptamak gerek. Bu oranın bazı birimlerde hiraz daha yüksek olması ise, esas eğilimi değiştirmemektedir. Ancak bazı birimlerde, bu oranın büyüklüğü ters yüz edildiği durumlar vardır. Genel eğilim üzerine düşünme sürecinde öncelikle şu hususları olacaktır. Ama ne yazık ki bilebildiğimiz kadarıyla üyle bir sapma yoktur. Ö zaman bazı genel tespitler yapmak zorunda yız.

Tespit ettiğimiz bir olgu, öğrenci kitlesinin genel yönelimlerini kavramaya anlamaya çalışmakta, bir diğer deyimle öğrencilerin neden başaramamışlardır? Öncelikle örgütlenmenin bir süreç olduğunu belirtmek gerekiyor. Bu süreçte yaşanan aşama ise kuruluş aşamasıdır. Kuruluş aşamalarının büyük kitleleri harekete geçirdiği dönemler öğrenci gençliğin örgütlenme tarihinde olmuştur. Ama tersi de olmuştur ve bunlar bazı özel koşulların sonucudur. Bazı sihirli tutum ve eylem biçimlerinin örgütlenme sorununu, büyük kitlelere ulaşılması sorununu çözeceğini sanmak yanlışı olur. Örgütlenme kararlı ararlı bir çabanın sonunda gerçekleşecektir. Kuruluş aşamasında karşılaşılan sorunlar bu tespitin doğruluğunu göstermeye yeterlidir.

Öğrencilerin çoğunluğunu örgütleme sorunu, bir yanı ile birim derneklerinin örgütçü demokrasiyi etkin biçimde, çoğulculuk temelinde her üyenin birey olarak varlığını koruyabildiği ve yönetmeye katılabildiği biçimde işletebilmelerine bağlıdır. Diğer yanı ile birim derneklerinin öğrenci haklarını kararlılıkla savunmasına, sosyal kültürel etkinlikler içinde üyelerinin kendilerini var etmelerinin koşullarını yaratmasına dayanır. Öğrencilerin büyük bir kısmının (genç *Cumhuriyet* gazetesinin anketine göre yüzde 57'sinin) şikayeti kültürel faaliyet noksanlığıdır. Diğer bütün sorunları, büyük bir çoğunlukla kaldırılmasını istedikleri (yüzde 85) YÖK'ün doğurduğu sorunlardır. Öğrenci derneklerinin hem geniş kitlelere ulaşabilmeleri, hem de araştıran, taraf olan gençlik yığınları oluşturabilmelerinin temeli, tıpkı 1960'lı yıllarda olduğu gibi seminerleri, konferansları, tiyatroları vs. ile geniş bir kültürel çalışma örgütlemelerinden geçmektedir.

Kültürel etkinliklerin örgütlenmesi sorunu, bugün öğrencilerin bir bölüğünü örgütlemeye olan üniversite içindeki çeşitli kulüp ve topluluklar ile etkinlik ve eşitlik temelinde ilişkilerin geliştirilmesini gerektiriyor. Bu oluşumların, öğrenci derneklerinde etkin biçimde yer almalarının koşullarını yaratmak gerektiği açıkça ortaya çıkmaktadır. Bu gelişmeye paralel olarak, öğrenci derneklerinin şimdiye kadar büyük bir duyarlılık göstermedikleri yeni sosyal hareketlenmelere dikkatlerini yoğunlaştırmalarının da gerekli olduğu ortaya çıkıyor. Kadın hareketi gibi, çevre hareketi gibi yeni sosyal oluşumlara ilgiyle ve kapsayıcı biçimde yaklaşmaları gerekir. *Cumhuriyet* gazetesinin anketine göre, örneğin çevre sorununa duyarlı olanlar ankete katılanların yüzde 80'idir.

Birim derneklerin en geniş kesimleri örgütlemesinin gereklerini yerine getirmelerinde belirleyici olan kuşkusuz derneklerin bütün kuruluşlarının çalışmasında ortaya çıkan tıkanıklıkların aşılmasıdır. Çalışan ve çalıştırılan kuruluşlarının yaratılmasıdır. Kurulların her ne sebeple olursa olsun, tıkandığı durumlarda dernek çalışmaları bütün yaşam gücünü kaybetmektedir. Bu yöndeki eğilimler olumludur; olanak bulmuş bütün dernekler genel kurullarını yapmış, örgütçü demokrasiyi uygulama kararlılıklarını ve bütün kurulları işletmekten yana tutumlarını göstermişlerdir. Karar üreten, pratik yöoetimi üstlenen kurullar oluşturmak ve işlemesi yönündeki tıkanıklıkları aşmakta anlayış birliğine ulaşmış olmak, öğrenci gençliğin örgütlenmesinde belirleyici önemdedir.

Bu soruna ilişkin tek tek derneklerin yapacakları, mevzii ve sınırlı kalacaktır. Örgütlenmenin yaygınlaştırılması olduğu kadar derinleştirilmesi öğrenci gençliğin ulusal örgütlülüğünün ve sesinin etkinleştirilmesine dayanmaktadır. Bu alanda alınacak daha çok yol vardır. Bu alandaki sorun da yeni bir anlayışla ele alınmak zorundadır.

Biz, burada ülke düzeyinde örgütlenme ve eylemler üzerine geniş yorumlar yapmayıp, öğrenci derneklerinin kuruluşundan bu yana hemen her aşamada görüşler ürettiğimiz bu alanları tartışmayı bir sonraki sayıya bırakmak istiyoruz. Önümüzdeki sayılarda, 1984-1987 yılları arasında gerçekleştirilmiş öğrenci eylemlerinin dökümünü ve incelenmesini de sunacağız. Gerek öğrenci derneklerinin üye kazanım oranları, gerekse eylemlere katılım göstermektedir ki, öğrenci gençlik, kendi yaşamını ilgilendiren somut sorunlarla ilgilenilmesini istiyor. Amacı iyi belirlenmiş, gerçekçi ve somut hedefli olan, başarılı olma şansı yüksek, kitle güvenliği sağlayan eylemlere katılım daha yığınsal oluyor. Öğrenci derneklerinde çalışma yapan tüm arkadaşların gözönünde bulundurmasında hareketin gelişimi açısından yarar gördüğümüz, kimi veri, eğilim ve yaklaşımları, farklı görüşlerin yansıtılması olanağını da yaratacak tartışacağız. 1988, öğrenci gençlik hareketinde de daha ileri kazanımlara, yeni başlangıçlara, birliğin ve artan etkinliğin yılı olmalıdır!

YARIN ■ İhlâle yol açtıklarına ilişkin İHD ve TAYAD'ın amaçları içerisinde tutulmuş ve hükümlülerin bir an önce salıverilmesi, örgütlülüklerinin tanınması, ideolojik ve insanlık dışı uygulamaların son verilmesi gibi ortak noktalar var. Ancak bu ortaklaşa amaçlar aynı olduğu halde çabalar ayrı yürütülüyor. Siz bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz? Neden iki ayrı dernek kuruldu?

N. HELVACI ■ Bana göre İnsan Hakları Derneği ve TAYAD ayrı ayrı amaçlarla kurulmuş derneklerdir. İnsan Hakları Derneği çok genel, insan haklarını bütün boyutlarıyla yaşama geçirmeye çalışan bir dernektir. TAYAD daha dar amaçlıdır. Bu iki örgütü ayrı amaçla kurulmuş iki dernek olarak göremeyiz, fakat amaçları bir noktada çalışıyor. İnsan Hakları Derneği'nin amaçları içerisinde bulunan bir bölüm konular da TAYAD'ın amaçları için de yer alıyor. Bugün çabşmalarına bu noktada ağırlık kazanmasının nedeni, Türkiye'de bu sorunlara güncel oluşu, yahut oluşu, diğer hak ve özgürlüklere göre daha fazla önem taşıyor olması, Fakat bu, daha başka konularda bir şeyler yapılmayacağı anlamına gelmez, nitekim İnsan Hakları Derneği yakın zamanda bir İnsan Hakları Kurultayı düzenledi. İnsan haklarını türlü boyutlarıyla ve bilim adamları aracılığıyla tartışmaya açtı. O yüzden de her hükümlü ve tutuklu sorunlarıyla uğraşan bir dernek için bu kadar genel ve bu kadar geniş bir amaç için çalışma ve çaba söz konusu olmaz. Bu nedenle diyorum ki bu iki örgütün amaçları bir noktada çakışmaktadır, ama İnsan Hakları Derneği'nin amacı TAYAD'ın amaçlarını da içine almaktadır ve çok daha geniş ve gene ikonuları kapsamaktadır. Bu yüzden her iki örgüte de gereksinim vardır.

M. ERYÜKSEL ■ Biz kuruluşumuzun ilk günlerinden beri, hatta daha öncesinde de insan hakları paralelinde bir dernek kurmayı düşledik. O dönemlerde cezaevleri sıkıntısı biz etkileyen sorunların başında geliyordu. Her birimizin biz yakını içerdeydi, ölümle pençeleşiyordu, işkenceye maruzdu, çok zor günler yaşıyorduk. Bu koşullarda Ankara'ya gelip, çeşitli yetkilere başvurarak çözümler aramaya çalıştık. Ama gördük ki bireysel girişimler kalıcı çözümler getirmiyor. Bu nedenle bir dernek çatısı altında birleşelim, en azından ücret küçük kazanalım, kanlı da olsa bozan getirdiği haklardan yararlanalım demiştik. Derneğimizin kuruluşuna katılmayan değerli İnsan Hakları Derneği adı altında örgütlenmelerini ben yanlış buluyorum. Şöyle ki: TAYAD'ı kurduk, yaşatıyoruz ve bizim TAYAD'ımız İnsan Hakları Derneği'ne üye olurdu. Normalı buydu. Ama o günkü cezaevi koşulları ilk önce TAYAD'ın kurulmasını gerektiriyordu, çünkü TAYAD doğrudan cezaevi koşullarına müdahale için kurulmuştu. Bu ortamda biz bu mücadeleyi verirken, bir İnsan Hakları Derneği'nin -çok geniş kapsamlı ve güzel, buna kabul ediyorum- o gün için daha önemli saydığımız bu'n kabul etmiyorum. Ama genelde İnsan Hakları Derneği TAYAD'a göre olarak, daha geniş ölçülü şekilde kurulabilirdi. Ancak bakımından çeşitli söylentiler çıkarıldı. TAYAD'a "İnsan Hakları derneğidir" denildi. Bunlar kesinlikle doğru değildir ve

İnsan hakları ihlallerinin çeşitli örnekleriyle sürmekte olduğu ülkemizde, aralık ayında "İnsan Hakları Haftası" düzenlenmesi ve "Genel Af" kampanyası ünlülerinin tamamlanıp Meclis Başkanına verilmesi, dikkatleri bir kez daha bu alanda verilen mücadeleye çekmektedir. Bu mücadelenin başını çekmekte olan iki dernek, demokrasi mücadelesinde birbirlerinden ayrılmayan YARIN dergisi, bu alandaki çabaların ortak olması gerektiği görüşünden hareketle Insan Hakları Derneği Genel Başkanı Nevzat Helvacı ve TAYAD Genel Başkanı Mustafa Eryüksel ile konuya ilişkin pratikte yaşanan sorunlar ve geleceğe yönelik yaklaşımlar çerçevesinde birer görüşme yaptı.

İHD-TAYAD: Çabalar ortak olmalı

geneide tüm insanlık için mücadele veren bir kitleyi etkilememeli. birlik beraberlik içinde çalışılmalıdır diye düşünüyorum.

YARIN ■ Her iki derneğin pratikteki bazı etkinliklerde en azından birbirlerini desteklemesi gerekirken, görüyoruz ki bu isteğin gerçekleştirmede bazı sorunlar çıkıyor. Aktiviteler ve kampanyalar bunlara örnek verilebilir. Özellikle demokrasi mücadelesi gündemini doğrudan etkileyen bir "Genel Af" kampanyasında, taraflarına koruyu yakınlığını oldukça farklı. Bu konuda neler diyorsunuz?

N. HELVACI ■ Çabalarımı ortak yürütmemizin iki nedeni var. Bunlardan birincisi örgütsel ayrılıklardan kaynaklanan sorunlar. Bizim merkezimiz Ankara'da, TAYAD'ınki İstanbul'da. Bu yüzden her toplantıda, her an oturup karşılıklı görüş alışverişi yapma olanağımız olmuyor. İkincisi bazı konularda kuşkunuz ki görüş ayrılıklarımız var. Örneğin İnsan Hakları Derneği olarak biz genel af için, ayrımsız bir genel af için ve ölüm cezalarının kaldırılması için bir kampanya başlattık. Bizim kampanyamızın başlamasından sonra, TAYAD gazete'ye verdiği bir ilanla "Tutukluların Özgürlüğü" diye bir kampanya başlatacağını duyurdu. Gerçekte işin hukuksal formülü ayrımsız bir genel af yasasının çıkarılmasıdır. Bu yüzden "Tutukluların Özgürlüğü" diye başlatılan kampanyanın da bu formül dışında olması olanaksızdır. Adının farklı olması bu hukuksal olarak sonucu değiştirmez. Öte yandan, biz ayrım yaptığımız zaman kimin af dışında kalacağını net olarak görmek lazım. Bugün Anayasa af için birtakım engeller getiriyor. Türk Ceza Yasası'nın 125. maddesinden 173. maddesine ve devlete karşı eylemlerden dolayı sanıkların geyleri Anayasa af dışı tutuyor. Bu durumda faşistlere af istemiyoruz demek bir anlam ifade etmez; çünkü onlar adi suçlu muamelesi görüyorlar. Devlete karşı eylemden mahkum edilmediler içinde. Türk Ceza Yasası'nın 313. maddesinden mahkum edildiler. Eğer böyle bir ayrıma gidilirse, af dışında kalacak olanlar sol siyasi düşünceye sahip olanlar olacaktır. mutlaka. Asıl önemli nokta budur, faşistler af istemiyoruz demek sorunu çözmez, çünkü onlar faşistlikten dolayı mahkum olmamışlardır. Bu koşullarda faşistlere af istemiyoruz demek bizgan dışına çıkmaz, yaşama geçmez.

Ayrım yapmaya kalkışınız anda ortaya çıkacak durum, sol görüşlerin içerde kalıp, diğerlerinin çıkma şekline dönüşecektir. Bir de işkenceciler affedilmesin diyoruz, biz de bu düşünceye katılıyoruz mutlaktaki ama, bunca işkence olayı yaşandı 12 Eylül'den sonra, bu işkenceler hâlâ da sürüyor. Bunca işkence olayından sonra kaç tane işkence yapmaktan dolayı mahkeme kürsüsüne çıkarıldı, kaç kişi mahkum oldu bunu görmek lazım. Zaten işkenceciler değiliz, işkence için emir verenler, işkenceyi bir sorgulama yöntemi olarak benimseyenler, uygulatanlar mahkemeler karşısında sanık durumunda değildir. Mahkeme karşısına gidenler emirle bu işi uygulayan polis memurlarıdır. Bunların af edilip edilmemesi de durumu değiştirmeyecektir, bunların sayısı da üç beş kişiyi geçmemektedir zaten.

M. ERYÜKSEL ■ Biz TAYAD olarak genel affan ziyade, faşistler ve işkenceciler dışında "tüm tutukluları özgürlük" diyoruz. Çünkü affı, ne kadar geniş kapsamlı da olsa, işlenmiş bir suçtan ötürü duyulan pişmanlığın sonucu yalvarma olarak anlıyoruz biz. Genel af denince peşinen çocuklarımızın suçluluğunu kabul etmiş oluyoruz. Oysa bugün 12 Eylül koşullarını yaratanların, 12 Eylül' dönbunun ve bütün yaptıklarının insanlık ve demokrasiye uygun olup olmadığı üzerinde kesimlerden birbiri ardına yapılan açıklamalarla ortaya çıktı. Buradan da anlıyoruz ki, gerçek suçlular başkadır. O günkü uygulamaya alet olanlar, halkımıza yaşatılmışlardır. Bu gerçek suçlulardan af dilemek benim doğru bulmadığım bir şey. Kişi olarak onuruma düşkün bir insan da bunu yapmaz. İşte bu nedenle tutsakların özgürlük kampanyasına, ama olmadan, ama kamuoyu yaratmak amacıyla pankler düzenleyerek, çeşitli konuşma ve etkinliklerle gerçekleştirmeye çalışıyoruz. Bizim bunu bir imza kampanyası ile veya medilme göüderek tutsaklara özgürlük verilmesi şeklinde bir talebimiz olmayacak. Biz sürdürdüğümüz kampanya ile çocuklarımızın affedilmesi istemi karşısında, onların suçlu olmadığını kamuoyuna kanıtlamaya çalışıyoruz. Bunu başarmak daha geniş kitlelerin olaya yüklenebileceğini düşünerek bu suçluluk psikozundan çıkıp, haklarını almaları anlamında bir mücadele yi getireceğine inanıyoruz. Bu mücadelenin başarısı konunun yedisinden yetmişine tüm vatandaşların bilgilendirilmesine ve inandırılmış olmasına bağlı. İnandırıcılığı tabidirde, toplum tamamen o yöne kanalize edilirse meclis özgürlük için zorlanabilir; adli yargılar da dahil tüm ya işlar bir oktada odaklaşır; yapılan yanlışlar kamuoyuna duyurulursa, kamuoyu ve halkımız bunun daha çözüm yollarını bulur kanısındayım.

YARIN ■ Son olarak da ortak çalışma konusunda gelecege yönelik somut öneri ve yaklaşımlarınız hakkında söyleyeceklerinizi rica ederiz?

N. HELVACI ■ Bana göre bu iki dernek bu koşullarda, tutuklular, hükümlüler, cezaevi koşulları vb. konularda ortak çalışmalar yapabilirler ve yapmalıdırlar da. Biz İnsan Hakları Derneği olarak konuya bu biçimde ayrımcı yaklaşmıyoruz, mümkün olduğu kadar kapsayıcı olma düşüncesindeyiz. Eğer eylemlerde amaçlar aynıysa, bu amaçlar için birlikte davranılması gerektiğini düşünmekteyiz. Bizim kimseye karşı bir tavrımız yok. Bizim bu konuda hiçbir çekinilecek yoktur, ama onların nasıl davranacaklarını bilemiyorum. Bana göre güçlerimiz bölünmemelidir. Birtakım olaylar bu iki derneğin farklı davranmasını gerektirmez, çünkü içerideki insanlara sorunları ortaktır. o bakla dışarıdaki insanların bu sorunla yakınlaşmaları da ortak olmalıdır.

M. ERYÜKSEL ■ Biz her zaman birlikte olmanın yollarını ararız. Kartlık gördüğümüzü söyleyemeyeceğim ama, biz daima diyalogdan yanayız. Bundan sonrası için de ben tahsen duruma ei koyacağım, kendilerinden yakınım bulduğum sürece de üzerime düşeni yapacağım, çünkü amaçlanmış bir olduğuna, insanlık onurunun yasama geçirilmesi, insan haklarının savunulması olduğuna göre, işlevsizliği yerine getirebilmek için birlikte hareket etmemiz lazım, en azından asgari müşterekler de buluşmalıyız. Kendilerini kardeş dernek olarak kabul ettiğimizi söylemek istiyorum. Aşırı iddia vermek bir yakınsama içerisinde olmadan insanlık hak ve mücadele ei çerçevesinde çalışan bu arkadaşlarla her türlü girişime hazırız, açığız ama karşılığının alabildiğimiz ölçüde.

Söyleşi: Zeki Yücel - Beyhan Sunal

Her şey bir umuttur derler, her başlangıçta bir kuşku. Başlangıç ve son, umut ve kuşku. İşte insanın vazgeçilmez çelişkisi. Umut ederken kuşkulanmak, kuşkulanırken umutlanmak. Nedir bir öğrencinin umudu ve kuşkusu? Ya da ne olmalıdır? Nedir bizim donanımımızın, bilmeyen eneştimizin kaynağı? Nedir bir çelişkiye düşürmek istediklerimiz ve yapmamız gerekenleri anırlandıran? Okul mu? Aile mi? Yoksa ikisi mi? Yoksa hepsinin aynı değirmende harmanlanmasından oluşan bir senlez mi? Bir duygu, düşünce ve sorumluluk sentezi. Bizi yönetsin, yerin dibine batırsın, umutlandırsın ya da yıkan şeyler. Okul yaşantımızda kazandıklarımız ve kaybettiklerimiz ve bir ocağın soğuşuyla gelen karar telaşı. Durağımızda oluşan soluklar. Geçme kalosu korkumuz. Geçerken yuvalarını, geçmezsem ilişkim, terkedişlerim, ezgiliklerimin kaygısı. Geçtin mi aklıb, kaldın mı aptal damgası. İşte bizim gençlik çevresinden gördüğümüz ve kazandığımız eğitim anlayışı. Oysa kaçmaktan ne bizim değerimizi gösterir, ne de yaşama bakış açımız. Okul yabancı bir arazi ve deftersiz. Üzerinde işlemler yaşarsın. Kazandığımız kendimize attır. Nedir bizim kariyeri bir cendiyana gibi görmemizi sağlayan? Şu anda hepimizin söyleyebileceği şeyler aynıdır. Çevre, aile ve içinde yaşanılan toplum. Kaynaklandığı nokta ise bu faktörlerin üzerimize yüklediği bitmez tükenmez sorumluluk.

Kariyerin beraberinde getirdiği, heyecan, korku, sonuçta sevinç, üzüntü gibi duygular bir başarı ölçütünün ürünüdür. Başarı güzeldir, sevindirir, sevindirilir. Ama ya başarısızlık? Bizce başarısızlığı etkileyen pek çok sebep bulunabilir. Bunların başında da ekonomik durum, ailenin eğitimi, baskı, otoriter tavır, sistemin yetersizliği gibi konular söz konusudur. Başarısızlığı engelleme yolunda atılacak en önemli adım veli-öğretmen-öğretmen-okul-çevre etkileşimine yeni boyutlar kazandırmaktır. Başarının öğrencinin eğitimine yönlendirilmesi söz konusudur. Eğitimde yönlendirilmiş çeşitli kaynakları var. Örneğin aile... Ailenin öğrenciye kazandırması gereken ilk unsur çalışma gerekliliğini göstermek olmalı. Çalışma gerekliliğini kavrayan öğrenci bilinçlenip, kendi sorumluluğunu yerine getirmesini bilecektir. Baskı, ilgisizlik, aşırı ilgi ya da tamamen kamuya gönderilen yakınlık ile bu bilinç kazandırılmaz. Aile öğrencinin tüm maddi ihtiyaçlarını karşılasın, ona çalışma ortamını sağlamıştır. Bu durumda öğrencinin çalışmaması için sebep yoktur. Ailelerinin genelde düşündükleri bu işte. Acaba maddi gereksinimlerinizin karşılanması anlamına gelir mi? Ya sevgi... ya ilgi...? Aslında bizim en güçlü desteğimiz sevgi. Sevgi ve beraberinde gelen ilgi... Başarı için ailelerin bu düşüncelerini yıkmaları gerekiyor. Bu düşünce sarmalı aşılamazsa, ocakları daha toplumsal, daha çağdaş olmalarını engelliyor.

Aile çevresi de bizim başarımızı etkileyen bir unsur olarak görülebilir. İşte övgü... Her ana baba çocuğunun başarısıyla övünmeyi sever. Bu övgü bir ödüllendirme olacağından başarıyı kötüler. Ancak işin içine aşırı övgü girince istenilen boyutta gelişmez. Sonuçta bizler kendimizi çevreye karşı sorumlu hissedeceğiz, küçük bir başarısızlık ise bizim korku çıkmazına girmemize yol açar.

Bize gereken eğitimin verilmesinde ekonomik durum da kuşkusuz gözardı edilmemeli. Maddi durumu iyi olmayan ailelerin geçim sıkıntısı peşinde koşmaları gerekli eğitimi vermeyi zorlaştırıyor. Belki de maddi olanaksızlıklar gerekli araç ve gereçlerin sağlanmasını da engelleyebilir. Zengin ailelerde durum böyle değil. Onlar çocuklarına gereken eğitimin olanaklarını sağlamışlar. Özel öğretmen, özel okul, dershaneler, yabancı dil kursları ve her türlü araç-gereç bunlardan. Çocuklarına hizmet ediyor. Gelecekteki yerlerini alacak olan çocukların şimdiden yetiştiriliyor, şimdiden bunun yarınının yapıyorlar.

Ailenin eğitimsizliği de bir başka neden olarak ortaya çıkıyor. Eğitimsiz bir aile az okuyan bir ailedir. Dolayısıyla çocuğun eğitimi ile ilgili yazı ve kitapları okumayışı, bu konuda fikir kalmayı sağlayacaktır. Şımartma, gereksiz ödüllendirme, dayak, baskı gibi yöntemlere başvurmak zorunda kalacaklardır. Bu da öğrencinin başarısızlık uçurumuna yuvarlanmasından başka bir şey değil.

Eğitim sistemimin bozukluğu, sorlayacağı başarısızlığa bir neden. Şu anda okullarımızda uygulanan sistemin otuz yıllık bir geçmişi var. Otuz yılda neler değişmemiş ki? Bu çağ anlamak değil, çağdışı kalmaktan başka bir şey değil. Üstelik bu sistem gerek bizi, gerekse öğretmenlerimizi zor duruma sokuyor. Bizler öğrenmek için değil, geçmek için; öğretmenlerimiz öğretmek için değil, görevini yerine getirmek için çalışır hale geliyoruz. Kitapların zor anlaşılır olması, okul araç ve gereçlerinin eksikliği, laboratuvarlardan tam olarak yararlanılmaması bu sistemin ahlak ilkelerini özler boüma getiriyor.

Bu arada öğretmenlerimize değinmeden geçmek eksik olacak. Bizleri aşağılamak, değer vermemek, bizleri başarısızlığa götürür. Dersge bizlere söz hakkı vermemek, "Sus." Konuşma!" Otur!" gibi uyarılarda bulunma bunun bir örneği. Sınıfta çeşitli konularda tartışmanın kaldırılması, ders dışına çıkmama anlamını konulması bizleri etkiliyor. Yine söz dağılmımda eşitsizlik, notu silah olarak kullanması bizleri derslerden soğutuyor, biz not olgusunun yaratığı karşıtlığa yöneltiyor.

Veliler, öğretmenler! Biz bir grup öğrenci adına öncelikle sizlere seslenıyoruz. Bizler, programı sizler tarafından hazırlanmış bir bilgisayar değiliz. Başarısızlıklarımızın da yarınızda sayılmaya çalıştığımız pek çok nedeni var. Bize gereken anlayışı göstermek ve başarısızlık nedenlerinin en aza indirgenmesini sağlamak sizlerin görevi olmalıdır. Sizlerin bize yapacağınız en güçlü destek sevgi ve ilgidir. İsanlıyoruz ki, sevgi ve ilginin çözemeyeceği sorun yoktur. Yeter ki gerçekten inanalım ve isteyelim. Aydın bir gelecek ve bilinçli bir gençlik için birleşelim.

ocağın soğuguyla gelen heyecan

Tayfun Alkan - Dilek Can

türk-islam-teksas sentezi ve ırkımızın manevi kızı aysel

Her film sonrası illa birkaç esir Türk kurtarılacaktır yanılgısına düşülmemelidir. Örneğin atların, tahta kılıçların ve çadır bezlerinin oyunculardan oyun çaldıkları Osmancık filminde değişik tatlar aranmalıdır.

Taner Gürel

DÜNYA ZİRAAT ÖĞRENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI

LAZZARİ: "hep daha iyiyi arama uğraşı içinde çevre konusunun yeri büyüktür."

YARIN'a Roberto, söyleşimizi daha çok evrensel ve son derece güncel bir sorun olan çevre koruması üzerinde yoğunlaştırmak istiyoruz. Sen bir ziraat öğrencisi, aynı zamanda bir agronomist (ziraat ekonomisti) olarak, çevre sorununu nasıl tanımlıyorsun? Bu sorunu oluşturan bileşenler nelerdir?

ROBERTO LAZZARİ ■ Her şeyden önce çevre kavramı insansal bir kavram. Çevre sorunları da ayrımsız tüm insanları ilgilendiren sorunlardır. Herkes bunun bilincinde olmasa da böyledir bu. Çevre kendi başına ele alınabilecek bir ırgalanan konusu değildir. Sorun, doğrudan doğaya ve doğadaki eko-sisteme dayanır. Ancak "doğa korumacılığı" mantığı çerçevesindeki yaklaşım, yanlış, daha doğrusu sorunları çözücü yetkinlik taşımayan bir yaklaşımdır. Burada global bir bakış açısı geliştirmek gerekiyor. Soruna geniş açıdan bakılınca, toplumsal gelişmenin (toprağa dayalı üretim, sanayi devrimi ve bilimsel-teknolojik devrim) aşamalarıyla yakından ilişkili olduğu görülecektir. Basitleştirerek ele alırsak: Bugün çevre sorunu, hayvanların neslinin azalması, yeşil alanın azalması, açlık, hava kirliliği, trafik ve konut sorunu gibi çok çeşitli boyutları içeriyor. Fabrika atıkları, endüstriyel kirlenme önemli bir yer tutuyor. Silahlanma ise başlı başına anti-çevre bir etkinlik olarak ele alınmalı. Sorun, az önce saydığım toplumsal gelişme zincirindeki dengesizlikler ve yeniliklerden eşit ölçüde yararlanamama sorunudur. Kentleşme, tarımsal etkinliğin giderek terkedilmesi olayına bakalım. Tarımsal etkinlik, çiftçilik, ormancılık, balıkçılık gibi etkinlikler giderek büyük ölçekli firmalar eliyle yürütülmeye başlanmıştır. Ekonomik koşullar bu etkinliği hem bir geçim yolu, hem de bir yaşam biçimi olarak sürdüren insanları kentlere itmektedir. İşte bu yönelim, kendiliğindenliği ölçüsünde sürecek, buna izin verilirse; doğadaki eko-sistem -ki bu sistemin en önemli parçası insandır- bozulur, bir dengesizlik meydana gelir. Teknolojik gelişmenin tarıma yansıması, tarımın daha verimli, makineleşmiş yöntemlerle yürütülmesinin yarattığı doğal istihdam açığı, bu etkinliğin elverişli toprakların yayılması ve kolektifleştirilmesiyle tarım, sanayi alanlarının mekansal olarak birleştirilmesi. Ülkeler içindeki aşağılanmış bölgelerin, eşitlikçi bir ekonomik planlama çerçevesinde geliştirilmesiyle önemli adımlar atılabilir. Şu açık, her bölge özellikle tarımsal açıdan aynı elverişlilikte değil. Dağlık bölgeler, kurak bölgeler bir tutulamaz. Ancak bir ülkenin ya da dünyanın sanayileşmiş büyük kentleriyle, tarıma elverişli ovalarında nüfus yığılacaktır. Diğer yöreler zamanla tümden terkedilecektir diye bir eğilim olabilir mi? Böyle bir eğilim, doğanın dengesini bozar. Şimdi Afrika'nın hem tarımsal, hem insan açıdan geri bir kıta, hem de koca bir kıta olduğunu biliyoruz. Afrika boşaltılacaktır diye bir karar alınamayacağına göre ve Afrika'da açlık, yoksulluk üstesinden mutlaka gelinmesi gereken koşullardır diye düşündüğümüzde yeni uluslararası ekonomik düzen çerçevesinde çözümler üretmek gerekliliği ortaya çıkıyor. Bilimsel teknolojik devrimin ulaştığı düzey, mali kaynaklar ve olanaklar silahlanmaya değil de, dünya üzerinde daha mutlu, barışçı bir yaşamın hedefine hizmet edecek her alanda kullanılırsa, ekteki olanaklar Afrika'yı da insanların hem tarımsal, hem endüstriyel etkinliklerini bütünleştirebildikleri bir kıta haline dönüştürmeye yetecektir. Sorun, bu aşamada politik bir sorundur.

Açıklamaların, sorunun ekonomik yönünü ortaya koyuyor. Çevrenin nasıl kirlendiği, yıprandığı konusu hiç kuşkusuz, insanın ekonomik etkinliği gereği, doğal çevre içinde aldığı konuma bağlı. Şimdi biraz da sorunun planını ve eğitsel gelişmenin çevre üzerindeki sonuçları ve neler yapılabileceği konusunda konuşalım. Çevre sorunlarını çözme yolunda somut ve sonuç alıcı adımlar neler olabilir?

■ Çevre sorunlarının en yoğun yaşandığı yerler büyük kentlerdir bence. Kimi ülkelerde, kentleşme öylesine plansız gerçekleşiyor ki, bir kentin tarihsel, doğal dokusu tümüyle yıpratılırken, yerine konulan yapılar, yollar, alanlar bütünü insansallıktan tümüyle uzak; kirli, gürültülü, kimi zaman işlevsiz, çoğunlukla da estetikten tümüyle yoksun. En önemlisi de sağlıksız bir ortam oluşturuyor. Buna dikkat çekmek, birinci adım olabilir. Çevre duyarlılığının yaratılması, geliştirilmesi, çevre duyarlılığının eğitim yoluyla kazandırılması hedeflenmeli. Kendilerde öğrenim gören üniversiteli gençlik içinde bu duyarlılığı oluşturmak yaşamsal önem taşıyor, hem de sorunlara çözüm getirmekle görevli kurumlar, belediyeler, hükümetler, fabrika ve tesis sahipleri vb. üzerinde yaptırım uygulayabilmek için etkinlikler, kampanyalar düzenlenmesi gerekiyor. Sorunu küçümseme hatasından kaçınmak gerek. Sorun, ekonomik sorundur, planlama sorunudur, sistem sorunudur. Gene de şöyle bir genelleme yapmak hatalıdır. Bugün çevre kirliliği yalnızca kapitalist ülkelerin sorunu değildir. Her iki sistemin de bu yönde çabaları gerekli. Serbest piyasa ekonomisi, bu planlılığı yansıtıyor, anlıyor. Azgelişmişlik sorununa global çözümler, kapitalizmden geçmiyor. Bunlar hep politik bakış sorunlarıdır. Çevrecilik konusunda da gereklidir. Bilimsel teknolojik devrimin ne yönde kullanılacağı da politik tercihtir. Ama, çevre sorunları sosyalizmde biter demek, Çernobil kazasını önemsememiş oluruz. Planlama, denetim gerekliliği bir yana, daha sağlıklı, daha estetik, daha rahat, daha işlevselin sonu yoktur. Hep daha iyiyi arama uğraşı içinde çevre konusunun yeri büyüktür.

Çevrecilik hareketine nasıl bakıyorsun? Dünya Ziraat Öğrencileri Derneği'nin yeşiller hareketiyle ilişkileri nasıl? Özellikle Avrupa'da önemli bir yaygınlığa ulaşan bu hareketin etkinliklerini nasıl değerlendiriyorsunuz?

■ Çevre sorunlarının çözümünde bireysel çabalar olumsuzlanamaz. Ancak temelde yanlış olan bir şey var gibime geliyor. Kısaca, şöyle diyebilirim. Yeşil, bir politika değildir. Olamaz. Politika, bir ideolojiye dayanır. Yeşil, bir ideoloji de değildir. Ancak bu hareketin malzemesidir. Ancak "kâr değil uyum" gibi bir slogan örneğinde kuşkusuz bir ideolojinin izleri vardır. Ben, Yeşiller Hareketi'ne inanmıyorum. Bunu bir demokratik kitle hareketi olarak destekliyorum. Dernek olarak da destekleriz. Ancak, Yeşil Parti'yi ve ideolojisini "yeşil" üzerine kurmuş bir politik harekete inanmıyorum. Evet, sorun politiktir. Sorunun çözümünden biri imtiyazlı bölgelerden imtiyazsız bölgelere paranın akışının sağlanmasıdır. Ulusal sınırlar aşılmalıdır, ulusal çıkarlar da öyle. Global anlayışlar evrensel sorunların çözümünde büyük rol oynayacaktır. Bu anlayışı geliştirmek, eğitim politikasının içinde bu anlayışı savunan, zenginleştiren unsurlara yer almasını sağlamak başlı başına bir mücadele alanıdır. Sömürüye karşı politik düşünce biçimi, çevre hareketinin de sağlıklı temele oturması için gereklidir. Ancak bu saptama, demokratik kitle hareketi olarak çevreciliğin, değişik politik yaklaşımları ve değişik politikleşme düzeylerini de içeren bir topluluğun ortak uğraşı olmasının önüne geçmemeli. Çevre duyarlılığı giderek kitleselleşen bir harekettir ve bu kitleselleşmede "iyi bir gelecek" isteyen herkesin çıkarı vardır. Öte yandan çevre sorunlarına doğru çözümler getirmek, her politik grup ve partinin gündemindeki konulardan biri olmalıdır. Hareketin sendikal ve politik yönleri, ayrı ayrı birbirinin yerine geçemeyecek önemi taşıyor.

DÜNYA ZİRAAT ÖĞRENCİLERİ DERNEĞİ (IAAS)

Üniversite öğrencilerinin uluslararası düzeyde oluşturdukları birlikler yalnızca ülke düzeyinde öğrenci örgütlerinin biraraya gelmesiyle kurulan federatif tipte örgütlenmelerle sınırlı değil. Özellikle tıp, hukuk, tarih gibi özel eğitim alanlarında (Eskin birlikler de) oluşturuluyor. Dünya Ziraat Öğrencileri Derneği (IAAS) de bunlardan biri. 1957'de kurulan ve kendisini "hükümetlerüstü örgütler" statüsünde tanıtan bu dernek, 17'si Avrupa, 11'i Afrika, 2'si Amerika ve 2'si de Asya'da olmak üzere toplam 32 ülkeden üyeleri bulunduruyor. Derneğe üye olan kuruluşlar, genellikle ulusal düzeydeki ziraat öğrencileri dernekleri olmakla birlikte, bu çerçevede çalışan yerel öğrenci gruplarıyla, ziraat eğitimi veren okullarda oluşturulan genel amaçlı öğrenci dernekleri de üyelik için başvurabiliyor. YARIN'ın Havana'da (Uluslararası Öğrenciler Birliği (IUS)) Kongresi sırasında söyleşi yaptığı Roberto Lazzari İsviçreli bir Agronomist ve 1986 yılından beri Dernek başkanlığını yürütüyor.

Kadınla erkek: heryerde birlikte heryerde eşit

Kadın sorunu, yüzyılın başından beri üzerinde en çok konuşulan, en çok tartışılan, çözümler aranan, çevresinde hareketler, evlemler oluşturulan, gruplar kurulan sorunlardan biri. Kadın hareketleri, özellikle 1970 ve 80'li yıllarda toplumsal bilincin ve canlanmanın da önemli odaklarından biri oldu.

Genç kızlar, üniversite öğrencileri, çalışan genç bayan arkadaşlarımız, tüm toplumsal, ekonomik sorunlar içinde, bir de valnızca "kadın" olmaktan kaynaklanan sorunları yaşıyorlar. Bundan böyle, kadın hareketleri, kadın sorunları ve haklarına ilişkin vaklaşımlar konusuna YARIN daha geniş ver ayıracak. Başlanıç olarak, genç insanlardan evde, işyerinde, okulda cinsivetleri nedeniyle karşılaştıkları sorunları anlatmalarını istedik. Cinsiyete dayalı ayrımcılığın temel insan haklarına aykırı düştüğü gibi yalın bir gerçekten hareketle, kadın sorununu tüm önyargı ve katı yaklaşımlardan uzak, ağırlıklı olarak da okurlarımızın katkısıyla tartışmayı sürdüreceğiz.

Kadınla erkek her yerde birlikte, her yerde eşit! Bu istemin yaşama geçmesi için verilen tüm çabaların değerli olduğu inancıyla, her anlayışın yaklaşım ve etkinliklerini bize yansıtmalarını diliyoruz. Dergimize iletilen tüm deneyim, görüş ve öneriler tartışmamızı boyutlandıracak, verimli kılacaktır.

Söyleşiler. Ayçe Arsoy. Nihat Yıldız - Demet Çetin Nermin Hocaoğlu

"GENÇ KIZ OLARAK EN ÖNEMLİ SORUNUM, EVE, AİLEME İLİŞKİN..."

MİSİN BAKIRCIOĞLU
Devlet Konservatuvarı Yüksek Bölüm öğrencisi

Bir genç kız olarak olağanın dışında birtakım isteklerim olduğunda karşılaşılan sorunlar, insanın boyunu aşabiliyor. Ancak, isteklerini kısarak ve olağanın, önümüze tanıdan çerçevenin dışına çıkmazsak, sorunsuz bir yaşama sahip olabiliyor genç kız. Bir genç kız olarak somut bir biçimde yaşadığım en önemli sorun, eve, aileme ilişkin olanı. Çünkü, insan diğer çevrelerdeki, örneğin üniversite çevresindeki kısıtlayıcı şeylere daha kolay savaş açabiliyor. Ev ise tüm sorunların kolayca çözülemediği bir yer. Bence, toplumumuzdaki bir genç kız için genel anlamda erkeğinki gibi bir yaşam biçimine sahip olabilme isteği, sorunların baş kaynağı olarak ele alınabilir.

Kadın sorunu-feminizm üzerine okuduklarımı çok sınırlı. Ancak, yaşadıklarımdan kaynaklanan sorunlar nedeniyle, söyleyebilirim ki, bu konuda bilinçlenmek çok önemli. Okumanın, tartışmanın ve gerektiğinde savaşmanın zorunlu olduğuna inanıyorum.

"MÜCADELE ORTAK OLMALI.."

ZÜHAL ÇETİN
A.Ü. Hukuk Fakültesi öğrencisi

Kadın sorununu genç-yaşlı, öğrenci-çalışan gibi ayrımlarla ele almıyorum. Öğrenci kızın yaşadığı sorunlardan çok daha ağırını diğer kesimlerden insanlar da yaşıyor. Öğrenci olarak bizler onlardan çok daha şanslıyız; çünkü yaşamımızı yönlendirebilme olanağımız var bir ölçüde de olsa.

Feminizm konusunda bilgim var tabii. Feminizmi tek başına savunmanın, temel sorunu gözden kaçırmak olduğuna inanıyorum. Ezilen ve sömürülen yalnızca kadınlar değil ki! Mücadele ortak olmalıdır. Düşmanımızı sadece erkekler olarak görmek, böylesi bir mücadeleyi baltalamaktır yalnızca. Ama, bu söylediklerim ezilip horlanmayı, ikinci sınıf insan davranışı görmeyi kabullendiğimi getirmiyor. Verilecek mücadelede biz kadınlara iki kat ağır görev düşüyor. Hem varolan sömürü düzenine karşı mücadele, hem de insan olarak erkeklerle eşit haklara sahip olduğumuzun, cinsel meta olmadığımızın, özgür olduğumuzun mücadelesi.

"İŞ SINAVLARINDA ERKEKLER TERCİH EDİLİYOR"

DEVLET MEMURU GENÇ BİR İŞLETMECİ (SBF Mezunu)

Bir bankada uzman olarak çalışıyorum. Uzmanlık, mülfettişlik dallarında, ya da yetkili olmayı gerektiren dallarda bayanlara hak tanınmıyor. Bu tür yetki ister, yan işler için yapılan başvurularda, iş sınavlarında erkekler tercih ediliyor. Bu sınavların birçoğunda TC vatandaşı olmanın yanı sıra, erkek olma koşulu da aranıyor.

Kız olduğum için ergenlik çağına geldiğimde ailem hareketlerimi kısıtlamaya başladı. Biz kadınların günlük yaşamda karşılaştığı bir başka sorun da otobüsler. Otobüslerde rahatsız edilmemek için oturmayı, ya da rahat ayakta durabileceğ bir yer bulmayı tercih ediyoruz. Birçok erkeğin rahatsız edici tavırlarıyla karşılaşıyoruz.

Türkiye'deki kadın hareketine gelince, yaptıkları eylemler bence sonuçsuz. Örneğin "Dayağa Hayır" kampanyası başlattılar. Ancak toplume belli bir kültür yerleştüremedikten sonra, insanın sahip olduğu haklara karşı saygının oluşmadığı bir toplumda kadınların sorunları da var olmaya devam edecek, tabii dayak sorunu da! Fakat çok da olumsuz yaklaşmıyorum onların eylemlerine. En azından seslerini duyurabiliyorlar, kamuoyunda bu sorunların konuşulmasını, tartışılmasını sağlıyorlar. Bununla birlikte, bu yalnız kadınları değil, toplumu ilgilendiren bir sorun bana göre. Bu nedenle bu eylemlerin bu biçimde sonuca ulaşacağını zannetmiyorum.

"İNSAN OLARAK DEĞİL DE, CİNSEL OLARAK GÖRÜLME DURUMU..."

ÇAĞLA ÖZTEK
ODTÜ Kamu Yönetimi 1. sınıf öğrencisi

Kız-erkek ilişkilerinde, özellikle duygusal ilişkilerde çevreden ve ailemden gelen tepkilerle karşılaşıyorum. Ailem kız olduğum için evde ev işleri yapmamı istiyor. Bu sorumluluklardan kaçmıyorum, şikâyet etmiyorum ama, bunlar yalnızca kız olduğum için istendiğinden, buna karşı çıkıyorum. Hem ailemden, hem çevremden kız olduğum için farklı davranmam isteniyor. Bunlar daha çok gelenek-göreneklerle, yaşayış biçimiyle ilgili. Oysa ben insan gibi davranmak istiyorum.

En büyük korkum da gelecekte iş yaşantısında kadın olduğum için karşıma çıkacak engeller. İnsan olarak değil de, cinsel olarak görülme durumuyla karşılaşabilirim. Ben sosyal bilimci olacağım. Bilim toplum, ataerkil bir toplum. Kadına yeterince değer verilmiyor. Belki de bir sosyal bilimci olarak ciddiye alınmayacağım, istediğim yere bu yüzden gelemeyeceğim.

Feminizm gerçekten saygı duyulacak bir hareket. Kadınların böyle bir harekete ihtiyacı var. İsminin feminizm değil de, gerekte eşitlik için çalışıldığını gösteren bir şey olması daha iyi olur. Çünkü bu hareket, erkek düşmanlığı ya da kadının öne çıktığı bir toplumun özleminden yola çıkıyor. Oysa amaç kadınla erkeği eşit kılmak olmalı. İnsana düşmanlık doğru değil. Kadın hareketi genelde insanlık için, insanları eşit kılmak ve onların eşit haklarını korumak için yapılan her şeyin bir parçası olmalı. Bizim dinimiz de kadınların erkeklerle eşit haklara sahip olmasını engelleyen başlıca etkenlerden biri.

Feministlerin yaptığı eylemler oldukça yetersiz, ne yeterince destek görüyorlar, ne de yaygınlaşabiliyorlar. Hareketleri belli şehirlerde, belirli bir kadın kesiminde takılı kalıyor. Bu hareketin topluma kazandırılması, erkekler tarafından da savunulur bir duruma gelmesi gerekir. Çünkü bu yalnız kadınların sorunu değil, insanlık sorunudur.

"BİR KIZLA BİR ERKEK FARKLIDIR"

H.Ü. Edebiyat Fakültesinden Bir Kız Öğrenci

Ben ailemden ayrıyım, onlar Ego tarafında oturuyorlar. Ailem kız olduğum için bana ağabeyimden daha farklı davranır, ama bu bence çok doğal. Ben ağabeyim gibi istediğimi yapamam, eve geç saatlerde gelmem imkansızdır, çünkü bir kızla bir erkek farklıdır, ayrıca ben de bir genç kızın geç saatlere kadar dışarıda kalmasını doğru bulmuyorum, toplumumuz bunu hiç de iyi karşılamaz.

Bizler kız olduğumuz için istediğimiz her yere gireme yiz. Kahvelere filan giren kız arkadaşlarımız var, ama ben böyle yerlere girmeyi hiç düşünmedim. Çünkü ne olursa olsun böyle cahil kızlara çevreden iyi gözle bakılmıyor ve onlar toplum tarafından dışlanıyorlar. Beş yüzde kalır. Ben için bana çevreden kötü gözle bakılmasın dansa rahatsız olmuyorum. Çünkü her kesle yaygın olan bir kanı da, yurtta kalan kızlar ailelerinden ayrı olduklan için cahil kızlardır, onlarla rahatça görüş eğ. kendilerinde şeklinde. Bunun nedeni de sanırım izin alıp tiyatroya, sinemaya filan giden, -erkeklerin yurt girişi bizden daha geç olduğu için- son erkek servisiyle ya da erkek arkadaşlarıyla yurda dönen kız arkadaşlarımızı görüp, herkesi onlara göre değerlendiren çevre.

Bana göre kadınlarla erkeklerin eşit olması bizim toplumumuz için çok zor. Bizim toplumumuzda kadınların erkekler gibi davranması imkânsız, çünkü ikisinin konumları da, görevleri de, kendilerinden beklenenler de, yapılan gereği birbirinden çok farklı.

"AİLEDE AĞABEYİNDEN ÇOK FARKLI DAVRANILIR BANA..."

ALİ YECOSAR
AÜ DTCF Amerikan Dili ve Ed. Bölümü

Ben ailemden ayrıyım ve Ankara'da özel bir yurtta yaşıyorum.

Babam oldukça otoriter bir insandır. Ailede ağabeyimden çok farklı davranılır bana. Ağabeyim eve istediği saatte döner, bildiği halde, ben izinsiz kapıdan adımı bile atamam. Babam erkeğin çok önemli bir işim yoksa ve annem de arayıp gitmemişse evde olmamı zorunlu kılıyordu.

Başka da söyledi gibi, ben özel bir yurtta kalıyorum. Zaten yurtta kalmak yeterince zor değilmiş gibi, bir de çevredekilerin zaman zaman ayıplayan zaman zaman her görev, özellikle de acaba ben de bir yanlış mı yapıyorum diyecek bir kuşkuyla karşılaşıyorum. Çünkü çevredekilere göre bizler cahil kızlarız, birçok erkek arkadaşımız var. Hatta bu konuda çok çarpıcı olduğunu düşündüğüm bir örnek vermek de isterim. Bir gün mahalle sakinleri yurt müdürlüğüne birkaç şikâyet dilekçeler ve "Bunun yurt mu, yoksa siz burada batakhane mi çalıştırıyorsunuz? Bu kızlar her gün başka başka erkeklerle yurda geliyorlar, sokaklarda sarmaş dolaş dolaşıyorlar" diye. Tabii, o günden sonra üzerimizdeki baskılar bir hayli daha artır, yurt müdürlüğü bizleri toplayıp uzun uzun söyleve verdi. Böyle devam edersek daha sert önlemler alacağını da sözlerine ekledi.

Beni bu kadar fazla sorunu çok somut olarak yaşarken, feminizm gibi hareketler bana, sorunlarımıza çok uzak, köklü çözümler bulmaya yarayamayacak şeyler gibi geliyor, yani biraz havada kalıyor. Ben de erkeklerle kadınların eşit haklara sahip olması gerektiğini savunuyorum. ama eşit hakları kesinlikle birer rakip olarak görmüyorum.

IŞIK YENERSU

"kim kime dayak atıyorsa, ona karşı hep birlikte mücadele etmek gerek..."

"Dünyada ve Türkiye'de karşı olunacak o kadar çok 'izm' var ki, bir 'izm'e karşı olunacaksa, herhalde feminizm olmaz bu."

İRLANDA ULUSAL TİYATROSUNUN ÖNCÜ VE DEVRİMCİ YAZARLARINDAN SEAN O'CASEY VE

1789

Fransız Devrimi'yle birlikte filizlenmeye başlayan "ulus"bilinci, 19. yüzyılda (bütün) yerleşiklerde olduğu gibi, Osmanlı, İspanya, Portekiz, Hollanda, Fransa, Avusturya-Macaristan ve Rusya'da da, tüm dinamizmini ve yaratıcılıklarını seferber etmeyi sağlayan bir "ulusal bağımsızlık" hareketini yaratmıştı. Bu hareket, kimi ülkelerde, ulusal bağımsızlıklarını kazanmak için, yoğun bir silahlı mücadeleye girişti. Bu mücadele, kimi ülkelerde, ulusal bağımsızlığın kazanılmasıyla sonuçlanırken, kimi ülkelerde de, ulusal bağımsızlık mücadelesi, ulusal burjuvazinin, emperyalizmle uzlaşmacı tutumu nedeniyle, yenilgiye uğradı. Ve ulusal kurtuluş mücadeleleri, kimi yerlerde başarıya ulaşırken, kimi yerde de çok kanlı bir biçimde bastırılıp, halklar üzerinde yoğun bir terör estirilse bile, İrlanda örneğinde olduğu gibi, tarihten bu halkın sesini bastıracak güç çıkmadı.

Nitekim İrlanda'da 19. yüzyılın ikinci yarısında, İngiliz egemenliğine karşı yoğun bir mücadele başladı. Bu mücadele, ulusal bağımsızlık mücadelesinin yanısıra, İrlanda'nın ulusal kültür ve sanat etkinliklerine de yansıdı. İngiliz kültürüne karşı kendi kültürel bağımsızlıklarını kazanmak için yapılan çalışmalar, yüzyılın sonlarına doğru ürünlerini vermeye başladı. 1923 Nobel Edebiyat Ödülü'nün de sahibi olan o yılın yazarı, şair W.B. Yeats (1865-1939) ile, yine o yıllarda yazan olan L. Gregory (1859-1932) öncülüğünde, İrlanda ulusal tiyatrosu olduğu bilinen "Abbey Tiyatrosu" kuruldu ve böylece İrlanda yazını, usta yazarların güçlü yapıtlarıyla büyük bir adım ilerledi. İlk öykülerini yaşam gerçekliğiyle kaynaştırıp, mizah dolu ama bir dille anlatan L. Gregory, İrlanda halkının kahramanlık duygusunun altını çizerek, ulusal bağımsızlık özlemini konu alan tragedya ve komedyalar yazan L. Robinson (1886-1958); folklor ve efsane gibi sözlü halk edebiyatından esinlenerek, kimi alan gerçekleri çok yönlü ve canlı bir biçimde işlemekle, mizah dolu bir Uyanış yazarı J.M. Synge (1871-1909) ve Dublin'deki yoksul emekçilerin yaşamını ele alarak, kent gerçeğini çarpıcı bir biçimde anlatan devrimci yazar Sean O'Casey (1880-1964)...

İrlanda ulusal tiyatrosunun özgün bir kimlik kazanmasına büyük katkıları olan ve İrlanda'nın en önemli yazarlarından biri sayılan O'Casey, çok kalabalık, listelik de çok yoksul bir ailenin çocuğuydu. Sağlıksız yaşam koşulları yüzünden küçük yaşta üveden ve yakalandığı göz hastalığı yüzünden de yarı kör ve sayılı sürdürmek zorunda kaldı bütün bir yaşamını... Öte yanda, ülkesindeki bağımsızlık mücadelesini benimsemiş ve aktif bir biçimde katılmıştı bu mücadeleye.

O'Casey her devrimci gibi ülkesine ve halkına karşı sorumluluğunun bilincinde, derin bir görüşün bir aydını olarak, İrlanda'nın geleceği için büyük değer olan ve "Dünyadaki en kötü şeylerden biride kölelikte" diye nitelendirdiği cesaretli ve, ölümüne kaynaklanan yoksulluğu aşmı zincirden kurtulan olarak değerlendiriyor ve "Emekçiler geleceğin devletini, mülkiyetle ilişkisini halkçı olan bütün dünyalarda kurmalıdır" diyerek de, bağımsızlık mücadelesinin yanı sıra, sınıfsal mücadelenin de görmüş edilmesinden yanaydı. Çünkü İrlandalı emekçiler, dinciler ve aşırı milliyetçiler gibi bağımsızlık olayına değerlendiriyorlar ve Katolik, Protestan oyununa bile kanabiliyorlardı, sömürgecinin bu konuda çok daha dikkatli ve bilinçli davranmasının için yoğun çaba harcıyorlardı.

O'Casey yapıtlarında bu tür eğilimleri ustalıklı bir biçimde eleştirmeye başlayınca, büyük bir tepki gördü. Önce "Kardeşsin ve Yiğitler" oyunu protesto edildi. Arkasından, yazdığı oyunlar tiyatro yetkililerince kasıtlı olarak geri çevrildi. O'Casey de bunun üzerine kızgın, öfkeli ve kendini İngiltere'ye sürgün edip, ölünceye dek dönmedi İrlanda'ya...

O'Casey aynı koşulları paylaştığı için, İrlanda'nın yoksul emekçilerini çok iyi tanıyan ve onları yapay kahramanlık örgüleriyle politikMayıp popülizmin tuzağına düşmeyen, gerçekçi bir yazardı. Bu yüzden acı, tatlı, sevimli, yalancı, çıkarcı, üzgün, gevşek, korkak, yiğit vb. çok yönlü olarak irdelediği insanları. Yapıtlarının çoğunda İrlanda Cumhuriyet Ordusu'nun aykırılarıyla, yoksul halkın lümpen kesimlerini alaylı bir biçimde oleştirse bile, kimi gerici ve ukçı unsurların ileri sürdüğü gibi, bu O'nun bağımsızlık mücadelesini ve emekçileri küçümse-diği için değil; tersine, sağlıksız unsurların ayıklanıp, halk bilinçlendirilerek, geleceğin üzerinde toplumuna doğru yönelebilir İrlanda için çaba harcadığındandı. Nitekim İngiltere'deki sürgün yaşamında bile, hep İrlanda'yı ve İrlanda halkını yazdı O.

Yapıtlarında yalnızca "Dünyanın Dibeni" diliminde çevirdiğ, yıllar önce de "Juno ve Tavus"u sahnelenen O'Casey; İrlanda tiyatrosunu dünya sahnelerinde de temsil eden önemli yazarlardan biri olmasına karşın, ülkemizde yeterince tanınmamaktadır. Ankara Sanat Tiyatrosu'nun bu sezon sahnelediği "Silahşörün Gölgesi" bir ölçüde bu aksaklığı giderecektir.

Silahşörün Gölgesi, İngiliz egemenliğine karşı verilen mücadele de, bir yanda İngiliz barbarlığını sergilerken, öte yanda silahşörün gölgesine sığınan "romantik sanideo işçiciliğe, üçüncü "milli burjuva"ya, yarısıyoz bir mülktandan lümpen proletaryaya kadar, yoksul halkın çeşitli temsilcilerinin olaya yaklaşımlarını acı ve alaylı bir tavırla eleştirir.

Olay Dublin'de, her zamandan yoğunluk akan bir emekçi semtinde geçer. İngiliz polis ve askeri, ülkesinin bağımsızlığı için mücadele eden İrlanda Cumhuriyet Ordusu (IRA)'nun eylemlerinden bütünüyle bir terör estirmektedir halkın üzerinde. Halk ise, günlük geçim kaygılarının ve bilinçsizliğinin dolayı çoğu değer yargıları dejenere olmuş, yanlı "bağımsızlık savaşı" asıl kendi kazançları değilmiş gibine kayıtsız ve duyarsızlar. Ama İngiliz baskısına karşı duydukları öfke, IRA'ya sempati duymaya, hatta bilinçsizce tabulaştırmaya kadar götürür onları. Nitekim aynı yaygın paylaşmalarına karşın, komşuları olan "Şairdi"i bile onlardan biri sanıp, korkuyla karışık bir saygı duyarlar ona. Oysa ki şairdik, ekonomik olanaklardan yoksun olduğu için fikriyi kulede yaşayamayan, gözleri gerçeklere kapalı ve kendince "şairdik" oynayan romantik bir entelektüeldir. Küpeli köylü bu değerlere gövdeyi sözcüleri ikili oynarken, zamanla bilinçli olarak "silahşörün gölgesi" olmayı benimser. Çünkü bu durum ona, yapay da olsa bir saygınlık kazandıracaktır. Nitekim öyle olur; bir anda çevresindeki insanların özünde bilgisiz ve bilinçsizlikten dolayı çoğu değer yargıları dejenere olmuş, yanlı "bağımsızlık savaşı" asıl kendi kazançları değilmiş gibine kayıtsız ve duyarsızlar. Ama İngiliz baskısına karşı duydukları öfke, IRA'ya sempati duymaya, hatta bilinçsizce tabulaştırmaya kadar götürür onları. Nitekim aynı yaygın paylaşmalarına karşın, komşuları olan "Şairdi"i bile onlardan biri sanıp, korkuyla karışık bir saygı duyarlar ona. Oysa ki şairdik, ekonomik olanaklardan yoksun olduğu için fikriyi kulede yaşayamayan, gözleri gerçeklere kapalı ve kendince "şairdik" oynayan romantik bir entelektüeldir. Küpeli köylü bu değerlere gövdeyi sözcüleri ikili oynarken, zamanla bilinçli olarak "silahşörün gölgesi" olmayı benimser. Çünkü bu durum ona, yapay da olsa bir saygınlık kazandıracaktır. Nitekim öyle olur; bir anda çevresindeki insanların özünde bilgisiz ve bilinçsizlikten dolayı çoğu değer yargıları dejenere olmuş, yanlı "bağımsızlık savaşı" asıl kendi kazançları değilmiş gibine kayıtsız ve duyarsızlar. Ama bu bolayı çok sürmez. Aynı odayı paylaştığı "minik burjuva" gençlik sabırsızlığıyla, yoksul halkın lümpen kesimlerini alaylı bir biçimde oleştirse bile, kimi gerici ve ukçı unsurların ileri sürdüğü gibi, bu O'nun bağımsızlık mücadelesini ve emekçileri küçümse-diği için değil; tersine, sağlıksız unsurların ayıklanıp, halk bilinçlendirilerek, geleceğin üzerinde toplumuna doğru yönelebilir İrlanda için çaba harcadığındandı. Nitekim İngiltere'deki sürgün yaşamında bile, hep İrlanda'yı ve İrlanda halkını yazdı O.

Yapıtlarında yalnızca "Dünyanın Dibeni" diliminde çevirdiğ, yıllar önce de "Juno ve Tavus"u sahnelenen O'Casey; İrlanda tiyatrosunu dünya sahnelerinde de temsil eden önemli yazarlardan biri olmasına karşın, ülkemizde yeterince tanınmamaktadır. Ankara Sanat Tiyatrosu'nun bu sezon sahnelediği "Silahşörün Gölgesi" bir ölçüde bu aksaklığı giderecektir.

Silahşörün Gölgesi, İngiliz egemenliğine karşı verilen mücadele de, bir yanda İngiliz barbarlığını sergilerken, öte yanda silahşörün gölgesine sığınan "romantik sanideo işçiciliğe, üçüncü "milli burjuva"ya, yarısıyoz bir mülktandan lümpen proletaryaya kadar, yoksul halkın çeşitli temsilcilerinin olaya yaklaşımlarını acı ve alaylı bir tavırla eleştirir.

"SİLAHŞÖRÜN GÖLGESİ"

"Silahşörün Gölgesi"nde oyuncular başarılı bir ortak çalışma örneği sergiliyorlar.

Olay Dublin'de, her zamandan yoğunluk akan bir emekçi semtinde geçer. İngiliz polis ve askeri, ülkesinin bağımsızlığı için mücadele eden İrlanda Cumhuriyet Ordusu (IRA)'nun eylemlerinden bütünüyle bir terör estirmektedir halkın üzerinde. Halk ise, günlük geçim kaygılarının ve bilinçsizliğinin dolayı çoğu değer yargıları dejenere olmuş, yanlı "bağımsızlık savaşı" asıl kendi kazançları değilmiş gibine kayıtsız ve duyarsızlar. Ama İngiliz baskısına karşı duydukları öfke, IRA'ya sempati duymaya, hatta bilinçsizce tabulaştırmaya kadar götürür onları. Nitekim aynı yaygın paylaşmalarına karşın, komşuları olan "Şairdi"i bile onlardan biri sanıp, korkuyla karışık bir saygı duyarlar ona. Oysa ki şairdik, ekonomik olanaklardan yoksun olduğu için fikriyi kulede yaşayamayan, gözleri gerçeklere kapalı ve kendince "şairdik" oynayan romantik bir entelektüeldir. Küpeli köylü bu değerlere gövdeyi sözcüleri ikili oynarken, zamanla bilinçli olarak "silahşörün gölgesi" olmayı benimser. Çünkü bu durum ona, yapay da olsa bir saygınlık kazandıracaktır. Nitekim öyle olur; bir anda çevresindeki insanların özünde bilgisiz ve bilinçsizlikten dolayı çoğu değer yargıları dejenere olmuş, yanlı "bağımsızlık savaşı" asıl kendi kazançları değilmiş gibine kayıtsız ve duyarsızlar. Ama bu bolayı çok sürmez. Aynı odayı paylaştığı "minik burjuva" gençlik sabırsızlığıyla, yoksul halkın lümpen kesimlerini alaylı bir biçimde oleştirse bile, kimi gerici ve ukçı unsurların ileri sürdüğü gibi, bu O'nun bağımsızlık mücadelesini ve emekçileri küçümse-diği için değil; tersine, sağlıksız unsurların ayıklanıp, halk bilinçlendirilerek, geleceğin üzerinde toplumuna doğru yönelebilir İrlanda için çaba harcadığındandı. Nitekim İngiltere'deki sürgün yaşamında bile, hep İrlanda'yı ve İrlanda halkını yazdı O.

Yapıtlarında yalnızca "Dünyanın Dibeni" diliminde çevirdiğ, yıllar önce de "Juno ve Tavus"u sahnelenen O'Casey; İrlanda tiyatrosunu dünya sahnelerinde de temsil eden önemli yazarlardan biri olmasına karşın, ülkemizde yeterince tanınmamaktadır. Ankara Sanat Tiyatrosu'nun bu sezon sahnelediği "Silahşörün Gölgesi" bir ölçüde bu aksaklığı giderecektir.

Silahşörün Gölgesi, İngiliz egemenliğine karşı verilen mücadele de, bir yanda İngiliz barbarlığını sergilerken, öte yanda silahşörün gölgesine sığınan "romantik sanideo işçiciliğe, üçüncü "milli burjuva"ya, yarısıyoz bir mülktandan lümpen proletaryaya kadar, yoksul halkın çeşitli temsilcilerinin olaya yaklaşımlarını acı ve alaylı bir tavırla eleştirir.

"Silahşörün Gölgesi, . . . bir yanda İngiliz Barbarlığını sergilerken, öte yandan silalışörün gölgesine sığınan yoksul halkın çeşitli temsilcilerinin olaya yaklaşımlarını acı ve alaylı bir tavırla eleştirir."

Musa Aydoğanoğlu

Veli Öz

Yeni Tiyatro ve "Ada"

Günümüz koşullarında, hem ekonomik, hem de siyasal baskılara karşın, var olmakla olmamak, ölümle kalım arasında en amansız savaşı veren "özel ödenekli" tiyatroların bir yenisi daha eklendi: Yeni Tiyatro... II. Friedrich'in 17. yüzyılda sarıldığı, "İnsan, sandığından çok daha fazla bakire ulusa ait olduğunu bildiği halde Antigone'nin kredisini sarsmamak vardır. Yüzyıllar sonra bu motifin dört duvar içinde (veya dışında) halen gerçekliğini sürdürmesi, tiyatrocuun zaman tanımazlığının bir parçasıdır.

"Ada", Metin Coşkun ve Nuri Gökaşan'ın "usta oyunculuğu" ile başarılı bir yapıt olmasını pekiştiriyor. Birbirlerini değerleyen iki oyuncuda büyük bir performansla tempoyu hiç düşürmeksizin oyunu usta-lıkla finale götürüyor, ağır rollerin altından kalkmasını başarıyorlar. Bu sürükleyici tempoya inişiği ile Ünal Algın'ın "Özgürlük" şarkısıyla Engin Ak'ın katkılarını unutmamak gerek.

"Ada" seyirciyi düşünmeye sürüklüyor, bu sorunların karşılığını veren sıradan seyirciye yol arabesk heyecanlı değil, gerçek tiyatrocuvere "ağız dolusu" seslenebilen bir yapıt. Yeni Tiyatro'nun bundan sonraki repertuarında hangi oyunlar yer alacak bilinmiyoruz ama, bu oyun düzeyini ve tempoyunu düşürmeksizin sürdürmelerini, yaşamalarını yüreklerini diliyoruz.

Yer Demir Gök Bakır

Müzikleriyle yakından tanıdığımız Zülfü Livaneli'nin ilk filmi olan *Yer Demir Gök Bakır* bir Yaşar Kemal uyarlaması. Filmin güzel müziğini yine Livaneli hazırlamış. Senaryo ve yönetim de tecrübesine ait. Aslında bir ilk çıkışına için fazla iddialı bir seçim. Yaşar Kemal'in yapıtlarındaki zenginlik, dili çok iyi bir şekilde kullanmak, pek de kuvvetli olmayan bir tabii doğa tasvirleri ve olağanüstü anlatım gücüyle devleşmesidir. Durum böyle olunca Yaşar Kemal'i beyazperdeye aktarmak oldukça zor görünüyor, ama filmi görünce Livaneli'nin bu güçlü başardığını göreceksiniz.

Ortaya son derece yalın, doğal ve gerçekçi bir köy filmi çıkarmış Livaneli. AST'tan tanıdığımız Ruhsay Aziz oldukça başarılı bir oyun çıkarmış. Taşbaş'ta köyünde. Ulus tanıması bir görüntü ustasıyla çalışmış Livaneli, oldukça da iyi etmiş bir ce. Çekimler tek kelimeyle başka, öyle tarifleri var ki filmin, dakikalarca seyredilebilecek kalitede...

Filmin ikinci yarısına göre daha düşük tempolu sayılabilecek birinci yarı "ağa"nın adamının" köye gelmesiyle başlıyor. Köylü bu adamı görünce hemen saldırıyor. Adam kimseyi bulamayıp gidince, özgün bir müzik eşliğinde herkes sakladığı yerden çıkıyor. Ancak mahkeme konuşmasından sonra çıkıyoruz köy. Emin neden saklandığını, Muhtar Ağa'nın adamlarından rahatsız olduğunu, Muhtar'ın onu göndermek için Taşbaş'a geldiğini, 25 sene önceki gibi çocukların açlıktan kırılıp gideceğini; bundan korunmanın tek çaresinin de her şeyi saklamak olduğunu söylüyor. Taşbaş dışında herkes tüm varını yoğunu saklayıp, Ağa'nın gelmesini bekleme-ye başlıyor. Ancak kimse gelmeyince köyde bir huzursuzluk başgösteriyor.

Seyirciler filmin böyle sürüp gideceğini zannederken beklenmedik bir şey oluyor ve akıntıdan ilkkiyeler uyuyan köylülerden biri Lokman Hekim'in, Taşbaş'ın Ulu dedesi olduğunu söyleyiveriyor. Zaten akıntıda olan ve herhangi bir kurtuluş çaresi bulamayan cahil köylülerin arayışa da bulamadıkları şey bir ere-miş", Filmin açmaları birden değişiyor ve sonuna kadar Taşbaş'ın ermişlikten kurtulma çabalarını, kurtulamamasını ve sonunda Muhtar'ın jandarmalara haber vermesiyle köyün "ermiş"inin kaçınılmaz sonunu seyrediyoruz.

Her şeyden önce abartılmamış bir köy filmi yapmış Livaneli. Bazı dikkatsizlikleri (köylü kılığına girmesi gereken jandarmaları, soğuktan donan adamın postunun önünün açık olmasını, kuyi'ucu çok belirgin rol yapma larını) görmezlikten gelebilirsiniz, filmi sevmemeniz için bir neden yok. Bu başlangıcın devamını getirebilecek mi Livaneli, bekleyip birlikte göreceğiz...

Murat Büyükhelvacıoğlu

YIĞIN ÖRGÜTLERİNDE YENİ PERSPEKTİFLER

"Çağdaş Sendikaya Evet"

İsmail Gül

Sen mezi zannet,
Tufanım ben
V. Hugo

1986-1987 yıllarındaki toplumsal mücadeledeki gelişmeleri Hugo'nun bu sözleri ile tanımlayan "Çağdaş Sendikaya Evet" adlı kitap 1987 yılının başında Fransa'da, 1987 yılının sonunda da Türkiye'de yayınlandı. Yazar, yığınların bilincinin "hiçbir şey yapılamaz"dan, "neden bir şey yapılamasın", "neden bu durumu değiştirmeyelim"e dönüştüğü bir dönemin sorunlarını sendikal mücadele açısından irdeliyor, sendikal örgütlenme ve mücadele araçlarının bu dönemin gereklerine uygun yeni perspektifleri üzerine düşünüyor.

Kitabın yazarı, H.Krasucki, 2. Savaş öncesi Fransa'ya yerleşmiş Yahudi bir işçi ailesinin çocuğu. Fransız direnişine Fransız Komünist Gençliği üyesi olarak katılmış ve ünlü kötü toplama kampı Auschwitz'den sağ olarak kurtulmuş. Fransa'nın en büyük sendikal örgütü CGT'nin Genel Sekreteri. Aynı zamanda da Fransız Komünist Partisi Polit Büro üyesi.

H. Krasucki, *"Toplumsal savaşımların tarihi boyunca, En güçlü olunmadığı dönemler vardır, kimi darbeler alınır. Geri çekilme, bu, sık sık olur. Ama kendimizi daha sağlam hissettiğimizde, yediğimiz darbeleri iade ederiz. Bugünkü savaşımların gelişimiyle ve yetersiz de olsa, elde edilen ilk sonuçlarla birlikte bir güven kazanma tepkisi görülmeye başlandı. Umut saf değiştiriyor, kavga ruh değiştiriyor, bugün süregiden budur"* (s.26) diyor. 1986 yılı Fransız toplumsal mücadelesinin görünümünü "Boyun eğme anlayışı geriliyor. İnsanlar varoluşunu değiştirilebileceğini yeniden keşfediyor. Emek dünyası tüm boyutlarıyla ayaklarının üzerine kalkıyor... Heyecan verici, zorlu olduğu kadar umut verici bir dönem" (s.31) olarak tanımlıyor.

Böyle bir dönemde, hem sendikalarda, hem de aslında bütün yığın örgütleri içerisinde "eylemden doğmuş ve aydınlatmaya çalışarak eyleme dönük (...) bütünleyici" (s.5) biçimde tartışmak, görüşler geliştirmek zorunlu. H. Krasucki bunu yapıyor. Eyleme dönük olarak temel sorunlara ilişkin görüşler geliştiriyor. Kendi örgütü CGT'nin deneyimlerini somutun zenginliğinde soyutlayarak anlatıyor. "Bu" diyor Krasucki, "gerek CGT için, gerekse olayların gerçek düzeyine uygun davranabilmek için gelişmeleri derinlemesine inceleyip bundan çıkacak sonuçları bilmek ihtiyacında olanlar için gerekli." (s.5)

Kitle örgütleri, eylemlerin yığınsal örgütlenmesi üzerine düşünmek Fransa için olduğu kadar bizim için de gerekli. Özellikle parlamentonun oluşumunda kitlelerin katılım kanallarının tıkandığı, toplumsal muhalefetin parlamento dışına itildiği, siyasal yelpazenin tam oluşmasına izin verilmediği, demokratik hakların gaspa uğradığı günümüzde bunları tartışmak daha yakıcı bir ihtiyaç ve görev oluyor.

Her Düzeyde Demokrasi

Krasucki, yığın örgütlerinin de yığın eylemlerinin de genişliği, etkinliği ve başarısının belirleyici kavramının demokrasi olduğunu ısrarla belirtiyor. Bütün unsurları bu kavrama göre tanımlıyor. Bütün ayrıntı noktasını bu kavram üzerine inşa ediyor. "Savaşım yolu olarak ve toplumsal çalışmaları yönlendirip çözme yöntemi olarak demokrasi" (s.20) diyor. Bunun iki düzeyde gerçekleşmesinin zorunlu olduğunu vurguluyor: 1- Sendikal demokrasi ya da örgütsel demokrasi; 2- Doğrudan demokrasi ya da tüm kitlenin katılımı, ademi merkeziyetçi, yerinden yönetme bir demokrasi. "Önce sendikal demokrasi. Her çabanın alanında CGT olarak kolektif görüş oluşturmak için tüm sendika üyelerinin toplantısı. Sendika üyesini aidat ödeyiciden öte bir şey yapan budur. Sendikalı olma niteliği, kolektif örgütün bir gücün parçası olmaktır. Her sendikalının söyleyecek sözü olmalı, kararların oluşturulmasına katılabilmelidir. Ardından bu kolektif görüş, sendika üyesi olsun ya da olmasın herkesin kendi adına konuşabileceği genel toplantılarda...tümüne sunulur. Herkes düşündüğünü söyleyebilir. Evet, ustalık yönetici delegasyon olmadan." (s.17) Bunun, yani doğrudan demokrasinin uygulamasına ilişkin birçok örneğe kitapta ayrıntılı biçimde yer verilmiş. Bu biçimde bir demokrasi anlayışının iki tehlikeye açık olduğunu hemen belirtmeliyiz. Bu tehlikelerin birincisi, tartışmaların tıkanması ve eylemsizlik, iş yapamamak. Daha doğrusu taraf olan taraf, ya da görüşen "ortak program veya ortak görüş" olarak sürekli kendi görüş ve programında ısrar, daha doğrusu dayatmaları son ucu nesnel gereklerin yerine getirmekten giderek uzaklaşması. İkincisi buna da bağlı olarak bölünmek. H.Krasucki, bu tehlikelere karşı, yine demokraside ısrarın çözücü olduğunu söylüyor. Çoğulculuğu ve ortak politik kültürü geliştirmeye temel olan demokraside ısrar etmek, bütün tehlikelere karşı bir panzehir olarak öneriliyor. "Böylesi bir hareketin eksik olmayan bölüp-parçalama unsurlarının engel olmasının en mükemmel yolu" demokrasi olarak görülüyor.

"Bölünmeye boyun eğmeyeceğiz" diyen Krasucki "Birlikte yaşamalı mı? Hangi temeller üzerinde, ideoloji ortaklığı mı, yoksa çıkar ortaklığı mı?" sorusunu şöyle yanıtlıyor: "CGT'ye üye olmanın temeli...ideoloji ortaklığı değil, çıkar ortaklığıdır...kimseye siyasal ya da felsefi pasaport sormuyoruz." "Bu CGT'nin bir düşüncesi olmadığı anlamına gelmez, tersine hepimiz CGT'ye özgü fikirlere sahibiz. Bu bizim, sınıf savaşımcı, ulusal ve uluslararası sendikal eylemle, CGT'nin yaşamına, bağımsızlığına, sendikal demokrasiye, CGT'nin ülke yaşamındaki yerine ve CGT'nin faaliyet alanına giren daha birçok konuya ilişkin anlayışları kapsar. Bu bizim uzun süreli olgunlaşmanın meyvesidir." (s.47-48) Krasucki'nin uzun süreli olgunlaşma dediği şey sahnede ortak politik kültürün oluşma sürecinden başka bir şey değildir.

Bunu şöyle somutluyor: "Her konuyu ele almak, dinlemek, tartışmak, en iyi sendikal pratiği araştırıp bulmak, birlikte karar vermek... çok farklı insanlar bir arada yaşamak. Her birinin diğerine saygı göstermeyi, açık yüreklilik, kararlılıkla, ama her zaman hoşgörüyü elden bırakmadan tartışmayı öğretmek." (s.48) Kendi örgütündeki gelişmeleri de şöyle anlatıyor: "CGT birçok noktada birbirinden ayrılan ama bireysel ve kolektif duygusunda ve sendikal güç ve eylem gerekliliğini paylaşan erkek ve kadınları bir araya getirmeye yetenekli olduğunu kanıtlamıştır."

Hem çoğulculuğun korunup geliştirilmesi, hem de ortak politik kültürün sürekli olgunlaştırılmasının her düzeyde demokrasinin yaratılmasını gerektirdiğini söyleyen Krasucki, "Üyelerimizin kendi görüşlerine zarar vermeden, onları başkalarının önünde bile kendi yaşlarına aykırı şeyler söylemek ya da susmak zorunda bırakmadan (birliği) başarabilmeyi olanaklı kılan şey demokrasidir. Biz o denli farklılıklar taşıyan bir yığın örgütüyüz ki, başka türlü yaşamaya kalkışsak ya ettiğiz, ya da boğucu olurduk" diyor.

Çoğulculuğun eylemdeki, Krasucki'nin deyişiyle etkisiz olmak anlamına gelmediğini anlatabilmek için "Biz bir savaşım örgütüyüz, dolayısıyla karar verip harekete geçmesini bilmek gerekir" (s.31) diyor.

Bütün bunların yanı sıra demokrasinin, her düzeyde demokrasinin eylemin güvenliğini sağlayan temel öğe olduğunu da sözlerine ekliyor. Çünkü demokrasi hem karar alma, hem de uygulama aşamasında yığınların katılımını sağlayarak daha az yanılgı yapmayı ve daha geniş yığınların eyleme çekilmesinin güvencesini oluşturuyor. Ayrıca eylemlerin kitlenin psikolojisi göz ardı edilmeden, toplumsal olaylar direktiflerle oluşturma yanılgısına düşmeden örgütlenmesinin temelini de demokrasi oluşturuyor.

Krasucki'nin kitabı sendikal örgütlenme ve eylemi ilgilendiren daha birçok soruna değiniyor. Ayrıntılı ve yetkin bir tabloyu gözlerimizin önüne seriyor.

Bütün bu tartışmalardan öğreneceğimiz çok şey olduğu inancındayım. Hikâye bizden söz ediyor. □

Canan Cengiz, Oldenburg'dan 13 Aralık'ta yazdığı mektubuyla, bizlere hem ulusların dayanışmasının verimini, hem de yurtdışındaki Türkiyeli gençliğin ülkelerinden kopmadan yapabildiklerini gösterdi. Sıcak mektubu için teşekkür ediyoruz. "Türkiye Projesi"ne yardımcı olabilecek bilgi ve kaynakları ulaştırmaya çabacağız. Ankara'da hem YARIN çalışanları, hem de tüm dost dergi ve kuruluşlar böyle bir grubu ağırlamaktan mutluluk duyacaklardır. Yurtdışındaki Türkiyeli öğrencilerle daha çok yazışıp söyleyeceğimiz umuduyla, oradaki tüm arkadaşlarımızın yeni yılını kutluyoruz.

Yarın Gençliğin Hareketidir!..

Sayın YARIN, Sayın Mustafa Okan,

Ben Canan, 23 yaşında beşinci sömestr sosyalbilimler öğrencisiyim. Kuzey Almanya, Oldenburg şehrinde üniversitedeyim. YARIN dergisini her zaman olmasa da, arada sırada okumaya çalışıyorum. Geçenlerde, ELAN dergisinde YARIN üzerine bir yazı okudum ve çok beğendim. Orada da denildiği gibi, YARIN dergisi herhangi bir gençlerin dergisi değil, YARIN gençliğin hareketidir!

Size yazmamın asıl nedeni ise, öğrenim gördüğüm bölümde, üç sömestrden bu yana "Türkiye Projesi" diye bir araştırma yürüyor. Bu yüzden, biz de aşağı yukarı 17 kişilik bir grupla Çukurova Bölgesi'ne üç dört haftalığına giderek köylük yaşamı üstüne araştırmalarımızı derinleştirmek istiyoruz (1988 Mart ile Nisan arası). Değindiğim grup içinde, üç öğretim görevlisi ve öğrenciler var. Bu öğrencilerin çoğu ise, tabii ki Alman. Gezimizde yalnız Çukurova Bölgesi'ne ağırlık vermek istemiyoruz. İstanbul'da da bir iki gün kalarak sanayi bölgelerini ve gecekondu semtlerini gezmek; Ankara'da da birkaç gün kalmak istiyoruz. Ankara Üniversitesi'nde ilişkilerimiz var. Benim de Varlık Özmecek ve Reşit Kaya ile ilişkilerim var. Ankara'ya gelmişken bir de YARIN dergisine uğramak istiyoruz. YARIN dergisini tanıdığım için, derste YARIN üzerine bir konuşma yaptım ve YARIN'ı ben de gençlik hareketi olmak gördüğümü vurguladım. Herkes Ankara'da iken sizlerle tanışmak, öğrenci gençlik üzerine bilgi istediklerini söylediler ve ben de kırık Türkçemle sizlere yazmaya çalışıyorum. Umarım böyle bir fırsat bulup sizinle görüşebiliriz.

Sevgi ve saygılarımla..

Canan Cengiz

Remzi Bilget, bir desenle, bir tebrikle bürümüze geldi. Cezaevinden yazılanlar, bilim için sıcak, canlı bir kucaklaşma. Ellerimizi birbirimizin sırtına vurup tokalaştığımız, gülüşümüzü kulaklarımızda, soluklarımızı yüzlerimizde duyduğumuz anlar 1988. Artık cezaevlerindeki binlerce genç insanın, gençlikleri 12 Eylül'le birlikte çürütülmek istenen onca arkadaşımızın özgürlük yılı olmalı. 1988'de kucaklaşmamız için "gönüllülük" damgalı mektuplara gerek kalmamalı. 1988'e merhaba!

Gönüllerimiz Birlikte...

Değerli YARIN mensuplarına yeni yılını kutlar, yürütmekte oldukları yararlı çalışmalardan dolayı tebriklerimi sunarım. Özgür ve mutlu insanların yaşadığı Türkiye'yi yaratma yolundaki uğraşta gönüllerimiz birlikte çarpıyor. Özgür yarınlarda buluşmak üzere sevgi ve selamlarımı iletirim.

Remzi Bilget
Özel Tip Cezaevi
Bayrampaşa-İstanbul

İNSAN HAKLARI BÜLTENİ
ABONE KAMPANYASI
Abone koşulları
Yurtiçi yıllık 6.000
altı aylık 3.000 lira
Yurtdışı yıllık 18 mark
altı aylık 8 mark
Ayrıntılı bilgi için adres:
Konur Sok. No. 15/3
Kızılay - Ankara / Tel: 118 10 71

armağanlı bulmaca

Bundan böyle her ay sayfalarımızda bir de bulmaca yer alacak. Bulmacanın doğru yanıtlarını bir sonraki sayımızda yayımlayacağız. Bu arada, bulmacayı çözerek dergimize gönderen okurlarımız, değişik armağanlar alacaklar. Bu sayımızda yer alan bulmacayı doğru olarak çözüp en geç 27 Ocak tarihinde elimizde olacak biçimde gönderen 10 okurumuz Yarın yayınlarından El Salvador'da Devrim kitabını kazanacaklar.

SOLDAN SAĞA: 1) Rize'de doğan ve 28 Ocak 1921'de Karadeniz'de 14 yoldaşı ile birlikte katledilen, Türkiye Komünist Partisi'nin ilk Genel Sekreteri-1943 yılında Yurt ve Dünya dergisi [illegible] sonra Behice Boran ve Muzaffer Şerif tarafından çıkarılan aylık dergi. 2) Nazım Hikmet'in bir şiirine konu olmuş, öğrenim için gittiği SSCB'den ülkesine döndükten sonra imparatora bağlı birliklerle çarpışırken öldürülmüş Çinli devrimci-Çinli [illegible] olmayan-Uluslararası Çalışma Örgütü. 3) [illegible] verilen ad-Eski Mısırlılar [illegible] kadın başlı, aslan gövdeli yaratık. 4) [illegible] simgesi [illegible] Latin Amerika [illegible] 5) Parlamentosu [illegible] sosyal demokrat APRA Partisinin [illegible] 6) En eski futbol takımlarımızdan biri [illegible] 1985 yılının [illegible] ayından bu yana [illegible] yayımlanan aylık siyasi haber ve yorum dergisi-"İnsanlık ...itibarıyla [illegible]" 7) 1973 yılında [illegible] öğrenci eylemlerine sahne olan bir Avrupa başkenti-Federal Alman Sosyalist İşçi Gençlik Örgütü. [illegible] 8) 1880-1919 yılları arasında yaşamış, [illegible] Meksikalı devrimci-[illegible] 9) 1577-1640 yılları arasında yaşamış, "Müzik Çocuk", "Kıyamet Günü", "Kermes" adlı ünlü tabloların [illegible] Flaman ressamı-[illegible] 10) [illegible]-1982 yılında İsrail [illegible] Filistin mülteci kamplarından biri.-Su. 11) [illegible] 12) [illegible] 1841-1904 yılları arasında yaşamış [illegible] Anton [illegible] Çek besteci-Bromun simgesi. 13) Yazı makinesi-SSCB'de bir kenti-Dinamo Kiev ve Sovyet ulusal takımının ünlü oyuncusu [illegible] 14) [illegible]-1799-1859 yılları arasında yaşamış [illegible] 15) 1937 yılında doğmuş, [illegible] Macar yönetmeni-Yunanistan Komünist Gençlik Örgütü KNE'nin merkez yayın organı.

YUKARIDAN AŞAĞI: 1) 1973 yılındaki darbe [illegible] diktatör Pinochet tarafından [illegible] 1982-86 yılları arasında Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu Genel Başkan Yardımcılığı yapmış olan, [illegible] 22 Ocak 1987'de tekrar [illegible] 2) Atlantik [illegible] 3) Aklama, temize çıkarma-Şube, dal. 4) "...Havre" (Fransa'nın kuzey batısında Manş denizine açılan [illegible] liman kenti)-Ortadoğu'da [illegible] 5) [illegible] 6) [illegible] 7) Ananın babadan doğmadan [illegible] 1894-1987 yılları arasında yaşamış. 1941'de [illegible] 1945'te [illegible] 8) 1828-1906 yılları arasında yaşamış [illegible] 9) [illegible] M.Ö. IV. yüzyılda [illegible] Zenon tarafından kurulan, başlıca temsilcileri Epiktetos, [illegible], Seneca vd. olan [illegible] 10) 1890-1960 yılları arasında yaşamış, "Doktor Jivago" adlı yapıtıyla 1958'de Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazanmış [illegible] Sovyet şair ve yazarı-1870-1937 yılları arasında yaşamış, Freud'un cinsiyet [illegible] Alfred Adler [illegible] 11) [illegible] 12) M.Ö. III. yüzyılda [illegible] 1497-39 yılları arasında yaşamış, [illegible] 13) [illegible] Fransız şair ve yazarı. 13) Bir futbol takımının önde gelen oyuncusu-Bilim ve sanat alanında insan yeri olan kimse-1913 yılında doğmuş, "Kör Saati", "Aile Sohbetleri", "50 Yılın da Sovyet Rusya" gibi eserleri bulunan, Sovyet ödüllü Türk şair ve yazarı. 14) [illegible] 15) Kurşunkalem, çini mürekkebi, boya vb. ile yapılmış çizgi resim-[illegible] 16) [illegible] 17) Federal Almanya'da yayımlanan ve son sayısında dergimize [illegible] gençlik dergisi-[illegible] 18) 1863-1876 yılları arasında yaşamış [illegible] 19) San Francisco'da 1903'den 1963'e dek hapishane olarak kullanılan [illegible] 20) 1870-1919 yılları arasında yaşamış, [illegible] Alman Komünist Partisi'nin temelini oluşturan "Spartakus" hareketine öncülük etmiş, ayaklanma sırasında tutuklanarak [illegible] Alman kadın yazarı ve eylemci.

YARIN 7. YIL ABONE KAMPANYASI

Bir sabah otobüse biniyorsunuz ve muavin size artık 100 lira değil, 250 lira ödemeniz gerektiğini söylüyor. Uykulu bir şaşkınlıkla istediği ücreti ödüyorsunuz. Sonra sinirleniyorsunuz; "Önceden haber verilebilirdi."

Zam terörü işte böyle bir şey. Yeni zam paketleri açılana kadar güvensiz, kuşkulu dolaşacaksınız. Elinizi attığınız her şey size zamları anımsatacak. "Bugün olmadı ama yarın mutlaka."
Akşam derginizi okumaya başlayacaksınız ve ne okuduğunuzu anlamayacaksınız bir süre. "Acaba bu kaç lira olacak?"

Şu bir gerçek, maliyet artışlarındaki oran ile ücret artışındaki oran çok farklı. Bir yıl önce fiyat ayarlaması yaptığımızda yeni fiyatımızın enflasyona karşı dayanıklılığı yaklaşık 7-8 ay sürüyordu. Sonrası maliyet ayarlaması dönemiydi. Ve fiyatımız bir yılda eskiyordu.

Şimdi ise fiyat ayarlaması yaptığımızda, yeni fiyatımızın enflasyona karşı dayanıklılığı 3-4 aydan fazla olamayacak. Yani fiyatımızın eskime süresi de kısaldı. Zam terörü karşısında maliyetleri kısmak bir çözümdür, maliyet artışlarını okura yansıtmak bir "çözilmdür".

Yarın 7 yıldır yayınlanıyor, 7 yıldır zamlara karşı çeşitli tepkiler gösteriyor. Bugün de iktidarın tüm gayretlerine karşın maliyet artışının tümünü sizlere yansıtmayı düşünmüyoruz.

◆ abone ücretimizi arttırmıyoruz!...

Abone ücretimiz 3 ay daha artmıyor. Üç ay daha
Yurtiçi yıllık abone ücreti 4800 lira.
Yurtiçi altı aylık abone ücreti 2500 lira.
Yurtdışı yıllık abone ücreti 41 DM
Yurtdışı altı aylık abone ücreti 21 DM.

◆ aboneler fiyat artışlarından etkilenmiyor!..

Abonelerimiz her zaman olduğu gibi abonelikleri süresince fiyat artışlarından etkilenmeyecekler.
Abonelerimize dergimizi yüzde 55 indirimli veriyoruz.
Dergimizin ederinin artmasıyla abonelerimiz bir dergiyi 900 lira yerine 400 liradan edinecekler.

◆ yarın abone kulübü kartı!..

Her Yarın abonesi, bir fotoğraf göndererek Yarın Abone Kulübü Kartı edinebilir. Bu kart ile Yarın'ın gece, konser vb. etkinliklerinden indirimli yararlanabilirsiniz.
Yeni etkinliklerimizi gelecek sayılarımızda duyuracağız.

◆ yarın abonelerine indirimli kitap!..

Yarın aboneleri Bilim ve Sanat Kitapları ile Yarın Yayınlarını yüzde 25 indirimle edinebilirler.

◆ yarın abonelerine her ay yeni armağanlar!..

Her ay 2 abonemize kitap, 2 abonemize 6 aylık abonelik, 2 abonemize kaset.